

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:

Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706

Itt volt és elment.

Irta: Bede Jób.

Szép őszi délidő: a király elutazott. Ne méltóztassanak félreérteni. Nem azért volt szép az őszi dél, mert a király elment. Hanem, ha úgy tetszik, daczára, hogy elment, szép volt. Illik ezt konstatálni ő felségével kapcsolatosan, akinek hű magyarjai körében érkezéskor, bucsuzáskor, udvari bálon, fogadtatáskor, ebéd után és a vasuti állomáson legkedvesebb témája az idő. Jelentjük tehát mi is köteles hódolattal, hogy az idő szép. Nagyon szép volt, amíg itt időzött ő felsége: reménységek gyönyörű tavasza virágozott a kitüntetésekre vágyódók lelkében. De szép így is, amikor elment és magunkra maradtunk, csak olyan érzésekkel, mint voltunk, mert kinek-kinek a vágyódása ha be is telt, az ország dolgán az semmit se változtat. Mondhatjuk, az ország úgy maradt szegénynek, jobb napokra, szebb időkre várakozónak, mint ahogyan eddig volt és csak az idő szép.

Mindamellett hiba volna így általánosságban napirendre térni a tény felett, hogy rég időzött oly sokáig Magyarország fővárosában az uralkodó, mint most és régen sorakoztak egymásután a két birodalomra és a dinasztiaira annyira nevezetes események, mint e két hónap alatt. Mi láthattuk a teljes udvartartás ragyogását. Tapasztalhattuk, hogy Budapest az európai érdeklődés központja lett. Ide jött vizitbe egy fejedelem s alighogy megevett egy ebédet, már császár lett belőle, a bolgárok csárja, abból, akít egy bécsi mulatóból vittek el fejedelemnek, amikor majdnem, hogy apró hirdetések útján kellett pályázót keresni. És hiába a sima tiltakozás, mégis csak a mi uralkodónk patrónusága miatt nevelkedett fel a csári, immár olcsó, de azért rangos trónusig Ferdinánd. És jött a spanyol királyi pár. Miattuk fel kellett forgatni a várost, póznákat dugni az aszfaltba és színes zászlókkal tele rakogatni az utakat. És eljöttek a nagy diplomaták mind. A külföldi államok képviselői, meg a mi ot-tani megbízottaink. És megtörtént Bosznia és Herzegovina annektálása, állásfoglalás Törökország ellen, meg Szerbia ellen, foglalás és hódítás egy kardcsapás nélkül, de készenlében helytállani mindenkivel szemben, akinek kifogása volna. És láthattuk erősségeinket, különösen Montecuccolit a tengerészeti parancsnokot, a kedves, kövérségtől guruló bácsit és igaz szomorúságot okozott volna nekünk, ha a mosolygó öreg urnak fel kellett volna kapaszkodnia valamely komoly hadihajóra. De hát ő is inkább ránk bízta volna és ki is adta a

jelszót minden veszedelem esetére, hogy „Tengra madjar!” Schönaichot, a hadügyminisztert is láthattuk, a magyar katonai kiválmak régi ellenségét, aki azonban most leginkább igen szívesen barátkozott a megszelidített függetlenségi tigrisekkel, akik nagy-szerűen idomítva kedves pacsit adtak a katonának. Éppen olyanok valának, mint amiképpen a „Quo vadis”-ban olvashatjuk a komédiásokról, hogy a porta asinaria mellett komisz csepürágók isteneket és királyokat játszanak, de amikor vége a komédiának, hagy-mát majszolnak és savanyu lörét isznak. Ugy szerepelnek ők a választók között megjelenve istenek és királyok gyanánt, de lépjen csak be közéjük egy Schönaich, egy Aehrenthal, óh, hogy milyen koldus arcuk leszen. A parancsolat az volt, hogy minden, amit felsőbb helyen tettek és tesznek, befejezett ténynek tekintendő. Befejezett tény, amit tudomásukra hoztak, de éppen úgy befejezett tény az is, amiről halvány sejtelmük se volt, hanem csak megengedett, hogy úgy tegyünk, mintha mindent tudnának és hallgatást fogadtak volna.

Meg kell vallani: az uralkodó igazán meg lehetett elégedve és most nemcsak szokás-mondás és szokásból keletkező beszéd volt, hogy nagyon szépen viselték magukat a magyarok országainak és trónjának támogatásával. Amiképpen Aehrenthal dirigált, úgy adta tovább a jelt Wekerle és aképpen fújta harmonikusán egyetlen diszonans hangot se ejtve, pontosan megtartva a taktust a kar. Ha egy-egy kórista előtört és pár hanggal magasabban fújta, a többi nyomban követte a példát, nehogy elmaradjon és a karmester mosolygott: nem is hitte volna, hogy ilyen magasan is bírják és hogy ebben a dalárdában ennyi hőstenor van. A delegáció ülésezett s a magyarok kéjjel szavaztak, akadékoskodás nélkül, követelődzések nélkül, szavaztak több-költséget közösiügyekre, közös hadsereg-re, mint eddig, sokkal buzgóbban és nemcsak hogy szavaztak, de szíves, boldog arcot is vágtak hozzá s a parasztgazda erre is azt mondhatná: „Rózi, hát, hogy megcsaltál, az fáj, de hogy még úgy tettél, mintha neked jól esett volna, ez gyalázat”. Azonban mind több és több dicséretet kaptak és csak az okoz gondot, ha valjon amikor az uralkodónak a bizalmát akarták megnyerni a feltétlen megadással, valjon most, amikor elment tőlünk a király és mint császár megérkezik Bécsbe, ahol a magyargyűlölő Luegerék fogadják ünnepléssel, valjon nem jut-e eszébe, hogy akik ily könnyen hagyják cserbe az egyik ideáljukat, a nemzetit, hivek ma-

radnak-e a másikkhoz, a közöshöz. A bécsiek, az osztrákok, azok mások. Azok lármáztak most is, nekik nem imponált se Aehrenthal, se Beck, se a külfölddel való ijesztgetés, ők még rögeszméikről sem hajlandók lemondani és a kényes kérdéseket éppúgy firtatták, mint az apró-cseprő adminisztrációs ügyeket és inkább éjjel is tárgyaltak, semmint hallgattak volna és amikor császárjuk megérkezik Bécsbe, az ő hódolatuk kifejezésében benne van a régi dogma, a gyűlölködés átka, hogy „veszsen a magyar.” És nekik szabad. De nekünk hallgatni kell. Ők mindennap az udvari élet pompája mellett gazdagodnak, náluk mindennap ott van a külföldi képviselő, a sok tábornok, főherceg, főhercegasszony, odavaló és idegen princz, a sok aranyos hintó, nyuzott képű lakáj, ők teleköpködik a Burg udvarát, de hogyha hozzánk ez a czifraság két hónapig — nem is ok nélkül — eljön vendégszerepelni, mi ezt meg kell, hogy fizessük olyan néma szolgálatkészséggel és oly áluozatokkal, mint ahogy a vademberektől a drága kincsek garmadáját szedik el az élelmes civilizáltak egy pár krajczáros csecsebecséért és ráadásul még szolgajáromba fogják a nyomorultakat.

Majd meglátjuk még, hogy milyen sokba kerül nekünk ez a két hónapi pompa, mennyivel fizetjük meg az ételmaradékot, amit a Várbeliek elhordtak a király konyhájáról és mennyit kell még ráfizetni a dicséretre, hogy „Ezek a magyarok a trón és dinasztia legbiztosabb támaszai.” Most az urak, akik az udvari élet svengalizmusának gondolkodás nélkül engedelmeskedtek, még a kábulat hatása alatt állanak. Most még „a szép napok” varázslata tart. Még állanak, akár kielégítve, akár nyitott marokkal és epedő gomblyukkal várakozva, hogy kapjanak. De hovatovább elmúlik a fény. A meleg őszi napokra fagy következik. A hideg szél elhordja utolsó száraz levelét is a várkerti fáknak, melyekre a kivilágitott termek villanyfénye hullott a király ablakain át. És sötét est száll alá. És az emlékezésben az agg uralkodó alakja aképpen fog látszani, hogy amikor a nagy diplomaták közt, az összes miniszterek, főpapok, főurak, mágnás asszonyok csoportja mellett és viruló ifju leányok előtt, palotája legfényesebb termében magáról megfeledkezve megáll, akkor összegörnyed, kicsiny lesz és szomorú. De egyszerre a körülötte keletkező némaságtól magához tér, kiegyenesedik, szemében a régi tűz fellángol: „Akarom!” És megy tovább barátsággal beszélgetni azokkal, akiktől akaratának végrehajtása függ, hogy megnyerje őket terveinek

Megmarad ez az emlék, hogy az uralkodó életének ezen előrehaladott korában is akar, hogy akaratának érvényt tud szerezni és hogy minden képessége meg van hozzá, mihelyt hatalmának erősítése a maga-megfelekedettség pillanatai után észébe jut.

De elmulván a fény, talán előtör egy másik lelkiismeretnek a hangja és a kérdés: Mikor, vajjon mikor kerül a sor arra, hogy a nemzet régi akarata is felédhessen és érvényesüljön? ...

Keringő a király körül.

Irta: Mezei Ernő.

Tagadhatatlanul erős feszültség jellemzi a pillanatnyi helyzetet. A király, minekutánna hosszabb ideig tüdőkölt, vagy mondjuk-e? tüntetett távollétével, ismét több héttig időzött hű magyarjai között, a budavári csodapalota fényes ünnepeket, meg gazdag udvari ebédeket látott és a lapok nem egyszer regélhettek a felséges ur jókedvének, elégedett hangulatának nyilatkozásairól. De ma elutazott a király közülnünk úgy, hogy nyomában a kialudt udvari ragyogás helyett nagy rejtély köde bocsátkozik le a mélységekbe. A király állítólag még ezekben az aranjuenzi napokban sem adta meg a választási javaslatához azt a bizonyos „előzetes szankciót” (meglehetősen ismeretlen kifejezés az alkotmányos nemzetek közjogi irodalmában), holott immár csakugyan a reformjavaslat beterjesztésére kitűzött végső határidőhöz is eljutottunk.

Lehet persze, hogy a dolognak nincs különös jelentősége, lehet, hogy csak véletlen, vagy formai körülmény okoz kis haladékat. Nem állunk azok közé, kik tantáziájukat már is a legsúlyosabb válságok elgondolásáig hajszolják. De ez a kelletlen jelenység kétségtelenül nagyon előmozdítja azt, hogy a választási kérdésben megindult mindenféle népies agitációk és tömegmozgalmak elhagyják azt a méretet, amelyet az

alkotmányos jog csak úgy, mint a demokratikus igazság, előírnak. Az előzetes szankció örve alatt a király személye már hosszabb idő óta a homloktérben áll minden izgatás, minden vágyakozás, minden spekuláció előtt. A kormány javaslatát még a parlamenti napvilág egy sugara sem érintette, de mintha nem is tartoznék rája, csak a királyra van rászégezve mindenek tekintete, ő hozzá fordul, őt ostromolja minden ellenkező kívánság. Ami népgyűlést szociálisták, nemzetiségiek, holmi radikálisok, vagy isten tudja micsoda hirtelenül előbujt pártok rendeznek, mindegyikből távirati könyörgés és kunyorálás zajlik fel a királyhoz, ne adja előleges beleegyezését gróf Andrassy választási tervezéséhez. És előrelátható, hogy a király mai elutazása még új és nagyobb lendületet is fog adni ennek a lojális népgyűlési sablonnak, melynek dróttjai nyilván egységes vezetésbe folynak össze. Már ugymondott függetlenségi gyűlés is ringattatta magát az így kiadott jelszóra, amely túl a parlamenten, túl a kormányon is a királyt teszi a közbizalom letéteményesévé.

Kissé meg lehet ettől a jelenségtől is döbbsenni. Megengedjük, azt a fura szokást, amit minálunk előzetes szankciónak neveztek el, lehet különböző szempontból felfogni. A nemzeti ellentállás évében olyik koalíciós főtekintély sörnyen dörgött elene és az alkotmányosság teljes megtagadásának bélyegezte. De ameddig az ilyen előleges jóváhagyás kérése csak a király és a kormány egymásközi belső viszonyára, ugyszólván kettejük intim érintkezésére tartozik, még úgy lehet magyarázni, hogy ez a gyakorlat a kormány királyi kinevezetéséből és bizalmi alapjából folyik, melynél fogva az alkotmányosság többi tényezői előtt a királyt is kell képviselnie. De minden alkotmányos jognak tökéletes romlását jelentené már az, ha ezt a benső rejtett gyakorlatot úgy fognák föl az alkotmányos élet egyéb tényezőivel szemben, mint a királyi hatalom természetes attribútumát, kivált a közvélemény nagy nyilvános har-

caiban, akármi áramlat, vagy törekvés az ilyes előzetes szankcióra való hivatkozással fordulna a királyhoz, hogy a parlamentaris kormányzat jogát megdöntse. Akik ilyen eljárásról folyamodnak, kívül állanak az alkotmányosság világán.

Az egyházzápolitikai javaslatok végleges parlamenti diadala után történt, hogy Ugron Gábor és társai az erdélyi kat. egyházgyűlésen feliratot indítványoztak a királyhoz, arra kérve őt, éljen vetőjogával és tagadja meg szentesítését a megszavazott javaslatoktól. Bezzeg nagy megbotránkozással emlegették akkor a legyőzött parlamenti politikások ily gyűlöletes felebbeszését a királyi hatalomhoz. Pedig akkor csak egy mindennél elismert, soha nem vitatott felségjognak alkalmazása volt kérdésben. Am akik népgyűlésekből a szent népakarat nevében sürgetik a királyt arra, hogy az „előzetes” szentesítés fiktív jogával döntse fel a parlamenti alkotmányosság rendjét, ezek valóban az alvilág legadázabb szellemeit hívják segítségül. Milyen pokoli táncz, igazi „dansa macabre” az, amivel emitt a proletár tömegeket, amott a nemzetiségi csapatokat a magyar alkotmányosság sánczai előtt felvonultatják! Általános, egyenlő, titkos szavazatjogot követelnek ebben az alkotmányosságban úgy, hogy előbb az alkotmányos szabadság összes erőit porba alázzák a fejedelmi hatalom előtt. A nemzetiségi agitátorokon persze nincs mit csodálkozni, ezek az általános szavazatjoggal ugyanis csak a legveszedelmesebb aknát gondolják a magyarság nemzeti léte alá áshatni. De már a szociálisták is, annál inkább más, a magyar demokrácia jelszavait hirdető csoportok bizony szégyelhetnék, hogy oly vetekedve dobják az alkotmányos jogokat a királyi hatalom lábaihoz. Legalább is jellemzetes csoportokul lehetne őket is felvonultatni az osztrák császári jubileum diszmeneihez és egyéb mutatóványaihoz.

Nem áll itt meg kielégítő magyarázatul az sem, hogy az ilyen népgyűlési táviratok csak az emlékezetes paktumban megállapított kötelezettségekre akarják újra emlékez-

Megoldatlan rejtély.

Irta: Szántó Kálmán.

(Utánnomás illus.)

A pinczér már a tizennegyedik tálcán hozta a vizeket, mi pedig már nagyon okosak voltunk. A nagy világrejtélyekről veszekedtünk, a lét és nemlét kérdéseit feszegettük, az ő-ök nyitására akartunk rájönni, mind meggyőző hévvel s kizáró szenvedélyvel s volt köztünk deista és nietscheánus, gnostikus és häckeliánus, buddhista, evolúciós, Darwin, Lamarek, Spencer, Laotse követője, sőt talán még hívő is, abban az értelemben mindenesetre, hogy külön-külön mind erősen és türelmetlenül vallotta a maga hitét s szinte középkori fanatizmussal harczolt minden ellenkező vélemény ellen.

A kávéházat az a kékes-szürke sűrű levegő ülté meg, melyet a szakadatlan szivarfüst mellett semmiéle szellőztető-készülék nem tud se földeríteni, se meghigítani; beveszi magát a zugokba, letompítja a mahagonira festett butorok éleit, lekoptatja róluk az aranycsikokat, fátyolt huz a benyíló-szoba kártyaasztalai elé s egész göztkörbe vonja az elszórt asztaloknál még lézengő egy pár játékos. Alakjaik föloldódnak, vonásaik szétmennek, egészen másoknak látszanak, mint amilyeneknek vannak s szinte példát szolgáltatnak az ó-hegeliánusnak, aki a transzcendentális logika alapelveit fejtegeti.

A pénztárban ülő kisasszony már álmos, a kártyaszobába még csak kérnek egy pohár ürmöst, vagy whiskeyt, különben jegyezheti a po-

hár vizeket s az nem hivatása. Élénkre festett arczának jót tesz a gözös levegő, szinte természetes pirosságának mutatja s megakult haját szinte hamvaszökének. Ő az egyetlen, akinek javára válik ez a mindent befogó göztkör, mintha természeti fejlődése volna az esztergályozott cizrádák, melyek közt ül, stilszerű tartozéka a helynek, melyet elfoglal. Unott lenézéssel tekint körül a garasos vendégeken s arra gondol, hogy ma már ki kell békülnie a pinczérjével, mert nem lesz más, aki hajnalban lakására, az elhagyott utczába hazakísérje.

Ide-oda már zárni is lehetne, a kártyások bementék legnagyobb becsületészóra a végérvényesen utolsó mestereket, ha csak a nagy asztalnál leülepednék már a csatározás.

Itt azonban még mindig vitatkoztak a vég-ök felett s nem tudtak megállapodni, hogy minek neveznék el azt az őserőt, mely a világokat létrehozta s addig, ameddig fenn is tartja. A bölcséleti és természettudományi tételekből, melyeket egymás fejéhez vagdostak, már kifogytak, most már esetekre és példákra került a sor s bár mindegyik hangsúlyozta, hogy esettel és példával ugyanazon tételnek egymást kizáró végleteit is bizonyítani lehet: mégis mind azzal a rejtett fogással, hogy a példájával jobban meggyőzhet, mint minden okfejtéssel és érveléssel. Akármilyen elfogulatlan és előítélet nélkül valóknak tartották magukat és egymást is, sokkal jobb-hiszeműeknek is egyszersmind, semhogy ellenkező meggyőződések mellett is ki tudták volna vonni magukat a megtörtént események hatása alól.

Az álmos pinczér egy utolsó tálcza vízzel próbálta őket mozdulásra bírni, de pórul járt vele,

a beszédben és füstben kiszáradt torkok új erőre kaptak az üde kortyoktól.

— Nos, nekem nincsenek eseteim, se velem, se körülöttem nem történt soha semmi, amit a józan eszemmel föl fogni, vagy természetes uton megmagyarázni nem tudtam volna. Talán azért is nem hiszek érzékfeletti dolgokban, mert sohse jutottak el hozzám, vagy ha jutottak, nem láttam meg őket, vak vagyok hozzájuk. Egy esetet tudok mégis, amely a szemem előtt folyt le még a részleteiben is s a rejtélyeit még se tudom, igaz, hogy nem sokat törtem a fejem a megoldásukon. De őszintén szólva, talán csak azért, mert tudtam, hogy nem jöhetnek a nyitásra. Az eset egy barátommal történt, akivel együtt kezdtem az iskoláimat, együtt végeztük is s azóta, ha el is maradoztunk egy-egy kicsit egymástól, végleg sohse szakadtunk el. Csak a tényeket adom elő, minden hozzáfűzés nélkül, úgy, ahogy láttam.

— A történet eleje a diákkorunkra nyúlik vissza. A barátom, nevezzük egyszerűen Jánosnak, itt jogászokodott s a szegény diák életét élte. Egy kicsit, nagyon kicsit, az egyetemre járt, annál többet pedig az irodába, hogy megkeresse a mindennapin felül még a vizsgadíjakat is. Azt hiszem, titokban még ő juttatott egy-egy falatot a szegény édesanyjának is a keresményéből, nehogy rajta segített volna valaki. Komoly fiu volt, akinek korán nyakába szakadt az élet gondja s léhálkodásra nem jutott ideje. Talán egyetlen szórakozása volt, hogy hébe-hóba fölkereste egy kis földijét, aki valamelyik budai intézetben tartónőnek készült.

— Ismertem a leányt is, jól ismertem.

— Kicsi pénzvirág volt s csak határozott sok jóakarattal lehetett szépnek mondani. Nem

tenni a királyt. Annak a szásrétü paktumnak rejtelmében nem vagyunk járatosak, de azt hisszük, a népgyűlések intézői sem vállalkozhatnak arra, hogy az alkotmányos igazság kőtbláit a paktum homályából hozzák ki a szuverénség színe elé. A választási reformra nézve a kormány paktumos kötelezettségének csak azt lehetne tekinteni, amit a nyilvánosság előtt maga olyasnak jelentett ki. De minden programszerű kijelentésben, még az országgyűlést megnyitó trónbeszédben is, a szavazatjog általánosítása mindig azzal a föntartással volt bejelentve, mely a magyar állam magyar nemzeti jellegének föntartását kívánja biztosítani. Semmi komoly alap nincs tehát arra, hogy a paktum erejénél fogva a kormányt, annál kevésbé a királyt az egyenlő és titkos általánossághoz lehessen leszögezni. Elvégre is a király és a kormány egymás között intézhetik el, mikép kell értelmezniök a paktumnak kölcsönösen megállapított kötelezettségét a választási reform dolgában. Semmikép sem lehetne azonban megtűrni, hogy a paktum kötelezettségei révén az előleges szankció gyakorlatát a magyar nép köztudatába úgy csempészsük bele, mint a királyi hatalom felsőbbtségét az alkotmány fölött. Sajnos, a paktum már eredeténél fogva a nemzeti akarat fájdalmas meghajlását jelentette az uralkodó autokrata előítéletei előtt. Vajjon éppen az általános szavazat vakbuzgó szószólóit illetné meg az a szerep, hogy a paktumot a nemzeti parlamentarizmus új és új megalázásának folytonos sorozatára fejleszsek tovább?

Budapest, október 31.

Andrássy Gyula utazása. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ma délután főketerebesi birtokára utazott, ahonnan a jövő hét szerdájára tér vissza fővárosba.

Báró Beck a királynál. A király tegnap délután báró Beck osztrák miniszterelnököt félórát tartó kihallgatáson fogadta. Az osztrák miniszterelnök az audiencia után látogatást tett dr. Wekerle Sándor miniszterelnökénél, akivel hosszabb ideig tanácskozott.

nagy kedvvel tanult, hanem olyanok voltak a viszonyai, hogy okvetlenül kellett kenyérpályáról gondoskodnia s urilány létére nem mehetett masamódnak, amihez pedig tán több kedve lett volna. Nagyon kötelességtudó leány volt, aki tisztában volt vele, hogy milyen erős versenynek néz elébe s igyekezett magát kellően fel-fegyverkezni. Akármilyen nehezére esett, neki kellett az első kitünőnek lenni s valósággal agyontanulta magát. Valami végtelen nagy szomorúság nézett ki a bágyadt nagy szeméből, talán az iskolai penzió fogyatékoságától, talán a magára szabott tulterheléstől, méltázó, szinte beteges szomorúság, ami különös, hervatag báj adott szögletes, sovány arcának.

János sokszor mondogatta neki: — Sohse erőltesse magát, Juliska, a maga oklevélre úgy se kerül sor soha. Maholnap én mégis végzek már, haza megyek, kinyitóm a butikát, még sohse volt olyan ügyvéd, aki meg ne élt volna, ha utána látott egy kicsit a dolognak. Észre se veszi magát s egy-kettőre elvettem feleségül.

A lánynak erre a beszédre mindig fölragyogott a hervatag arca, de az erélye azért nem lankadt el s a tanfolyam végén csakugyan elsőnek szerezte meg a kitünő oklevelet. Ez azonban csak akkor ért volna valamit, ha az oklevéllel velejáró volna az állás is, de mivel se püspök-, se főherceg-pártfogója nem volt, a kerület képviselője pedig kevésnek bizonyult, szépen haza ment a kitünő oklevéllel, amelyet most már akár torta-aljának is kiszabhatott volna.

Magára maradván, János még jobban igyekezett, ő is az utolsó esztendejét járta s neki jobban kedvezett a szerencse. Nem is kellett neki

Bülow lemondott.

Budapest, október 31.

Németországban ma hirtelen nagyon komoly válság következett be annak a nyilatkozatnak következtében, mely a „Daily Telegraph”-ban látott napvilágot s melyben Vilmos császár Németországnak Angliához való viszonyát fejtegette.

Magát a nyilatkozatot az „Egyetértés” bőven és kimerítően közölte. Többek közt, mint emlékeztetes, azt mondta a császár:

„Ti angolok megboldultatok. Egy nagy nemzethez méltatlan gyanút tápláltok. Mit tehetnétek többet, mint amit tettem? Minden telhető nyomatékkal kijelentem, hogy szívem békére vágyik, hogy legforróbb óhajításaim egyike az, hogy Angliával a legjobb viszonyban éljek. Szavamhoz sohasem lettem hűtlen, hazugság és hamisság távol állanak tőlem, cselekedeteim maguk beszélnék helyettem, de ti nem hallgattok rájuk, hanem azokra hallgattok, akik tetteimet folyton félremagyarázzák és elferdítik. Ez személyes inzultus, amelyik sért engem. Az a körülmény, hogy mindig félreismernek, hogy ismételve tett baráti ajánlataimat bizalmatlanul mérlegelik és vizsgálgatják, türelmemet kemény próbára teszi. Ismételve, újra meg újra kijelenttem, hogy barátia vagyok Angliának, de ti ezt nekem nagyon megnehezítitek. Emellett népemnek hangulata tulnyomó részben ellenséges Angliával szemben és így egy szólván kisebbségben vagyok a saját népemmel szemben.”

Sok egyebet is mondott még a császár, de egész nyilatkozatának legfontosabb része, sőt talán egyedül fontos része az a pár szó, hogy Németország lakosságának tulnyomó része ellensége Angliának s hogy úgy a német birodalmat tulajdonképpen az ő, a császár akarata és személyes érzelme tartja távol attól, hogy Angliával konfliktusba keveredjék.

Képzeltető az a nagy megdöbbenés, a melyet ez a kijelentés Angolországban okozott. Hisz minden egyébtől eltekintve is, végeredményében ez a nyilatkozat nem jelentett kevesebbet, mint azt, hogy a béke Anglia és Németország közt állandóan csak egy hajszálon függ, s hogy abban a pillanatban, melyben a császár akarata megváltozik, az egész német nép gyü-

lölettel fog egy konfliktust Angliával felidézni. A nyilatkozatot a császár megtette, ez kétségtelen, ezt nemcsak hogy nem czáfolták meg német hivatalos részről, hanem épp ellenkezőleg, annak hitelességét erősítették meg. Csakhogy mint most kiderül, Vilmos császár épp ellenkező célt ért el vele, mint a mit akart. Meg akarta nyugtatni Angliát; a biztonság érzését akarta benne felkelteni, hogy Németország agresszív szándékától nincs mit tartania, mert ő, a császár az, aki a német nép nagy rétegének akarata ellenére őrt áll az angol-német béke mellett. De megnyugvás helyett valósággal forrongást idézett elő nemcsak Angliában, hanem Németországban is. Angliában ugyanis emlékeztek arra, hogy Steadtól kezdve lefelé, egy egész légiója az angol újságíróknak és publicistáknak dolgozott azon, hogy az egész német népnek Anglia iránt táplált baráti érzelmeit az angol köztudatba beoltsa, s hogy az egész német sajtó évek óta fáradozott ezen, és ime, most maga a császár az, aki minderre ráczáfolt s az egész világ előtt a legnagyobb határozottsággal jelenti ki, hogy mindez csak ámitás, mert nemcsak hogy nem viseltetik az egész német nép baráti érzelmeivel Angliával szemben, hanem épp ellenkezőleg, a nép zöme ellensége Angliának, s hogy a császár a maga baráti érzületével tulajdonképpen csak a nép kis részének véleményét és akaratát képviseli.

Ezután tehát kétség nem lehet az iránt, hogy valójában mint érez Anglia iránt Németország.

Ha nem Angliáról volna szó, talán a császárnak ez a nyilatkozata nem okozott volna akkora elkedvetlenedést. De Anglia parlamentáris ország, amely nemcsak teoriában, hanem valójában is a népakaratot tartja a politika egyedüli biztos irányítójának s anélkül, hogy hálátlannul gondolna Vilmos császár baráti érzelmeire, mégis sokkal fontosabbnak, mérvadóbbnak s a jövő fejlemények szempontjából döntőbb körülménynek tartja a német nép zömének érzelmeit, mert az angol nemzet nem tudja magát az alól is meggyőződése alól emancipálni, hogy végül is minden császári akarat tehetetlen akkor, amikor a népakarat elementáris erővel nyilatkozik meg s hogy a béke és háboru kérdése ennek következtében nem annyira a császár akaratán,

butikát nyitni s a jó szerencsére várni, egyenesen beleülhetett a nagy uraságba. A város egyik legkeresettebb irodájából öregedett ki a gazdája s éppen ilyen János-formájú legényt keresett, aki levegye válláról a terhet, de ami benne van, ne tartsa meg egészen magának. Az emberek falának és telhetetlenek s lenyelnek a szemükkel a világot, mikor már szuszogásig vannak is, — hopp, de ez már nem tartozik ide.

János így csak félig lett a maga gazdája, de annál biztosabb reménységgel a bőséges puha fehér kenyér irányában. Különösen az anyja volt nagyra vele, már úgy látta a fiát, mint akinek szintén nagy kőháza vagy a főutcán, sok száz hold földje a nyomás alatt s nagy szőlőhegye a kertek alján. Hozzá költözött, de csak arra a kis időre, mondta neki, míg fékető alá adlak.

— Nem kell azzal késmi, édes fiam s jól meg kell gondolni, a jó asszony még a jó mesterségnél is többet ér.

Jánosnak is megvoltak a maga nézetei a jó asszonyról, meg lehetőszen eltérőek az öreg asszonyétól.

Az öreg gazdája különben szintén ebben a malomban örült, nem tudom, a maga esze után-e, vagy a János anyjával egyetértve. A furiangos eszű, sunyi paraszt-fiskális hamar kiösmerte a Jánost, aki, igazán mondom, nagyon jóra való, tisztességes fiu volt. Hosszu prakszisa alatt a vén kújon sok embernek a veséjébe látott, nagyon ismerte a v an erejét s ennek a hatalmi tudata szinte kényuri hajlamokat fejlesztett benne. Ha valami célja volt, semmit se habozott s nem ismert kiméletet.

— Halod-c, ur-öcsém, mit számolgassunk

mi egymással? Most már te is tudod, mibe ültél bele, láthatod, hogy miből szereztem, amim van. Jóra való fiu vagy, könnyen megduplázhatod. Én nem vihettek el belőle semmit a másvilágra, nekem adom már most, úgy amint van, mindet, az egy-lányommal együtt. Csak annak a jóvendőjét nem gondoztam még el, nem akarom azt se bizonytalanban hagyni. Nem a legutolsó ám az leánynak se! Gondolkozzál egy kicsit rajta, vagy inkább ne is sokat gondolkozzál!

Az az egy-lány már sokszor az utjába akadt Jánosnak. Az anyja unos-untig emlegette előtte s egy házban élte, magába a leányba is minduntalan belebotlott. No, éppen ellentéte volt Juliskának. Hatalmas, piros-pozsgás egy leány, majd kicsattant az egészségtől, szinte belekivánczott harapni az ember az öszibarack-országába. Nagyon szerette a Jánost szónak állítani, János pedig, ha a szemük összetalálkozott, zavarodottan kapta el a tekintetét, a lány szeme beszélt hozzá.

Az anyját könnyű szerrel mindannyiszor biztatta, ahányszor előhozakodott a dologgal, de most, hogy az öreg gazda is szóvá tette, nem lehetett hallgatnának tenni. Már csak azért se, mert honnan vette a város nyelve, honnan nem, de mind őket kezdte pároztatni. Vagy jobbra, vagy balra hamarosan dűlőre kellett juttatni a dolgot.

Juliska egyszerre csak elsikkadt előle. Valami nagyon nem törte magát utána János se mostanában, a sok csip-csup ügyek-bajok nagyon lekötötték az idejét. Most azonban védképp elsikkadt. Kétszer-háromszor is elment hozzájuk, míg otthon találta, legutóbb pedig azt kapta hírről, hogy el is utazott, valahova atyafi-látogatásba, nem is jön haza egyhamar.

mint a nép akaratán fordul meg. Bármily becses is eszerint Angliára nézve Vilmos császár barátsága, Anglia mégis nagyobb súlyt helyez a német néprek arra az ellenséges érzületére, amelyet ime a leghitelesebb forrásból, a német császár kijelentéséből ismert meg.

Bármennyire jó szándék vezette is tehát kijelentésében Vilmos császárt ezuttal, balul sikerült az, mert nem számított azzal, hogy Anglia igazi parlamentaris ország, ahol a császári akaratot minden tisztelet mellett nem tartják olyan döntőnek, mint tartja azt maga Vilmos császár s mint tartja azt egy álpárlamentarizmusban sinylődő Németország, hogy igazán a császári akarat a legfőbb törvény. S nem is kutatva egyelőre, hogy a német nép zöme csakugyan olyan ellenséges érzülettel viseltetik-e Angliával szemben, mint ahogy azt Vilmos császár mondta, nagy megdöbbenés volt ezt a nyilatkozatot megtenni az angol nép előtt, amely nagyobb súlyt helyez a népek, mint a császárok akaratára.

De volt a nyilatkozatnak egy másik része is, amely Angliában nagy nyugtalanságot okozott. Mint ugyanis az Egyetértés tegnapelőtt megírta, Vilmos császár azt mondta, hogy Németországnak el kellett készülnie a távol Keleten bekövetkező minden eshetőségre. Ki láthatja előre, hogy mi fog történni a jövőben a Csendes-Oceánon. Amikor a Csendes-Oceán kérdéseinek a megoldásáról lesz szó, csak azokat a hatalmakat fogják meghallgatni, amelyek nagy flottával rendelkeznek és Németországnak már csak azért is hatalmas flottára van szüksége.

De bárhogy hangoztatja is Vilmos császár Angliával szemben való baráti érzelmét, senki sem tudja megérteni, hogy miért van Németországnak éppen a Csendes-Oceánon bekövetkező esetleges nagy változások miatt éppen most szüksége arra, hogy folyton nagyobbítsa a flottáját. Semmi baráti nyilatkozat és semmi fantasztikus magyarázat sem tudja az angoloknak aggodalmát eloszlatni a fölött a tény fölött, hogy éppen most tartja Vilmos császár szükségesnek egyszerre hat legnagyobb típusú páncélos csatahajónak építését s hogy a flotta-szaporítást a német birodalom anyagi erejének a végletekig való megfeszítésével forszirozza.

Ugy, bucsuvétenül! Hát ugy is jó! ő bizony nem megy utána.

Egyszerre nyelbeütődött a János házassága. Maga se vette észre s már az esküvő is megvolt. Fenéki is uszott volna a boldogságban, ha mindjárt a mézeshetek legelejét meg nem zavarja a hír, mely az ő fiúlébe is eljutott, a Juliska betegségéről. Valami különös betegség vett erőt a lányon s az orvosok nem tudtak a nyomára jönni, pedig egyik tanártól a másikhoz vándoroltatták. Ráköltötték a kicsit, amijök még volt.

Hát én nem vagyok orvos s nem tudom a különleges tüneteket felsorolni. Miután semmi szervi elváltozást nem találtak, „lelki” bajt állapítottak meg, beültették egy szanatóriumba s minden különösebb elváltozás nélkül a lány ott hervadt tovább, míg egészen elhervadt. Kíváncsiságból, azt hiszem, fel is boncolták, de akkor se találtak semmit, aminek tulajdonképp halált kellett volna előidézni. A bonczjegyzőkönyv adatainak utána is lehet nézni, különlegesség gyanánt mutogatják az orvosoknak.

János nem nagyon vette a szívére a dolgot. Mással is volt elfoglalva, egy fiatal asszony örökös, boldog fiúbekacagása elnyomhat minden más hangot s az ő paraszt esze könnyedén fel tudta fogni, hogy egy vérszegény, csenevész lány könnyen eshetik halálos bajba.

Különbem sem ért rá sokat tépelődni, nagy dolog volt készülődés: gólya állt a házhoz. Nagy örömben várták, de az öröm hamar gyászra változott. Ahogy jött a gólya, úgy el is röpült a házról s csak egy beteg asszony maradt utána.

No, az én történetem eddig elég mindennapi s a csattanója, ha van, most következik.

A menyecske a gólyalátogatástól hamar

De nemcsak Angliában, hanem Németországban is a legnagyobb megdöbbenést okozta Vilmos császár nyilatkozata. Éppen a naczionalista lapok azok, amelyek a legkiméleltlenebb hangon kritizálják a császár beszédét, azt mondván, hogy a császár nem bírta nyilatkozatainak súlyát mérlegelni s meghamisította a német nép valódi érzelmét, csak hogy a magát előtérbe tolja s nemcsak hogy így nem cselekedett még egyetlen német császár sem, hanem így nem is szabad cselekednie s olyan fölt esett a császárra a német nép szemében, amelyet el nem törölhet soha. Mert a császár ismét csak azt tette, amit már annyiszor, hogy önhatalmilag olyan nyilatkozatokat tett, amelyeknek levét aztán a német birodalom népének kell viselniük.

Mindenki kíváncsian várta az egész világon, hogy mi fog most történni a felidézett helyzet tisztázására. S éppen az történt, amit legkevésbé lehetett várni s ami egyáltalán nem alkalmas arra, hogy a hullámokat elsimítsa, tudniillik Bülow herceg német birodalmi kancellár váratlanul lemondott.

Maguk a német kormánykörök is érezték ennek a lemondásnak indokolatlanságát s félhivatalos kommunikéval igyekeztek azt magyarázni. Ma ugyanis a félhivatalos Norddeutsche Allgemeine Zeitung a következő feltűnést keltő hírt tette közzé:

A Daily Telegraphban megjelent cikk miatt a bel- és külföldi sajtó nagy része kritikái megjegyzésekkel illeti a császár személyét, abból a feltevésből indulva ki, hogy a császár e nyilatkozatokat a birodalom politikájáért felelős fórum előzetes tudomása nélkül tette közzé. Ez a feltevés alaptalan. A császárnak egy angol magánember kéziratban egy cikket küldött és engedélyt kért arra, hogy közzétehesse e cikket, amelyben ő felségének több angol személyiséggel különböző időben folytatott beszélgetései voltak egybefoglalva. E kérelemnek az az óhaj képezte alapját, hogy ő felsége nyilatkozatai az angol olvasó közönség minél szélesebb rétegeiben terjesztessenek és mozdítsák elő Anglia és Németország közötti jó viszonyt. A császár a cikk vázlatát a birodalmi kancellárhoz juttatta, aki a kéziratot a külügyi hivatalhoz utalta azzal az utasítással, hogy a kéziratot gondos vizsgálatnak vessen alá. Miután a kül-

magához tért, hanem új s nagyobb betegség tört ki rajta. A nagy, erős, hatalmas asszonyon, akiknek életében még a foga se fájt soha, ugyanaz a betegség, ami a csenevész lányt elvitte. Tökéletesen azokkal a tünetekkel. Ugyanazokat az orvosokat keresték föl vele, fölösen még egy csomó európai hírességet, mind a valót vonogatta s a vége, hogy egyszer már a végére is értek, hogy tán épp ugyanazon szanatóriumban ment tönkre, mint a Juliska. Eddig van s most már keressétek benne a természettudományos causalis nexus-t.

— Ami nincs — szolt közbe valaki mohón.

— Véletlen, véletlen

— Hjah, a nemezis!

— A negyedik dimenzió láthatlan erői, melyek körülvesznek bennünket.

— A Gondviselés keze, mely mindent megtorol.

— És éppen a Jánosra vetette a szemét?

— Igaz, a Jánosból mi lett?

— Az tán nem is tartozik már ide, de azért elmondhatom. Ott hagyott mindent s elment másfelé.

— Bünhődni!

— Vezekelni.

— Nem a, csak kenyeret keresni, különben... Na, gyerünk, gyerünk!

Az álmos kisasszony elcsukta a könyveket s kezdett epekedő szemeket vetni a pinczérjére.

— Drága Gizike, magát ugyan jól itt tartottuk... mit? hogy a filatorit gát környékén lakik? Mondja, van magának valami nézete a Gondviselés kezéről? vagy ismeretségben van az Erynnis-család kisasszonyaival? ugy-e nincs? Jöjjön, haza viszem egy rozoga konflison.

ügyi hivatal jelentésében kifogásokat nem hozott fel, megtörtént a közzététel. Amidőn a birodalmi kancellár a Daily Telegraphból tudomást vett a cikk tartalmáról, kifejtette a császárnak, hogy a cikk vázlatát személyesen nem olvasta el, máskülönbem kifogásokat emelt volna és nem tanácsolta volna a cikk közzétételét. A bekövetkezett tényekért azonban önmagát tartja egyedül felelősnek és kész fedezni az alája rendelt reszortokat és hivatalnokokat. A birodalmi kancellár egyuttal benyújtotta a császárnak lemondás iránti kérvényét.

A császár nem adott helyt e kérvénynek, a birodalmi kancellár ajánlatára azonban hozzájárult ahhoz, hogy a birodalmi kancellárnak a fentleirt tényállás nyilvánosságra hozása által mód adassék, hogy lehetőleg tegye a császár-ellen intézett igazságtalan támadásokat.

Nem lesz senki sem Németországban, sem Angliában, aki ne látná át azonnal, hogy Bülow herceg Horatius Cocles szerepét játszotta csak el ezuttal, hogy a császár személyét megmentse, anélkül azonban, hogy ez neki sikerült volna.

Nem sikerülhet pedig azért, mert parlamentaris kormányformával egyáltalán összeférhetlen, hogy a császár állandóan felelős miniszterinek háta mögött tegyen nagyjelentőségű nyilatkozatokat, főleg akkor, ha mint Vilmos császár egy idő óta nagyon balsikertien avatkozik bele a külpolitikába. Így volt ez a télen, mikor lord Tweedmouth angol tengerészeti miniszterhez a flotta-kérdésben azt a szenzációs levelét írta, s így most, mikor a „Daily Telegraph”-ban közzétett nyilatkozatát megtette. Nem lehet tehát csodálni, hogy Bülow herceg most ennek konzekvenciáit akarja levonni a lemondással. A császár ugyan nem fogadta el a kancellár leköszönését, de kétségtelen, hogy a nyomában támadt hangulatnak mélyreható következményei lesznek, s a rendesen jól értesült „Rheinisch-Westfälische Zeitung” már is jelzi, hogy a birodalomgyűlés elé a birodalmi kormány törvényjavaslatot fog terjeszteni az alkotmány megváltoztatásáról és a módosítás értelmében ezentul a birodalmi kancellár a külügyi politikát nagyobb személyes felelősséggel fogja vezetni, mint eddig. Ami magyarul annyit jelent, hogy Vilmos császár személyes tényeiért a német államok nem hajlandók tovább minden konzekvenciát minden ellentmondás nélkül viselni.

Berlinből táviratozzák lapzártakor, hogy Vilmos császár ma este hat órakor meglátogatta Bülow herceg birodalmi kancellárt és két óra hosszáig tanácskozott vele. A Tribuna Bülow hercegnek egy levelét közli, melyet október 21-én intézett Galli képviselőhöz, aki beküldte neki azt a cikket, melyet 12-én írt a Tribunába a keleti kérdésben. A levélben Bülow köszöni Gallinak, hogy cikket beküldte és így folytatja levelét: Ön igen jól ismeri eszmémet és politikai nézeteimet, annyira, hogy azt is tudja, mennyire becsülöm az önök külügyminiszterét, kinek bölcsesége és lojalitása oly sokat tett Olaszország becsülete, tekintélye és jóléte érdekében. Ön ugy szól Tittoniról, ahogy a miniszter azt megérdemli, hogy róla beszéljenek és szilárdsággal méltóságteljesen állt mellé.

Budapest, október 31.

A miniszterelnök utazása. Wekerle Sándor miniszterelnök ma este klopodiai birtokára utazott. A miniszterelnök kedden tér vissza a fővárosba.

Küldöttség Kossuth Ferencznél. A Magyar Vendéglők Országos Szövetségének küldöttsége tisztelettel ma a kereskedelemügyi minisztériumban Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél. Gundel János elnök előterjesztette a küldöttségnek az ipartörvény-javaslat módosítására vonatkozó

kérelmeit, melyet írásban nyújtott át a miniszternek. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter igen szívesen fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy a szövetség kéréseit alapos tanulmány tárgyává fogja tenni.

A közös miniszterek elutazása. A delegációk befejezésével a közös miniszterek is visszatérnek Bécsbe. Báró Schönaich tábornagy, közös hadügyminiszter ma délután 5 órakor Hoffmann Hugó altábornagy, osztályfőnök kíséretében, báró Aehrenthal közös külügyminiszter ma éjjel Jettel Emil osztályfőnök kíséretében Bécsbe utazott, míg gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok holnap, báró Burián István közös pénzügyminiszter pedig hétfőn fog visszatérni Bécsbe.

Osztrák delegátusok bajai. Az osztrák delegációban ma mindenki arról beszélt, hogy a keresztényszocialistáknak újabb sérelmük támadt. Oka pedig ennek az, hogy ő felsége tegnap a delegációs ebéd után tartott cercle alkalmával nem szólította meg Axmann keresztényszocialista delegátust. Nem bizonyos, hogy ez a mellőzés szándékos, de azért a keresztényszocialisták, akik most minden ürügyet fölhasználhatnak arra, hogy az osztrák miniszterelnöknek kellemetlenkedjenek, a tegnapi esetet is felhasználják ellene. Még tegnap este tanácskozást tartottak s ma azzal a követeléssel fordultak a miniszterelnökhöz, hogy a rajtuk esett bántást valamilyen módon tegye jóvá. Tulajdonképpen nem is az a baj a keresztényszocialistáknak, hogy Axmann a király mellözött, hanem az, hogy megszólítással tüntette ki Okolicsányi Lászlót, a magyar delegáció hadügyi albizottságának előadóját. A keresztényszocialisták attól tartanak, hogy a király mellözött magatartását Bécsben arra fogják magyarázni, hogy a keresztényszocialistáknak a legénységi zsold emelése dolgában tanúsított viselkedését nem helyesli. — Baja van Klofác cseh delegátusnak is. Az osztrák delegáció ma délelőtti ülésén interpellációt akart beterjeszteni a horvátországi nagyszerb mozgalom ügyében. A delegáció elnöksége azonban arra való tekintettel, hogy az amugy is hosszúra nyúlt tárgyalásokat nem kell tovább nyújtani, lebeszélte Klofácot erről a szándékáról. Klofác azonban kijelentette, hogy az ügyről nem mond le véglegesen, hanem az osztrák parlament első ülésén el fogja mondani interpellációját.

Zágrábi vasutigazgatóság. A zágrábi „Hrvatska” jelentette, hogy a kereskedelmi minisztériumban javaslatot dolgoznak ki a horvátországi vasútvonalaknak külön igazgatósággal való ellátása tárgyában. A horvátországi vasutigazgatóság székhelye Zágráb lesz s az új igazgatóság élére Ehrenhöfer Aladár kereskedelmi miniszteri tanácsos, a minisztérium horvát osztályának főnöke, kerül. Erre a hírre a legilletékesebb helyen azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a „Hrvatska” hírének semmi alapja nincs, elejétől fogva végig kóholmány.

Egy paktum meséje. Egy lapnak az a híre, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a szociáldemokrata párttal paktumot kötött a választójogi reform és a szociáldemokrata mandátumok kérdésében, nem igaz. Ilyen paktum nincs és arról egyáltalában semmiféle tárgyalás nem folyt.

A „Vaterland” rágalmai. A „Vaterland” folytatja azokat az alaptalan gyanúsításokat, amelyeket a bécsi sajtó egyes orgánumaiban jónak láttak bizonyos tendenciózus rendszerességgel Kossuth Ferenczről, a függetlenségi párt politikájáról és állítólagos külföldi összeköttetésekről szólnak eresztettek. Ezzel szemben a „Magyar Tudósító” a legilletékesebb helyről felhatalmazták annak a kijelentésére, hogy ezek a híresztelések, nevezetesen, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter a nagyszerb, valamint az olasz irredentista mozgalmakkal érintkezésben volt, valótlanok és így minden ezzel összefüggő állítás teljesen légből kapott.

Az egyetemi polgárok választójoga. Pécsről táviratozzák: A pécsi jogászfűjség ma összülést tartott, amelyen elhatározták, hogy indítványt terjesztenek a kassai diák-kongresszus elé, hogy a jogászfűjség forduljon az országgyűléshez abból a célból, hogy a választói jog a főiskolák összes hallgatóira is kiterjesztessék. Együttal indítványt visznek a kassai kongresszus elé, hogy az ifjúság indítson mozgalmat a szociálistizmus nemzetellenes irányzata ellen.

A delegációk befejezése.

— A záróülések. —

Budapest, október 31.

A delegációs ülészak ma véget ért. Dél előtt az osztrákok utolsó plenáris ülésükön tárgyalták a még hátralevő kisebb költségvetéseket s nyomban konstatálták, hogy a határozatok megegyeznek a magyar delegáció határozataival. Délután a magyar delegáció tartotta záróülését, amelynek egyetlen tárgya az egyeztető hetes albizottság jelentésének átvétele volt. A záróülésnek különös jelentőséget gróf Zichy Tivadar elnöknek bucsubeszédje adott, amelyben nyomatékosan figyelmeztette a közös minisztereket, hogy a magyar nemzet akkor, amikor olyan röviden végzett a közös költségvetéssel, egyáltalában nem mondott le azokról a követelésekről, amelyeket a hadsereg és a külügyi kérdések tekintetében támasztott. Lelkesen hangoztatta, hogy a nemzet érvényre fogja juttatni Magyarország elidegeníthetlen jogait. Ezzel a figyelmeztetővel ért véget a delegációs ülészak.

A mai záróületekről tudósításaink a következők:

A magyar delegáció záróülése.

A magyar delegáció ma délután öt órakor tartotta utolsó plenáris ülését, amelyet megelőzőleg az egyeztető hetes albizottság tartott ülést, konstatálva, hogy a két delegáció határozatai mindenben egyezők. Az ülésen részt vettek a közös miniszterek és Wekerle Sándor miniszterelnök.

Gróf Zichy Tivadar elnök az ülést megnyitja és jelenti, hogy az osztrák delegációtól beérkeztek az összes határozatok.

Zboray Miklós jegyző felolvassa a határozatokat.

Okolicsányi László az egyeztető hetes albizottság előadója jelenti, hogy a határozatokat összehasonlítva konstatálták, hogy azok minden pontban egyezők, javasolja tehát, hogy a határozatokat legfelsőbb megerősítés alá terjeszszék.

A bizottság a jelentést tudomásul véve, így határoz.

Elnök: A közös pénzügyminiszter ur kíván szólni.

Báró Burián közös pénzügyminiszter: T. országos bizottság! Befejezvéen feladatunkat, a közös minisztérium a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok bizottságával megegyező határozatokat legfelsőbb jóváhagyás czéljából ő császári és apostoli királyi felsége elé fogja terjeszteni. Legfelső megbízást teljesíték, midőn a t. országos bizottságnak ez alkalommal is tanúsított hazafias, különösen áldozatkész magatartásáért ő császári és apostoli királyi felsége köszönetét és elismerését fejezte ki. Ezen legfelső megbízásban eljárva, egyúttal a közös minisztérium nevében is legmelegebb köszönetemet nyilvánítom az országos bizottság t. tagjainak irántunk tanúsított szíves előzékenységekért. Annál élénkebben él bennünk a hála érzete, minthogy a t. bizottság a közös minisztérium iránt tanúsított jóindulatát azzal tetézte, hogy ezen, a monarchiára nézve rendkívüli jelentőségű pillanatban nem vonta meg tőle bizalmát. A t. országos bizottságnak a közös minisztériummal összhangban kifejtett tevékenysége értékes támaszunk, miért is a magam és minisztertársaim nevében tőből legmelegebb köszönetet mondok. (Éljenk éljenzés.)

Gróf Zichy Tivadar elnök: T. Országos bizottság! Ezzel befejeztük volna tevékenységünket és eléget tettünk hazafiúi kötelességünknek. Még csak egy a kívánságom, önöknek t. tagtársaim forró hálámát kifejezni, baráti és kollégialis támogatásukért, amelylyel oly lényegesen könnyítették feladatomon. Bizottságunk ez egyszer a szokottnál rövidebbre szabta tárgyalásait, mert érezte, hogy komoly pillanatban, minden hosszúság, minden felesleges szó csak félreértésekre adhat alkalmat és bal magyarázatokra frügget. Minden kritizálás nélkül támogatásunkban részesítettük külügyi politikánkat és pedig annak tudatában, hogy diplomáciánk működése annál több súlylyal fog bírni, amint szembeötlőbb bizottságunkban az egyetértés, aminél szorosabb nemzetünkben az összetartás. A békét nem láttuk ugyan veszélyeztetve, de tekintettel az ország tőszomszédságában uralkodó izgatottságra, meg voltunk győződve arról, hogy higgadt és öntudatos magatartásunkkal legjobban szolgáljuk a béke érdekeit. Ugy hiszem, hű tol-

mácsa vagyok bizottságunk érzelmeinek, midőn a közös miniszter urakhoz fordulva, köszönetet mondok nekik lojális magatartásukért. Egyúttal azonban arra szeretném őket kérni, hogy előzékeny eljárásunkból ne következtessék azt, mintha ma kevesebb súlyt fektetnénk mindama nemzeti követeléseinkre. (Helyeslés.) melyeket más alkalommal bővebben ismertettünk és talán több nyomatékkal hangsúlyoztattunk. (Helyeslés.) Álláspontunk nem változott, nem is módosult, a külügyi kormányzat terén, a sereg kérdésében, egyszóval, a közös ügyek egész vonalán fenntartjuk jogos és méltányos követeléseinket. (Éljenk helyeslés és taps.) T. országos bizottság! Ismétlem köszönetemet és befejezem tevékenységemet azzal, amivel kezdtem: Éljen a haza! Éljen a király! (Éljenk éljenzés.)

Nagy Ferencz mielőtt szétmennek, meleg köszönetet mond az elnöknek tapintatos eljárásáért és azért, hogy nemzeti követelményeink érdekében ma is felemelte szavát. (Éljenk éljenzés.)

A mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az ülés véget ért.

Az osztrák delegáció záróülése.

Az osztrák delegáció ma délelőtt tartotta utolsó érdemleges plenáris ülését. Az ülésen megjelent báró Aehrenthal külügyminiszter, báró Burián pénzügyminiszter, báró Schönaich hadügyminiszter és gróf Montecuccoli tengerészeti főparancsnok.

Madeyski elnök fél 10 órakor nyitotta meg az ülést.

A napirenden a haditengerészet költségvetése szerepelt.

Dr. Schlegel előadó részletesen ismertette a haditengerészet költségvetését.

Gróf Thun kifogásolja, hogy a haditengerészet fejlesztésében nem azzal a tempóval mennek előre, melyet partvédelmünk megkíván. Az új hadihajók sürgős kiépítését fontos szükségnek tartja. De azt hiszi, jobb volna már most mindjárt 20.000 tonnás hajókat építeni, mert a többi nagyhatalomnak is már ilyen nagy hajói vannak. Sürgeti a drótnélküli távíró fejlesztését. Hiszi, hogy a háború kitörésekor, amely soká nem késheik, flottánk kitűnően meg fogja állni helyét. A kormányoknak a hadvezetőség ilyenét előterjesztéseit honorálni kell. Tudja, hogy a katonai követelések nem népszerűek, de számolni kell ezekkel, má a nagyhatalmi állásra való tekintettel is. De Magyarországot is kéri, hogy ne górdítsen akadályt a flotta kiegészítése elé. A magyar tengerpart védelme...

Biankini: Nincs magyar tengerpart! Csak horvát!

Gróf Thun: A költségvetést elfogadják.

Biankini: Azt hiszi, imádkozunk kell, hogy legalább tíz évig ne legyen háború, mert flottánk nem állja meg a helyét. Támadja az olasz követeléseket s a horvát sérelmeket sorolja fel. A zászlós és jelvénykérdés rendezésénél Horvátországnak éppen olyan jogai vannak, mint Magyarországnak. A magyarokból sohasem lehetnek jó tengerészek. Fáj neki, hogy a tengerészeti parancsnok a magyar delegációban ezt a jelszót adta ki: Tengerre magyar! Igazi tengerész csak ezt mondhatná a magyaroknak: „Magyar, erdji vissza a pusztára, mert a tenger a horvátoké!”

Gróf Montecuccoli tengerészeti főparancsnok mindenekelőtt a mérnökök sorsáról beszélt. A haditengerészet mérnökei mindenesetre igen fontos szolgálatot teljesítenek, a flotta sorsa azonban a békében és háborúban is a tengerésztisztek kezébe van letéve. A mérnököknek azonban nem jár ugyanolyan tisztelgés, mint a tiszteknek, mert nekik nincs büntető joguk s mert ezt a szolgálati rendtartás így határozta meg. Egységes hajómérnöki tisztikar felállításáról most nem lehet szó. Elismeri, hogy a haditengerészet még tetemes fejlesztésre szorul s reméli, hogy ehhez az eszközöket a delegációk nem is vonják meg tőle. Áttér azután az egyes szónokok fejtegetéseire s bőven reflektált azokra. Biankini szemére vetette, hogy ő a magyar delegációban elmondott beszédében a „Tengerre magyar!” felkiáltással buzdította magyarokat a tengerészetre. Erre a szemrehányásra csak az lehet a válasza, hogy a haditengerészet fejlesztése érdekében szeretné, ha a monarchia összes népeihez ezt a felszólítást intézhetné. Gróf Thun felszólalására válaszulva kijelentette, hogy a haditengerészet az új építkezésekben egy színvonalon akar maradni a többi államokkal. Eddig 14.500 tonna tartalmú a legnagyobb hajónk, az új építkezések azonban már nagyobbak lesznek. A „Maros” és a „Lajta” monitorok mellé még két új Duna-monitort lát szükségesnek. Ezenkívül train-hajókra is szükség volna. Ami a tenger alatt járó naszádok jövőjét illeti, jelenleg hat tengeralatti naszádot építenek haditengerésztünk számára. Ezek háromféle típusúak lesznek. Az összes építkezések mintegy 40 millió koronára rúgnak, de ha hajórajunkat európai színvonalon akarjuk tartani, akkor nem tehetünk egyebet, mint hogy bele kell nyulni a zsebünkbe. Az 1902. év végén

20 millió korona külön hitelre lesz szüksége a haditengerészetnek s ezt rendkívüli szükséglet czimén javaslatba is fogja hozni. Hadihajókat nem lehet földből építeni s bizony azok jelentékeny pénzbe kerülnek. Csak azt mondhatja: teremtsük meg mindazt a békében, amire egy esetleges háboru idejében szükségünk van. (Élénk helyeslés.)

Schlegel előadó rövid felszólalásában rátért a zászlókérdésre s nem szeretné, ha a flotta dicsőséges zászlóját bizonyos aspirációk folytán meg kellene változtatni.

Ezután elfogadták a haditengerészet költségvetését gróf Thun javaslatával együtt.

Ezután báró Achrenthal külügyminiszter válaszolt Biankini interpellációjára Bosznia és Hercegovina jövővendi államjogi helyzetének összeállítására miatt. Tekintettel arra, hogy a közel jövőben a két állam ügyét törvényre fogják rendezni, a kormány most az államjogi helyzet bővebb fejtegetésébe nem melhet bele. Válaszolt azután Biankininek a Rómában levő San Girolamo-intézet ügyében beterjesztett interpellációjára. Günther delegátusnak a konzuli felügyelők ügyében beterjesztett interpellációjára utal arra a beszédére, melyet ebben az ügyben a delegációban már elmondott. Még Kindermann, Kutscher és Biankini interpellációjára válaszolt.

Ezután több előadói javaslatot fogadtak el a közös pénzügyminisztériumra és a közös számszékre vonatkozólag, mely után

báró Burián közös pénzügyminiszter válaszolt Klofac és Biankini delegátusok egy-egy interpellációjára.

A nuncizium megszövegezése végett az elnök negyedórára felfüggesztette az ülést.

Az ülés megnyitása után Sustercic, Koztorski, gróf Clam, báró Appenheimer és dr. Schlegel előadók terjesztették be jelentéseiket.

Majd Pittoni terjesztette be interpellációját a zarái katonai kihágások ügyében.

Báró Achrenthal külügyminiszter emelkedett ezután szólásra. Kijelentette, hogy a magyar delegációval hozott megegyezésre a király megadta szentesítését. Neki jutott az a feladat, hogy a király nevében köszönetet mondjon a delegációknak eredményes tárgyalásukért. Köszönetet mondott egyúttal

Ezután báró Morsey delegátus üdvözölte az elnököket és alelnököket.

Az elnökség nevében Madocski elnök köszönetet mondott az üdvözlésért.

A delegációk most ezzel végeztek. A delegátusok elbúcsúztak egymástól s még ma délután hazautaztak.

Budapest, október 31.

Nyitra vármegye az önálló bank mellett. Nyitráról táviratozzák, hogy Nyitra vármegye törvényhatósági bizottsága ma megtartott rendes közgyűlésében foglalkozott a jegybank ügyével, mely kérdésben az állandó választmány részletesen megokolt javaslatára és Mezey Gyula nagy hatást keltett kimerítő felszólalása után egyhangulag és nagy lelkesedéssel foglalt állást az önálló jegybank felállítására mellett.

Román népgyűlések. Beszterczéről jelentik: Az itteni román vezetők november hó elsejére a vármegye számos községébe népgyűlést hívtak egybe, hogy a jelenlegi politikai helyzet megvitatásával kapcsolatban a választói jog reformjával foglalkozzanak. A hatóságok, tekintettel, hogy a vezetők a nép békés magatartásáért felelősséget vállaltak, a népgyűléseket engedélyezték.

A román kulturliga elnöke a magyarok ellen. A román lapok csak most közlik a kulturliga elnökének, Somanescu Szávanak beszédét, melyet ez a liga legutóbbi nagy meetingjén tartott. A beszédnek nagy része erős kirohanásokat tartalmaz Magyarország ellen. Somanescu a többi között ezeket mondta:

Magyarországon az összes nemzetiségek közül a mi román testvéreinkkel bannak a legrosszabbul. A román vezéreket és írókat a börtönbe hurcolja a magyar igazságszolgáltatás, mely még egészen középkori procedurákkal dolgozik. Az utabban hozott iskolai törvények arra kényszerítik a román tanítókat, hogy magyarul tegyen vizsgálatot. Elnyomják a román kultúrát azzal is, hogy a szegény román községekre a legnagyobb iskolai terheket rójják, aminek az a célja, hogy a román iskolák kipusztuljanak. A román sajtót a legdrasztikusabb eszközökkel üldözik, úgy, hogy alig van román újságíró Magyarországon, aki börtönben ne ült volna. Az öreg Ferencz József császárnak nincs már elég ereje ahhoz, hogy ezt a vad népet féken tartsa.

Bosnyák-szerbek a királynál.

Budapest, október 31.

A boszniai és hercegovinai szerb önálló-párt küldöttsége ma délelőtt megjelent a király előtt, hogy köszönetet mondjon Bosznia és Hercegovina annektálása miatt. A küldöttséget Dimitrievics Lázár szerajevói orvos vezette, ki a következő beszéd kíséretében adta át Bosznia és Hercegovina szerb lakóinak memorandumát:

— Császári és apostoli királyi felség! Az önálló szerb nemzeti párt és egész hazánk képviselőiben megjelentünk Felséged legmagasabb trónja előtt, hogy gyermeki engedelmisséggel átnyujtsuk ezt a fölirotat, amelyben köszönetet mondunk azért, hogy Felséged elhatározta a Habsburg-ház szuverén jogait hazánkra kiterjeszteni és egyúttal hazánknak alkotmányos berendezést adományozni. Kifejezést adunk továbbá rendíthetetlen hűségünknek és kérjük Felségedet, hogy apai gondoskodását, melyben a magasztos osztrák és magyar monarchia annyi népe részesül, határtalan kegyelmével fordítsa hazánk felé is. Fogadjon Felséged hódoló hálánkat, valamint a Habsburg-ház dicsőséges trónjához való rendíthetetlen hűségünk és ragaszkodásunk kifejezését, melyet e bizottság ugy a saját, mint a szerb önálló néppárt nevében, valamint hazánk összes vidéki nevében tolmácsolunk. Zsivió! Zsivió!

A király figyelemmel hallgatta az üdvözítő beszédet, amelyet dr. Dimitrievics bátor, erőteljes hangon mondott el, azután a következő feleletet olvasta föl:

— Saját és küldöik nevében kifejezett lojális és hazafias érzelmeiket szívesen veszem tudomásul. Legyenek meggyőződve, hogy atyai gondoskodásomban épp úgy részesíteni fogom hitsorsosait, mint Bosznia és Hercegovina többi lakosát. hazájuk fejlődése és jóléte az a cél, melynek elérésére kormányomnak mindenkor kötelessége lesz törekedni. Közöljék honfitársaikkal üdvözlétemet!

A király ezután az annektált tartományok általános helyzetéről kérdezősködött a küldöttség vezetőjétől és megszólította a küldöttség többi tagját is, kik között papok, tanítók, kereskedők és földmivesek voltak. A földmivesek nemzeti viseletükben jelentek meg a királynál s nem győztek eleget csodálkozni a királyi palota külső képén, folyosóin és termein. Megvallották, hogy amikor ott álltak a hatalmas uralkodó előtt, akit ők hegyek közé rejtett falvaikban emberföltöti embernek hisznek, félelemmel és áhitattal télt el a lelkük.

Mikor a király a küldöttséghez lépett, előbb végignézte a varrottas és sutasos népviseleteket, amelyek a két tartománynak különböző részéből voltak.

A németül nem tudó deputátusoknak dr. Dimitrievics tolmácsolta a király kérdését s ő tolmácsolta a feleletüket is. A király megkérdezte egyik földmivestől, hogy milyen volt a szilvatermés? A többi deputátustól is a saját dolgait illető tárgyak felől kérdezősködött. A kihallgatás husz perczig tartott. A király, mielőtt a küldöttséget elbocsátotta, biztosította róla, hogy az annektált tartományok szerb népének sorsát éppen úgy a szíven viseli, mint bármelyik más népét.

A királytól báró Burián István közös pénzügyminiszterhez ment a küldöttség s átadott neki egy memorandumot, amelyben egész részletesen mondja el a szerb nép kívánságait. Wekerle Sándor miniszterelnököt is fölkeresték, mert azt hitték, hogy fogadja őket, de kiderült, hogy a miniszterelnök nem tudta, hogy őt is meglátogatták. Így csak a jövő héten megy hozzá a küldöttségnek az a része, amely itt marad talán egy hétig s akkor adja át neki a memorandumot.

A küldöttség és több Budapesten lakó boszniai szerb ünnepi ebédre gyűlt össze egy Lónyay-utcai szerb vendéglőben. Az ebédet vallásos énekkel és imádsággal kezdték, mert a küldöttség egyik tagja a védőszentjét ünnepli. A deputátusok persze egyébről sem beszélnek most, mint a fogadásról, a királyról és arról a sok, soha sem látott szépségről, amely Budapesten lépten-nyomon ámulatba ejtette őket.

A keleti kérdés.

Budapest, október 31.

György herceg pétervári utja, úgy látszik, teljes kudarczsal járt. Az orosz kormány még a látszatát is kerülni óhajtja annak, hogy a szerb trónörökös pétervári tartózkodását politikai eseménynek tartsa. Az egész fogadtatást olyanná tüntette, mintha annak a politikához semmi köze sem volna. Pétervárott azonban ugylátszik, mégis szeretnék a szerbeket némi rekompenczióban részesíttetni, mert az onnan jövő tudósításokból azt lehet kiolvasni, hogy Oroszország appellál Ausztria-Magyarország nagylelkűségére és Szerbiának némi területkárptólást kér.

Konstantinápoly ma véres zavargások színhelye volt. A reakció ismét felütötte fejét, még pedig ezuttal a hadseregben. Az új-török párti zászlóaljak azonban fegyveresen leverték a zavargásokat, miután többször az ó-török katonák közé löttek.

Mai híreink a következők:

A szerb trónörökös a csárnál.

A czár a szerb trónörökösöt tegnap fogadta és holnapra reggelire hívta meg. A lapokat utasították, hogy György szerb trónörökös oroszországi tartózkodásáról a legfelsőbb sajtóügyi hatóság jóváhagyása nélkül semmit se közöljenek.

A kormány mindent elkövet, hogy György trónörökös látogatásának magánjellegét hangsúlyozza. Így a trónörökös rendes vonaton, nem pedig udvari vonaton érkezett a pályaudvarra, ahol nem állítottak fel tiszteletere diszszázadot. A téli palotában sem áll ör ama lakosztály előtt, melyben a trónörökös lakik. Péter király levelét és a küldött rendjelet nem a trónörökös, hanem Pasic fogja a csárnak átnyujtani.

Pétervárott a nemzetközi helyzetet ma kevésbé kedvezően itélik meg. Beavatott körökben úgy tudják, hogy Izvolszki tegnap tanácskozott gróf Berchtold osztrák-magyar nagykövettel és újból szóba hozta, hogy Oroszország kénytelen Ausztria-Magyarországtól területi kárptólást követelni Szerbia és Montenegró számára, az osztrák-magyar nagykövet pedig azt válaszolta, hogy tekintettel a monarchia hatalmas területi megnövekedésére, nincs kizárva annak lehetősége, hogy Ausztria-Magyarország nagylelkűségéből átenged Szerbiának egy területsavót.

A szandzsák kiürítése.

Az osztrák-magyar csapatok e hó 28-án vonultak ki a novibazári szandzsákból. A csapatok reggel hét órakor gyülekeztek Plevlje főterén és a távozó csapatok tiszteletere 200 török katonatiszt és egy török gyalogszázad kíséretében Dzsavid pasa, török katonai parancsnok is kivonult. Elindulás előtt a tisztek imára vezényeltek. Dzsavid pasa egészen Boljanicsig kísért a csapatokat, amelyek tegnap Csajniczba érkeztek.

Horvát lapoknak Plevljéből kapott jelentései szerint a szandzsákban, az osztrák-magyar csapatok kivonulása óta nagy izgatottság észlelhető, mert szerb és montenegrói bandák betörésétől tartanak. Emiatt a török csapatok parancsnoksága segítőcsapatokat kért, amelyek már utban vannak Szaloniki felől. Az „Obzor“ tudósítója, aki jelenleg a szandzsákban tartózkodik, azt jelenti, hogy a szerb határ mögött nagyszámu csapatok vannak koncentrálvá.

Bosznia-Hercegovinában megkezdődött a járőr-hadoszlopok szervezése. Czikes tábornoknak régi mintájára alakítják ezeket a járőröket, mint annak idején történt a dalmát határon a rablók garázdálkodásainak elfojtására. Kétezer főnyi katonaságot alkalmaztak erre a szolgálatra és kiképzésüket már megkezdték. Egy-egy hadoszlop a legmodernebb fegyverekkel és 10 napra való eleséggel lesz ellátva s ezek a járőrkatonák külön jelvényeket fognak viselni. Elátáson kívül napi 6—10 korona zsold fog járni a járőrkatonáknak. Nappal őrséget állanak majd, éjjel pedig a keresztutakon és a szorosokon tartoznak őrködni.

A monarchia alattvalóit üldözik Szerbiában.

A magyar és osztrák alattvalók egész Szerbiában üldözésnek és zaklatásnak vannak kitéve a szerbek részéről. A Sabácban lakó Hemler Péter inarost, aki mitroviczai illetőségű, a néptömeg arra akarta kényszeríteni, hogy lépjen be ő is az önkéntesek közé. Hemler vonakodott ezt megtenni, mire a rendőrkapitány letartóztatta. A rendőrség börtönében súlyos bántalmazások érték. Végre is a sabáci munkások a rendőrségi épület elé vonultak és kieroszakolták Hemler szabadon bocsátását. Hemler két csendőr kíséretében ment át Klenak községbe, mert a feldühödt néptömeg meg akarta lincselni. Jäger Lajos horvát milliomos, aki Szerbiában 150.000 dinár értékű erdőseget vásárolt és a munkálatokat személyesen vezette, szintén kénytelen volt menekülni. Az osztrák-magyar követség hír szerint már tett is lépéseket ez ügyben a szerb kormánynál, de ez teljesen tehetetlen a mozgalmakkal szemben.

Szerb-montenegrói szövetség.

A Szerbia és Montenegró között létrejött katonai konvenczió értelmében Szerbia Montenegrónak néhány millió dinárt ad kölcsön. Szerbiának esetleges háborúban nyolcvan millió dinár áll rendelkezésére. Szerbia nagyon jól tudja, hogy területi követelése nagy akadályokba ütközik s ezért sokkal jobban szeretné, ha az annexió kérdése nem kerülne a konferencia elé, hanem nyílt kérdés maradna.

Talán kevesen tudják, hogy volt idő, amikor a monarchia is szövetséget akart kötni Szerbiával. Vosnics párisi szerb követ, ki e napokban visszatért Londonból, az „Echo de Paris” egy munkatársának következőket mondotta e szövetségről. A szövetségi szerződést A.-Magyarországgal 1870-ben Risztics régens akarta megkötni Szerbia nevében. A szerződés-tervezet értelmében Kállay Béni akkori belgrádi főkonzul gróf Andrássy magyar miniszterelnök javaslatára és gróf Beust külügyminiszter jóváhagyásával felajánlotta Szerbiának és Ó-Szerbia egy részének annexióját, azzal a feltétellel, hogy Szerbia háboru esetén Ausztria-Magyarországgal szemben jóindulatu semlegességet fog tanusítani. Ausztria-Magyarország ebben az esetben fentartja magának azt a jogot, hogy Bosznia nyugati részét egészen a Verbasig annektálja. Szerbia elfogadta ezeket a feltételeket, de a szerződés mindazonáltal nem jött létre.

A nemzetközi konferencia.

A Times jelenti Szentpétervárról tegnapi kelettel, hogy a konferencia projektumát Ausztria-Magyarországnak elő fogják terjeszteni és Ausztria-Magyarország válaszáig tárgyalások Ausztráviá fogják tenni. Ugyancsak a Times jelenti Szentpétervárról: A szerb külön misszió fogadása alkalmával a császár biztosította a delegátusokat Oroszországnak Szerbia iránt táplált jóakaró érdeklődéséről és nyugodt viselkedést tanácsolt a tárgyalások ideje alatt.

A londoni orosz nagykövet állítólag az orosz külügyminisztériumhoz táviratot intézett, mely szerint az angol kormány elvben hozzájárul ahhoz, hogy a Dardanellák kérdése Oroszország kívánsága szerint oldassék meg, de vonakodik e kérdést felvenni a konferencia programjába, mert erre Angolország közvéleménye nincs kellőképp előkészítve.

A Jeni Gazetta „London vagy Berlin” című vezércikkében a jelen helyzettel foglalkozván, kifejti a törökországi események, majd a bolgár és boszniai incidensek után a keleti kérdés súlypontja Londonban nyugszik. Attól függ béke és háború. Néhány nap óta a súlypont Berlin felé hajlik, ahol a békés megoldás, valamint a konferencia talál pártfogásra. Németország politikai nézete ma fontos. Valószínű, hogy Bulgáriával entente jön létre. Most már csak a boszniai kérdés megoldására szolgáló alap volna szükséges, hogy a konferencia egybegyűlhessen. A lap végül hangsúlyozza, hogy Németország most megbizonyíthatja Törökország iránti igaz barátságát.

A helyzet Törökországban.

Konstantinápolyban száz anatóliai katona, akiknek a szolgálati ideje lejárt, vonakodott tovább szolgálni és kivonult a kaszárnyából. Felszólították őket,

hogy a fegyvereket szolgáltassák ki, de nem engedelmességek. Erre a Szalonikiból a zendülők ellen ideküldött vadászok parancsnoka tüzet vezényelt. Kilenczen az anatóliaiak közül elesetek és tizenötön megsebesültek. A zendülők ezután lemondtak a további ellenszegülésről.

Török-szerb szövetség.

Törökország folytatja a fegyverkezést. Nagy jelentősége lehet esetleg a Törökország és Szerbia közt folyó tárgyalásoknak, minthogy Szerbia Törökországnak teljes katonai szövetséget ajánlott fel. Kétségtelen, hogy Törökország ezeken a tárgyalásokon a szerb tüzéséget, mint igen figyelemreméltó tényezőt fogja tekintetbe venni. Ahmed Mirza bég ifju-török vezér Szalonikiból fontos küldetésben ma reggel Belgrádba érkezett. A béget a mai délelőtt folyamán a miniszterelnök és Péter király kihallgatáson fogadják.

Ali Riza bey ifju-török vezér, hosszasan tanácskozott a miniszterelnökkel, aztán kihallgatásra ment a királyhoz. Nem lehet tudni, vajon csak Törökország és Szerbia jelenlegi viszonyáról volt-e szó a tárgyaláson, avagy megvitatták-e a két államnak esetleges együttműködését. Mind a két részen mélyen titkolóznak. Ali Riza bey este Párisba utazott.

Ó-török katonák támadása.

A katonai lázadásról újabban a következőket jelentik: Tegnapi parancs ment, hogy a konstantinápolyi 1. és 2., a Yildiz őrségét képező hadosztályok öt zászlóalja Dsaddába induljon. E rendelet következtében tegnap este egy század zendülésbe tört ki. A katonák fegyveresen elhagyták a perai Tas Kiskla nevű kaszárnyát, a kaszárnya közelében állást foglaltak és kijelentették, hogy vagy hazatérnek, vagy pedig csak akkor mennek Dsaddába, ha az egész hadosztály is odamegy. A zendülők lefegyverzésére kiküldték az ugyanabban a kaszárnyában elhelyezett, Szalonikiból érkezett vadász-zászlóaljat, amely ma reggel zenésző mellett, gyakorlatozásra való menetelés külszine alatt elindult. A zászlóaljának az volt a célja, hogy a zendülőket körülfogja. E művelet alatt a zendülők lövöldözni kezdtek. A tüzelést a vadászok viszonozták. Mintegy ezer lövést váltottak, amelyeknek kilenc halott és hét sebesült esett áldozatul. Amikor a körülzárás sikerült, a zendülők megadták magukat, mire lefegyverezték azokat és a kaszárnyába internálták. Az incidens nagy feltűnést és aggodalmat kelt. Az arról szóló híresztelések és a nagy veszteségekről szóló tudósítások tulzottak. Mindazonáltal az incidens igen figyelemreméltó, mert az ily esetek megismétlődése várható, különösen akkor, ha továbbra is megmaradnak az intéző körök azon tervük mellett, hogy az egész helyőrséget kicserélik.

A bolgár-török tárgyalások.

A komolyabb bolgár lapok abban bizakodnak, hogy sikerülni fog a keleti vasut és a kárpótlás kérdésében Törökországgal való közvetlen tárgyalás után méltányos megállapodásra jutni, amely esetben simán menne a vámtarifa ügyének és a maczedóniai bolgárok helyzetének biztosítása. Már is kezdik kiszámítani, hogy mennyi lehet az a kárpótlás, amit Bulgária fizetne Törökországnak. Huszonöt millióra teszik azt az összeget, amelyet a keleti vasutársaságnak a bulgáriai vasutvonalért tartoznék fizetni a szófia kormány, ugyancsak huszonöt millió járna Törökországnak a vasut üzemének megváltásáért és hetven millió volna a kelet-ruméliai adó kárpótlása.

Szófiából táviratozzák a Lokalanzeigernek ama hír kapcsán, hogy a maczedóniai bolgár forradalmi bizottság halálra ítélte Ferdinánd királyt, a következőket: Ez az eset nem az első. Még Sarafov meggyilkolása idején, a múlt év novemberében kitűdött, hogy a Sandanski-bizottság a fejedelem ellen is halálos ítéletet hozott. Tényleg Ferdinánd fejedelem attól fogva sürin kapott a maczedón-bizottságtól fenyegető leveleket, amelyekben tudtára adták, hogy életével fog lakolni, amiért Maczedonia autonómiája

helyett csak a saját érdekeivel törődik. Legutóbb a Sobranje megnyitáskor jött ilyen fenyegető levél a konakba s akkor Takev belügyminiszter elrendelte, hogy Duboicában, Sandanski bandájának fészékében tegyenek meg minden óvintézkedést. Takev belügyminiszter maga is elutazott Duboicába és elzáratta a határt, nehogy Sandanski bandája Maczedóniából átkelhesse Bulgáriába.

A bolgár kormány meghatalmazottjaként a kereskedelmi miniszter ma délelőtt Perába utazott, hogy közvetlenül tárgyaljon a portával. A kereskedelmi miniszter még tegnap kihallgatáson volt Ferdinánd királynál és átvette az utasításokat, hogy milyen határig mehet el a kárpótlás körül meginduló tárgyalásokban. A maczedóniai kérdés e tárgyalások során fontos helyet fog elfoglalni s ezért esett a választás a kereskedelmi miniszterre, aki maczedóniai származású.

Csinálják a történeteket.

A budapesti államrendőrség hivatalos közlönye a kereskedelmi miniszternek egy átiratát közli, mely a Weisz Manfréd-féle történetgyárban ez év október 18-tól december 31-ig felfüggeszti a vasárnapi munkaszünetet.

Franciaország jóakarata.

A „Temps” bécsi levelezője a következőket táviratozta lapjának:

Azt hiszem, helyénvaló, hogy különös súlyt helyezünk arra a kihallgatásra, amelyet Crozier francia nagykövet szerdán nyert a királynál. Ferencz József király szokatlan melegséggel és dicsőítőleg beszélt Franciaország és Ausztria-Magyarország viszonyáról és arról a barátságos politikáról, amelyet Pichon külügyminiszter követ. A király kijelentette, hogy Franciaország magatartása a legkellemesebben érinti, mert Franciaország az európai szövetséges rendszerek dacára is módját tudta ejteni annak, hogy egy ilyen kényes ügyben Ausztria-Magyarország iránt pártatlanságot és jóakaratot tanúsítson.

Legújabb híreink.

A múlt néten történt a belgrádi konakban, amikor a király elnöklése alatt több miniszter részvételével tanácskozás volt, hogy nagy izgatottságot keltett, amint Stepanovics hadügyminiszternek három levelet hoztak. Utóbb derült ki, hogy a leveleket Obrenovics György, Milán király törvénytelen fia írta a hadügyminiszternek. A hatóságok azonnal rendeletet kaptak, hogy nyomozzák ki Artemisia fiát s ahol találják, tartóztassák le, de már késő volt. Obrenovics György Ghika Albert albán herceggel, az albán trónkövetelővel együtt elhagyta Szerbiát. Automobilon Bukarestből Turn-Severinbe, onnan Kladovoba mentek s mikor átkeltek csolnokon, az autóbilit egy dereglyén átvitették maguk után. Valamennyi az autóbilit-személyeket viselték s így történt, hogy senki sem ismerte föl őket. Baj nélkül eljuthattak Nisbe s onnan török területre robogtak, Zajcsárból Negotinba siettek. A levelek tartalma nem jutott nyilvánosságra.

Politikai körökben beszélnek, hogy Viktor Emanuel király sajátkezűleg levelet írt apósának, Nikita fejedelemnek és őva intette, nehogy Ausztria-Magyarország ellen valami elhamarkodott lépést tegyen, mert ha esetleg montenegrói csapatok átlépnék a határt, Montenegró nem számíthatna Olaszország részéről segítségre. Viktor Emanuel király levele barátságos hangú ugyan, de egytuttal erélyes is és nagy határozottsággal hangsúlyozza, hogy Olaszország rendíthetetlenül ragaszkodik az osztrák-magyar monarchiával fennálló szövetséghez.

Izvojszki külügyminiszter, aki tegnap Peterhofban kihallgatáson volt, a csártól engedelmet kapott, hogy Balkánpolitikáját kifejtse a dumában. A terminus még ismeretlen. Éppen most folynak a tárgyalások a pártok között, amelyeknek az a céljuk, hogy a dumában enyhe kritikában részesítsék Izvojszki politikáját.

A Vossische Zeitung értesülése szerint a közvetlen tárgyalások Ausztria-Magyarország és Törökország között legkésőbb hétfőn újból meg fognak indulni.

KÜLFÖLD.

Az osztrák válság:

— Prágában újabb tüntetés készül. —

Budapest, október 31.

Az osztrák belpolitikai helyzet változatlan. Általában azt hiszik, hogy változás csak november hetediké utánra várható, amikor Vilmos császár Ferenc József király látogatására megy Schönbrunnba. Hogy milyen lesz a döntés, arról ez idő szerint még mit sem lehet tudni. Ma még teljesen bizonytalan, vajon rekonstruálni fogják-e a mostani kabinetet, vagy pedig — mint osztrák delegációs körökben hiszik — hivatalnok-minisztériumra fogják bizni a kormányügyek intézését. A döntést fenntartotta magának a korona, amely kevéssel ezelőtt teljhatalmat adott báró Becknek a pártokkal való tárgyalásokra. Mindenesetre nagyjelentőségű dolog, hogy delegációs körökben az a nézet merült fel, hogy abban az esetben, ha a jelenlegi pártokból parlamenti kormány kerülne ki, nincs kizárva, hogy Reichsrathot főszo-

laltják. A csehországi német képviselők holnap Prágában tanácskozássra gyűlnek. Egyidejűleg elhatározták, hogy résztvesznek a német diákok holnapi tüntető sétáján. E tüntetéssel dokumentálni akarják, hogy a német képviselők mindig védelmükbe veszik a német egyetemi hallgatók érdekeit, valahányszor azokat támadás éri a csehek részéről. A német képviselőknek ez az elhatározása újabb támadásra fogja ingerelni a cseheket. Erre vall Stanek cseh képviselő beszéde, ki a delegációban kijelentette, hogy a német képviselők viseljék a következményeket azért, ami történni fog. Nem lehetetlen, hogy Stanek képviselő e beszédet azért mondta, mert tudatában van annak, ami történni fog holnap a Grabenen, ha a német képviselők, a német egyetemi hallgatók sétájára indulnak.

Lehet azonban, hogy a német képviselők az utolsó pillanatban lemondanak a tüntető sétálan való részvételről, nehogy alkalmat adjanak a cseheknek újabb támadásra. Ennek dacára azt hiszik, hogy a prágai németeknek holnap kegyetlen napjuk lesz.

Dr. Forscht, Spacsek, Kratochvill, dr. Jerzabek, Anyz és Burzival cseh képviselők álló küldöttség, melyhez Burzival, Prága polgármestere csatlakozott, felkereste a Reichsrath alelnökét, dr. Zacscket, hogy vele a belügyminiszter tegnapi nyilatkozatáról tárgyaljon. A küldöttség ma délben felkereste báró Beck miniszterelnököt és hosszasan tanácskozott vele a prágai eseményekről.

Prágai politikai körökben biztosra veszik, hogy az uralkodó mindkét tábor vezéreit kihallgatásra fogja rendelni és e tanácskozások után lehet csak szó új kormány alakulásáról, amely hozzá lásson a nemzetiségi probléma megoldásához.

A prágai rendőrség holnapra lázasan készül. Már reggel kordonnal fogják elzárni rendőrök és csendőrök a Grabent, hogy sem a csehek, sem a németek ne rendezhessenek tüntetést.

Prágából jelentik az éjjel: Az eddigi diszpozíciók szerint holnap délelőtt 9 órakor a Grabent kiürítik és senkit sem bocsátanak oda. Az utca elzárása csak a délutáni órákban ér véget.

Forradalom Brazíliában. Rio de Janeiróból jelentik, hogy Matto Grosso államban egy forradalmár tömeg Curjaba tartományi székhely felé vonul, hogy az elnököt letegye. A folyamiflottilla egyrészt a szövetségi csapatok segítségére küldték. Rio de Janeiróból csak végső esetben fognak csapatokat elindítani.

Marokkó. A déli kikötő városaiban ismét bizonytalan a helyzet. A Temps jelentése szerint Szaffiban egy ünnepen három rendőrt meggyilkoltak. Az ország belsejében valóságos anarchikus állapotok vannak. A Temps hozzáteszi, hogy ilyen körülmények között a francia hadihajók számának csökkentése Marokkóban nem volna ajánlható.

A középiskolai tanárok.

Irta: Dr. Nógrádi László.

Nyugalmasabb s kevésbé követelőző tisztviselő-osztálya nincs Magyarországnak, mint a középiskolai tanárok. A közoktatásügyi tárca mostoha pénzügyi viszonyaival mindenkor számot vetettek a középiskolai tanárok, s mikor a legtöbb tisztviselő türelmetlen, sőt fenyegető szóval adott hangot elégedetlenségének, a középiskolai tanárok nyugodtan tarták elő a nagy drágaság miatt szinte lehetetlen állapotukat s vártak. Vártak s remélték, hogy az a méltányosság, melyben a többi tisztviselők részesülnek, az ő jogos igényeiket is ki fogja elégíteni. Különös türelemmel és megnyugvással vártak azóta, hogy gróf Apponyi Albert lett a közoktatásügyi minisztere. Benne mintegy megtestesítve látták a maguk s pályájuk legfőbb jellemvonását: az idealizmust. S Apponyitól, aki képes arra, hogy átlássa s mint a művész, megérezze a kultúra szürke embereinek a nagy politika tekintetében csekélynek látszó, de azért igen nagyfontosságú munkáját, csak a legjobbat remélték. Volt egy kultuszminiszter, aki a szóbeszéd szerint azt mondta a fizetésjavításért deputáló professzoroknak, hogyha nem telik husra, egyenek krumplit. Ilyen lekicsinylést, méltánytalan bánásmódot Apponyitól a középiskolai tanárok nem várhattak. Az, aki lelkébe felvette az egyetemes emberi műveltség óriási tömegét, amugy nem beszélhet azokkal, kik éppen az emberi művelődés munkásai. Aki részese a műveltségnek s közönsnek érzi magát az emberi művelődéssel, ha még oly nagy is, ha még kultuszminiszter is, munkatársainak fogja tekinteni még a középiskolai tanárokat is. Apponyi grófról föl sem tétélezhetünk mást, mint a legjobb, legméltányosabb s legigazságosabb érzést a mi munkánk iránt.

Most, hogy a költségvetés révén a tanárok fizetésrendezésének keretei is nyilvánvalóvá lett, sokan — amint a tanári körök s testületek már is megindult mozgalmal jelzi — csalódott keserőséggel vannak eltelve. Ami a fizetésrendezést illeti, méltán keseregnek s kesereghetünk mindnyájan.

Nem tudom, ki csinálta, tervezte a középiskolai tanárok fizetésrendezésének ismeretes kereteit — bizonyára nem egy ember, nem egyetlen kedvezőtlen befolyás eredménye, de az bizonyos, hogy elszámította magát nem egy kicsit, de nagyon. Mi, az igaz, hogy ideálisták vagyunk, de vannak még közöttünk matematikus tanárok is, no és a megélhetés szomorú és száraz professzora keményen gyakoroltatja velünk az egyszerűséget. Az iskolában voltunk, vagyunk és adja Isten, hogy legyünk is mindig ideálisták, mikor a munkáról van szó, de boldog Isten, elmult már az az idő, mikor a tanár otthon is ideálista lehetett.

Enni kell és enni kérnek tőlünk s ha nincs, bizony érezzük egy ideálista mélységes fájdalommal és szorongó aggodalmával a reális valóság gyöttrő mivoltát.

A fizetésrendezés ezzel nem vetett számot, mert az ígért ugyan megvan s a jó szándék is, de segítség, megnyugtató benne nincs. A fizetésrendezés szerint meg van nyitva a VII. fizetési rangosztály. De mi örömiünk benne, ha csak nyitva van, de bele nem mehetünk, legfőképpen csak akkor, majd ha elértük az emberi kor legvégső határát. (Jelen esetben ezen reménybeli kort is magasabbnak kell venni a rendesnél). De hányan érhetjük el ezt a kort, s ha elérjük is egynéhányan, mi hasznunk már benne, hisz már akkor nincs család, mely nevelésre vár, nincsenek igények, melyeket ki kell elégíteni s amelyek kielégítése esetleg kulturális szükséglet is lehet. Már akkor — visszakiváncsozánk valamennyien a rangosztályon kívül eső helyettes tanári pótlékba. Nem az emberi kor legvégső határán üldögélő embernek kell a segítség, hanem azoknak, kik még jóval innen ezen a határon néhez verejéssel kiüzenek a megélhetés legprimitívebb követeléseivel, a társadalom s a család követelményeivel. Most, most kell a segítség, mikor még azok láthatják a hasznát, akikért élünk és a mi nagy idealizmusunkban megfeszített erővel dolgozunk: a gyerekeink, s ha szabad azt mondani, a kultúra is, mert bizony ennek is áldozunk filléreinkkel s áldoznánk többet, ha telne.

A VIII. rangosztályt úgy, amint a fizetésrendezés keretei előre jezik, egyelőre csak harmincz tanár fogja elérni ma, de hogy a holnap, mikor majd többen is elérhetik, melyik nap lesz, az nincs megmondva. És ez aggasztó.

De az meg van mondva, hogy a VIII. fizetési rangosztályban 415, a IX. rangosztályban pedig 415+50, tehát 465 lesz. Mivel jobb ez az arány, mint az, amely volt, én nem tudom kikokoskodni, de, amint az általános elégedetlenség mutatja, más sem.

Miben áll tehát a fizetésrendezés? Állna a VII. fizetési rangosztály megnyitásában — egy lehetőségben, mely azonban egyelőre lehetetlen. Délibáb, mely a fizetésre szomjas ember szomjuságát még fokozza, de belőle a szomját ki nem elégítheti. Ha tudnók, hogy mikor ihatunk ebből a délibáb-kutból, még vigasztalhatnók magunkat, bár köztudomású, hogy a délibábos vízből artézi kutat nem igen csinálhatni.

Maradnánk tehát úgy, ahogyan vagyunk, megvan a drágaság, az adósság, az anyagi gond iskolán kívül és belül, otthon és mindenütt úgy, mint azelőtt, mint most — de mégse egészen úgy maradnánk.

A fizetésrendezés ugyanis, ha már a mi emberi korunk legvégső határát felemelte, hát úgy gondolkozott, hogy jó lesz felemelni a teljes nyugdíjjogosultság 30 évét is 35-re s a kötelező heti 18 óra számát 20-ra. Ez az emelés annyira kilátásba van helyezve, hogy nagyobb a valószínűsége ennek, mint a VII. rangosztálynak elérésére.

Már ezt a tervezetet egy bizonyos, hogy nem tanárember csinálta, mert ha az csinálta — nem csinálta. Nem ok nélkül szabták meg régebben 30 évben a tanárság teljes nyugdíjjogosultságát. A pénzügyminiszterek akkor se — és még úgy se, mint ma — a szürke tanügyérek iránti kedvezésből engedték futni nyugdíjba az iskolaembert, hanem azért, mert ennyi időt éppen elégnék tartottak arra, hogy már földi pályáját befejezettek tekinthessék. Elég, elég harmincz év ebből az ideális távolságból oly könnyűnek látszó pályából.

A mult mellettünk szól, hát ezt az ősi iogunkat miért akarja elrendezni felemeléssel a fizetésrendezés. Ezt egyetlen kongresszusunk se kérte! Aztán a 20 óra. Persze, mi hetenkint 18 óra! De ehhez még hozzá kell számítani egy esomó dolgozat-javítással eltöltött órát, amely nehezebb munka, mint az élő szóval tanítás. Aztán ki jegyző, ki valamely kör vezetője, ki könyvtáros, ki szertáros, szóval még egy-egy fizetésnélküli hivatala minden tanárnak van. Éppen elég óra-többlet ez arra, hogy megüsse azt az óraszámot, a mivel a többi tisztviselők dolgoznak.

Igy állván a dolog, a mérleg az, hogy fizetésünk nem emelkedik, de emelkedni fog — a tervezet szerint — esetleg a 30 év 35-re s a 18—20-ra. Nem hiába elégedetlenkedő, mozgó méhkas most a tanárság.

De én azt hiszem, hogy ez az elégedetlenség bár most jogosult, nem lesz állandó. Apponyi, a mi miniszterünk épp úgy, mint a néptanítóké s ha róluk gondoskodott, gondoskodni fog rólunk is. Mi se maradunk mostoha gyermekei. Nem költői szólam, hogy csak kenyéret kérünk: nem kívánunk egyebet, csak azt, hogy gyöttrő gondok nélkül élhessünk s szentelhesük magunkat munkánkunk. Megelégedésünket csak ettől teszszük függővé, számolva a nehéz pénzügyi helyzettel. Mi utolsókul maradván, nem kívánunk elsőkké lenni, csak olyan darabot kérünk az állam kenyereiből, melvből törhetünk családunknak is.

Az elkeseredés jelen óráiban is teljes bizalommal tekintünk miniszterünk felé s gróf Apponyi az elégedetlenségünkben ne a békétlenkedő telhetetlenség okvetetlenségét lássa, hanem a szomorú és kényszerű szükség sürgetését. Nincs mód arra, hogy még a legszegényebb igények mellett is megélhessünk családunkkal a mai, napról-napra mind drágábbá váló viszonyok között, ha fizetésünk a régi állapotban marad. Azoknak, akik közülünk kitiöntető címeiket akarnak, jó, ha csak ez kell, a tanárság zömének kenyér kell. Panem non circenses! S ezt mint kulturális kötelezettségünk s felelősségünk tudatában lévőkké kiálljuk, nem a turbulens elemek piros lobogóját lengetve, hanem mély hazafias érzéssel eltelve ezen föld iránt.

A SZEZÓN.

A középkor pusztító csatáinál, feldult templomok, egész városok felégetésénél szomorúbbat és szívünket mélyében megrázóbbat hány-szor takargat az a pusztá négy fal, amely a lakásunk, a csendes tragédiák, a cseppenkint elvérzett emberi életet temetője. A középkori hordák vadságában van valami fenséges, az erők összecsapásában van a lehetőségnek némi szabad útja. A csendes tragédiákban nincs semmi. Sirásukat sem hallani, közönyösen, vidáman lépkedünk el mellettük, pedig a fehér függönyös ablak mögött, az utcára kimosolygó intim derűben segítségért kiáltanak, ha hangja volna a kétségbeesésnek. Ha a fehér függöny mögött már a végzet bizonyosságával nem tudnánk, hogy nincsen segítség, hogy ez a szép világ egyszerre idegen, borzalmasan idegen, a saját eddigi életünk pedig e világon a legidegenebb. Sirástól, a hangos jajsztól is kifosztott lakások ezek, amelyekben tüvegsemű, hideg száju hullámberek járnak-kelnek, fáznak és lepihennek egymás mellett.

A haláltánc borzalmas, új sorozatait lehetne megrajzolni ezekről az emberi életkekről. De a tánczok között az lenne a legvadabb, a legszomorubb, amelyet árván maradt emberi lakásokban, a boldogság egy-egy puha, csupa szeretettel, érezni tudással és művészettel összehordott fészkeiben az árverési hiénák járnak. Egy szemhunyorítás és ha a legfinomabb lelkű, a legbánszonyabb testű asszony mesélő ágya is, ha minden emberi boldogságának, végső tusájának meghitt részese is, ha kicsi, tehetetlen árvák bujnak mögéje — egy szemhunyorítás és azért az ágyért, amelynek váza a becsületes iparban tisz-szer annyit ér, most harmincz koronánál senki sem ad többet. Itt nincsen ágy, nincs bizalmas sarokfotel, kicsi japán teázóasztalka, nincs puha szőnyeg, csipkedrágaság, messziről hozott szobor, vigszágot vigyorgó, kedves idegen bálvány, nincsenek virágvázák, régi képek, metszetek, nincs drágán összeállított keret a boldogsághoz, szoba van, hálószoba, polgári ebédlő, minden együtt, ötszáz koronáért!

A szétdult, szétmarcangolt butorok és csebecbecsék pedig sötét pinczékben megszámozottan, garmadákból várják új életüket. Az ágy, a mosdó: a márványlappal, az öltöző-asztal a tükkörrel, ezek kerülnek be legelőbb a polgári lakásokba. Már a sarokfotel drágájára az átlagizlés s minduntalan beleütközik, felborítja a japán teázóasztalkát. A kedves idegen bálvány senkinek sem kell, attól megijednének a drága gyermekek, összeálló két szem nyugtalanságot szórna szét a kilécezett „budoárban“. Aztán meg furcsa, mindig vigyorog.

Pedig idővel mind összefutnak, a ránczok az arczán s ahogy a pinczében egyre hátrább kerül, egyre inkább sírásra áll a szája, tán el is siria magát és sir, együtt sir azokkal az árva csöppsegekkel, akiktől elszakadt s akiket jó emberek ime — felségélyeztek.

Kell, hogy mosolyra torzuljon a szájam, amikor így csendesen magam elé mondom: egy magyar író hait meg valahol a kórházban. Csodált és körülrajongott leányzósága volt nem is olyan régen a bál világnak, aztán irigyelt, bálványozott hitvese lett egyik legünnepelebb írónknak. Daliás, perzselő fiatalágban forrottak össze, ami jószág, melegség, szépség az író könyveibe belekerült, pedig mindentől csak úgy lángoltak a lapok, azt mind a csendes fehér asszony fakasztotta ki a sötét éjszakából. S a fehér asszony egyre csendesebb és egyre

fehérebb lett. A „Hófehérke“ bemutatóján még ott láttam mosolyogva és diadalmasan kihajolni a páholy korlátján s hogy elzuggott a taps, hazament a közönség, lassan-lassan egyedül maradt a gyermekekkel... Azokon a hosszú, árva, őszi éjszakákon tognathatott leírta a fájdalomtól, hogy magyar író akart lenni. Meg is irt tiz szomorú novellát, csupa asszonyi dokumentumot, annyi szenvedő intimitással, ahogyan csak a megalázott, a felfeszített, a benső zokogástól fuldokló talentumok tudhatnak írni. A könyv megjelent, külsejének a közönség szemében némi érdekességet adott, hogy nagy magyar író elvált felesége írta, de az író itt is feleség maradt, akinek nem lehet panaszszava. Több könyvet aztán nem is irt szenvedéseiről Fehér Judit.

Nálunk az írósgot különösmód osztogatják. A kiadók üzleti kedve, a tehetségtelenek magadmisztrációja, nagy lapok összeköttetései, klikkek, pénz és divat, farsztó hosszú küzdelem, huszszoros bukás és talpraugrás és végül az írói éntől idegenül, hidegen megirt könyvek — mindez hogyan csábíthatott egy finom, vergődő asszonyi lelket a magyar irodalom utvesztőibe.

Nagyot nem léphetett előre, hamar visszafordult. De a kivezető utat ő is megtalálta. Lefeküdt meghalni egy kórházi ágyba.

Ha felszabadulna, ha úgy egyszerre csak felszabadulhatna az a nagy síró bánat, az a sok remény, csalódás, keserűség, szerelem és megalázás, — hit, gyűlölet és az élet szeretete, amelyet mind halottaink a halottak vittek el s amely ott kint maradt velük a temetőben. Mennyivel szebb, értékesebb, vidámabb, élet-több lenne ez az élet, amelyből minden ragyogást, szeretetet és nagyot-akarást lassan-lassan éppen a halottak lopnak ki! Elviszik magukkal és nekünk szegényeknek, kifosztottaknak, életben maradottaknak sírásba facsart szívvel, vagy ökölbe szoruló kézzel el kell viselnünk, hogy a mit az élethől lassan gyűjtöttünk, azt ők magukkal vitték. Elvitték, mint legsajátabb tulajdonukat, mint azt az érzést, amelyet a csókunk bennük keltett, a szemük nézését, a kezük simogatását. És a simogatással elvitték azt az életértéket is, amelyet ez a simogatás számunkra jelentett, lehet, hogy többet, bizonyára ezerszerre többet, mint itt hagyott pénzük, divatját mult ruháik s hideg ékszereik. Ezen soha senkitől sem vásárolhatjuk meg többet egyetlen becéző szavuk melegségét.

Mennyivel szebb lenne az élet, ha fiatal-ságunk minden hitét, szeretetét, lelkesedését, ha a szívünk vakon, fentartás nélkül odaadott melegét ép úgy itt hagyták volna legkedvesebb halottaink, mint ahogy itthagyták a fájdalmat és kétségbeesést. Ha a sírjuk mindezeknek mintegy üres szimbóluma: csak mulandó testük főle domborulna, de ami ezen a szimbólumon kívül esett, amit elvégre is tőlünk kaptak, azt újra visszaadnák. Nekik a haláluk lett volna könnyebb, nekünk az életünk.

Az élet legborzalmasabb kegyetlensége a halálban van, de ezt a kegyetlenséget mi élők teszszük még irtózatossabbá! Mert ami könyünk, részvétünk, élni akarásunk még megmaradna a halál bő aratása után is, amit a halottak erejükön felül még itt hagytak volna, azt mi magunk viszzszük ki hozzájuk s ássuk el mélyen, jó mélyen, a hideg rög alá. A kegyelet, a visszamemlékezés, annyi új fájdalommal, szükös szegénységen vásárolt oly koszoru-erdejével földjük be újból a temetőket, hogy a szeretetből, megindultságból, a résztvevő jószágtól alig jut valami azok számára is, akik még a temetőn kívül élnek az életüket. Ahelyett, hogy az élők

ölelnék a szívünkre, néma sirokra borulunk gyász-szos zokogással.

Halottak napja. Hiszen ha csak ez az egy napunk volna a halottaké. Ha egy új arc, új mosoly, szerető szó, baráti biztatás és új szerelmi eskü csendes érintésekor nem vágna gyilkoló fájdalommal a szívünkre: Ne higyi, akik téged szerettek, már kint pihennek a temetőben.

Miklós Jenő.

A király elutazott.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 31.

Két hónapi itt tartózkodás után, a király ma délelben tizenkét óra harmincz perczkor udvari különvo-nattal Bécsbe utazott.

A királyi várpalotában bucsuzásra megjelentek a király előtt József királyi herczeg, Roskoványi kapitány szolgálattelvő kamarással, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, Kanter Károly prelátus, udvari plébános, Demény Dezső udvari káplán, Nepalleck szertartási igazgató és Roth várkapitány. A király a bucsuzás után gróf Paar főhadsegéddel nyitott kocsin a nyugati pályaudvarra hajtatót, ahol fogadására megjelentek: Ludvigh Gyula államtitkár, elnökigazgató, Fülepp Kálmán főpolgármester, dr. Boda Dezső főkapitány, Décsy Lajos üzletvezető, Daróczy Rezső állomásfőnök, Havár György és Messinger állomásfőnök-helyettesek és Pavlik Ferencz rendőrfelügyelő. A király pár perczcel az udvari vonat indulása előtt érkezett meg a váróterembe. Kiséretében voltak: gróf Paar Ede lovassági tábornok és báró Bolfras Artur tábornagy, főhadsegédek, báró Schiessi Ferencz, a kabinetiroda főnöke, dr. Zsi udvari főörzsorvos, Daruváry Géza, báró Bronn Károly, gróf Hoyos, Spányik Béla, Margutti és Bartha szárnysegédek, Prileszky Károly udvari tanácsos, gazdasági igazgató, br. Nagy osztálytanácsos, Csörgő Pápay, Imecs és Fischer udvari titkárok és Zeller Gusztáv udvari fizetőmester.

A király kocsijáról leszállva egyenesen az udvari váróterembe ment, ahol már vártak rá a fogadtatására megjelent személyiségek. Az uralkodó egyenesen Fülepp Károly főpolgármesterhez lépett, akit megszólítással tüntetett ki.

— Igen kellemesen töltöttem az időt Budapesten — mondta a király — és örültem, hogy olyan szép volt. Remélem, hogy nemsokára ismét visszatérek.

Dr. Boda Dezső főkapitány előtt szintén megelégedésének adott kifejezést budapesti tartózkodása felett. Majd így szólt:

— Hallottam, hogy a budapesti rendőrségnek igen érdekes esete volt a bankrablókval. Oroszok voltak, vagy lengyelek? Mindenesetre gratulálok, hogy oly gyorsan kézrekerítették őket.

Ezután még azt kérdezte a király, hogy Kerepesen fogták-e el a rablókat. A főkapitány felvilágosító válasza után kezét fogott Bodával a király és a szőnyegekkel diszitett pályaudvaron az udvari vonathoz sietett.

A királylyal egy kocsiban helyezkedtek el gróf Paar és Bolfras főhadsegédek, míg a szűkebb kíséret tagjai: br. Schiessi Ferencz, dr. Kerzl, Daruváry Géza, gróf Hoyos, a szárnysegédek és az udvari titkárok, valamint a gárdatisztek a közeli kocsikat foglalták el. Nyomban, hogy a király kísérete elhelyezkedett, a vonat méltóságoslag lassúsággal elhagyta a pályaudvart. A király az ablaknál állott, amíg csak a vonat el nem ment és szalutálva viszonzta a főpolgármester és a főkapitány bucsu-üdvözlését. A vonat pont fél egy órakor robogott ki a Nyugoti pályaudvarról és öt óra tiz perczkor érkezett Bécsbe. A vonatot Marcheggig Ludvigh Gyula államvasuti elnökigazgató, államtitkár, Kotányi Zsigmond udvari tanácsos, forgalmi igazgató, Décsy Lajos, a balparti üzletvezetőség vezetője, Lendvay Márk, Steiszka József főfelügyelő és Winkler József főmérnök vezették.

Bécsben az uralkodó fogadtatása rendkívül meleg volt. Az utat a vasutállomástól Schönbrunnig

Wiedenen és a Margarethengürtelen végig megszámlálhatlan sokaság lepte el, a perronon Lueger polgármester a három alpolgármesterrel és az egész városi tanács élén üdvözölte a királyt.

Mikor a vonat berobogott, az uralkodó nyomban leszállott és mindenkinek feltűnt a király jó színe és jó kedve. Lueger polgármester rövid üdvözlő beszédet mondott, örömet fejezte ki azon, hogy a szuverénítás kiterjesztése óta első ízben láthatja a császárváros közönsége az uralkodót s biztosította a császárt népének hűségéről és ragaszkodásáról. Ugy apostrofálta Lueger az uralkodót, mint birodalmának kiterjesztőjét és háromszoros hochchal fejte be beszédét.

Az uralkodó megköszönte a lelkes fogadtatást és az annexióra czélozva, azt válaszolta, hogy remélhetőleg ez az ügy békésen és simán fog rendeződni. Udvari hintón ment ki a király Schönbrunnba és az uton lelkes volt az óváció.

Római mozaik.

Róma, október 29.

A firenzei dóm építő-bizottsága egy elrontott márványtömböt, melyből valamelyik kontárnak nem sikerült egy gigásznak megrendelt szobrát köztetszésre kifaragni, mint hasznavehetetlen kődarabot Michelangelonak ajándékozta, s ebből a márványdarabból született meg az a Dávid-szobor, mely az Accademia delle belle Arti legféltettebb kincse, s leggrაციózusabb alkotása. A művész otthon, üres óráiban, saját multságára faragta ki a hideg anyagból ezt a gyönyörű pásztorgyereket, s ha semmi egyebet nem csinált volna, ez is biztosította volna számára a halhatatlanságot. Az egész művészetnek problémája ez a kis történet. Mert mikor a művész megrendelésre dolgozik, az ihlete legtöbbször cserben hagyja. Ebben látom én az okát annak, hogy miért érezzük önkéntelenül, hogy a legtöbbje azoknak, akik a legalkotásuknak, melyekkel Rómát évszázadok alatt felékesítették, magán hagy bennünket.

Mert hidegen hagy.

Nem a szépérv hiánya ez, hanem ellenkezőleg, szépérvük önkéntelen megnyilvánulása. Mikor látjuk a Szent Péter-templomot a maga rengeteg márványemlékeivel, aranyozott bronzdiszeivel, gazdag mozaik falszőnyegeivel, nem az jut eszünkbe, hogy a pápák a művészetet pártolták, mint ahogy egy meggazdagodott bankár szalonjában is a legszebb műalkotásokban csak a pénzt látjuk, amibe mindez került, s amit a tulajdonos ezeknek a műkincseknek felhalmozásával fitogtatni akart. Meglehet, hogy emiatt átok alá kerültek, de én nem vagyok képes a pápák igazi műpártolásában hinni. Hát másképp lehetetlen volna, hogy Rafael gyönyörű loggiái évszázadokon keresztül esőnek, szélnek, hidegnek, melegnek szabadon ki voltak téve, s hogy csak mikor már megkoptak, és a színeket a nap kiszívta, jutott eszükbe a pápáknak azokat üvegablakkal megvédeni. A sixtini kápolna is ma már csak halvány emléke annak, ami valaha lehetett, mert mindent belepett a füst és a por, és semmi sem történik a pusztulás feltartóztatására. A stanzák is tönkre vannak téve, s ami az utolsó két évszázadban megrendelésre készült, az részint értéktelen, részint izléstelen.

Londonban a Kersington-muzeumban egy állandó kiállítás van, „az izléstelenségek muzeuma” czímen, amelybe nagy fáradsággal és nagy körültekintéssel hordják össze mindazt az izléstelenséget, mit művészet és műipar lobogója alatt egyesek produkálnak s Róma felét bátran el lehetne helyezni abban a muzeumban. Mert Róma nemcsak a műrekek nagy muzeuma, hanem az izléstelenségek klasszikus földje is. Sehol sem várhatunk annyit a művészet ellen, mint Rómában s az ember a szó teljes értelmében fel van háborodva azon, hogy ott mi minden történhetik. Harmincz milliót költenek Viktor Emánuel szobrára s a Capitóliumot eltorzítják egy bronz- és márványmonstrummal akkor, mikor a szobortól néhány lépésnyire van az a két muzeum, amelyben a legnemesebb művészet örökéletű alkotásain lehetne megtanulni, hogy mi az igazi szép, ami századok izlésének minden változásán győzedelmeskedett.

De mindennel így van a modern olasz nép.

Mint az a könnyelmű örökös, aki két kézzel tékozolja el, amirehöz könnyű szerrel jutott, tékozolja el az olasz nép is az izlésnek azt a nagy főkjét, amit számára a múlt századok felhalmoztak. S a modern Galleria, amelybe össze van gyűjtve a legmodernebb olasz művészet, semmivel sem áll magasabb nívón, mint nálunk egy másodrangu vidéki műkiállítás. Firenzében megnéztem a királyi lakosztályokat. Nemcsak a dísztermeket, hanem a magánszobákat is. Annál szebbet, nemesebbet, fenségesebbet, művészebbet el sem lehet képzelni, pedig azt csak egy közönséges polgárember, Luca Pitti építette ötszáz évvel ezelőtt a maga számára. Aztán megnéztem a római királyi palotát modern berendezésével. Bazár-dolgokat, aranyozott gipszszíntéseket, antimónból hamisított bronzot, festékkel rámozolt patinát, műmárványt, mesterségesen fényesített szőnyegeket, gyárilag készített, izléstelen faragott XV. Lajos-korabeli butorokat, imitált gobelint és hamisított antiquitásokat láttam csak, mint nálunk egy meggazdagodott spekuláns palotájában, mely szemre sem szép, igazi meletet sem sugároz ki. Ezt II. Viktor Emánuel és Umberto király rendezte be. Az a Viktor Emánuel, aki ingujában szokott kinézni a királyi palota ablakából s az az Umberto, aki a Tizián-képeket kidobatta a szobáiból, hogy modern mázolmányokkal tömhesse azokat tele.

Nagyon török most az olaszok a fejüket, hogy minő czímet adjanak Umberto királynak. II. Viktor Emanuel király szarkofájiára rávészték: „padre della patria”, a haza atyja, amely czímet Viktor Emanuel Medici Cosimotól hódított el abban a meggyőződésben, hogy az egykori Medici-palotával együtt ez a czím is örökségképpen ő reá szállt, de most, mikor Umberto király siremléke készül a Pantheonban, szeretnénk az ő szarkofájiára is ilyen valami pompás jelzöt alkalmazni, de nem találunk semmit, ami dicséret volna és amellel nem okozna kaczait. Mert az olasz királyi család nem népszerű és nagyon vigyázni kell, hogy botrány ne legyen belőle. II. Viktor Emanuel népszerű volt, mert nevéhez az olasz egység megteremtése s a gyűlölt osztrák járom és pápai iga lerázásának dicsősége fűződött. De Umberto már nem tudott sikereket elérni, sőt egyik kudarcot a másik után szenvedte a harcztéren, amellel hideg volt, kedélytelen és zsarnok. A mai királyt már egyáltalán nem szeretik, a királynét pedig egyenesen gyűlölik. A királyné még ma is idegen a saját fővárosában, s őt is idegennek tekintik, ő is idegennek érzi magát. Teletömte montenegróakkal az udvart, s még ma sem tud csak törve olaszul beszélni. A királyi család hölgytagjai nem tartják magukat egyenrangúnak, cernagorai kecskepásztornek titulálják egymás közt, mert családiját alig tudja néhány generációig visszavinni, míg a savoyai ház a legregibb Európában s még a Capesingektől származik. És az a kedélytelen családi élet meglátszik az egész olasz közéletben. A királyi család tagjai egymást bojkottálják. A férfiak még csak megvannak egymással valahogy, de a hölgyeknek egymáshoz való viszonya annyira köztudomású, hogy még az élelapok is foglalkoznak vele. A regina madre, az özvegy királyné, egyáltalán nem érintkezik menyével s kerüli a Quirinált. Egészen külön udvartartása van, valóságos mellék-kormánylyal, ahova úgy delegálják az udvaroncokat, mintha deportációra itélnék őket.

S elégedetlen ma az olasz nép, mert az élet megrágtult s ezt is a királynak tudják be. Egy kiló cukor a mi pénzünk szerint 90 krajczár, egy kiló leveslús 1 forint 60 krajczár, emellett az adókat folyton emelik és semmi sem történik a szegény nép érdekében. A klerikális agitációnak ez kapóra jön, mert a pápai korszakban mégis ousőbb volt minden. Igaz, hogy akkor rosszabb volt a közigazgatás, az igazságszolgáltatás, az állami élet egyéb funkciója, de ezt nem bánták, mert a jó közigazgatás teherként nehezedik az olasz népre, amely nem akar rendes állami életet élni, s ma is még a lazzaroni élet a legfőbb ideálja a köznépek s a koldulást tartja a legkényelmesebb foglalkozásnak. Ott lenn mindenki koldul, az államtól kezdve lefelé és csakis a forma más és más. Állami muzeumokban, képtárakban épp úgy, mint a pápa s a főurak magángyűjteményeiben magas beléptidijakat szednek, sőt még a templomok kápolnáit is csak beléptidijal lehet megnézni és

a köztereket alkonyatkor bezárák és onnan csak akkor lehet kimenni, ha birságot fizet, aki véletlenül bennrekedt. Meg van adóztatva minden lehető és lehetetlen dolog, s amellel annyi a hamis pénz, hogy ember legyen, aki kiigazodik.

És egy olasz uthoz nemcsak pénz kell, hanem főleg kedély. Mert ha az ember nincs abban a hangulatban, hogy mindent mosolyogva fogadjon, akkor meggyűlöli azt a parvenü népet, amely beleült a régi, napsugaras római birodalom örökébe s olyan, mint a kuvasz a szénaboglya fővében. Maga nem élvezi, de azért vigyáz, nehogy más élvezze.

Bernát Ottó.

Mozgó képek.

Az utolsó éjszaka.

(Ne tessék hinni, hogy valami halálaitéltől van szó. Az utolsó éjszaka egy lakásban zajlik le, amelyből a háziuri önkény kiüzte a lakót.)

PISTIKE (álmodik): A Gellért-hegy fekszik rajtam. (Lerugia magáról a falitükröt, amely egy darabig mozdulatlanul állt a sarokban, majd csendesen ráhasalt Pistikére. A tükör szó nélkül darabokra törik.)

AZ APA (a földön alszik. A feje alatt három kötet világtörténelem, a takarója néhány adóintés.) Kvar tász béla... Bergomann... Bergomann, két makk ász a legtrikább családokban fordul elő...

AZ ANYA (egy szalmazsákon pihen, a feje alatt egy éjjeli szekrény): Vigyázni Tauszky, vigyázni a kredencze. A múlt hurczolkodásnál is eljöttek sok pálinkával a gyomorban és huj, huj, nekilovagoltak a lépcső-karfiának.

PALIKÁ (álmában mosolyog): Gyúfia kell a ló füllébe, akkor lepotyog a porcellán, akkor kiabálnak, akkor kész a multság, mert feltűnés nélkül el lehet csórni egy üveg cukros dinnyehéjat.

VILMA: Gruber ur, drága, holnap délután háromkor a kocsinál...

AZ APA (álmában): Nézze, Katzburg ur, maga egy piszok. Most hurczolkodok be a házába, most lát másodszer és pénzt kér tőlem. Maga egy új háziur? Nem süi ki a szemé?

AZ ANYA (mélyen alva suttyog): Isten vele, Dobákné. Jól megvoltunk egymással, az isten magát akárhová tegye, de máskor ne csinálja azt, hogy a fiúrdőszoba csapja két létig folyik, mert nem mindenki olyan nyulya, mint az én uram és úgy felpofozza magát, hogy bánatában azt hiszi, hogy maga a kínai anyacsászárné.

A MARI (hortyog): Ezt mind én vixeljem fel?... Ezt nem éli meg a nagysága, ha husz évig is tetszik lakni ebben a lakásban, mert az ember nem marha, hogy itt megszakadjon azért, hogy ez a sok poloskás putri glanczoljon.

AZ APA (álmában hánykolódik): Katzburg ur, maga nem volt mindig olyan nagy legény... Én ismertem magát, amikor még szobalányokat vontatott családokhoz...

PISTIKE (álmában sóhajt): Tanió ur kérem, nem készíttem, mert hurczolkodtunk...

AZ ANYA (sebesen lélegzik): Ezt meg fogják fizetni maguk, tudják... Egy évvel ezelőtt ez még egy komplett szervice volt...

VILMA (békésen szendereg): Gruber ur, most nem fogunk egy házban lakni, most írjon poste restante: Gyöngyvirág.

AZ APA (nyög): Hát pöröljön be... Nem tudok fizetni, de azért be kell eresztetni a lakásba... (kínosan forgolódik.)

(Hajnalodik.)

Ray.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Mármaros vármegye törvényhatósági bizottsága rendes őszi közgyűlését báró Perényi Zsigmond főispán elnöklete alatt tartotta meg. A százharminczhárom pontból álló tárgysorozat tárgyalásának megkezdése előtt nagy vitát keltett a vármegyei tisztis-

karnak kérelme a tisztikart meggyanúsító közlemények tárgyában. Kovássy Ákos, a máramaroszi 48-as párt elnöke úgy véli, hogy amennyiben konkrét vádak hangzottak el, ezt bizalmi nyilatkozattal elintézni nem lehet. Barna Fülöp, Szöllősi Ferencz, dr. Székelyhídi József szerint a közlemények nem a tisztikart, hanem az alispánt támadták. Mokcsay Zoltán kijelenti, hogy a közgyűlésnek kötelessége minden egyes tisztviselőjét megvédeni a jogtalan támadások ellenében. A közgyűlés az állandó választmány javaslatát magáévá tette és a tisztikarnak a támadásokkal szemben bizalmat szavazott. Ez ügygel kapcsolatosan tárgyalás alá vették Szöllősi Ferencz bizottsági tagnak indítványát, mely szerint a közgyűlés utasítja az alispánt, hogy az öt támadó cikkek írója ellen az eljárást a törvényes fórumnál indítsa meg. Az állandó választmány azt javasolta, hogy a közgyűlés térjen napirendre az indítvány felett. Kovássy Ákos és Szöllősi Ferencz felszólalásaikban a sajtópör megindítását kívánták. A közgyűlés az indítvány felett napirendre tért.

Az angol hidegvér.

A telegrammok alkalmasint elmesélték, hogy a napokban a feministák megzavarták az angol képviselőház ülését. A távirat-stílus bizonyára nem fejezhette ki hűségesen ennek az incidensnek igazi karakterét. Mert volt valami e mögött az incidens mögött, amit a sürgönyök el sem mondhattak.

Éppen Asquith miniszterelnök beszélt valamilyen billhez. A multból halászott elő példákat és ezzel kapcsolatban így szólott:

— Nagy gyönyörűség számomra . . .

Ebben a pillanatban inkább rekedt, mint csengő hang futott le a karzatról:

— Szavazati jogot a nőknek!

Zaj, lárma, az elnök elrendeli a feminista kivezetését. Néhány perc múlva a csend helyreáll és Asquith folytathatta:

— Nagy gyönyörűség számomra . . .

De csak ennyit mondhatott. Ismét egy nő hang szakította meg:

— Ön megszegte a szavát!

Zugás, fölháborodás, az elnök intézkedik, egy asszonyt megint kivezetnek.

A miniszterelnök pedig fölemeli a czeruzáját:

— Nagy gyönyörűség számomra vissza . . .

Szavát újból kettészakították, persze a feminizmus nevében:

— Hallgasson, kopasz szöszegő!

Kopasz szöszegő! A képviselők tomboltak a sértés hallatára, az elnök kipirulva adta meg az utasítást, hogy vezessék le a karzatról a hölgyet. Levezették, mire a színjáték megint megkezdődött:

— Nagy gyönyörűség számomra visszaemlékezni . . .

A félbeszakítás halálos pontossággal esett le a karzatról:

— Emlékezzék vissza arra, hogy mit ígért!

Az elnök int, de parancsát nem lehet végrehajtani: a közbeszóló oda volt kötözve a karzathoz. Konyhakéket kellett hozni, melyekkel a köteleket összevegáldták és azután a feministát két markos legény kiczipelte. A csönd újból helyreáll, Asquith megeresztli a hangját:

— Nagy gyönyörűség számomra visszaemlékezni azokra . . .

Főlnéznek a karzatra, ahonnan egy inkább idős hölgy tele tüdővel harsogja:

— Mister, ön fegyházba való!

Az előbbi szecna megint leperreg, azzal a különbséggel, hogy most már minden asszonyt kivezetnek a karzatról. A miniszterelnök pedig rendületlenül folytatja:

— Nagy gyönyörűség számomra visszaem-

lékezni azokra az időkre, mikor mint kezdő politikus egy a védjegy-törvényről szóló vitában résztvettem és azt a gondolatot voltam konszideráció tárgyává tenni . . .

És ömlik a szó ajkáról akadály nélkül, mint-ha semmisen történt volna. De a képviselők nem annyira ráfigyeltek, mint inkább arra gondoltak, hogy nemcsak Asquith ur volt hidegvérű, hanem a feministák is. Sőt ők talán még inkább azok voltak, mert ők flegmájukat két-három évi börtönnel meg fogják fizetni.

Sirvirágok.

Budapest, október 31.

Életrekelt virágoskerthez hasonlít a város. Mint-ha Tompa Virágregéből lépnének elénk a rétek és kertek szinompás lakói.

Virágos boltok támadtak majd minden házban. Az utcán tarkán, csoportokban állnak a virágosnénikék. Társzekerek garmadával szállítják a koszorukat. A feketébe öltözött nők kezében is koszoru. A villamosok homlokán, a bérkocsik bakján — koszoruk. Postán koszoruk érkeznek, koszoruk mennek.

Szomoru virágok. Bánatos koszoruk. A kegyelet fonta, a gyász harmatozta. Illatuk sem a gyönyör illata, színük sem a boldogság színe. Minden veszteségünk, szívünk minden fájdalma felülül látásukra.

Az éledő tavasz, a forró nyár virágai színből és illatban is kifejezői a derűnek, örömeinek. Míg az őszi flóra az elmulás hirdője.

A fehér virágok bódító illata szerelmet hirdet, szerelmet ébreszt. És ime, az ősz fehér virágainak az illata lemondásra készlet . . .

Őszi rózsák, fehér őszi rózsák . . .

Még a tubarózsa kábító szaga se csal mosolyt az ajkunkra, édes sejtést a szívünkbe. Ravatait, gyászaldat, bus harangszót juttat eszünkbe és könnyel telik meg a szemünk.

Elköltözött kedveseink nyugovóhelyéhez vonz e napokban a — hagyományos szokás. Aki valóban érzi veszteségét, akinek sebe még mindig sajog, nem várja be a naptári alkalmat. Annak a vig zenéből is kisikolt az utolsó bucsu-hang. Annak a kacagó sokaságban is megjelenik a kedves halott. Az bármelyik hétköznapon is virággal szórja tele a drága sírhalmot.

Sirvirágok! A kertészművészet csodáikat művel a krizantémek fejlesztésével. Hihetetlen nagyságban és a legváltozatosabb színekben hajtják. Az apróvirágú öskrizantémek szerényen húzódnak meg a szegények sírján. Hivalkodás terpeszkedik a halottak csendes városában is. A gazdagok mesés összegeket költenek a sírok díszítésére. Lobogó lánokok, a sokszínű mécsék csillogó füzerei, pálmák, babérfák és mind eme pompa örzésére a temetkezési egyetek díszbe öltözött emberei. Valódi bánat előféré a ríkió húság mellett? Ki tudja!

Többet ér egy szál szekfü, melyet szerető kéz reszkette tesz a nedves hantokra, minden fizetett és nem érzett pompánál. Jobban vigasztal a zajos sokadalomtól elvonultan, csendesen elsírt köny, a piacra vitt gyásznál.

EGYHÁZAK.

— (A reformáció emlékünnepe.) A fővárosi protestáns egyházak a mai napon ünnepelték meg a reformáció immár háromszázkilencvenegyedik évfordulóját. A főváros protestáns-templomaiban istentisztelet voltak, de tekintettel a hétköznapra, csak az iskolák ifjúsága részére, míg a nagyközönség holnap, vasárnap fogja megünnepelni a reformáció emlékét. A Kálvin-téri református-templomban két istentisztelet volt, az egyik reggel kilenc órakor, a másik délelőtt tizenegy órakor. Az előbbin Csötönyi János segédlelkész, az utóbbin dr. Szabó Aladár prédikált. A Deák-téri evangélikus templomban délelőtt fél tizenegy órakor volt istentisztelet, melyen az új lelkész, Raiffay Sándor prédikált. A fásori evangélikus templomban fél kilenczkor volt istentisztelet. Mindegyiken tanulóifjúság vett részt, az elemi és a középiskolák protestáns ifjúsága. Este több vallásos egyesület tartott emlékünnepelet.

BUDAPEST.

Vélemények, nézetek, kritikák . . . gyűlöm őket, ha összehangoltak, ha fehérkezűen simogatók, ha atyáskodóan vállonveregetők, ha egy huron pendülve gyilkolók. És szeretem, ha ellentmondók, egymást tagadók, czáfolók, rombolók, egymást emésztők, ha olyan intranzigens jellegűek, mint maga az élet. Jaj annak, akit a vélemények langyos vize füröszt, akit a közkritika czirógat, dédelget, ölel. A sorsnak szerencsétlen kegyence ő. Biztos jelöltje a tempa érzéketlenségig zsibbadó idegeknek, a lassan bemo hosodó koponyának, a megalvadt elismerés eltemető patinájának, a diszsihely mellett eszönökolt hideg frázisoknak. Amit szeretek, azok az egymástól ütőközű ellentétek, a pluszoknak és minuszoknak isteni viaskodása, a glorifikálás és czáfolás termékeny tusája. Ezeket szeretem. Szeretem, mert éltetnek, mint a nitrogén és oxigén örök küzdelme, mert aczélossá edzenek és mert erőt, energiát adnak a fejlődéshez, a nagysághoz, az élettelmes élethez. A szerencséhez és katasztrófához, sikerhez és bukáshoz, széphez és ruthoz, gyűlölethez és szerelemhez, mindenhez és mindenhez. Ezért szeretem.

Vélemények, nézetek, kritikák . . . egy Jannusfej, mely innen is, onnan is ránk mered: Budapestre. A féltékenyen gyűlölt, a gyűlölettel szeretett erősré, akaróra, szépre. A fővárosban áthúzó idegen csapat az egyik arcz. A mosolygó, a szelid, a derűsen hypokrita. Ez simogat lágyan, puhán, álremegéssel, műizgalommal, mint nászéjszakáján a lemosott arczu courtesane. A másik ölni kész a tekintetével is. A párzó vad fiziognómiája ez abban a pillanatban, amikor vetélytársa a mámorára tör. Ez az arcz, a külföld arcza. A soha itt nem járt, kétes információk alkoholtól berugott. S a kettő között ott bujkál a harmadik tekintet. A legjobban ismert, a miénk. Mint egy Cyklops-szem, hol vad fényvel foszforreszkáló, hol lustán, érdektelenül elaluvó. A miénk. Csupa jóakarát, csupa rosszakarát és vegyesen mindakettő. Erről beszélnek a vélemények, a nézetek, a kritikák. Melyik a jobb? És melyik a rosszabb? Ki tudja? Az abszolút rosszakarát igen gyakran többet használt, mint amennyit a jóakarát ártott. A lokálszovinizmus keserű elégedetlenségével, mindent lebecsülő nagyzási mániájával gyakran többet hozott a konyhára, mint például az átutazó kongresszisták valamennyi dicshimnusz, melyek a budafoki pezsgőtől a konzervgyárig mindennek szólóak, csak éppen nekünk, Budapestnek, Magyarország fővárosának nem.

Mert mi is az, amit a banket-golgothák szerencsétlen járó rajtuk láthatnak? Semmi, vagy valami. Éppen, hogy valami. És csak ami rajtuk van. A kivágott laktopánt, az áttört selyemharisnyát, s a kócsagos paletta-kalapokat. De mit látnak belőlünk, az életünkben, a vágyainkból, törekvéseinkből? Pedig van ez is, az is. Életünk, amelyik a miénk, a sajátunk, nem Bócsé, nem is Párisé, senkié, egyedül a miénk. És a vágyunk, a törekvésünk, a lelkünk? Mindez a miénk. Ebből a sajátos konglomerátumból sarjadzottak, oly sajátosan, mint mi magunk. És a fel emünk, a jellegünk? Ha oly konturatlanok, oly kilakulatlanok is, mint jómagunk, mégis van; és a miénk. Egyedül a miénk. A mezővárosok kurtanadrágjában egy kamasz-óriás feszeng. Szégyenkezik, dühöng, strébol és millió karral nyul a nagy, a felnőtt, nyugati metropolisok pantalonja felé.

Nekem és sokaknak szimpatikus ez a nagy és folyton fokozódó önérzetmámor. Én ebben a belső energiák erjedését sejtem. Folytonos apró robbanásokat, melyek előbbre és előbbre visznek, mint az autót a benzin szagot érte. Hogy mind ebben sokan a béka öröklődését látják, az természetes. Vannak, akik mindent a saját nagyságukhoz mérnek. És nem tudnak distingválni nagyság és nagyság között. Ez a La Fontaine meséje visszafordítva. De hát erre is szükség van. A Cyklops szemét csak így lehet nyitva tartani. Az ellentétekkel, a pluszok és minuszok harcával. És én szeretem ezt a harcot, mert élet, mert erőt, energiát ad a fejlődéshez, a nagysághoz, az élettelmes élethez. Ezért

bizom Budapestnek botásai, hibái, hiányai és vidékiességei mellett is nagyszerű akarásában.

Ebben a rovatban pedig foglalkozni fogok ezzel.
Relle Pál.

UJDONSÁGOK.

Hajléktalanok városa.

Holnap még treuga Dei van, mert a lakbér-szabályzat a vasárnapot kivéve a költözöködő és újlelkődő napok közül. Holnapután azonban már megkezdődik a butorral, ronggyal, kopott konyhaedényekkel terhelt társzekerek szomorú vándorútja egyik bérkaszárnától a másikig, megkezdődik a szegény lakók gyöttrébe lakbérnek miatti, házmesterek gorombasága, háziurak könyörtelensége, végrehajtók végrehajtása és mindaz a sok gyász, ami a budapesti lakbérnyegyedek dátumához fűződik. Budapestben minden évben négyszer történik meg az a ritka természeti csoda, hogy a meglevő házakba kétszer annyi embert zsúfolnak össze, mint amennyi elférne bennük. Ez természetesen nem megyen másképp, csak úgy, hogy bizonyos zugokban három, négy rétegben fekszik egymás fölött az ember, De ahogy a példa mutatja, még is megy valahogy. Aki kiűnne reked, az a csatornák meleg iszapjában alszik vagy — nyári időben — a városligeti padon, addig, amíg nem jön a rendőr és viszi be a tolonczházba és tolonczolja, más, boldogabb vidékre, ahol nem büntetendő cselekmény az, hogyha valaki pénztelen szegény és nem tudja tízmillió forinttal megfizetni azt, hogy legyen egy zug, ahol álmra hajthatja a fejét.

Keserves erről írni, mert minden sopánkodás, minden rekrimináció, minden jó tanács sima, vigasztalan sablonná kopott azóta, hogy Budapestben szóban és írásban állandó téma lett a házbér mizéria és a háziurak kapzsi vérszivása. Az ember lassan elfárad a maga baja és a mások nyomorúsága iránt és csendes fatalizmussal nézi a dolgok folyását. Igaz, hogy Budapestben még a belső tájékokon is sok a beépítetlen telek, a rozoga viskó, aminek a helyére tágas bérkaszárnák nőhetnének. Igaz, hogy gyors és olcsó közlekedés és a periferiák gondosabb megbecsülése messze a látóhatár széléig nyomhatná ki Budapest területét az önként felkínálkozó sík mezőkön s akkor tető alá férnének mindannyian, azok is, akik most meleg csatorna-iszapban keresnek éjszakai nyugodalmat. Igaz, hogy minden próbálkozó tőke biztosan megkapná a maga kamatait, hogyha erre a térre merészkednék. Az embernek megáll az esze, hogy mindezek dacára mégis folytonosan növekedő lakáshiány van Budapestben. De minden csodálkozás, minden fölháborodás, minden siránkozás és minden jótanács vigasztalanul török meg egy meredek falon, melynek még az anyaga is kétes és magyarázó analízisre szoruló. Önzés, klikk-érdek, háziurak szövetezése és terrorja tartják össze ezt a falat. S az ember csendes rezignációval áll meg előtte. Az érdekszövetkezés olyan szívós, hogy mindannyian, szövetezés nélkül álló gyámoltalan lakáskereső, mint egy megmáshíthatatlan vaskényszerű sorsal állunk vele szemben s vagy adózzunk a telhetelen Molochnak vagy mi is kiköltözhettünk a meleg csatorna-iszapba és a városligeti fák fekete árnyéka alá.

Kinn az erdőben s a barlangszakadékok között a létért folyó harcznak lényeges egyik része a küzdelem a vaczokért. Marakodó harc egy tenyérnyi biztos zugért, ahol fakéreg hasadékaiban, szülemes barlangban, föld alá vájt oduban megtelepedhetik a fázó, viszontagságos időtől, ellenségtől rettegő teremtett állat. Az erősebb bestia fogja, fojtja, otthonából kidobja a gyengébbet. Ha valaki, akkor a budapesti ember megérti ennek a kegyetlen természeti törvénynek a rideg borzalmasságát. A budapesti ember, akét százszor stájeroltak, aki folytonos nomád vándorlással keres valami helyet, ahol lakás fejében megelégedne a bőre felével s nem huzzák le róla az egésztestet. A budapesti ember, aki véres verejtékecspepekkel préseli ki hol önmagából, hol másokból a lakbér minden egyes krajczárját s lakbér elseje előtt végig járja a kölcsönkérés, szájalmas kunyorlás, vakmerő

zsarolás egész kálváriáját. Az erdei vad csak addig küzd, amíg fogja, fojtja és otthonából kivonszolja a nála gyengébbet. A budapesti ember azonban minden forintért külön kezdi a harcot és amikor a sok forintot összegyűjtötte, háziurnak lefizette, akkor sem pihen, hanem kezdi a nyomorúságos, aggodalmas vergődést elől, a következő házbérnyegyedig.

Jó szerencse, hogy fatalisták vagyunk és belenyugszunk mindenbe. Mert, ha nem azok lennénk, föl kellene lázadnunk és fölnyegelnünk ebben a városban minden tőkést, minden háziurat és minden városi embert.

Ben.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, november 1. — Róm. kat.: D. 21. Mindszent. — Prot.: D. 20. Elemér. — Görög-ország: okt. 19. E. 20. Joél. — Zsidó: March. 7. — A nap két reggel 6 óra 45 perczkor, nyugszik délután 4 óra 49 perczkor. — A hold két d. u. 1 óra 49 perczkor, nyugszik este 10 óra 2 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
Állandó kiállítás a Könyves Kálmárnál Nagymező-utczai 37-30. Nyitva 9-1-ig. Belépődíj nincs. — Velatquez-kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Fialat festők kiállítása az Uránia Képtéri szalonjában nyitva 8-9-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum összes tájai nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képesarnok nyitva. — A földtani intézet múzeum nyitva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György múzeum zárva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — A Nemzeti múzeum könyvtára zárva. — Az Akadémia könyvtára zárva. — Az Egyetemi könyvtár zárva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára zárva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

NAPIREND. Naptár. Hétfő, november 2. — Rom. kat.: Halottak napja. — Prot.: Viktorin. — Görög-ország: október 20. Atém v. — Zsidó: March. 8. — A nap két reggel 6 óra 46 perczkor, nyugszik d. u. 4 óra 40 perczkor. A hold két délután 2 óra 24 perczkor, nyugszik este 11 óra 30 perczkor.

— Az „Egyetértés Vasárnapja”. Vasárnapi mellékletünk érdekesség dolgában ezen a héten sem marad mögötte az előző számoknak. Dus képanyaga a hét legérdekesebb mozzanatait öleli föl s beszámol több külföldi és belföldi eseményről. A Petőfi-család hamvainak egyesítéséről három kitűnő képet közlünk, az egyiket Prohászka Ottokár püspök, a másikat Scholtz Ágost református püspök látható szónoklás közben. Érdekes a „Salzburg” nevű léghajó megkereszteléséről készült fölvétel és nagyon sikerültek azok a képek, amelyeket Ágost Vilmos német herceg esküvőjéről készítettek. Három kép a német trónörökösét és nejét mutatja be vadászatban. Nagyon mulatságos két kép a Berlinben vendégszereplő törpékről és óriásokról fölvett fotográfia. Közöljük továbbá a bolgár király gyermekeinek és az új berlini japán követ arcképét, továbbá a törvényeseket kérő ungvári deputáció csoportképét. Érdekesekek még az újpesti bankrablók jól sikerült arcképei. A szövegrészből kiemeljük Geguss Dániel rendőrkapitány rendkívül érdekes írását.

— József királyi herceg Budapesten. József királyi herceg tegnap este tíz és fél órakor Kistapolcsányból Budapestre érkezett s ma délelőtt kilenc órakor kihallgatáson jelent meg a királynál.

— A király elismerése. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király október hónap 4-én kelt legfelsőbb elhatározásával megengedte, hogy a nagy hadgyakorlat alkalmából a katonai csapatok szállításának rendes előkészítéseért, és a legnehezebb körülmények között is példás rendben történt lebonyolításáért, a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőségnek, a m. kir. államvasutak igazgatóságának, a m. kir. államvasutak szombathelyi üzletvezetőségének és a cs. és kir. szab. déli vaspályatársaság budapesti üzletigazgatóságának, nemkülönben az említett hatóságok és vasutak részéről a szükséges teendők elvégzésére kirendelt alkalmazottaknak, legfelsőbb dícsőző elismerése tudtul adassék.

— Szerényi József beteg. Szerényi József kereskedelmi államtitkár néhány nappal ezelőtt erősen meghült. Az államtitkár ma nem ment be hivatalába s még 3-4 napig otthon marad.

— Kinevezés. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a kir. zálogházak személyzeti létszámában Czerny Károly tiszter főtisztá, Batori István segéd-tisztá és Baranyai Ernő gyakornokot segédítetté nevezte ki.

— A görög király Bécsben. A jövő napokban a görög király hazautaztatában Bécsbe érkezik és mint a király vendége, a Hofburgban száll meg. A görög király személyesen fogja a királynak hatvan éves uralkodói jubileuma alkalmából szerencsekívánatait kifejezni. November 4-én a Hofburgban udvari ebéd lesz.

— A király ajándéka a pápának. Megemlékeztünk arról, hogy a király jubileuma alkalmából a pápának egy drágakövekkel kirakott kersztet ajándékozott. Ezt az ajándékot a király egy külön kiküldöttje fogja Rómába vinni. Erre a tisztségre erdői gróf Pálffy Mórész udvari tanácsost szemelték ki, aki egy udvari ember kíséretében fogja átadni a pápának az ajándékot.

— A windsori kincsek. Edvárd király rendeltére mostanában a Windsori palota összes termeiben és szobáiban lévő ingóságokról és egyéb gyűjteményekről pontos leltárt vesznek fel. A palota maga voltaképpen terjedelmes kincstár képez, amelynek egyes tárgyai azonban még ma sincsenek leltárba véve és sincsenek kellőleg megbecsülve. Így történetesen, hogy a walesi hercegné a multkoriban egy rendkívül értékes régi elefántcsont miniatűr-gyűjteményt fedezett fel, amelyről eddig az egész kastélyban még csak sejtelve sem volt senkinek. Hasonló eset történt legutóbb a királyi könyvtár rendezésénél is, amikor több könyv-ritkaság került napfényre. A pinczehelyiségek nagy része pedig telve van butorokkal és egyéb berendezési tárgyakkal, amelyeket időről-időre kiselejteztek a termékből és amelyek között ma már bizonyára több történelmi nevezetességű butordarab is található. A vizsgálatnál nagy figyelmet fordítanak a kastély alatti földalatti folyosókra is, amelyekről azt hiszik, hogy nagy távolságra vezetnek és régebben, egyes ostromok alkalmával, az uralkodónak és udvarának szükségyszerű menekülést biztosítottak.

— Német kirándulók Magyarországon. A berlini automobil-klub e. n. közege értesítette alapi S a l a m o n Gézá, Szepesmegye főispánját, hogy a klub közgyűlésének határozata szerint a jövő évi Prinz Heinrich-Fahrtot Boroszlón át a Tátrába és onnan Budapestre rendezik. A kiránduláson száznegyvenhárom automobillal vesz részt és Németország legelőkelőbb társadalmából hoz vendégeket a Tátrába, ahol a kirándulók több napot töltenek.

— Új tanfelügyelőség. Glatz Antal biharmegyei főispán előterjesztésére a kormány tervbe vette egy új tanfelügyelőség létesítését Belényes székhellyel és a tanfelügyelőség költségét már a jövő évi költségvetésbe fel fogják venni. A helynyesi tanfelügyelőség, amelyhez öt járás fog tartozni, a magyarság szempontjából az oláh nemzetiségű izgatás félszékében kétségkívül fontos missziót fog végezni.

— Az Országos Kossuth-Szövetség közgyűlése. Az Országos Kossuth-Szövetség most tartotta alakuló közgyűlését József-köruti helyiségekben. A gyűlés, amelyen a tagok nagy számban jelentek meg, tudomásul vette a szünidei bizottság előterjesztését, majd a szenior-választmány tagjait választották meg. A közgyűlés berekesztése után a választmány alakította meg tisztikarát. A választás megejtése után Pethő István elnök ismertette a szövetség munkaprogramját. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a választmány szakbizottságot küldött ki az ifjuság választójogának tanulmányozására, hogy rövidesen kidolgozott határozati javaslatot terjeszthessen elő egy egybehívandó ifjusági közgyűlésen.

— Csillagvizsgáló a Magas Tátrában. A Magyar Földrajzi Társaságnak régi terve, hogy a Magas Tátrában obszervatóriumot létesítsen. Ennek kivitelezésében kérte a földművelésügyi minisztériumnak a pártfogását, amely azonban a csillagvizsgáló költségeit az 1909. évi költségvetésbe nem vette fel. A társaság most társadalmi akció útján akarja célját elérni és felszólította a természettudományok haladása és istápolása iránt lelkesedőket, hogy a Magas Tátrán létesítendő Bolyai-obszervatórium költségeihez járuljanak hozzá. Az obszervatórium felépítésének költségét hatvan ezer koronára tervezik.

— **Deák-ünnep.** A Terézvárosi Kaszinó Deák Ferenc születésének századik évfordulója alkalmával díszes Deák-serleget készített és elhatározta, hogy minden év októberében egy estét szentel a hazabölcse szellemének. Az idei Deák-ünnepélyt, mely egyszersmind a Kaszinó évadjának megnyitója, ma este tartották meg. Az ünnepélyen, amelyen több százan gyűltek össze, dr. Bárczy István mondotta a Deák-serleggel az ünnepi beszédet. Elsőnek Radocza János szólalt fel, üdvözlővén a megjelent tagokat és vendégeket. Ezután dr. Bárczy István polgármester kezébe vette a Deák-serleget:

— A Deák Ferenc politikai bölcsességének legnagyobb bizonyítéka — mondta — hogy a magyar közjogi politikában az ő jelentősége nemhogy csökkent volna, hanem évtizedek múlva is megtartotta aktualitását, sőt talán ma érte el aktualitásának tetőpontját, amikor a különböző közjogi alapon álló pártok egyesültek, a Deák Ferenc által megalkotott 67-es kiegyezés alapján való kormányzásra. Ma már az ország legnagyobb pártjának, a függetlenségi és 48-as párt vezéreinek százába is beillenek azok a szavak, amelyeket Deák Ferenc mondott valamikor a szélsőbal törekvéseiről. Sainálattal látjuk azonban, hogy a Deák Ferenc közjogi politikájának újjászülése és aktualitása nem hozta magával a Deák Ferenc szellemét a magyar politikai és társadalmi közéletbe. A törvények tisztelése, az alkotmány erejébe vetett hit, a puritán becsületesség és az őszinte tiszta magyar szabadelvűség országszerte gyengül, halványodik. E téren vár fontos feladat a magyar társadalomra, mert e tekintetben is fel kell ébreszteni a nemzet lelkében a Deák Ferenc nagy szellemét. A puritán becsületesség terjedéséhez pedig az kell, hogy a társadalom azokat az embereket becsülje, akik hivalkodás nélkül élnek hivatásuknak szolgálatjához önzetlenül, tisztán a köz érdekeit. Ami a szabadelvűséget illeti, erős meggyőződés, mert a történelem tanít rá, hogy a magyarság sorsa minden időkre össze van kapcsolva a szabadelvűség eszméjével.

Viharos, lelkes éljenzés és taps zugott fel a nagyhatalmas beszéd nyomán. Majd dr. Rózsavölgyi Manó köszöntötte a vendégeket, mire dr. Vázsonyi Vilmos állott fel s gyögyörű beszédében méltatta Deák egyéniségét és azt a kort, amelyben nagygyá lett s Deák koronázatlanul is királyi hatalmat gyakorolt a magyar politikában.

— Deák — mondta — az igazi magyarság megtestülése volt. Tetőtől talpig magyar jellem, magyar a szabadelvűsége, magyar a lemondása és a puritán önzetlensége. Osztályrésziül csupán a kötelesség teljesítését választotta. Jobbágyi leszármazása ihlette őt arra, hogy mindenkit szeressen. Példájával is izig demokrata. Élete a legférfiasabb demokratizmus mintaképe. Királyával nem állott szemben úgy, mint más politikusok, hanem önzetesen, mint igazi férfi. Királya nem adhatott neki semmit, de ő a nemzetet visszaadta a királynak. Nem fizikai hatalomban, nem külső díszben kereste az erőt. Szellemének varázsával és példaadásával tudott a tömegek felé emelkedni. Kívánja, hogy Deák ragyogó elméje és nemes példája ihlessen meg a nemzetet.

A gyújtó beszédet hosszú és lelkes éljenzés kísérte. A társaság késő estig maradt együtt a fehér asztalnál.

— **Magyargyalázó román tiszt.** Az Orsova felé menő gyorsvonat egyik fulkéjében együtt utazott Kunéry Kálmán Nyegru Aurél romániai állítólagos katonatiszttal és ennek egy másik társával. A katonatiszt polgári ruhában volt és a vele utazó társával beszélgetve, a magyarságra és a magyar nemzetre sértő kifejezéseket tett. Kunéry, ki beszél románul, Nyegruhoz fordult és bemutatkozott neki, figyelmeztetvén őt, hogy jelenlétében tartózkodjanak a nemzetet sértő kifejezésektől. Nyegru szintén bemutatkozott és kijelentette, hogy fentartja azt, amit mondott, majd pedig ujabban piszkolódott, erre Kunéry tetteleg bántalmazta Nyegrut és táviratilag jelentést tett a Bukarestben székelő katonai hatóságnak, elmondván az esetet és jelentette, hogy Budapesten, a Csalogány-utczában lakik.

— **Szabad Egyetem.** A Népszerű Főiskolai Tanfolyam idei első ciklusa november 10-én kezdődik meg. Elő fognak adni: dr. Szendrei János: „A magyar hadügyi történelmi fejlődése”, dr. Vangel Jenő: „Az édes víz élete”, dr. Beke Manó: „Népszerű fel-sőbb matematika”, dr. Eber László: „Keresztvény festészet az első századokban”, dr. Cholnoky Jenő: „A víz körútja”, dr. Császár Imre: „A magyar régényirodalom a XIX. században” címen. Minden előadás hat estére terjed ki. A belépti jegy, melynek egy korona az ára egy-egy hat estére terjedő tanfolyamnál, az egyetemi quaeaturában, vagy a központi egyetem portásánál kapható.

— **A torpedógyári sztrájk.** A Whitehead-féle torpedógyár nyolczszáz sztrájkoló munkásának küldöttsége, mint Fiuméből jelentik, Derencin rendőrkapitány-helyettesnek bejelentette, hogy a munkások gyűlést akarnak tartani. Derencin Egan Lajos kormányzósági tanácsos, iparfelügyelővel abban állapodott meg, hogy ha a munkások a gyűlés megtartását írásban kérik és a napirendet előre megállapítják, akkor a gyűlést megtarthatják. A torpedógyár előtt nagyobb rendőrcsapat ügyel a rendre. — A fiumei Hoffmann-féle szállító-cég kikötőmunkásai sztrájkot kezdtek. A sztrájkolók fizetésjavítást követelnek.

Fiuméből jelentik még: A Whitehead-torpedógyár munkásai nevében a tengeralatti hajóosztály három munkása a rendőrségnek bejelentette, hogy holnap reggel tíz órakor a Bonavia szálloda kert-helyiségében gyűlést tartanak. A gyűlés tárgyszorozata a következő: a sztrájk előzményének ismertetése, a további teendők és a sztrájkolók megakartásának megállapítása, bizalmi férfiak megválasztása, akik az igazgatóság képviselőivel esetleg tárgyalhatnak. Derencin rendőrfőkapitány-helyettes a bejelentésről jegyzőkönyvet vett fel és határozatát délután fogja kihirdetni. A gyár előtt Ormay alparancsnok vezetésével tizenhat rendőr tesz szolgálatot.

— **Az Ujságíró-Egyesületből.** A Budapesti Ujságírók Egyesülete november 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés egyetlen tárgya főtítkárr és gazda választása.

— **A nők — katonák.** Ez már nemcsak a férfiak, hanem már a nők is követelik. Madeleine Pelletier, francia feminista hölgy a nyáron Franciaország minden nagyobb városában agitált a nők szavazati joga és katonai szolgálata mellett. A Matin egyik munkatársa felkereste a temperamentumos hölgyet párisi lakásán és ekkor a feminista apostol a következőket mondotta:

— Ön kíváncsi, hogyan jutottam arra a gondolatra, hogy a nők is katonai szolgálatot teljesítenek? Nagyon egyszerűen. Amikor a nők szavazati jogáért sikraszálltam, ellenfeleim azt hangoztatták, hogy akkor szolgáljanak a nők is. És én nem látom be, hogy miért kelljen a nőket a katonai szolgálatból kizárni. Igaz, hogy a nők gyengébbek a férfiaknál, de ezen a bajon könnyen lehetne segíteni azzal, hogy a nők számára könnyebb fegyvereket készítenének és a fázasztó menetek és gyakorlatok alól felmentenék őket. A katonai kórházakban és az irodákban a nők megbecsülhetetlen szolgálatokat tehetnek. Természetesen a nőkatónák külön egyenruhát kapnának. Ezt feltétlenül szükségesnek tartom, mert az egyenruha tekintélyt szerez a viselőjének. Az üdv-hadseregét se respektálnák annyira az emberek, ha tagjai nem viselnének egyenruhát. A kötelező katonai szolgálat tömördek előnyvel járna a nőkre nézve. A katonáskodás idején a nők megismernek az erőt. Csakis az erő tudata segítheti győzelemre a nők igazságos ügyét. A katonaságnál önállóságra és egyéniségre tenne szert a nő és akkor nem volna többé kénytelen eltűrni férje brutalitásait, hanem akkor és úgy hagyná ott, amikor és ahogyan neki tetszik.

Az ujságíró csodálkozását fejezte ki a hallottak felett és azt kérdezte a lelkes feminista hölgytől, hogy antimilitarista léte, hogyan küzdhet a nők katonai szolgálata mellett és hogy ez új állapot bekövetkezése esetén ki fogja a háztartást vezetni és ki fog főzni.

— Antimilitarista vagyok — felelte a hölgy — de feminizmus és antimilitarizmus két egészen különböző dolog. A katonai tornagyakorlatok a nők erejét és energiáját fejleszteni fogják. Ami pedig a háztartást és a konyhát illeti, miért ne foglalkozhatnának ezzel a férfiak is?

A hírlapíró ez a felvilágosítás teljesen kielégítette és sietve távozott a világieforgató eszméket hirdető hölgytől.

— **A Gordon Bennet-verseny.** Az október 11-iki Gordon-Bennet léghajós verseny első díját a Helvetia svájci léghajó nyerte (vezetője Sack vezérkari ezredes), a második díjat a Banshee angol léghajó (Durnville), a harmadik díjat Belgia belga léghajó (Geerts) nyerték.

— **A gyakorló gyorsírók Markovits sirjánál.** A gyakorló gyorsírók társasága dr. Fabró Henrik elnök vezetésével november hó 2-án, hétfőn, az idén is testületileg vonul ki a németvölgyi temetőbe Markovits Iván sirijához. A találkozás délután három órakor lesz a Krisztina-téri szinkör előtt.

— **Öngyilkosság a szanatóriumban.** Pomáz mellett, a Margitligeti szanatóriumban tegnap délelőtt borzalmas módon vetett véget életének az életunt dr. Moldován István volt ügyvéd, gróf Bánffy György jószágigazgatója, aki tegnap délelőtt a szanatórium parkjában késsel elvágta a torkát és ott vérzett el a fák alatt. Mire rátaláltak, már meghalt. Moldován István Moldován Gergely kolozsvári egyetemi tanár fia s állandóan Bánfihunyadon lakott. Az idei nyarat Lovranában töltötte s ott, mivel nagyon ideges volt, napfürdőt is használt. A gyógyításnak ezzel a fajtájával nagyon visszaélt s így idegei még jobban megromlottak. Lovranából hazatérve, lassankint annyira oda lett, hogy már dolgozni sem tudott. Családjának tagjai egy hónappal ezelőtt aztán felhívták a margitligeti szanatóriumba. A szerencsétlen ember azonban ott se lett jobban. Tegnap délelőtt, valószínűleg idegrohamtól gyötörve, kiosont a parkba és ott zsebkésével elvágta a torkát. Dr. Moldován István harminczöt éves volt. Semmiféle levelet vagy irást nem találtak nála. Tegnap este hosszú levelet írt szüleinek Kolozsvárra és azt hiszik, hogy abban írta meg, hogy a halálba menekül. A rendőrség táviratban értesítette a borzalmas katasztrófáról az öngyilkos apját, Moldován Gergelyt.

— **Az úpesti példa.** A vakmerő úpesti rablás, ugylátszik, már követőkre talált. Ma reggel ugyanis mint dévai tudósítónk jelenti, két revolveres rabló hatolt be Kohn Lázár kereskedőnek Petrozsényban a város végén levő üzletébe. A rablók több lövést tettek a menyezetre s mindenkit, aki az üzletben volt lelővéssel fenyegettek meg, ha ellenállanak. Azután az egyik rabló az ajtóba állott, hogy senki ne jöhessen, míg a másik kinyitotta a Wertheim-szekrényt s az ott talált kétezer korona pénzt és ékszer magához vette. Távoztokban mindenkit lelővéssel fenyegettek, aki utánuk mer menni. A csendőrség nyomozza a rablókat, akikről csak annyit tudtak megállapítani, hogy intelligensebb emberek.

— **Jogi szeminárium.** Külföldön már rég fennállnak oly intézetek, melyek a jogi vizsgákra előkészítenek. Hogy ez intézeteknek mily nagy, praktikus értéke van, azt csak az tudhatja, akinek a nagy apparátussal megírt könyvekkel már meg kellett küzdenie. Nálunk dr. Erős Vilmos volt az, aki a kolozsvári egyetem mellett a német és svájci egyetemekhez hasonló intézetet létesített, mely az előkészítés terén elért nagy sikerei által immár általános elismerésre tett szert. Nagyszerűen bevált dr. Erős Vilmos módszere. Az anyagnak rövid, de mégis szakszerű ismertetése az, ami dr. Erős Vilmos jogi szemináriumának sikeres fennállását biztosítja. Az elért siker és több oldalról tanúsított meghívás arra indította az intézet tulajdonosát, hogy Budapesten (Wesselényi-utca 18.) egy ugyanilyen színvonalon álló szemináriumot létesítsen.

— **Lelőtte a detektív.** Kecskeméten Faragó Jánost, egy jobbmodu család gyermekét Domokos József detektív mellbelőtte. A golyó halálos sebesülést ejtett Faragón, aki alig éri meg a reggelt. Domokos József detektív jelentést tett az esetről a főkapitánynak, azt adván e ő, hogy Faragó János, ki különben züllött ember, megtámadta és ő jogos önvédelemből használta fegyverét. A vizsgálatot megindították.

— **Házasságok.** Hazay Géza és neje, főketerebesi gyógyszerész leányát, Mariskát, eljegyezte Pajor János nagymihályvidéki főjegyző.

Konta Mariska és Viola Dezső november 4-én déli 12 órakor tartják esküvőjüket a Belvárosi plébánia-templomban.

Erős Miksa kiszuczaujhelyi állami iskolai tanító eljegyezte Porgesz Bernát kiszuczaujhelyi kereskedő leányát, Juditot.

Kerecseszeghi dr. Keresse Tibor miniszteri segédfogalmazó örök hűséget esküdött az Angol kisaszonnyok templomában Blazek Jolánnak.

Heller Viktor mérnök e hó 4-én délelőtt tíz órakor tartja esküvőjét a VII. kerületi anyakönyvi hivatalban Hartmann Friderikával.

Spiller Aladár földbirtokos eljegyezte Hecht Elzát.

Török Emil, a Bárdi Automobil r.-t. főkönyvelője eljegyezte Fleischaker Melániát Nagykanizsáról.

Benedek Abrahám Holló Ilonkával e hó 10-én tartja esküvőjét.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Sintolvajok.** A Városi Villamos Vasut igazgatósága az Erzsébet-körút és Barcsay-utca sarkán a megrongált sineket ujakkal cserélteti ki. A munkálatok napok óta serényen folynak és az új sinek egymásra rakva hevernek még a dolgozó munkások közvetlen közelében. Tegnap este 7 órakor javában tartott a munka, amikor egy széles társzeker állott meg a munkások mellett. A szekérről leszállott Novák József kocsis és egyenesen a munkafelügyelőhöz ment. A kocsis társa, Kreithelm Mórca ezalatt szintén leszállt a szekérről és míg czinkosa a felügyelővel tárgyal, kiadta a parancsot a gyanútlan munkásoknak, hogy a társzekeret — felsőbb utasításra — rakják meg új sinekkel. A munkások szó nélkül engedelmességek Kreithelm Mórca parancsának és a szekeret telerakták sinekkel. Közben a felügyelőnek dolga akadt, pár percre eltávozott és Novák József ezt az alkalmat fölhasználva, visszatért a jól megrakott szekérhez, Kreithelm Mórcazzal együtt fölültek rá és egyszerűen elhajtották. Amikor a felügyelő visszatért, megdöbbenve értesült a történetéről.

Nyomban jelentést tett a hetedik kerületi kapitányságon, ahol érélyes nyomozást indítottak az ügyben. A detektívek ma délelőtt Láng Salamon István-ut 38. szám alatt levő ócskavas-üzletében megtalálták az ellopott sineket. Láng a rendőrségen elmondta, hogy ő Novák Józseftől, Kreithelm Mórcaztól vette meg a sineket, de nem tudta, hogy azok lopták.

A detektívek kinyomozták a sintolvajok tartózkodási helyét, bevették őket a rendőrségre, ahol Novák Józsefet és Kreithelm Mórcazt letartóztatták. Kihallgatásuk alkalmával azt vallották, hogy az újpesti bankrablás adta nekik az ötletet a tolvajláshoz.

— **Szerkesztőváltás.** A „Magyar Posta és Közlekedés” című hetilap, amely eddig Zakar István és Jaulusz István szerkesztésében jelent meg, Zakar Istvánnak a lap kötetlenségéből történt kiválása folytán Jaulusz István szerkesztő tulajdonába ment át, aki a lapot posta és távirtdai szakemberek közreműködésével szerkeszti és kiadja. A szaklap továbbra is a postai rész mellett foglalkozni fog közlekedési ügyekkel és így a lap irányában semmi változás nem áll be.

— **Gyilkos pattanás.** Doleschall Antal nagyváradi főhadnagy, aki egy hét óta jegyben járt egy váradi szép lánnyal, az orrában pattanása támadt. A főhadnagy a pattanást felvakarta, vérmérgezést kapott és huszonnégy óra alatt meghalt.

— **Tanuljunk gyorsírást!** Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület novemberi tanfolyamaira megkezdődtek a beiratások a parlamenti gyorsírók által vezetett Gabelsberger-szakiskolában (Liszt Ferenc-tér 10.). A tanév végéig (sürgős esetben hat hó alatt) teljes kiképzés nyerhető mindkét nyelvű gyorsírásban s a melléktárgyakban. A növendékek 10 korona összes tandíj fejében napi három leckeórán vesznek részt (gyorsírás, gépirás, kereskedelmi levelezés) és a teljesen kiképzett növendékeket az egyesület helyezi el. Az egyesület más iskolával nincs összeköttetésben.

— **Öngyilkosság idegenben.** A londoni magyar kiállítás mezőgazdasági osztályának felügyelője, Hegyesi Vilmos néhány nappal ezelőtt Londonban öngyilkosságot követett el. Hegyesi, felebbvalója, Krolóp tanár szerint, állítólag azért lett öngyilkos, mert számadása nem volt rendben. Utólag azonban a rokonai mindent kiegyenlítették.

— **Börtönből—börtönbe.** Jancsik János nagy-laki rovtott multu egyén csak tegnapelőtt szabadult ki a szegedi Csillagbörtönből és hazament Nagylakra, hol mára virradóra már három betörést szervezett és pedig a fogyasztási szövetkezetbe, honnan két kocsi árut raboltak, Tomics Pál esküdthöz, hol pénzt, Freund Zsigmond kereskedőhöz, hol a Wertheim-szekerényt foszították fel, de Freund felébredt és a rablók közé lőtt, mire azok elmenekültek. A csendőrség Jancsikot letartóztatta és most társai után kutatnak.

— **Gyilkos testvér.** Eszéken Streibl Antal málzólegéd, öt gyermek atyja, az éjjel testvéröccsével, Streibl Péterrel vizálya keveredett, amely későbbben verekedésé fajult. Streibl Antal testvéröccsét a verekedés hevében agyonszurta. Az elkövetett tett után a gyilkos a legközelebbi vonattal meg akart szökni, azonban a pályaudvaron elfogták és a hatóságoknak beszovaltatták.

— **Márkus Emília merénylőjének letartóztatása.** Greguss Janka, a Nemzeti Színház volt öltöztető-nője néhány héttel ezelőtt, mint annak idején megirtuk, boszúból rálőtt Márkus Emíliára, mert neki tulajdonította, hogy állását elvesztette. A gyilkos merénylet szerencsére nem sikerült. Greguss Janka ezután önmaga ellen fordította a fegyvert és mellbe lötte magát. Súlyos sebével a Rókusba került, ahol mai napig kezelik. Miután sebe már teljesen begyógyult, ma délben átkísérték a főkapitányságra, ahol Koródy Béla rendőrfogalmazó részletesen kihallgatta és azután letartóztatta.

— **Az újpesti bankrablók.** A rendőrség már teljesen befejezte a vizsgálatot az újpesti bankrablás dolgában. A két rablót, Piaszkovszki Józsefet és Antoszievic Gyulát ma délután már átkísérték a pestvidéki királyi ügyészség börtönébe. Antoszievic Gyula tegnap óta saját szerű változáson ment keresztül. Ugy viselkedik, mintha elmebajos lenne. Az éjszaka czellájában egyre tánczolt, majd nótázni kezdett. Reggel jelentést tettek erről a viselkedésről Nagy Károly fogalmazónak, aki maga elé vezette a rabot. Antoszievic tánczolván lépett a szobába, körülugrálta az asztalt, majd megállva, nagyot fújt a rendőrfogalmazóra. Több kérdést intéztek hozzá, de összefüggéstelenül válaszolt. A rendőrség azt hiszik, hogy a rabló csak színleli az elmebajt.

— **Betörő cigányok.** Élénk emlékezetben van még, hogy a dánosi rémeset után valóságos hajsza indult meg a kőborló cigányok ellen. Idők multával ez a hajsza is megszűnt s a cigányok most újból nekiláttak a „munkának”. A pestvidéki ügyészség s dr. Aczél vizsgálóbíró ma Dányról táviratot kaptak, hogy ott az éjjel Hirsch Samu kereskedőhöz egy hét tagból álló cigánykaraván tört be s öt félholtra verték s kirabolták. Hirschet nyomban beszállították a fővárosi Ezent István-kórházba. A vizsgálóbíró kérdésére a kórház kijelentette, hogy Hirsch sérülései súlyosak ugyan, de nem életveszélyesek, azért nem merült fel szükségé annak, hogy künn a kórházban eskü alatt hallgassák ki. A vizsgálóbíró Hirsch Samut felgyógyulása után fogja majd kihallgatni. A támadó cigánykaraván elfogatásáról még nem érkezett hír a vizsgálóbíróhoz.

— **Footballozó betörők.** Az Üllői-ut 48. szám alatt, szemközt a Mária Terézia-laktanyával van Herczog S. katonai czikkeket árusító üzlete. A tulajdonost tegnap reggel kellemetlen meglepetés érte, mikor nyitott. Szanaszójel volt hányva minden és a feltört Wertheim-kasszából ötszáznegyven korona készpénz hiányzott. A rendőrség azonnal szigorú vizsgálatot indított s csakhamar megállapította, hogy a tettesek a házban lakó Smeiler Dezső sérvkötősegéd és Tábori Lajos bádögsegéd, akik álkulcsesal behatoltak s az értékesebb árukat meg a pénzkészletet elrabolták. A nyomozás során azonban érdekes dolgok pattantak ki. A Ferencvárosban iparossegédekből egy football-klub akart megalakulni, s hogy a szükséges labdákat, trikókat és gummitalpu cipőket beszerezhessék, a még szervezetlen klub előbb betörőbandát alakított. A betörések sikerültek és a tagok azonnal meg is választották a tisztikart. Havas Jani lett az elnök és Budai Béla a szertáros. A szertárosnál ezek után házkutatást tartottak és labdákból, trikókból, nadrágokból és tornaczipőkből egész tárházat találtak ott a detektívek. Természetesen rögtön elkobozták a sportezikket és a football-betörőklub valamennyi tagját letartóztatták.

— **Kolompár Buert meggyilkolták.** Kolompár Buert, a szép fiatal cigányleányt, a dánosi gyilkosság ügyéből kifolyólag egy évi börtönre ítélték. Már az egy esztendő néhány héttel ezelőtt ki is töltötte és valahová a Dunántulra ment folytatni kőbor életét. Nem sokáig folytathatta, mert a mint a pestvidéki törvényszékhez érkezett jelentés elmondja, Kolompár Buert Somogy megyében meggyilkolták. Valószínűleg sötét szerelmi tragédia okozta halálát.

— **A vakbé gyuladás kikerülhet, ha alumínium-edényben főznek.** Alumínium-edényben a legolesőbb czég Budapestén Biró Albert vaskereskedő (Andrássy-ut 57), kinek mai hirdetésére szíves figyelmet felhívjuk. Mielőtt bármilyen háztartási czikket vásárol, kérjen egy képes nagy árjegyzéket, ingyen kapja.

— **T. olvasóink közül bizonyára sokan vesznek részt a magy. kir. szab. osztályorsjátékban,** azért nem lesz érdektelen, ha figyelmükbe ajánljuk, hogy a most következő XXIII. sorsjátékra próbálják ki szerencsésükre Bogdány S. fővárosi sorsjegyroda részvénytársaságnál Károly-körút 20. E teljesen megbízható czég rendkívüli figyelemmel és pontosan szolgálja ki vevőit, azután meg ne feledjük: Bogdány szerencsése páratlan! Bővebbet a bankház mai hirdetésében.

— **Holzer cs. és kir. udvari szállító áruházának** külön szörmeosztályát ezidén megnagyobbította. Ezen körülménynél fogva ugy az olcsóbb, valamint nemesebb szörmeafajokból dusan felszerelt raktárt tart, melyről a n. é. hölgyközönség bizonyára örömmel vesz tudomást.

— **Szolgálatot vélnék teljesíteni olvasóinknak,** ha szövé teszszük, hogy metropolisunk egyik exponált helyén, Andrássy-ut 50. sz. a. (Oktogon) „Harisnyaház” czim alatt egy speciális áruház nyílt meg. Két ambiciózus fiatal ember, névleg Kardos és Steiner létesítette ez üzletet, kik évekig elsőrangú üzletekben mint üzletvezetők szerepeltek s e téren nagy szakszerűsége tettek szert. — E czégnél meg van arra nézve a garancia, hogy a vevők ilyenmü árut, nevezetesen harisnya, keztyű és tricót-árukat a legnagyobb meglegedésre szerezhetnek be.

— **A téli fürdőkúra a Szt.-Lukácsfürdőben** ebben a forró meleg kénos forrásairól és természetes ásványiszapjáról hírneves gyógyfürdőben nagyon látogatott. Az október havi vendégévsorból a következőket említjük meg: Barnes N. Emanuel és családja, copper-comp elnöke, Coorodo Barnes City; Ervard Olivier London; Stecher János és neje, gyártulajdonos, Leipzig; Schietrumpf Sándor, Jena; Borikiev Boleslav és neje, magánzó, Triest; Mészáros György és családja, bányaigazgató, Borislav; Schaal Albert, gyártulajdonos, Forchheim; Koller Pál, építész, Wien; Lessel Emil, magánzó, Blasevitz; Kotányi Jánosné, Wien; Stefan Antal, Rosiori; Stefan Constantinescu, Gaatz; gróf Csáky Kálmán, nagybirtokos, Bodrog-Keresztur; dr. Szánthó Bertalan és neje, kórházi főorvos, Miskolcz; Ghiczy Elemér és neje, földbirtokos, Nagygmánd; Wertheim Ármán és neje, Székesfehérvár; Ebergényi Kálmán, Torda; Krausz Elemér, gyártulajdonos, Póltár; Feichtinger Sándor, uradalmi főszázigazgató, Bajcs; Grosz József és neje, Lippa stb. A vendégévsor eddig 920 vendéget mutat ki, akik részben messze országokból jöttek, hogy gyógyulást keressenek e kiváló budai gyógyfürdőben.

— **Kiss szerencsése nagy!** Miért a legnépszerűbb e 3 szó az egész országban? Vegyen egy sorsjegyet Kiss bankházában akkor meg fogja tudni! A Kiss bankház nagy előnyöket nyújt a közönségnek, eddig már annyi milliót fizetett ki készpénzben t. vevőinek, hogy ma hazánk legnépszerűbb osztályorsjegye földrésztő-helye. Huzás november 19-én. Ajánlatos t. olvasóinknak, hogy tegyenek szerencsekísérletet és vegyenek a teljesen megbízható és előzékeny Kiss Károly és Társa bank részvénytársaságnál IV., Kossuth Lajos-utca 13. sorsjegyet, mert Kiss szerencsése nagy!

— **A Kinematográf** című szaklap, mely mint a Magyar Kinematografusok Országos Szövetségének hivatalos lapja, az egész országban általános népszerűségnek örvend, legujabban a mozikonan rendkívül kelemetlen női kalapok ellen indított harcot, amiről dr. Boda Dezső főkapitány is nyilatkozik. Ez az originális újság a technika nagyjelentőségű vívmányát, a mozgófényképi szolgálatot, mely a laikus közönséget épp úgy érdekli, mint a színfalak világa, mert itt is csak az előadást látja, de a kulisszák mögötti ismeretlen életéről sejtelve sincs. E lap minden száma érdekes „leleplezésekkel” szolgál, melyek azonban épolé érdekesek, oktasók és tanulságosak, mint maga az előadás. A lapot Lenkei Zsigmond szerkeszti, ki szívesen küld mutatványszámot. (Budapest, Sándor-tér 4.).

— **Ujdonságok a Royal Oriumban.** A nagykedveltségű Erzsébet-köruti mulató novemberi műsora az érdekes és szorakoztató számok láncolata. Nagy és tartós sikerre számíthat Hetényi-Heidelberg Albert bájos zenéjü operettje „A csudaszanatorium”, melynek roppant mulatságos szövege egy modern sanatorium belső életébe enged betekintést. A vídám helyzetekben bővelkedő darabot megkapó élet-hűséggel rendezte Ujváry Károly, aki maga Zamos Kocsárd segédtanfelügyelőt játszza. A többi szerepek a következőképen oszlanak meg: Gondola-Sala: Tihanyi Géza, Laura a felesége; Mezey Lonka, dr. Kefe Sára; Szécsy Sári, Mór-Mór újságíró; Csapó Jenő, Csipke Dóra; Nádor Lilly, Margit; Petre Klára, Bambusz Miksi; Parányi. A fényes kiállítás egy teljesen berendezett sanatoriumot hoz a színpadra. Méltó keretet ad a darabhoz a kiváló attrakciók légiója és pedig: Baggen sen nevető orkán támasztó zsonglőr, Chester Dick a biciklistakirály, John Bell amerikai kötél-tánczele net, Hasson & Jenny golyóújtók, Else Wulff & Waldof excentrikus akrobaták, The 4 Jansly's ikriai játékok, Ujváry Károly magyar komikus stb.

Halálozások. Vittenzi özv. Markhot Jánosné, született berethei Marton Szidónia, Markhot János, Nyitra vármegye 1848/49-iki alispánjának és volt országgyűlési képviselőnek özvegye, október 30-án, hetvenkét éves korában meghalt Budapesten. Az elhunytban Markhot Gyula, Nyitra vármegye volt főispánja édesanyját és dr. Markhot Aladár ügyvéd, országgyűlési képviselő nagyanyját gyászolja.

Dr. A b a y Jánosné, szül. Mányoky Irén életének harminczharmadik évében elhunyt Szekszárdon.

x Kávé- és teabevásárlásainál osztrák cézget ne részesítsen előnyben. Fratelli Deisinger fiúmei cég állandóan nagy raktárt tart Budapesten a királyi bérpalotában.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legjobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítottak a gyermektorna- és vívásra.

x Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Röntgen-sugarakkal a modern orvosi tudományban számos betegségeknek kedvező hatást lehet elérni. Így fehérvérűség (lenkaemia), Basedow-féle betegség, a dülmírigy (prostata) túltengése és bármely okból nem operálható rák vagy más rosszindulatú daganat esetében bevált a Röntgenezés. Ezenkívül szőrtelenítés céljából (nőknél szakál vagy bajusz eltávolítása), makacs bőrbajoknál, hajhullás vagy kopaszoságnál és bőrvizketegnél is jó eredménnyel kerülnek a Röntgen-sugarak alkalmazásba dr. Hönnig Izsó elektroterápiái intézetében (Károly-körút 24.).

x Ij. Weisz Jakab és Fia Budapest (IV., Váczi-utca 30. Harisbázár) női divatárucég feltűnő keltő karácsonyi vására már megkezdődött.

x Egy ajánlásra méltó játékszer. Tekintettel a közelgő karácsonyi ünnepélyre, sok szülőnek kívánatos, hogy ezen sorok által egy játék- és foglalkozási szerre figyelmeztetve lenni, amely a számtalan játékszer között kivételes helyet foglal el és különösen azáltal tűnik ki, hogy a gyermekek azzal mindig szívesen játszanak. Ez egy csikk, amely évről-évre mindig gyakrabban átszáll apáról fiúra és amely tehát nem látványos játékszer, mely csak szép színei által kápráztat. Majdnem azt hisszük, hogy ezen játékszer megnevezése felesleges, vagy talán mégis létezik oly család, amelyben a Horgony-Kőépítőszerény még ismeretlen? Ó az, amelyet ezennel legjobb karácsonyi ajándéknak ajánlani akarunk, mert ezen játékszer joggal a legmelegebb ajánlásra méltó. Miután rövid idővel karácsony előtt az üzletek nagyon el vannak foglalva, legjobb, ha bevásárlás előtt Richter F. Ad. és Tsa, kir. udv. és kam. szállítóktól, Bécs, I., Operngasse 16. beszerezzük a legújabb árjegyzéket, hogy egész kényelmesen a megfelelő Horgony-Kőépítőszerényt kiválaszthassuk. Bővebbet találunk benne jó zenélő- és beszélőgépekről is.

x Vizsgák a gyorsíró iskolában. A „Stenografia” Országos Gabelsberger gyorsíró- és gépiróiskola (kizárólag Rákóczi-ut 60.) csütörtök délután tartotta magyar, német gyorsírási és kereskedelmi szakvizsgáit a gyorsíró-világ jelenlétében. Dr. Perényi Adolf főgimnáziumi tanár, a vizsgáló-bizottság elnöke, dr. Dengl János keresk. akadémiai tanár és Bárdos György okl. gyorsíró-tanár, az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület tagjai örömlöknek és megelégedésükkel adták kifejezést az intézet igazgatóságának a sikeres tanításért és a felmutatott kitűnő eredményért. November hó elején kezdődnek a kedvezményes téli tanfolyamok, melyekre a beiratások már megkezdődtek és egész napon át folynak az intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60.

x Itt az ősz! Az ideggyenge és csuzos beteg, akinek fájalmait a nyár melege mérsékelte, remegve gondol a szeles, esős őszre, a hideg télre, amidőn szenvedései új életre kelnek. Az ideggyengeség sok tünetét, a kimerülést, fej- és hátfájásokat, szédülést, ideges szívdobogást, ideges gyomor- és bélbajokat csakis az őszszervezet megerősítése, föllevenítése által lehet tökéletesen meggyógyítani. Aki teljes gyógyulást akar az említett és más egyéb bajokból, az kérje a „Modern villamos gyógyomódról” című ingyen könyvet, melyet díjtalanul küld az „Elektro Vitalizer” orvosi rendelő intézet Budapest, Károly-körút

2. sz. félemelet 10. sz. mindenkinek, aki azt lapunkra való hivatkozással kéri.

x Mi a legjobb és legrégibb háziszer? — A Brázay-féle sósorszesz!

x Tejgazdaság. Minden gazdálkodó arra a tapasztalatra jutott, hogy télen az istállótetés következtében a tehének tejelőképessége és a tej minősége csökken. Ennek következtében nem mulaszthatjuk el a gazdálkodó urak figyelmét felhívni a többi mint 50 év óta sikerrel alkalmazott Kwizda-féle korneuburgi marha-tápporra, melynek előállítója Kwizda Ferencz János császári és királyi osztrák-magyar és román királyi udvari szállító állatgyógyászati präparatumok számára, Korneuburgban, Bécs mellett. Ezen készítmény állandó adagolása mint póttakarmány a tehéneknél nemcsak a tej minőségét feljavitja, de a tejelőképességet is fokozza.

Előléptetések.

A hadseregnél.

A novemberi előléptetések alkalmával a katonatisztek körében állandó panaszok hallatszottak a kedvezőtlen előléptetési viszonyok miatt. A hadvezetőség ezért a mostani novemberi előléptetésnél arra törekedett, hogy az alantasabb fokozatokban az őrnagyig való előléptetésnél javítsa a helyzetet, ami főképpen az őrnagyi kinevezések nagy számában jut kifejezésre.

A tábornoiki karban a következő előléptetések történtek:

Táborszernagyokká nevezték ki: Vinzor Antal, Potiorek Oszkár, Frank Liborius, hadamari Versbach Manuel és hötzendorfi Konrad Ferencz altábornagyokat. Altábornagyok lettek: Appel Mihály, eichensiegi Grünzweig Artur, Hoffmann Oszkár, nádasi Terstyánszky Károly, Hausenblas Alfréd, zweienstammli Meixner Ottó, zweienstammli Meixner Hugó és Strasser Károly vezérőrnagyok. Vezérőrnagyokká nevezték ki: Mattanovic Ernő, Polacsek Henrik, Zerbs Alfréd, Kogutovitz Károly, lovag Fabricii János, báró Reinsberg Hugó, Scholz Ferencz, gróf Zebwitz Alfréd, strausenburgi Arz Artur, lovag Raffay Alfréd, báró Rechbach Fülöp, Schmidt Pál, Georgi Ferencz, Jonak Richárd, Kutschera József, Zunac György és Novák Artur ezredeseket.

A honvédségnél szintén elég kedvezőknek mondhatók az előléptetések, amennyiben az őrnagyi rangtól lefelé a szokástól eltérően, több előléptetés történt. Az előléptetések különben a következők:

A kárály 1908. november 1-ével József főherczeg ezredest, a m. kir. 79. gyalogdandár parancsnokát vezérőrnaggyá nevezte ki.

A tábornoiki karban a következő előléptetések történtek. Vezérőrnagyokká a következő ezredeseket nevezte ki a király: Zunac Györgyöt, Nemes Edét. A vezérkari testületben őrnaggyá 1908. november 1-ei ranggal: dormándi Dormándy Henrik századost. A tényleges állományban a gyalogságnál: ezredesekké a következő alezredeseket: Istánovic Miklóst, Neuschil Ferenczet, Turczér Imrét és Fischer Dezsőt; alezredesekké 1908. november 1-ei ranggal a következő őrnagyokat: Jäger Sándort, Bileczki Edét, Ranzen-dorff Gyulát, vinczfalvi Vincz Sándort, Biscan Józsefet; őrnagyokká 1908. november 1-ei ranggal a következő I. osztályú századosokat: Pintér Boldizsárt, Száviás Kornélt, Braun Antalt, Grosz Dánielt, Ognjenovic Márkot és nyírjesi Létay Gyulát. — A lovas-ságnál alezredesekké 1908. november 1-ei ranggal a következő őrnagyokat: Nagy Miklóst, nagyjásai Tantomssy Sándort, balázsfalvi Kiss Aladárt, Terey Józsefet, szakácsi Csorba Józsefet, Riczovány Bélát; őrnagyokká 1908. november 1-ei ranggal a következő I. osztályú századosokat: Horváth Lajos, Flohr Jánost, csicséri Orosz Györgyöt.

Ezenkívül ugy a közös hadseregnél, mint a honvédségnél is számos előléptetés történt.

Az államvasutaknál.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága ma tette közzé az ez évi novemberi előléptetések névsorát. Az előléptetésről és korpótlék-folyósításról

szóló közlemény a következő: 1908. évi november hó 1-től számítandólag.

Előlépett:

A IV. fizetési osztály 1-ső fiz. fokozatából a III. fiz. osztály 2-ik fiz. fokozatába: Darvay Károly kir. tanácsos, főfelügyelő igazgatóhelyettes; a IV. fiz. osztály 2-ik fiz. fokozatából ugyanazon fiz. osztály 1. fiz. fokozatába: Horánszky Gyula főfelügyelő.

A IV. fiz. osztály 3-ik fiz. fokozatából ugyanazon fiz. osztály 2-ik fiz. fokozatába: Véninger Ferencz, dr. Tóthfalussy Gyula, etédi Herczeg Ferencz, Fehérvári István főfelügyelő.

Az V. fiz. osztály 1-ső fiz. fokozatából a IV. fiz. osztály 3-ik fiz. fokozatába: Lassgallner Kálmán, Steingassner Armin, Kende Pál, Melitskó Frigyes, Heeger Gyula felügyelők főfelügyelőkké.

Az V. fiz. osztály 2-ik fiz. fokozatából ugyanazon fiz. osztály 1-ső fiz. fokozatába: Király Miksa, Bizinger Miksa, Krón Ignác, Kelényi Ödön felügyelők.

Az V. fiz. osztály 3-ik fiz. fokozatából ugyanazon fiz. osztály 2-ik fiz. fokozatába: Ujlaki Péter, Zeiller Béla, Hornitzek Henrik, Hollósy Géza, Füredi Izidor, Keller Arnold, Rabl József, Grittner Albert, dr. Chyzer Béla, Stephens Ferencz felügyelők.

A VI. fiz. osztály 1-ső fiz. fokozatából az V. fiz. osztály 3-ik fiz. fokozatába: Véssei Ede főmérnök, Loósz István főellenőr, Winkler József, Weszelák József, Sztraka Agoston főmérnök, Mayer Gyula, Prosz Emil, Karenovits József, Kapus Béla főellenőrök, Pauer Alajos Gyula titkár, dapsai Dapsy Lajos főellenőr, Nagy Józsa titkár, Olsovsky István, Balpataky Zsigmond főellenőrök, Kramer Frigyes főmérnök, Villar Béla főellenőr, Littke Jenő Lőrincz titkár felügyelővé.

A VI. fiz. osztály 2-ik fiz. fokozatából ugyanazon fizetési osztály 1-ső fiz. fokozatába: Kastner Ferencz, Stark Antal, Kula György, Helfmann Károly, Barsch Albert, Bitzy Rezső, Annau Károly, Vitális Márton, Hernádi Márton, Lencz János, Branch János, Margaretha István, Stosius Ernő, Brandstetter József, Kottner János, Kiss Manó, Bausch Ferencz, Bende Ferencz, Umlauf Ottó, Scheffer Miklós, Lázár Szilárd, Semsey János, Altmann Frigyes, Horváth Kálmán, Curry Béla, Steiner Fülöp, Kastner Ede János, Káplán Károly József, Kuncze Lajos, Filesz Károly, Hill Kálmán főellenőrök Sztolarsik Károly, Zenker Alajos főmérnök, Fenyvesi Ignác főellenőr, Kruntorád Ede főmérnök, Czizly Kálmán főellenőr, Skoupy János főmérnök, Kiss József, Mády Imre, Winter József, főellenőrök, Kappel Samu főmérnök, Wolleszky Károly, Adelsberger Ferencz, Boros Károly főellenőrök, Verő Zsigmond, Skalka János, Markovits István, Szedresy Győző főmérnökök.

A VI. fiz. osztály 3-ik fiz. fokozatából ugyanazon fiz. osztály 2-ik fokozatába: Horváth Ferencz, Kardos Ignác, Gyürky Béla, Kappel Károly, Pirnik Pál, Giwisser Nándor, Ferdel Lajos, Smetena Károly, Dusek József, Szilas Armin, Schevesik Ipoly, Frommann István Elek, Grósz Bernát, Donhoffer József, keresztesi Szende Zsigmond, Lukács Ferencz, Rácz Imre, Regitkó Albert, Fogarascher Károly, Fáy Zsigmond, Udvary Géza, Guttman Géza, Rudy Nándor, Némethy Imre, Palásti József, Györffy Gyula, Petrács István, Henings Vilmos, Hann Adolf főellenőrök, Szabó Jakab főmérnök, Morvay Lajos főellenőr, Lácay Jenő főmérnök, Hauer György főellenőr, lipótzsáhegyi Rózsahegy István főellenőr, Uhlwurm Ödön, Toldi József, Havas Ignác főmérnökök, Poppovits János főellenőr, Ferentzy Gedeon főmérnök, Somossy Nándor, Breisach Alfréd, Szatmáry Lajos, Horóczy Ferencz főellenőrök, Solt Jakab, Mezey Sándor főmérnökök, szotyori Nagy Zoltán főellenőr, Szokolai István főmérnök, Glósz Dezső főellenőr. A VII. fizetési osztály első fokozatába előlépett 13, a 2-ikba 166 mérnök, ellenőr stb. A VII. fizetési osztály 3-ik fokozatába előlépett 13, a VIII. fizetési osztály 1-ső fokozatába 13, a 2-ik fokozatba 231, a 3-ik fokozatba 4 mérnök, hivatalnok stb. A IX. fizetési osztály 1-ső fokozatába előlépett 83, a 2-ik fokozatba 4 hivatalnok.

MOLL-féle SOSBORSZESZ

Legjobb fájdalomcsillapító beőrzésölés csuz, kőszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítettek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulhatatlan háziszer mindama gyomorhajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 koronáért kapható.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítettek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Az Opera bérbeadása.

Budapest, október 31.

Napok óta nagy zörgés hallatszik a művészi berkekben és ligetekben. Pánczélós-sisakos lovagok vonulnak föl részint teljes fegyverzetben, részint csak félig fölfegyverkezve és sorakoznak, hadra készülnek. Lehet, hogy ütni-vágni, vagy zuzni akarnak, de lehet, hogy csak úgy tesznek, mintha harcra készen volnának s várják az alkalmas időt, amikor kényelmesen behódolhatnak.

Mit jelent ez a felvonulás, ez a fegyverzörgés a művészet tájain? Arról van szó, mint talán tudni méltóztatik, hogy terv merült föl az Opera bérbeadására vonatkozólag.

Eleintén úgy tüntették föl a dolgot, mintha ez valami hallatlan dolog volna. Mintha merényletet készülnének elkövetni a magyar zeneművészet ellen, mintha ilyen eset kulturállamokban, ahol a magas zenét kulturális tényezőnek ösmerik, sohasem fordult volna még elő.

Akik azonban ösmerik a viszonyokat a nagy kulturállamokban, azoknak egyáltalában nem jut eszükbe a szörnyűködés, amikor az Opera bérbeadásának terve merül föl. Hamburg, Prága, Lipcse, Páris a kulturában bizonyára nem maradi városok közé tartoznak. Ami a zenét illeti, ezekben a városokban igenis művelik a zenét, még pedig művészileg, hogy példát adnak a nagy kulturállamoknak. Mégis ezekben a városokban bérbe adták az Operaházakat. A bérbeadás nem ártott a muzsikának; nem ártott a zene szellemének. Színvonal dolgában magasan állnak ezek az operák. S amikor zenéről, mint kultúr-tényezőről van szó, amikor az a kérdés, hogy a muzsika kultusza szolgáltassék, akkor igazán mellékes, hogy az állam fedezi-e a költségeket, vagy pedig bérbe veszi-e át a kockázatot?

A főkérdés mégis csak az, hogy szolgáljuk a zene kultuszát.

Nézzük, mi ébresztette a kultuskormány kebelében a bérbeadás eszméjét?

Gróf Apponyi Alberttől mindenki tudja, vagy legalább is sokan tudják, hogy ért a zenéhez és tisztában van vele, hogy mit jelent a magas zene kultusza. Ő a zenét magasabb nézőpontból ítélte meg s magasabb szempontok vezérelték, amikor a kultusztervezésbe átment a művészet legfőbb felügyelete is. Minél inkább akarta azonban a zeneművészetet eszményileg szolgálni, annál inkább kellett észrevennie azt, hogy mi minden van a zeneművészet mögött; mi van körülötte, mi van mellette.

Azt látta, hogy azok, akik ott tánczolnak a zeneművészet körül, mindent inkább szolgálnak, mint magát az eszményi művészetet. Protekciót kereső és protekcióra áhító had áll készenlétben, hogy megrohanja a művészet öreit és hivatott művelőit. Egy kardalós, egy brácsás, vagy ballerina érdekében járnak-kelelnek-kilincselnek az emberek nagyobb hévvel és buzgalommal, mint akkor, amikor a zeneművészet szolgálatáról van szó.

Csoda-e, ha a kultuszminiszter, aki a magas és legmagasabb nézőpontból indult ki, ezt a tülekedést és csoportosulást a zeneművészet körül valóságos undorítóknak tartotta? S ha meg is békült volna ezzel, mint elmaradhatatlan rosszal, abban a reményben, hogy ennek dacára a zeneművészetet magas színvonalra emelheti, de abban a pillanatban, amikor látta, hogy a hivatlan elemek az Opera körül több kárt

okoznak, mint a mennyi előnyhöz jut az Operaház, az a gondolat ébredhetett benne, hogy az Opera-kérdést egy könyvelési tétellel fogja megoldani. A könyvelési tétel, mint ultima ratio éppen a bérbeadásból állna. A bérbeadást megfizeti az államnak a bérösszeget. Ezzel rá nézve megszűntek a protekciós lovagok és mindazok alámerültek a semmiségbe, akik a zeneművészet háta mögött tülekedtek.

Szó sincs róla! Mészáros Imre operagazgató nem végzi rosszul a dolgát. Az ő regimije alatt az Operaház színvonal emelkedett. A magyar zene sem részesül oly mostoha elbánásban, mint azelőtt. A magyarosítás az Operában sikeresen halad.

Hogy úgy fejezzük ki magunkat, a zene ideálja kezd eszmélni az Operaházban Mészáros Imre regimije alatt. Talán évek mulasztását kezdik jóvátenni mostanában. Az erők sorakoztak; mindegyik a maga helyén van és helyes tevékenységet fejt ki. Az igazgató erélyes és igazságos és fölötte áll a kicsinyességeknek.

Mindamellé, ha már a bérbeadás terve fölmerült, dacára annak, hogy az Operaház vezetése mostanában jó kezekben van, nem olyan, hogy a fölött egyszerűen elutasítólag lehetne napirendre térni. Ha az állam megterhelése nélkül jó kezekbe lehetne átadni az Operaházat, ha garanciákat kapna a kormány, hogy az, aki az intézetet bérösszeg fejében átveszi, a magyar zenét méltó módon kultiválni és azt színvonalon tartani fogja, akkor józan észszel és igazságos ítéllettel nem lehet rossz néven venni, ha a kultuskormány komolyan mérlegeli a kérdést.

Sőt tovább megyünk: minden garancia megszerzése után a bérbeadás csak nyereség volna. A bérbeadó ugyanis nem boldogulhatna, ha nem tartaná magas színvonalon az Operát. Ha pedig magas színvonalon tartaná — ami ilyenformán conditio sine qua non — akkor az állam fölszabadulna egy állandó deficit alól.

Eliána — velin-papiron.

Budapest, október 31.

Dohos sirból, ahová a jóízű közönség taszította, kikel Mihálovics Ödön hirhedt operája, az „Eliána”, Apponyi Albert keresztleánya. Emlékeztünk rá, amikor a mellbeteg teremtés rövid néhány napig köztünk járt, emlékeztünk rá, hogy szóvá tettük törvénytelen származását, erőszakos születését, kellemetlen jelenlétét és emlékeztünk rá, hogy a leányzóra könnyű szerrel borítottuk rá a kripta födelét és tülharsogva a hivatalos körök véleményét, vidáman kiáltottuk: nincs vizontlátás.

Nagyon nyugodt lelkiismerettel vertük agyon a hosszuszakálú zeneszerző dalművét, amelyet meglepő könnyedséggel állított össze Wágner Rikárd operáiból és neveltünk, amikor a talentum helyett kultuszminiszteri jóakarattal megáldott antizenész versenyt sirt jóbarátaival és a hivatalosan kirendelt gyönyörködők seregével. Seholy semmiféle országban nem lehetséges az ilyen komédia és minden önérzetes társadalom kell, hogy fölzuduljon efféle hihetetlenül tolatkodó és befolyásos barátait szemérmetlenül felhasználó uriember ellen. Nálunk senkinek sem volt szava, hogy a bűrban nevelt zseni kótapapirosra vetett zagyalékaért nehéz pénzeket húzzak ki a gyantlan színházi látogató közönség zsebéből és nem akadt elég önérzetes művészgárda, aki ezt a borzasztóságot, mint betanulhatatlant, visszautasította volna.

A darab — fájdalmasan emlékeztünk rá vissza — színre került és pedig — ez a legfelháborítóbb — olyan színpadi kiállításban, amely ritkította párját és amely az állam pénzéből megengedhetetlenül sokat fölemésztett. Gróf Apponyi Albert nem röstelt bejárni próbákra, tárgyalni igazgatóval, énekesekkel hogy ezt a siralmas Wagner-leöntést nyiltan és a legmelegebben pártolja. A nagy apparátussal rendezett premiéren ott láttuk a minisztereket és azokat,

akik fölük függnek, a bemutató estét követő pazar banketten szintén az ország legelső tisztviselői nyújtottak pálmát olyan zeneszerzőnek, akit tudása, talentuma a huszadik sorba állít és aki bárhol lehetne szerény zenetanár vagy kis falusi templomban orgonista, de nem igazgatója a zeneakadémiának.

Hány magyar talentum megy tönkre, mert nincs senki, aki bátorítsa, vezesse őket. Hány előadott tehetséges magyar komponista vesztette el munkakedvét, mert abban, ahogy a színháznál bántak velük, nem volt köszönet és mert felsőbb helyen sajnálták a garast. Mihálovics elé tele marokkal szórták az aranyat, az állami pénzen vásárolt babért, az állampénzen hízalt lelkesedést, másokat kopott gúnyban vertek ki az utra, hogy tudásuk, tehetségük és szorgalmuk dacára pusztuljanak el, vagy kedvük szepten vándoroljanak ki külföldre. Egyenesen felháborító volt az a makacs kapaszkodás, csökönyös erőlködés, amit Mihálovics kifejtett, hogy érdemtelennül uszszék a dicsőségben, az ünnepeiben. Őt és barátait a bukás nem keserítette el, mert megvető kezedulattal tárgyalták le a sajtót és a közönséget, mint olyat, amely a zseni szavát nem értette meg. Indolenciának és tudatlanságnak minősítették a külföldi igazgatók elutasító viselkedését is és dolgoztak tovább. Munkájuk eredményével most lepik meg az ámuló világot, amely azt hitte, hogy ettől a zenei csapástól, ettől a kacagásra ingerlő zenei abszurdumtól végleg megszabadult.

Menekülj magyar: a közeljövőben meg fog jelenni az „Eliána” zongorakivonata. Levakarhatatlanul, elpusztíthatatlanul papirosan lesznek a hangok, amelyek régen meghaltak és a melyeknek megvolt az az óriási előnyük, hogy eltűntek, anélkül, hogy nyomot hagytak volna maguk után. Papirosan lesznek, finom velinpapirosan, sőt állami pénzen vásárolt papirosan. Van ugyanis egy nyomorúságos alap — össze-vissza valami negyvenezer korona — ami arra szolgál, hogy művésznövendékeket támogassanak belőle. Ebből utalványoznak a „zseninek” tizenötezer koronát, hogy örökítse meg művét. Az előzmények után ez a hír se nem meglepő, se nem hihetetlen, csak mélységesen szomorú. De sóhajtunk, vagy tiltakozunk nem szabad, mert ugyanis mindegy: a kották föltétlenül megjelennek, még pedig állami pénzen. Mihálovics akarja és előkelő barátai készségesen hajolnak meg akarata előtt.

(*) Hangverseny. Csendesesen, reklám nélkül, szinte naiv szerénységgel jött közibénk két finom, komoly művészbemutató. A hölgynek, Tony Kollernek minden szokásos beharangozója egy stereotip jelző, amely azt mondja, hogy megint „udvari operá-énekesnő”-höz volna szerencsénk. Az udvari operá-énekesnők iránt tudvalevőleg nagyon udvariatlanok szoktunk lenni és így a családás annál kellemesebb, hogy udvarias figyelem nélkül lehetünk igazmondók. Hiába, nem kell éppen reakciónak lenni, ha a felajzott überzene delelőjén, boldogul és kegyetlenül igazgatót művészi estéink és álmaink között jól esik egy kis nyugodt intermezzo. Nyugodt és biztos zenei érzék, igen, erre van a Tony Koller artisztikuma megépítve. Kedvesség akarja tenni azt a néhány negyedórát, amit neki ajánlottunk fel: olyan szerzőket szerviroz fel, akikkel bizalmas lábon állunk, csak annyit dobál szét meleg és diszkrét hanganyagából, amennyi hors concours elég egy szíves meghódításra és az operák nagy intenzívítását, a színpadi stilizáció hazug könnyítéseit sohasem zavarja össze a koncertterem különös jogaival és kötelezettségeivel. Intimitás, igen, ez a kopott fogalom, illik hozzá legjobban, ebben sűrűsödik össze könnyed technikájának, becsületes iskolázottságának és — mindenekelőtt bájos művész-lelkének összes energiája, minden szépsége. Mellette és kivüle a hideg férfiaság és a nehezebben leigázható hangszer bilincselével Soma Pick-Steiner egészítette ki a műsort. Hogy jól és precizen hegedült, hogy elmélyedő és intelligens művész, ezt mindenki tud.

Ha fája feje ne tétovazzék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispesten**.

Beretvás-pasztillát

Ára 1 korona 20 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában Orvosok által ajánlva. — Három doboznál ingyen postai szállítást.

másul vette. Kevesebben voltak, akik azt is méltányolták, hogy iszonyúan trémázott s így nem prokálhatta készleteinek legiavát, hogy, ismételiük, jól és precizen hegedült, de nem vitte magával a felkünkét az ő legfelsőbb fellegváraiba, amik hihetőleg megvannak. Mindenesetre eleget élveztünk ahhoz, hogy mentségükre és erősségükre nem szükséges igénybevenni egyik örvendetes jellemvonásukat. Azt, hogy mindkettő idegenbe került, bátor és érvényesülni tudó magyar. K. m.

(*) A Vígsház a jövő hét szombatján vidám, telivér francia ujdonsággal, a Mennykőcsapás című háromfelvonásos bohózzal növeli műsorának változatosságát. Az ujdonság, amelyet „Un Coup de Foude” címmel óriási sikerrel mutattak be a párisi Folies Dramatiques Színházban, a tavalyi színházi szezon legvidámabb darabja volt. Szerzője, Xanroff Léon, előző darabjával, a Királynő férjével (Le Prince consort) hasonló nagy sikert ért el, úgy, hogy minden művelt nyelvre lefordították. Az ujdonság vezetőszerepeit Hegedűs Gyula és Varsányi Irén fogják játszani. A szombati premiérig a műsor legnépszerűbb darabjai váltakoznak, amelyek közt a színház legutóbbi szenzációs ujdonsága, a Pénz, holnap, vasárnap, azután pedig kedden és pénteken szerepel.

(*) A Színművészeti Akadémia előadása. A Színművészeti Akadémia ma este az Uránia színpadán előadást tartott. Műsorán volt Verga egyfelvonásos drámája, a „Parasztbecsület” és Rostand vigjátka, a „Regényesek”. A „Parasztbecsület”-ben Keresztély Sándor meglepő tehetséggel játszotta végig Turiddu szerepét, csak itt-ott még szögletes volt a játéka. Amilyen jó volt Kádas Mariska Lola szerepében és Keresztély Magda Santuzza szerepében, épp úgy nem tudta eltalálni Vendrei Klára a Camille szerepében megkövetelendő hangot. Többé-kevésbé jók voltak: Ambrus Kamilla, Molnár Antal Csérei József. A „Regényesek” vigjátékban Várnai Janka igazi bájjal és kedvességgel játszott Kevés helye volt az előadásnak, ahol kiközlött volna szerepéből. Már Radványi József nem tudott természetesen lenni. Sok helyt szinte belefelelt a hosszas szaválásba. Jó volt Kertész István; ellenben túlzásba esett Szemere Gyula és Török Jenő.

(*) Bálványok bolondja. Kolozsvári bemutatója után, melyről hírt adtunk, ma este a győri színházban mutatták be dr. Kunecz Jenő színművét, a „Bálványok bolondja”, nagy sikerrel. A szerzőt és a szereplőket, akik művészi előadással mozdították elő a darab diadalát, a közönség tapssal és virággal halmozta el.

(*) A Velasquez-kiállítás megnyitása. A Nemzeti Szalon Velasquez-kiállítását ma délután nyitották meg a kultuskormány képviselőinek, előkelő művészeinknek és a meghívott díszes közönség jelenlétében.

(a) Új zeneművek. Molitor Oszkár Kossuth Lajos-utcai „Euterpe” zeneműkereskedésének kiadásában legújabbán egy sorozatos kiadás indult meg gyönyörű bársonyszínű címlappal. Címe: Budapesti színházi és Cabaret-dalok”. Eddig megjelentek: Weiner Istvántól Urinő-e, vagy . . .?, melyet a Bonbonniere-Cabaretben Virágh Jenő énekel. Szirmai Albertnek az idei u. n. „slágere” a „Mi kell a férfiaknak” című hatásos cabaret-dala, melylyel Medgyaszay Vilma aratja szenzációs sikereit. A sorozat 3-ik és 4-ik száma Stephanides Károly „Márta” című kupléja és Gábor Ernő „Távirat-indulója”, melyet legutóbb Kornai Berta énekel. Az 5. szám Chorin Gézának, a népszerű zeneszerzőnek „Adél” című dala, Gyárfás Dezső műsorának fénypontja. Az első háromnak ára egyenkint 1 korona 50 fillér, az utóbbi kettőnek pedig 1 korona 80 fillér. — A napokban jelent meg szintén az „Euterpe” kiadásában dr. Kacsóh Pongrácznak két magyar dala „Debreczeni dalok” címen. Az 1. sz. „Mért nem született te . . .”, 2. sz. „Debreczeni nagy erdőben . . .”. Mindkettő hangulatos szép és dallamos magyar dal. Gyors népszerűsége tarthat igényt Kutschera Alajosnak, a híres népdalszerzőnek legújabb dala „Die Königsfee”, mely Windischgraetz Erzsébet hercegnőnek van ajánlva és ára 1 korona 50 fillér.

(a) Intim Színpad. A Sándor-téri délutáni színház vasárnap a két rendes előadásán kívül külön esti előadást is tart 8—11 óráig új műsorral. Hétfőn este 9 órakor a rendőri nyugdíjalap javára cabaret-est lesz László Rózsi felléptével.

(*) A florenczi nemzetközi kiállítás rendezőse az idegen művészek beküldésének határidejét meghosszabbította, úgy, hogy műveiknek legkésőbb november hó 15-ig az olasz határra kell érkezniök. A kiállításon való részvételhez szükséges nyomtatványokat a Képzőművészeti Társ. titkári hivatalában, vagy a Társulat hivatalos szállítójánál: a Macher és Roszner cégénél, Budapest, V., Béla-utca 4. szám alatt lehet megkapni.

(*) Hangversenyek. A Grünfeld-négyes felkéri mindazokat, kik bérletre jelentkeztek, hogy előjegyzett jegyeiket sürgősen vegyék át, mivel november 3-án tul bérelni már nem lehet s aznap kezdődik a november 15-iki I. hangversenyre szóló jegyek kiadása.

Kresz Géza hegedűművész hangversenyében, mely szerdán, november hó 4-én lesz a Royal-teremben, Olbau Klotild magyar születésű opera- és dalénekesnő is közreműködik. Jegyek a Harmonia zeneműkereskedésben, Váci-u. 20. kaphatók.

Colbertson Sascha hegedűművész jövő csütörtökön, november 5-én tartja meg első budapesti hangversenyét a Royal-teremben teljesen egyedül szólóelőadásaival. A fiatal művészt Pahlen Richard, ismert bécsi zongoraművész kíséri zongorán.

FŐVÁROS.

(*) Jelentés a költségvetésről. A pénzügyi osztály nevében dr. Bódy Tivadar tanácsos ma adta nyilvánosságra az 1909. évi előirányzatot megokoló jelentését. A jelentés kiterjed a tervezet minden részletére. Elismeri, hogy a kimutatott hiány nem valóságos, hanem könnyen elenyészthető. Örömmel konstatálja, hogy hosszú ingadozás után a háztartás egyensúlya végre helyreállott, amit a polgárság áldozatkészségének és az állami segítségnek köszönhetnek.

Az egyensúly elérése most már alkalmat ad arra — így szól a jelentés — hogy a költségvetés az utóbbi évek során elemi erővel feltöltött igényeket nagyjában kielégítheti. Ismét nyugvóponthoz jutottak tehát, mely már most kötelességükké teszi, hogy azoknak a rendkívüli eszközöknek megszerzésére fordítsák minden gondoskodásukat, amelyek a városfejlesztés érdekében szinte égetőkké váltak. Az újabb nagy közkölcson felvétele tárgyában az év elején egy előkelő francia pénzcsoporttal folytatott tárgyalásokat tudvalevően nem bírták dűlőre juttatni. Nemcsak a megajánlott átvételi ár, hanem az aranyvaluta és a párisi tőzsdéi jegyzés költséges volta oly áldozatot jelentett, amelyet a kölcsönből tervezett beruházások jövedelmezősége meg nem bírt volna. Egy elégtelen és drága kölcsönmüveletről volt szó, amint ezt utóbb a bécsi korona-értékű 4 százalékos 150 millió kibeosztás 95.125%-os árfolyama is igazolta és amelyet a városra nézve elfogadhatónak nem tartottak. Ráter ezután az előterjesztés a pénzügyi bizottságban s a közgyűlésen számos oldalról hangzottatott és sokféle szempontból megvitatott takarékosági kérdésre s miután minden részletet: személyzeti kiadást, fűtést, az ingatlanok jókarban tartását elmondja, kéri a tervezet elfogadását, mert az a jelenlegi viszonyok között reális, minden körülményre kiterjedő figyelemmel készült s valamennyi tétele megbízható.

(*) A plurális választójog. Márkus József, volt főpolgármester, a kerületközi bizottság elnöke, összehívta a kerületközi bizottságot annak a megvitatására, hogyan járjanak el Pető Sándornak a plurális választójog ellen tiltakozó indítványával. A kerületközi bizottság hétfőn délelőtt tartja ülését, amelyen megkísérlik a paktumot.

(*) A tisztviselők melléklagalkozása. A lövészenynél a totalizátor munkáját legnagyobb részt fővárosi tisztviselők végzik. A polgármester ma rendeletet adott ki, amelyben azt mondja, hogy nem akarja megfosztani a tisztviselőket a melléklagalkozásuktól, de nem tűri meg azt sem, hogy lövészenynapokon minden engedelem nélkül korábban menjenek el hivatalukból. Fölhívja a polgármester a hivatalfőnököket, jelentsék be, hogy a tisztviselők közül kinek van melléklagalkozása. Kijelenti a polgármester, hogy akinek a működése kifogástalan, annak meg fogja adni az engedelmet.

(*) Az utcai árusítás ellen. A Fővárosi Kereskedők Egyesülete arra kérte a tanácsot, tiltsa meg, hogy a főváros utcáin sátrokban árusítsák a hus-

vóti cikkeket. A tanács megkérdezte a Kereskedelmi és Iparkamarát, amely ma azt a választ adta, hogy az utcai árusítás megkárosítja ugyan a kereskedőket, de ez a kár sokkal kisebb, mint az a veszedelem, ha az utcai árusok existenciáját tenéknökre. A kamara azért a régi rend főtartását javasolja s csak azt kívánja, hogy az utcai árusokat is kötelezzék a vasárnapi munkaszünet megtartására.

Nyilt - tér

(*) rovatban kösöttekért nem vállal felelőset a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

GÖRVELYKÖR

asthma, köszvény, idült szív, gyomor, vese- és súlyos idegbajok (Tabes, Neurasthenia, Migraine, kezdődő Paralysis macacs bőrbetegségek (Lupus, Psoriasis, Eczema) legmegbízhatóbb gyógymódja a Vérgyógyítás (Hemopatia), melylyel szőlőhűtés és olmezavar beálltát meg lehet akadályozni. Husz év óta több ezer nehéz betegnél fényesen bovalt. E gyógymód megalapítójának

Dr. Kovács Izso fővárosi orvosnak rendelő intézete van Budapest, V., Váci-körut 18. l. em.

Rendelés naponta 9—11-g és 3—6-g, Levélbeni megkeresésre válasz. — Meghívásra intézetben kívül és a vidéken is kezel.

Bécsi egészségügyi kiáll. 1906. állami díj, díszoklevél, aranyérem.

Serravallo China-Bor vassal. Kapható a gyógyszerárakban 1/2 liter 2.60 K., 1 liter 4.50 K., palackokban. 27887

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz. Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vörköpés, tüdőcsucshurut, különböző eredetűvel gyógyítatnak inhalációkkal és szóróanyagokkal. Rendelők: 11—12 óra — 4-g.

Természetes forró-meleg kenes forrástó

a Thermál szőlő- és iszapborogatások, kő- és kád-fürdők a nap-szálloda földszintjén. Gondos pensió. A régi fürdőövedra vonatkozó felvilágosítás végett forduljon a budai

Szent-Lukácsfürdő igazgatóságához.

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Kilencedik nap. —

Az utolsó nap főszámát, a Tokio-versenyt a favorit Palotás nyerte könnyen a Bucsu-handicap győztes Palma és a Totalizátor-handicap nyertes Bluette ellen. Kukuruz, Miután és Flapdoodle helyzetlenül futottak. A kétévesek eladóversenyét a sok reás Autumn Berry imponáló stílusban, feltartva nyerte rossz ellenfelei ellen, a gátversenyben Remek győzött, míg a Handicapot Paula nyerte az erősen lefogadott, de nagyon rosszul futott Militiad ellen. Az ötödik futamban a lefogadott Ormód csak harmadik lett Livtsu és Gyufa mögött, az utolsó futamot pedig Lord Darcy nyerte. Nagy meglepetést keltett a háromévesek akadályversenyében Dulcinea győzelme. A Zangen-ló ötös mezőnyben több mint huszonhatszerez osztaétkot jutottat csekély számú híveinek.

Harisnya-Ház

Kardos és Steiner
Andrássy-ut 50. sz. (Octogon)

Harisnyák, keztük, valódi dr. Jäger trikók, alsó ruhák, berliner kötött árúk és mindennemű test-edző (sport sweter), valamint színházi czikkék stb. Vidéki rendelések 20 koronán felül bérmentve küldetik.

Részletes eredmény a következő:
I. Eladók gátversenye. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. hg. Taxis S. Remek (Huxtable), 2. Sodoma, 3. Venus. Futottak még: Nikita, Tilly, Joseph, Durga, Brave, Rodostó. Tot.: 10:35, 20:34, 84, 52.
II. Nyeretlen kétévcsék eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 900 méter. 1. gróf Eszterházy F. Autumn Berry (Gulyás), 2. Jenny Lind, 3. Gaillardin. Futottak még: Nika, Olly Mac Lyn. Tot.: 10:15, 20:28, 56.
III. Tokió-verseny. Díj 15.000 korona. Táv 2000 méter. 1. Losonczy Gy. Palotás (Krouzil), 2. Palma, 3. Bluette. Futottak még: Dinom-Dánom, Miután, Árvaleány, Flapdoodle. Tot.: 10:30, 20:29, 73, 29.
IV. Handicap. Díj 200 korona. Táv 1300 méter. 1. Vida T. Paula (Paul), 2. Miltiad, 3. Peugot. Futottak még: Spielball, Bella, Ella, Katz im Sack, Thames, Ezres, Topper. Tot.: 10:129, 20:51, 34, 61.
V. Eladóverseny. Díj 3000 korona. Táv 1100 m. 1. Zombory R. Livtsu (Gulyás), 2. Gyufa, 3. Ormód. Futottak még: Simeon, Ballerina, Belle Reine. Tot.: 10:46, 20:46, 67.
VI. Akadályverseny. Díj 4000 korona. Táv 3200 m. 1. Zangen K. Dulcinea (Healy), 2. Pandora, 3. Baldur. Futottak még: Validol, Mimoza. Tot.: 10:276, 20:77, 38.
VII. Beaten-handicap. Díj 3000 korona. Táv 1000 m. 1. Capt Don Lord Darcy (Pretzner), 2. Avar, 3. Zöld Marcsi. Futottak még: Eszmadta, Juriga, Hochschwab, Fabelhaft, Hanna, Juda, Verőfény, Fortunatus, Arno, Oh pardon, Pan Greenlaw. Tot.: 10:117, 20:82, 43, 60.

() **Vívóestély Santelli vívótermében.** Nagy és előkelő közönség jelenlétében tartotta meg Santelli Italo, a Magyar Atlétikai Club és a Wesselényi Vívó Club vívómestere ez idei első vívóestélyét Semmelweis-utcai vívótermében. A vívóestélynek ezúttal különös érdekességet adott, hogy az ez idei londoni olimpiai vívóversenyen részt vett győztes vívók finnepelelték ez alkalommal fáradhatatlan mesterüket és trénerüket, kiknek nevében dr. Tóth Péter beszéd kíséretében egy emléktárgyat nyújtott át hálájuk jeléül. Santelli mester viszont a győzteseknek, Zulawsky, Szántay, Tóth, Werkner, Gerdi és Földesnek, továbbá a londoni zsüri magyar tagjának dr. Nagy Bélának egy-egy emléklakettet nyújtott át. A plaketteket dr. Lóczy Lajos egyetemi tanár, a Földtani Intézet igazgatója osztotta ki szép beszéd kíséretében a győzteseknek. A vívóestély különben sporttekintetben is nagyon sikerült, mert igen sok magas színvonalú assautokat mutattak be a vívók. A mérkőzések közül, melyeket Szarvassy százados vezetett, kiemeljük a következőket: Sajgó—dr. Földváry, Stiller—Leszik, Hekler—Bányász, Kóczi—Darányi, Paizs—Kratochwill, Santelli—Sanesi, Werkner—Santelli és Gerde—Sanesi. Iskolát vívtak Santelli mesterrel Lóczy, Damaszkyn és Keller.

() **A MAC évzáró atlétikai viadala.** A MAC holnapi évzáró atlétikai viadalára százkilencz nevezés érkezett be. A vidéket ezúttal a Pécsi Atlétikai Club és a Székesfehérvári Torna Egylet kiküldöttei képviselik. Különösen nagyszámu nevezés érkezett be a száz yardos síkfutás, magasugrás és svéd gerelyvetés handicapre. Dr. Speidl Zoltán szövetségi handicapper kifünő e önyosztása folytán a versenyzők esélyei teljesen ki vannak egyenlítve, úgy hogy érdekes végküzdelmek várhatók. A scratch-versenyekben rekord-javításokra van kilátás. Tekintettel a nagyszámu indulókra és a korán beálló sötétségre a száz és a kétszáz yardos versenyek, valamint a svéd gerelyvetést délelőtt tíz órakor fogják megtartani. Délután a versenyek két órakor kezdődnek. Belépésre tréning-jegy szolgál.

() **Karambol.** A Magyar Karambol Kör nagyszámu és díszes közönség jelenlétében tartotta szezonnyitási estélyét. Árvay Arthur érdekes felolvasást tartott a karamboljátéknak, mint sportnak helyes fellogásáról és fejlesztéséről, valamint annak egészséges voltáról. A felolvasás után Pap, Maitinszky, Mezey, Balhazár és Árvay különféle játékokat mutattak be a nagy versenyasztalon. Ámbár meggyőződünk arról, hogy játékosaink szép előmenetelt tanúsítottak az utolsó időben, mégis — most, hogy a külföldi asztalokkal egyforma nagyságu asztalon láttuk legjobbjainkat játszani — tapasztalhattuk, hogy a magyar karamboljátékosok ez idő szerint még alatta állanak a külföldiek játéktudásának. A Magyar Karambol Kör helyes irányban való működésén áll, hogy mielőbb pótolja az utolsó tizenöt év visszamaradását e játékból.

**Kezeskedem,
 hogy
 ezen számok
 13178
 55644
 55713
 66460
 67122**

az osztálysorsjáték fennállása óta, tehát körülbelül 12 éve, főnyereménnyel nem lettek kihuzva. Tehát nagy esélyük van, hogy

főnyereménnyel lesznek kisorsolva.

Az I. oszt. huzása már f. é. november hó 19. és 21-én tartatik meg.

Az I. osztály eredeti sorsjegycinck ára: egy egész 12.— K. || egy negyed 3.— K. egy fél 6.— K. || egy nyolczad 1.50 K.

Fenti sorsjegyek csakis

Lukács Vilmos
 bankházában
 Budapest, V., Fürdő-utca 10. szám
 kaphatók,

Az eredeti sorsjegyek elküldése az összeg előzetes beküldése vagy utánvétel mellett történik. Postatakarékpénztári befizetési lapok állanak díjtalanul mindenki rendelkezésére

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Tulnag tiszteletdíj.** Kálmán Rudolf komáromi főispán mint a csallóközi ármentesítő társulat elnöke perrel támada meg Kubinyi Géza komáromi volt főispánt, aki mint az ármentesítő társulat miniszteri biztosa két évre 4000 korona tiszteletdíjat utalványozott ki magának. A pert a rimaszombati törvényszéknél tárgyalták, amely Kubinyi Gézát a felvett tiszteletdíj egy részének visszafizetésére marasztalta, mert, mint azt a megokolás mondja, jogtalanul vette fel.

§ **A megszőkött likörgyáros.** Az Alföldi Cognacgyár feljelentést tett néhány héttel ezelőtt Németh Manó likörgyáros ellen, aki 100.000 korona értékű váltókat hamisított a gyár kárára. A feljelentés folytán megindított bünygyi nyomozat folyamán Németh Manó külföldre szökött, miért is a vizsgálóbíró kiadta ellene az elfogatási parancsot. Most váratlan fordulat történt ezen ügyben. Németh Manó váratlanul hazajött s ügyének rendezésével dr. Fleischmann József ügyvédet bizta meg. Ennek kíséretében ma délelőtt megjelent Németh Manó az ügyészségnél és a főkapitányságnál is, hogy a szökéséről szóló híreket megczafolja s önként jelentkezzen. A rendőrség, tekintettel arra, hogy az elfogatási parancs még visszavonva nem lett, rövid kihallgatás után, az önként jelentkező likörgyárost előzetes letartóztatásba helyezte.

§ **Párbaj az utcán.** Egy leány miatt engesztelhetlen gyűlölettel viseltettek egymásiránt Szentlőrinczen Aigner Ottó postatiszt és Ács József magánzó. A két ellenség október 28-án este 9 óra tájban Szentlőrincz egyik utcáján összetalálkozott. Rövid szóváltás után Ács József revolvert rántott elő s rálőtt Aignerre, akinek a golyó a czombjába furdódott. A lövést csakhamar egy második lövés is követte, mire Aigner is elővette revolverét s rácsütötte ellenfelére. A golyó Ács Józsefet szíven találta s nyomban megölte. Aigner súlyos sérülésével a II. számú sebészeti klinikára szállították be. Ács Józsefet pedig tegnap bonczolta dr. Szikszay törvényszéki orvos dr. Aczél vizsgálóbíró jelenlétében. Az ügyészség Aigner felgyógyulása után tesz csak indítványt ezen ügyben.

§ **Elkezelt vagyon.** Általános részvét kísérte a főváros által adományozott kerepesi-uti temetőbeli diszszirba Novák Sándor fővárosi ügyvédet, a budapesti ügyvédi kamara pénztárosát, aki ez év márczius 10-én váratlanul elhunyt. Halála után két napra megjelent az elhunyt ügyvéd irodájában báró Fetics Antal fővárosi magánzó, hogy elhunyt vagyongazdálkodójától átvegye a negyedmiliónál nagyobb értékű belvárosi takarékpénztári részvényeket és egyéb értékeket. Legnagyobb meglepetésére csak akkor tudta meg, hogy vagyongazdálkodójának, Novák Sándor, hűtlenül sáfárkodott készpénzvagyonával, melyet egy ház eladása után adott át neki. Feljelentésére megindult bünyvizsgálat beigazolta, hogy Novák Sándor csakugyan elsikkasztotta a báró tulajdonát képező negyedmilió koronát. A vizsgálat befejezte után az ügyészség a halott Novák Sándor ellen kénytelen volt megszüntetni az eljárást. Ellenben özvegye ellen vádiratot adott be sikkasztás és orgazdaság büntetéseért, mert szerinte nyomatékos gyanuokok forognak fenn arra, hogy Novákné is tudott férje bűnös üzemeiről.

§ **Az elhagyott szerelmes.** A bünygy, amelyről az alábbi tudósítás szól, a változatosság kedvéért — Ujpesten történt. Ezúttal azonban nem pénzszerzés, hanem tisztességes érzelmi motívuma volt a bünycselékmenynek. Egy 17 éves modell, Fejes Mária afeletti elkeseredésében, hogy Weisz Jenő nevű kedvese váratlanul elhagyta, ez év április 27-én törrel támadt csapodár szeretőjére s ezt mellbeszurta. A sérült fiatalember nyolcz nap mulva kiheverte a bajt, a leány pedig szándékos emberölés kísérletének büntetével vádolva került ma az esküdésbírósa elé. A tárgyaláson, melyen a vádat dr. Szöllősy ügyész képviselte, a védő pedig dr. Dési Géza volt, Fejes Mária beismerete, hogy elkeseredésében öngyilkos akart lenni. Ezt megelőzőleg azonban kedvesével ki akart békülni. Mikor Weisz Jenő a kibékülést visszautasította, izgatottságában törrel támada meg. A tanuk ezzel szemben azt vallották, hogy a vádlottó

már a tett napján délelőtt hangoztatta, hogy meg fogja ölni Weisz Jenőt. A pörbeszéd után az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlott nőt az erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés kísérletének vétségében, mire a bíróság hat heti fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

§ **Elítelt sztrájkolók.** Két évvel ezelőtt, a Rákóczi-ünnep előtt a villamos vasutak alkalmazottjai sztrájkoltak Budapesten s a sztrájkolók és elvtársaik közül sokan annyira erőszakoskodtak, hogy az ügyészség tíz ember ellen pört indított magánosok ellen elkövetett erőszak címén. A törvényszék a pörbefogottak közül Málík Márton lakatosát hat hónapi börtönre, Denhoffer Mór lakatosát négy hónapi, Henczinger István kocsivezetőt három hónapi, Böhm Jenő könyvkötőt három hónapi, Horovic József esztergályost és Kohn Vimos mérszárost egy-egy hónapi fogházra ítélte. Ma a királyi tábla Málík büntetését nyolcz hónapra, Denhofferét hat hónapra, a többiekét pedig három-négy hónapra felemelte, kivéve Henczinger, akit a tábla felemelt.

§ **Lefülett gavallér.** Ez év nyarán nagy feltűnést keltett egy napbarnított arcú fiatal embernek pazar költsége a Városligetben. A hintás-legényekkel s bérkocsis-segédekkel korcsmáról-korcsmára járva, teli marokkal szórta a pénzt: hordatta a pezszt s huzatta a cigánynyal. A detektívek igazolásra hívták fel, mire kiderült, hogy a mulató legényt Erdélyi Mihálynak hívják s a nagy összeg pénzt, amit nála találtak — Burnea Emánuel mérnökötől lopta. A mai főtárgyaláson Erdélyi beismerte a lopást, de mivel cselekménye a román törvény szerint büntetendő — a bíróság nem hozott ítéletet, hanem a román törvény hiteles fordításának beszerzése céljából elnapolta a tárgyalást.

§ **Késelő suhancz.** Valóságos réme volt Rákospalotának Nagy Muzsik István nevű 19 éves suhancz. Duhajkodó, szilaj természetű legény léte belekötött mindenkibe s nem volt verekedés, melynek ne ő lett volna a kezdeményezője. A múlt napokban Tizek Mihály és Vitálius András nevű barátjaival esti 7 óra tájban éktelen lármát csapva, nyitott bicskával ment végig a csabai utcán. Az emberek ijedten menekültek házaikba. Csak Wittmann András maradt állva az utcaajtónál. Mikor meglátta Nagy Muzsik István, odament hozzá s minden bevezetés nélkül kétszer arcúl ütötte Wittmann. Az inzultált ember az udvarról botot hozott ki s kérdőre vonta támadóját, hogy miért bántalmazta. Muzsik István magyarázat helyett a kezében levő éles kést oly erővel döfte Wittmann mellébe, hogy a szerencsétlen ember nyomban meghalt. Nagy Muzsik Istvánt a csendőrök nyomban letartóztatták s dr. Aczél vizsgálóbíró a pestvidéki kir. ügyészség indítványára szándékos emberölés büntetéseért rendelte el ellene a vizsgálatot a vizsgálati fogsággal együtt.

Szóptató anyák

tejük hatását csak növelik és gazdagítják a SCOTT-féle Emulsio használat által.

Kimerültség megszűnik,

s a csecsemő rozsásabbá, vidámabbá és pajzánabbá válik, mint valaha volt.

Az anyaságnak bármily változásos percében, a

SCOTT-féle Emulsio

erőt kölcsönöz, bátorít s emellett kellemes ízű és könnyen emészthető.

gy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelni a csomagoláson.

Angol, francia és amerikai rendszerű KÉSZPENZÉRT félárban: ruházható minden ember finoman és elegánsan Az ország-elsőrangú Zélinger Samu

KÖZGAZDASÁG.

A magyar vasutlgy története.

Képegy Árpád miniszteri osztálytanácsos munkája.

Budapest, október 31.

Vasutl- és általában közlekedési szakirodalommal foglalkozó könyv megjelenése Magyarországon eseményszámba megy. A vasuti tudományok iránti érdeklődés még oly lanyha nálunk, hogy ha jelentkezne is író, a kiadók nem igen merik könyvének piacra hozását elvállalni. Pedig a közgazdasági élet minden vonatkozásában csakis úgy leszünk képesek tisztán látni, ha ismerjük alkotó tényezőit, melyek között a vasutak elsőrangú fontossággal bírnak. Ismerünk kell a vasut történetét, a vasuti jogot, a tarifaképzés aiapelemeit, a vasutpolitikát, egyszóval mindazon vonatkozásokat, melyek által a vasutak a közgazdasági, politikai és a mindennapi élettel összefüggésben állanak. Külföldön, különösen Németországban a közlekedési tudományokkal foglalkozó művek egész könyvtára áll a kutató rendelkezésére. De gondoskodnak arról is, hogy azon kisebb iskolázottsággal bíró közlekedési alkalmazottaknak, kik szaktudásukat önképzés által fejleszteni akarják, képzettségüknek megfelelőleg, könnyen érthető módon megírt könyvek álljanak rendelkezésükre.

Sajnos, nálunk a közlekedési irodalomnak még alapvető munkái is hiányoznak. Ezt a hiányt akarja megszüntetni a Képegy Árpád miniszteri osztálytanácsos szerkesztésében megjelenő „Közlekedési Szakkönyvtár.”

A szakkönyvtár első — a vasutlgyre vonatkozó 36 kötetes — sorozatát a szerkesztő: Képegy Árpád tollából származó „A magyar vasutlgy története” vezeti be. E munka fényes tanúsága annak, hogy a „Közlekedési Szakkönyvtár” hézagpótló munka lesz a magyar vasuti irodalomban, továbbá annak, hogy a szerző könyve megírásánál állandóan szemé előtt tartotta és szerencsésen egyesítette a fentebb vázolt szempontokat: megismertetni a közgazdasági tanulmányok iránt érdeklődőkkel a vasutaknak a közgazdasági életre való fontos kihatásait és a kisebb képzettségűeknek továbbképzésére alkalmas, élvezetes és tanulságos olvasmányt nyújtani.

A munka eszmemenete világos és szabatos. Azal vezeti be szerző munkáját, hogy a vasutak közgazdasági jelentőségére a tények egész halmazával mutat rá. Megismerteti a vasut előtti idők közlekedési eszközeivel és kirívó ellentétként állítja oda a vasut megjelenése óta elért fejlődést. Ezután lüktető egymásutánban tárja fel előttünk a multak eseményeit: az első vasuti törvényt, az első lóvonatu és gőzüzemű vasut keletkezését, Kossuth és Széchenyi vasutpolitikai terveit, az elnyomatás korszakában keletkezett államvasut és ennek eladásából kialakult magánvasutársaságok történetét, a kamatbiztosítási rendszer hátrányait, a vasuti rendszer kialakulását, majd az államvasuti rendszer fokozatos terfoglalása által a magánvasuti rendszer hanyatlását, Baross Gábor nagyszabású működését, az államvasuti rendszer teljes diadalra jutását. A multak eseményeit vizsgálva, leszüri a jövő fejlődés hiányára vonatkozólag axiomaként mondja ki, hogy Magyarországon csak az államvasuti rendszert teljes érvényre juttató vasuti politikának van jövője.

Az élvezetes és előkelő stílusban tartott könyv az első oknyomozó vasutlgytörténeti munka. Önálló kutatásokra utalva, egyedül csakis kiváló és széleskörű szaktudására támaszkodva, majdnem legyőzhetetlennek látszó akadályokat küzdött le a szerző, fényesen váltván be a szakkönyvtár megjelenéséhez fűzött rendszereket. Érdeklődve várjuk a folytatást.

A „Közlekedési Szakkönyvtár” 36 kötetének ára 72 korona; előfizető vasutasoknak 36 korona. Külön kötet ára 3 korona. Megrendelhető a szerkesztőségben IV. Veres Pálné-utca 30.

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legujabb divatu mintu gypajuszövetekből móték szerint készíték: finom öltönyt... 21 frtért megvon finom prima öltönyt 26

Az Iparbank budai fiókjának vezetője. Megírtuk, hogy az Első Magyar Iparbank Budán a Krisztina-tér 1. szám alatt fiókot nyit. A fiókot már hétfőn, november 2-án megnyitják s annak főnöke — amint értesülünk — Erdőssi Jenő, az Iparbank központjának tisztviselője lesz.

Pénzüntézetek körzet ülése. A Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége Felvidéki Bizottsága november 9-én (hétfőn) délután három órakor Zsolnán tartja közgyűlését a következő tárgysorozattal: Titkári jelentés a bizottság működéséről, az adóreform és az uzoratorvényjavaslat, a homestead és pénzüntézetek, a pénzüntézetek közreműködése a hazai iparfejlesztésnél, közérdekű kérdések.

Fizetésképtelen faipari részvénytársaság. A mult évben alakította 600.000 korona alaptőkével a Magyar-Galicziai Faipari Részvénytársaságot a Hercz és Társa budapesti fakeskedő cég. A társaság a mult évi nagy fa-krachban is tekintélyes szerepet játszott s ennek tudható be, hogy most — fizetésképtelenséget jelentett. Sőt két cég csődöt is kért elene. A társaság igazgatósága: dr. Barna Fülöp, Hertenstein Jenő, Hercz Ignác és Philipp Vilmos.

A Magyar Általános Takarékpénztár első fiókja. A Magyar Általános Takarékpénztár is megnyitja első fiókját. Az Erzsébet-körut és Dohány-utca sarkán levő épület földszintjén jelenleg egy pénzüntézet van elhelyezve, ez az intézet az emeleten bérelt helyiséget s a földszinten a Magyar Általános Takarékpénztár rendezi be az első fiókot.

Egy tőzsdéügnök boszujá. A tőzsdén ma nem kis meglepetést keltett Weiszmann J. tőzsdéügnök érthetetlen szereplése. Weiszmann ugyanis a mai tőzsdén meglehetősen hangosan kínált eladásra mintegy 100.000 korona értékű 4% -os Magyar Országos Központi Takarékpénztári záloglevelet. A tőzsdetago általános csodálkozással nézték az akciót s a legnagyobb tájékozatlanságban lesték a fejleményeket. Növelte a titokzatosságot az, hogy maga Weiszmann megtagadott minden felvilágosítást. Véletlenül jelen volt a tőzsdén Földiák Gyula, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár egyik igazgatója is, akit természetesen nyomban megrohantak felvilágosításért. Hiába. Az igazgató sem tudott magyarázatot adni a nem mindennapi dologra. Sokan már valami küszöbön lévő bajt sejtettek a Központi Takarékpénztárnál. Ez alatt Weiszmann rendületlenül és egyre hangosabban kínálta a papirokat. Végre a bizonytalanságnak a kulcsát megtalálta a Központi Váltóüzlet R.-T. Innét jelentették ugyanis a tőzsdére, hogy Weiszmann ott nagyobb üzletet nem tudott dülőre juttatni, ami boszantotta s e miatt való „boszujában” akarta a papirok kínálásával leszorítani a Magyar Országos Központi Takarékpénztár 4% -os zálogleveleinek kurzusait, mert a Központi Váltóüzlet — amint ismeretes — ennek fióktézeté. Ez a magyarázat csakhamar elterjedt a tőzsdén, hol a levegőben volt tragikumot egyszerre a komikum váltotta fel. Weiszmann erőlködését Földiák és a tőzsdetago most már jókedvű mosolylyal nézték és a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnak nem kis elismerés rejlett abban, hogy Weiszmann egy kötetet sem tudott csinálni. Mindössze annyit ért el, hogy a Magyar Országos Központi Takarékpénztár 4% -os zálogleveleit ma ¼% -al alacsonyabban jegyezték, a tegnapi 97.75—98.75-el szemben 97.50—98.50-el. Ugy látszik tehát, hogy Weiszmann sokkal többet ártott ezzel a kis tréfával önmagának, mint a takarékpénztárnak. Mert a takarékpénztárnak nem ártott semmit.

A Pénzüntézetek Szövetségének ülése. A fővárosi bankok kartelje, az adóreform, a homestead, az uzoratorvény és az ipartörvény javaslatának sérelme a vidéki pénzüntézetek körében még a nyáron egy országos pénzüntézet kongresszus eszméjét érelte meg. A kongresszus és több más nagyfontosságú ügygyel foglalkozott a szövetségnek tegnap tartott tanácsulése, amelyen Mándy Lajos min. tanácsos elnökölt. A tanácsulés mindenekelőtt a kongresszus kérdését vitatta meg és úgy találta, hogy annak egyik főrugója a bankartel elleni tiltakozás, a kartel felbomlása által erejét vesztette, a

Magán Felöltő vagy Töltőkabát 21—26 frt Budapest, IV., (Belváros) Magyar-utca 6. az emeleti ter mekben Muzson-körut és Kossuth Lajos-utca sarkok mellett

kongresszus egyéb fontos tárgyai pedig a szövetség rendes közgyűlése alkalmából épp oly hatályos állásfoglalás tárgyává tehetők. A közgyűlés tárgysorozatába az adóreform, a végrehajtási novella, a homestead, az uszatorvényjavaslat kérdése felvétel, elhatározott, hogy a közgyűlés, mely november hó végén fog tartatni, valamennyi hazai pénzintézet hivatalos lesz. A közgyűlés tárgysorozatának és előadójának megállapítása után a szövetség belügyeivel foglalkozott a tanácsülés. Öröndetes tudomásul szolgált, hogy a lefolyt évben 103 pénzintézet kérte a szövetség kötelékébe való felvételt. A szövetség kedvező vagyoni helyzetét mutatja, hogy az 1907-iki zárszámadás 16.000 korona felesleggel záródik. A szövetség kiadványainak száma tetemesen gyarapodott, különösen lapja, a Pénzügyi Szemle, örönd széleskörű elterjedtségnek. Fontos pontját alkotta a tanácsülés tárgyalásainak a pénzügyi tisztviselők szervezkedése és nyugdíjmozgalma. Mándy elnök indítványára a tanácsülés kimondotta, hogy a szövetség a tisztviselők e mozgalmait a maga részéről támogatja és a tisztviselőknek a szövetséggel való szorosabb összeműködése céljából azoknak a szövetség keretében helyt ad. A pénzügyi tisztviselők önálló országos nyugdíjszervezetének létesítését pártolja és a maga részéről is anyagilag támogatja. Végül a többrendbeli alapszabálymódosítást határozta el a tanácsülés, amelyeknek célja a szövetségi élet szélesebb alapokra fektetése.

Hirdetések a vasuti kocsik belsejében. Még a nyár folyamán megírtuk, hogy a kereskedelmi miniszterhez többen folyamodtak azért, hogy a vasuti kocsik belsejében az ülések és az esernyőtartók között lévő falterületet hirdetési célra bérbevehessék. Nem kis feltűnést keltett akkor az a hír, hogy — állítólag — az egyik kérvényező meg is kapja ide a kizárólagos hirdetési jogot. Idő közben aztán még több pályázók is akadtak, a többi között Majthényi Béla budapesti droguista is. Most aztán Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter végre döntött a sok kombinációra okot adó kérdésben s — mint megbízható helyről értesülünk — kimondotta, hogy a vasuti kocsik belsejében semmiféle magánhirdetésnek nem ad helyet és ezen értelemben elutasította Majthényi kérelmét. A miniszter úgy megmentette a kocsik csinoságát s elejét vette a kárpit elrontásának is.

Gyáriparosok tanácskozása. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatósága tegnap dr. Chorin Ferencz elnökelete tartott ülésén elhatározta, hogy a gyáriparosok nagyválasztmányát november 19-ére összehívja s annak napirendjére kitűzi a magyar ipart most leginkább érdeklő kérdéseket, nevezetesen, a hadseregszállítások ügyét, a munkásbiztosítás reformját és az ipartörvényjavaslat életbevitelére intézkedéseit. Az igazgatóság Hatvany-Deutsch Sándor alelnök indítványára a Szövetségnek, mint alapítónak támogatását biztosította a Magyar Gözközlejtő Egyesület részére. Az ülés legfontosabb tárgya Hatvany Józsefnek, az Országos Munkásbiztosító Pénztár alelnökének nagyszabású előadása volt, a munkásbiztosító törvény reformjáról. Az előadó kiterjeszkedett a törvény egész alkotására, az időközben felmerült panaszokra és indítványokra, de egyúttal konkrét tervezetet is mutatott be, amely a kibonyolításnak biztos alapjául szolgálhatna. A jelenlevők a mélyreható fejtegetéseket nagy érdeklődéssel hallgatták és végül felkérték Hatvany Józsefet, hogy előadását, valamint reformtervezetét a nagyválasztmány ülésén mutassa be az ipari érdekeltségnek.

Az utipodgyász-biztosító fiókja. Az Európai Utipodgyász Biztosító Részvénytársaság már régebben foglalkozik azzal a gondolattal hogy a külföldön is bevezesse az utipodgyász-biztosítást. E törekvésére vall az is, hogy legutóbb — amint értesülünk — Berlinben fiókot állított fel.

Fizetéképtelenségek. Lederer Adolf és Társa szállítmányi és bizományi cég fizetési zavarokba jutott. A cég tartozásai állítólag 700.000 koronára rúgnak, ezzel szemben a cselekvő vagyon sokkal kisebb. A cég, amely nyersáru s főleg nyers bőr eladásával és vevésével foglalkozott, az utóbbi időben nagy veszteségeket szenvedett. — Híjabb Wolf Lipót selyemáru- és csipkeszövetkereskedő (Deák-tér 10.) fizetéképtelen. Tartozása 200.000 korona. Leginkább bécsi és svájci cégeknek tartozik.

Változások a Déli Vasutnál. A Déli Vaspályatársaság igazgatósága legutóbb Goldsdorf Alajos cégvezető ebbeli minőségét töröltette a cégjegyzékből s bejegyeztette Adám Vincze ig. helyettesét és Pichler Ferdinánd cégvezetőt.

Textilgyár Aradon. Heffele János elszászi gyáros Aradon textilgyárat létesít. A magyar kormány a befektetett tőke arányában 30% államsegélyt biztosított az alapító gyárosnak.

Uj mezőgazdasági kisbank. Az utóbbi időben egyre-másra alakulnak olyan bankok, amelyek hangzatos czéggel és csengő-bongó alapszabályokkal akarják boldogítani a kisgazdákat anélkül, hogy erre megfelelő alaptőkék lennének. Így Pesti Mezőgazdasági Bank R. T. czímmel alakult most Budapesten egy ilyen kisbank, amelynek szép czíméhez azonban csak 100.000 korona alaptőke járul. Hát ezzel a kis összeggel aligha fog valami nagy tevékenységet kifejthetni az érdemes mezőgazdasági bank. Ahhoz, hogy a magyar kisgazdákat talpraállítsuk, sokkal, de sokkal nagyobb összegre van szükség. Így tehát az új kisbank működésétől sem várhatunk sokat. A bank igazgatósági tagjai egyébként: Fränkel Ernő, dr. Menner Aladár és Grünwald József. A felügyelő-bizottság tagjai: Rusztni József, Groszmann József és ifj. Weisz Adolf.

A háziipari szövetkezetek állami támogatása. Darányi földművelésügyi miniszter az ó-kéri kosárfonók termelő-szövetkezet, a csongrádmezei háziiparosok részére, továbbá a bács-ordási kosárfonók termelő-szövetkezet, a kishegyési termelő-szövetkezet részére államsegélyt engedélyezett. Ezenkívül hasító-, hajlító-gépeket és több hámozó-készüléket ajándékozott a szövetkezeteknek. A csongrádmezei háziipari akció mind nagyobb arányokat ölt. Van háziipari szövetkezet, melynek évi forgalma a kétszáz ezer koronát meghaladja. S mivel újabb ismét ezer munkás jelentkezett, hogy a télen át háziiparral akar foglalkozni és mivel Darányi földművelésügyi miniszternek az az intenciója, hogy a gyümölcs- és szőlőtermelés fellendülése következtében a galicziai kosárimportot megszüntesse és a termelőket magyar háziiparosok lássák el, Csongrád vármegye alispánjának fölterjesztésére újabb ismét négyezer korona államsegélyt engedélyezett a mezőgazdasági háziipari kurzusok költségeire, nemkülönben a háziipari szövetkezetek szervezésére.

Uj házépítő-szövetkezet. A Budapesten immár elviselhetetlenné lett lakászsúrosra ellen való védekezésnek egyik legsikeresebb módja a házépítő-szövetkezetek szervezése. Különösen azoknak a tisztviselőknek fontos ez, akiknek hivatásos elöglaltsága nem engedi meg azt, hogy a messzebb fekvő környéken lakjanak, ahol talán egyedül képesek lennének családi házat építeni. Az ilyen tisztviselők ma a lakászsúrosoknak teljesen ki vannak szolgáltatva, annyira, hogy törzsfizetésük egy részét is kénytelenek lakbérre fordítani. Saját ház építésére Budapesten csak gazdag ember gondolhat, mert az építkezéseknél csak a gyógyszerárak és mészárszékek drágábbak. Egyetlen sikeres módja a lakászsúrosra alól való menekülésnek a házépítésre való szövetkezés, ami által a rendes lakbérfizetésnél nem nagyobb anyagi áldozatok árán minden nagyobb megteremtés nélkül saját lakáshoz juthat a szövetkezés tagja, amelyet stájerolni nem lehet s amelyben ő maga az ur. A nyugati nagy városokban már igen kifejlődött a szövetkezésnek ez a módja. Berlinben, Párisban, Londonban egész utcák épültek ily módon. Nálunk kevésbé karolták az eszmét még fel, most azonban igen életrevaló kezdeményezés történt e téren is. „Ilona-utcai Tisztviselő Telep” házépítő szövetkezet czímmel alakult egy tisztviselőkből álló szövetkezet, mely a II. kerületi Ilona-utcában, a Gellér-hegy oldalán, Porzsoló Ernő ismert műépítész telkein s az ő tervei szerint fog hét villaszerű lakóházat építeni. A szövetkezet a tagoknak a lakásokra teljesített befizetésnek megfelelő számú (egyenként 50 korona névértékű) részjegyeket ad ki, melyek lakásonként egyesítve, egy czímletben állítatnak ki, névre szólnak és a hátlapon megnevezett lakás használatára jogosítanak. A tagok a jegyzett lakás feletti szabadon rendelkezhetnek, azt lakhatják, bérbe adhatják, eladhatják. A tagok a tulajdonjognak eme szabad rendelkezése mellett kötelesek azonban a közösen megállapított házirendnek magukat alávetni. A rend fenntartására, természetesen ama konziliáns szellemben, amely a valódi altruisztikus alapon szervezett szövetkezeti intézményeket kell, hogy áthassa, a közösen megválasztott gondnok ügyel fel, akinek a házmaster közvetlen alárendeltje. A lakás békés használatát a szövetkezeti tagok az alapszabályokban biztosíthatják. Minden lakásnak van verandája vagy balkonja, melyekről egész Budapest látképében lehet gyönyörködni. Mindegyik háznak lesz szép kertje, hol a lakó a nyári rekkenő meleg elől a hűs árnyékot szolgáltatató fák alatt talál menedéket. A házak kétemeletesek, minden emeleten csak egy vagy két lakás. A lakásban van elő-

szoba, konyha, cselédszoba, fürdőszoba, kamara, W. C. — Gáz- és villamvilágítás. Általában a lakások minden modern kényelemmel épülnek. A fizetési feltételek kedvezőek s az évi fizetés olcsóbb, mint a em. 2. ajtó alatti szövetkezeti irodában, naponta délután 4 és 6 óra között.

hasonló lakásért fizetni szokott lakbér. A lakásokra előjegyezni, valamint mindennemű felvilágosítást nyerni lehet Budapest, VIII., József-körút 31/B. I.

Villanyos vasut a Csorbatótól Barlangligetig. A Csorbatótól Barlangligetig a közbeeső fürdők és nyaralók érintésével keskenyvágányú villamosvasutat építenek. A vasut közigazgatási bejárását — írják lapunknak — az erre kiküldött bizottság 28-án kezdte meg és folytatja. A bizottságban a kereskedelmi minisztert dr. Adám Géza miniszteri titkár képviseli, és vele van szintén a kereskedelmi minisztérium részéről Dubszky Alfréd műszaki tanácsos és Haltenberger Samu kir. főmérnök; a vasuti és hajózási felügyelőség részéről Koronay Frigyes biztos, a hadügyminisztérium részéről Pichler Richárd őrnagy, Szepes vármegye és a közigazgatási bizottság részéről pedig 2—2 tag és az érdekeltektől Lipótvármegye és községek képviselői. A vasut a csorbatói fogaskerekű vasuti állomástól indul ki, érinti a Mory-telepet, Tátraszéplakot és Felsőhágát is, majd a Tátrafüred, Tátralomnicz és Mátraháza érintésével Barlangligetig ér véget.

Emelkednek a Közuti részvényei. A legutóbbi napok óta a börzei üzlet homlokterében a Közuti Vasut részvényei állanak. A vasut részvényei iránt nagy az érdeklődés, szívesen vásárolják, ami kifejezésre jut az árfolyam tartós emelkedésében is. A részvények árfolyama e héten 8 koronával emelkedett, s ma 559.50 koronán záródtak. Az áremelkedés okául a részvényeknek a külföldi piacon való elhelyezését, a forgalom emelkedését és a várható nagyobb osztalékot hozzák fel. Ugyanis tőzsdei körökben erősen tartja magát az a hír, hogy a Közuti ez évben a múlt évi 28 korona osztalék helyett 30 koronát fog osztalékkul fizetni.

A 4% -os záloglevelek kisorsolása. A Magyar Jelzáloghitelbank 4% -os (forint értékű) zálogleveleinek ma történt kisorsolása alkalmával kisorsoltak 15 darab 5000 forintos: 964, 1072, 1165, 1891, 2432, 2476, 2623, 3125, 3270, 3669, 3836, 4158, 4221, 4443, 4670 számok; 57 darab 1000 forintos záloglevelet, 10 darab 500 forintos: 1076, 1290, 1342, 1356, 1569, 1709, 1751, 1776, 2022, 2133 számokat és 35 darab 100 forintos záloglevelet. Ezen kisorsolt záloglevelek 1909 május 1-től kezdve teljes névértékben váltanak be Budapesten: a bank pénztáránál (V., Nádor-utca 7.) és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknál; Bécsben: az Union-Banknál. A záloglevelek kamatozása 1909 május 1-én megszűnik.

A Dreher Antal serfőzdei r.-t. nyeresége. Ismeretes, hogy a Dreher Antal-féle sörgyár a múlt évben családi részvénytársasággá alakult át 11.200.000 korona alaptőkével. A részvénytársaság most tette közzé egy évi működéséről szóló mérlegét, amelyet a november 13-án megtartandó közgyűlés elé terjesztenek. A mérleg 767.892 korona tiszta nyereséget tüntet fel, amelyből — amint értesülünk — részvényenkint 200 korona osztalékot fognak kifizetni.

Mühle rózsakatalógusa. Előttünk fekszik Mühle Árpád kitűnő híri temesvári rózsagyógytelevének most megjelent rózsakatalógusa. A katalógus pártatlan elegáns külső kiállítása épp úgy, mint a nagy szeretettel és szakértelemmel összeállított tartalma a közönséges, sablonos árjegyzékek nivója fölé messze emelik. A rózsáknak a tenyésztését, szaporítását és gondozását lapidáris rövidséggel és éles tárgyilagossággal szerkesztett utasítások alakjában magyarázza, melyektől a rózsabarat gyakran több és megbízható tanácsokat meríthet, mint hosszú és körülményes fejtegetésekből. A rózsagyógytelev jellemzése, daczára a szük kereteknek, kimerítő és több mint 1000 fajta talált ezen műben felvétel. Ezen óriási gyűjtemény a temesvári tenyészetekben a pedáns gondossággal tartatik szemmel, a növények racionális és példás tenyésztési módszerrel szaporítottak. E rózsánövények szépsége és bujasága a monarchia határán túlterjedő kiváló hírnévnek örönd. Ezen rózsá-árjegyzék, mely bárkit okosru rózsatenyésztővé képez, ingyen és bérmentve küldetik meg. Iránta „Mühle Árpád rózsagyógytelevéhez Temesvár” kell fordulni.

Az ipari munkaközvetítés. Tudvalevő dolog, hogy az új ipartörvénytervezetnek egyik legfontosabb része az, amelyben S z t e r é n y i József államtitkár, a nagy mű megalkotója, új alapokra fekteti az ipari munkaközvetítést. Érdekes, hogy kevéssel S z t e r é n y i munkájának elkészülte után egy Dominicus nevű strassburgi képviselő törvényjavaslatot nyújtott be a német birodalmi gyűléshez az ipari munka-

közvetítésről, amelyben nagyjában ugyanazon alapelvekre helyezkedik, mint Szerényi. A német birodalmi gyűlés azóta törvénygyé emelte a javaslatot s így nem lesz érdektelen annak ismertetése. A német munkaközvetítő törvény lényege a következő:

Minden 10.000 lakosnál nagyobb községben az előjáróság külön munkaközvetítő-intézetet tartozik felállítani. Kisebbségi községek a körülményekhez képest szintén kötelezhetők volnának ilyen munkaközvetítő-intézetek felállítására. Az intézetek tevékenysége kiterjedne a mindkét nembeli inasokra, munkásokra és alkalmazottakra és pedig legalább is annyiban, amennyiben a rokkant-törvény alá tartoznak. A tervezet megállapítja a pártatlanság, a paritásos elbírálás és — bizonyos korlátozással — a díjtalan-ság elvét, továbbá kötelezi a hatóságokat, hogy akár állami, magán vagy vállalkozók által vezetett építkezéseknél új munkások alkalmaztatása esetén első sorban a munkaközvetítő-intézetekhez forduljanak. Továbbá gondoskodva van a tervezetben arról, hogy a nagyobb kerületekben előforduló őrésedésekről hetenként lista adassék ki, továbbá jelentés (az újonnan alapított szövetségekről) a közvetített munkakeresők utazási kedvezményeiről, a megterített telefonköltségekről, az újonnan alapított szövetségekről, amelyeknek sok esetben fontos feladat jut az üzletvezetés egységessége tétele és a munka-piacz igényeinek kielégítése szempontjából. Németország összes munkaközvetítési intézete felett a felügyeletet egy birodalmi munkahivatal gyakorolná, melynek költségeit az állam viselné, míg a szövetségek a szövetséges államokat, illetőleg a községeket terhelné, amelyekre a helyközi költségek is hárulnának. Munkásmozgalmak esetén az intézetek a tervezet szerint a következő magatartást tanúsítanák: „Strike vagy kizárás esetén a közvetítés tovább folyik Strike-ok és kizárások azon munkaadóknak és munkásoknak, kik a munkaközvetítő-intézetet használják, valamint a szövetséges kerületek közvetítő intézeteinek alkalmas módon tudtul adandó. Az intézeti hivatalnokok csak a tény egyszerű közlésére szorítkozhatnak és mindenféle rábeszélés arra nézve, hogy a munkások a munkát ismét felvegyék vagy abbahagyják, szigorúan kerülendő. Nagyon figyelemreméltó a tervezetnek két további pontja: „Állások közvetítésére alkalmas új ipariüzemek megnyitása, vagy az érdekeltek egyesülése által alapított munkaközvetítő-intézet felállítása csak szükség esetén volna engedélyezendő. Ez a szükség azonban nem foroghat fenn akkor, ha az illető községben, vagy erre a községre is kiható valamely más nyilvános munkaközvetítő-intézet már fennáll.”

„Állások közvetítésére alkalmas új ipariüzemek megnyitása, vagy az érdekeltek egyesülése által alapított munkaközvetítő-intézet felállítása csak szükség esetén volna engedélyezendő. Ez a szükség azonban nem foroghat fenn akkor, ha az illető községben, vagy erre a községre is kiható valamely más nyilvános munkaközvetítő-intézet már fennáll.”

Szomoru statisztika. A m. kir. központi statisztikai hivatal ma tette közzé a magyar szent korona országának f. évi szeptember havi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat. A füzet tartalmazza az 1908. évi szeptember havi külkereskedelmi forgalomnak adatait, szembeállítva az előző év szeptember havának forgalmi eredményeivel, valamint az év első kilenc hónapjának forgalmi adatait, ugyancsak a múlt év megfelelő adataival összehasonlítva. Ez adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 1.145 millió korona volt s ebből 907.6 millió korona Ausztriából va 6 behozatalunkra esik. Kivitelünk az 1907. évi 1067.8 millió koronához képest 41.3 millió koronával emelkedett és értéke az 1908. év első kilenc hónapjában 1109.2 millió korona volt, mely összegben Ausztria 803.6 millió koronával részesedett. Az 1908. év kilenc első hónapjában áru-mérlegünk összesen 55.5 millió, Ausztriával szemben pedig 104.1 millió korona behozatali többletet tüntet fel.

Behozatalunkban legnagyobb értékösszeggel a textil-ipar kész gyártmányú szerepelnek. Ez áruk behozatali értéke a f. év első kilenc hónapjában 327.9 millió koronát tett s ez összegben Ausztria nem kevesebb mint 320.3 millió koronával részesedik. Pamutszövetekből behozatalunk egymagában 137.5 millió koronát tett, gyapjuszövetekből pedig 89.6 millió koronát. Kontefekcionált árukból behozatalunk értéke 66.5 millió koronát tett, ez összegben 15.3 millió koronával a tehénmél, 16.9 millió koronával a férfi-ruhák és 13.6 millió koronával a kalapok szerepelnek. Jelentékeny behozatalunk volt még bőr és bőrárúkból: 64.3 millió korona (ebből 58.4 millió Ausztriából), vas és vasárúkból: 77.9 millió korona (ebből 61.4 millió Ausztriából), gépek és készülékekből 43.9 millió korona (ebből 29.6 millió

korona Ausztriából). Legfontosabb kiviteli cikkeink ezuttal is a gabonamélék és a liszt. Az utóbbiból január—szeptember havi kivitelünk 133.5 millió koronát tett (1907-ben 141.2 millió koronát), amiből 122 millió korona értékű Ausztriába szállított. Buzakivitelünk értéke 66.3 millió korona volt, (az előző év kilenc első havában 69.9 millió); rozskivitelünk 27.9 millió (1907-ben 30 millió); árpakivitelünk 29 millió, (1907-ben 27.9 millió); zabkivitelünk 22.7 millió (1907-ben 27.2 millió); tengeri kivitelünk 38.3 millió (1907-ben 42.7 millió) korona értéket képviselt. Összes gabona, lisztmélékéből, hüvelyekből és lisztből kivitelünk 350.9 millió koronát tett, 20.1 millióval maradv a múlt évi január—szeptemberi havi kivitel értéke mögött. A vágó- és igazálhatók kivitele az előző év kilenc első havának eredményéhez képest emelkedett s 142.4 millió koronáról 179.6 millió koronára növekedett. Az emelkedés legnagyobb a sertés-kivitelnél 13.9 millió koronával, ezenkívül még ló-kivitelünk 6.6 millió koronával, ökör-kivitelünk 7.3, bikakivitelünk 1.3 millió koronával, tehén-kivitelünk 1.1 millió koronával nagyobbodott.

Az Osztrák-Magyar Bank közgyűlése. Az Osztrák-Magyar Bank XXII. évi rendes közgyűlését 1909. február havában fogják megtartani. A szavazatra jogosított részvényeseket, akik a közgyűlésnek tagjaiként megjelenni kívánnak, felhívja egyben, hogy legkésőbb ez évi november hó 30-ig az Osztrák-Magyar Banknak 20 darab saját nevékre szóló és 1908. július előtt keltezett részvényét, szelvényeivel együtt a budapesti főintézetnél vagy a bécsi főintézet letéti osztályánál, vagy valamely fiókintézetnél letegyék vagy leköttessek. Azok a részvényesek, kiknek részvényei a banknál e célból már előbb letétbe helyezettek, ezáltal külön bejelentés nélkül a közgyűlés tagjaivá lettek. Az ülésnek napirendje, helye és órája a közgyűlés tagjaival a Budapest és Bécsben megjelenő hivatalos lapokban közzé teendő külön hirdetmény után kellő időben fog közöltetni.

Sorsolás. A Magyar Földhitelintézet október 31-én d. e. 10 órakor tartotta 4%-os forint értékű zálogleveleinek nyilvános kisorsolását, mely alkalommal: 6 drb 10.000 frtos, 131 drb 1000 frtos és 81 drb 100 frtos záloglevél 199.100 frt (398.200 korona) értékben sorsolatott ki.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 31-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt a keleti megyékben fordult elő némi csapadék. A hőmérséklet a normális körül van; gyenge éjjeli fagy csak itt-ott fordult elő; a maximum: Fiumében 19 C° és a minimum: Losoncban, Ó-Gyallán és Kaposváron —1 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és legfeljebb keleten némi hőváltozás várható.

Állomás	Legnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint:	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmér. sáskétel	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szlátina	65.9	5.5	N	1	—	10	5	
Ungvár	65.1	4.0	NE	1	—	1	6	
Késmárk	71.5	1.0	—	—	—	—	—	
Losonc	71.1	1.8	—	—	—	—	—	
Ogyalla	77.2	2.4	—	—	—	—	—	
Budapest	70.3	8.6	NW	3	—	15	4	
Hörény	70.3	2.4	—	—	—	—	—	
Keszthely	70.9	4.2	—	—	—	—	—	
Pécs	71.2	2.4	—	—	—	—	—	
Zágráb	71.1	3.9	NW	1	—	13	8	
Fiume	67.1	19.9	N	4	0	19	8	
Szeged	70.4	2.4	W	1	—	12	2	
Temesvár	70.0	0.2	N	1	—	12	1	
Nagyvárad	70.0	1.6	W	6	0	12	0	
Kolozsvár	73.1	1.7	E	0	—	11	8	
Nagyzeben	71.7	3.5	SE	1	0	11	4	
Szatmár	—	2.5	S	0	—	11	0	
Eger	—	0.2	SE	1	0	14	0	
Arvavárya	—	3.0	E	1	—	11	1	
Selmeczbánya	—	4.0	NE	1	0	14	3	
Komárom	—	1.3	E	1	0	18	0	
Magyar-Ovár	—	0.6	—	—	—	—	—	
Sopron	—	5.4	W	2	—	12	1	
Kisvárda	—	0.6	—	—	—	—	—	
Görbenica	—	9.8	—	—	—	—	—	
Debrecen	—	1.1	—	—	—	—	—	
Köcskény	—	5.2	W	1	1	3	1	
Órsháza	—	1.5	SW	2	0	11	0	
Arad	—	4.1	E	3	—	12	3	
Zombolya	—	0.2	—	—	—	—	—	
Verscez	—	2.6	E/NE	1	0	15	1	
Orsova	—	3.0	SW	1	—	1	0	

Felölös szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Ételmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csokorka-bonbongyár, teásütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstölt húsu gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27—08. Keleti Export Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Triestini ált. biztosító-társaság) Alapítva 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Élethiztosítás minden módozat szerint, valamint fuóllátási és leánykiképzési biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréses lopás elleni és levegőbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar Jég- és vizontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykiképzési Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapítva 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főelárúsító helye: VI., Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Droga és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12—30. Hess Izidor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Breck J. Henrik, Budapest. Gyár: IX. Lillom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrassy-ut 32. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legjutányosabbak. Vidéki megrendelésekre különös szult fektetünk. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszuszvezeték és csatornázás.

Pisurnyi L. utóda Jantsch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádogos műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszusz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízidék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvízgyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelyvel. Ambergi légszuszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készítők minden házbán. Telefon 20—83.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos - vasutakat. Bánya - vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikket. *Különlegességek:* felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos furógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára ts pazar helyiséget nyitott. (Bejárat földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüst-tárgy (asztaldísz, tálak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári árákon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemruk.

Szenácy, Hoffmann és Társa selyemruházása IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenácy cég van, tisztelettel kérjük, selyemruházásunknak szóló b. rendelményeknél a pontos címünknek szives kitírását, Szenácy, Hoffmann és Társa selyemruházás” kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonafőzsde.

Budapest, október 31.

A készáru piacra ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Mérsékelt kínálat mellett, a malmok nagyon tartózkodók voltak és semmi vételkedet sem mutatott, noha az árúirtokosok némi csekély árengedményre könnyen kaphatók voltak. Mivel azonban az utóbbiak sem nagyon erőltették a dolgot, korlátozott maradt a forgalom, melynek folyamán mindössze alig 12.000 mm. buza kelt el, a tegnapi 10 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 25.65 korona volt, 80 kilós tiszavidéki buzáért a legolcsóbb pedig 22 korona, 75 kilós pestvidéki őrözött búzáért. Egyéb gabonaneműk közül a rozs 5 fillérrel olcsóbb, zab, árpa és tengeri változatlan. A határidő piacon a mai üzlet igen nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg, a forgalom folyamán azonban folytatódólagos realizálásokra, ami meglehetősen nagy kínálatot idézett elő, lanyhult az irányzat és élénk üzlet mellett mérsékelt csökkenetek az árfolyamok, zárlat felé azonban újra barátságosabb volt a hangulat. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményeképpen ma az áprilisi buza tíz fillérrel, az áprilisi rozs tizenkét fillérrel, az áprilisi zab négy fillérrel, a májusi tengeri nyolcz fillérrel olcsóbbodott.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ár 100 kg.	Előző	Ár 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	24.70—25.20
"	76	24.00—24.45	80	25.00—25.45
"	77	24.30—24.60	81	25.10—25.60
"	78	24.40—24.75	82	—
Fejérmegyei uj	76	—	79	24.50—24.85
"	76	23.70—24.25	80	24.70—25.15
"	77	24.10—24.40	81	—
"	78	24.20—24.55	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	24.25—24.60
"	75	—	79	24.55—25.00
"	76	23.85—24.35	80	24.55—25.20
"	77	24.15—24.45	81	—
Bánsági uj	74	—	78	24.30—24.75
"	75	—	79	24.70—25.25
"	76	23.90—24.45	80	24.30—25.45
"	77	24.40—24.70	81	25.10—25.60
Bácskai uj	74	—	78	24.40—24.75
"	75	—	79	24.70—25.20
"	76	23.90—24.45	80	24.30—25.45
"	77	24.30—24.60	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	19.85—20.00
középmínőségű uj	—	—	—	19.65—19.80
II.-rendű uj	—	—	—	16.00—16.15
Árpa I.-rendű	—	—	—	15.60—15.90
II.-rendű	—	—	—	13.70—14.00
Zab I.-rendű	—	—	—	16.80—17.10
II.-rendű	—	—	—	16.30—16.60
Tengeri beföldi uj	—	—	—	—
Repce: Káposztarepcze	—	—	—	—

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 kg. 25.65 korona, 200 mm. 80 kg. 25.60 korona, 150 mm. 81 kg. 25.60 korona, 400 mm. 79 kg. 25.60 korona, 500 mm. 80 kg. 25.60 korona, 3000 mm. 80 kg. 25.60 korona, 300 mm. 79.8 kg. 25.60 korona, 400 mm. 79.5 kg. 25.50 korona, 200 mm. 79 kg. 25.50 korona, 100 mm. 78.5 kg. 25.50 korona, 100 mm. 79 kg. 25.40 korona, 100 mm. 77.5 kg. 22.20 korona, 200 mm. 76 kg. 24.80 korona.

Pestvidéki: 100 mm. 78.5 kg. 25.20 korona, 100 mm. 78 kg. 24.70 korona, 200 mm. 76 kg. 24.50 korona, 100 mm. 76 kg. 22.20 korona, 100 mm. 75 kg. 22.— korona.

Fehérmegyei: 100 mm. 80 kg. 25.30 korona, 200 mm. 78.5 kg. 25.10 korona, 200 mm. 77.5 kg. 25.— korona, 200 mm. 77 kg. 24.80 korona.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 77.5 kg. 24.90 korona, 200 mm. 77 kg. 24.80 korona, 100 mm. 76 kg. 24.60 korona, 100 mm. 74.5 kg. 21.20 korona, 500 mm. 79 kg. 25.20 korona.

Rozs: 100 mm. 19.60 korona, 300 mm. 19.40 korona

Zab: 200 mm. 16.70 korona.

Árpa: 100 mm. 15.90 korona.
Uj tengeri: 100 mm. 13.60 korona
Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon kötöttelt:

Délalótt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1909. áprilisra 12.43, 12.44, 12.35, 12.40.
Buza 1909. októberre 11.85, 11.87, 11.83, 11.85.
Rozs 1909. áprilisra 10.31, 10.32, 10.25.
Zab 1909. áprilisra 8.44, 8.45, 8.42.
Tengeri 1909. májusra 7.49, 7.50, 7.46.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.37—12.38
1909. októberi buza	10.83—10.84
1909. áprilisi rozs	10.26—10.27
1909. áprilisi zab	8.44—8.45
1909. májusi tengeri	7.48—7.49

Budapesti gabonaforgalom.

1908. október 29-ől október 30-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	11546	—
Rozs	1586	—
Árpa	1974	—
Zab	1319	2235
Tengeri	816	—
Liszt	981	13752
Korpa	—	—

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde ma szilárdan és a tegnapi zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel nyílt meg, a forgalom folyamán azonban, bár igen élénk üzlet fejlődött ki, az irányzat nem maradt állandóan szilárd, mivel időnkint bécsi árbitrázs-eladások mutatkoztak és így tehát szűk keretben ingadoztak az árfolyamok. Külföldről érkező szilárdabb árfolyamok s kedvezőbb külpolitikai hírek, továbbá az olcsó pénzpiac a spekulációt vásárlásokra ösztönözte. Ennek következtében már a megnyitáskor is az Osztrák hitel 2.50, a Magyar hitel 1.50 kor., az államvasuti részvény 2.50 kor.-val magasabb árfolyamok mellett voltak forgalomban. Később a délalótt folyamán Bécsből csendesebb üzletmenet híre érkezett tartott árfolyamokkal. Jó vevők voltak a Hazai Bank és a Közuti részvényekre. A déli tőzsdén a forgalom nyugodt volt, később bécsi és helyi realizálásokra, valamint a heti zárlatra gyengült. A helyi piacon csekély forgalom mellett kötés volt a Kereskedelmi részvénytársaság, a Beocsini, Salgótarjáni és a Közuti részvényekben nagyobbára változatlan áron. Zárlat után bécsi vásárlásokra a Hazai bank részvények négy koronával emelkedtek. A járadékpiacon is elég szilárd volt áremelkedés nélkül. Forgalomba került: Osztrák hitel 635—634 koronán, Magyar hitel 739.25—740.75 koronán, Államvasut 689—688 koronán, Leszámitolóbank 479—480—479.50 koronán, Rima 559—558 koronán, Városi villamos vasut 262 koronán, Közuti 559—559.25 koronán, Magyar koronajáradék 92.22½ koronán, Hazai bank 281.50—284 koronán, Beocsini cementgyár 600—602 koronán.

Előzőzsde.

Előzőzsde szilárd.

Kötöttelt: Osztrák hitelrészvény 634.55—635.50. Magyar hitelrészvény 739.25—740.57. Osztrák-magyar államvasut 688.25—689.50. Rimamurányi vasmű 558.50—559.—. Magyar leszámitoló bank 479.—480.—. Közuti vaspálya 559.—. Hazai bank 289.50—282.50. Beocsini cementgyár r.-t. 600.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde gyengébb.

Kötöttelt: Osztrák hitelrészvény 634.75—634.—. Magyar hitelrészvény 740.—739.—. Magyar leszámitoló bank 479.50—480.75. Jelzálogbank 427.—. Közuti vaspálya 558.25—559.75. Városi villamos vasut 262.75. Magyar koronajáradék 92.20—92.25. Hazai bank 284.—. Hazai sorsjegy 99.—. Lipótvárosi takarékpénztár 149.—151.—.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. november hó végére 26—28 K.

Utőfőzsde.

Az utőfőzsde nyugodt irányzattal folyt le. Kötöttelt: Osztrák hitelrészvény 604.—. Magyar hitelrészvény 739.—. Leszámitoló bank 479.50. Jelzálog 427.—. Rimamurányi 559.—. Államvasut 688.25. Közuti vasut 559.50. Városi 262.50.

BÉCSI GABONATÖZSDE.

Bécs, október 31. (Saját tudósítónktól.) A forgalom gabonaneműekben, különösen buzában az eladóknak merev magatartása miatt szenvedett s mivel a külföldről érkezett jelentések nem adtak direktívát, az áremelések ugyszólván teljesen megbénították az üzletet, csak néhány vidéki malom vásárolt, a helyi konzum csak néhány ezer métermázsát vitt s még így sem volt keresztülvihető egészen a drágítás, buzában az árak csak 15—20 fillérrel voltak magasabbak a múlt szombatiakhoz képest. Eladott 2000 mm. tiszavidéki urasági áru 80 kg. 13.02½ K bécsi csatornáról 3 hónapra, 500 mm. alsóausztriai 76.5 és 77 kg. 11.80 K bécsi malomból, tótfelvidéki 78.5 kg. 12.20 K és 77 kg. 12 K Pozsonyból, 76 kg. 11.70 K Érsekújvárról, 76 kg. marchfeldi 12 K Laséből és Marcheggről. Rozsban még kevesebb volt a forgalom és az irányzat annyiban bágyadtabb, hogy csak a múlt szombati árak maradtak érvényben. Majdnem teljesen üzletelen volt árpa, irányzata bágyadt lett és ára 10—20 fillérrel hanyatlott. Takarmányárak közül új tengeri nem volt képes behozni e heti 10 fillérnyi gyöngülését és zab is 5 fillérrel olcsóbb.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.85—13.30 korona, marosi 12.65—13.05 kor., bánáti 12.65—13.05 korona, tótfelvidéki 12.20—12.65 korona, mosoni 12.25—12.65 korona, új déli vasuti 12.25—12.65, marchfeldi 12.05—12.45 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.15—10.30 korona, csepeli 10.10—10.30 kor., pestmegyei 10.20—10.35, déli vasuti 10.10—10.30 korona, különféle magyar 10.10—10.30 kor., osztrák 10.15—10.35 korona.

Árpa: morvaországi 9.20—10.60 kor., marchfeldi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.—9.70 kor., tótfelvidéki 7.90—10.— kor., csepeli 7.80—8.70, győri —.— kor., déli vasuti 8.40—9.65 kor., tiszavidéki 7.60—8.50 kor., északmagyarországi 7.60—9.40 kor., középduinai állomások 8.30—9.— korona.

Magyar tengeri: régi 9.25—9.50, új 7.60—7.90 korona, cinquantin 10.25—10.40, új 8.80—9.20 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.40—9.05 kor., közepes —.— kor., rendli —.— kor., válogatott 8.95—9.35 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai —.— korona.

Liszt ára a nyersteimények drágulása miatt emelkedett, de a malmok egyáltalán nem voltak képesek nagyobb forgalomra szert tenni, a korábbi kötések átvételei is kedvezőtlenek s így a malmok csak üzemredukció után tudták megakadályozni a készletek felszaporodását. Takarmányliszt és korpa ára változatlan.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE.

Bécs, október 31. Tekintettel a nemzetközi helyzet barátságosabb megítélésére, a mai előzőzsden is tartotta magát a barátságos irányzat, az üzleti tevékenység azonban szűk körben mozgott. Csak államvasuti részvények voltak valamivel élénkebbek. Keleti vasut, valamint hirtenbergi részvények tovább emelkedtek. A többi értékekben állandóan nagyon csendes volt a forgalom. Orosz járadék ismét valamivel nyugodtabb volt.

A déli tőzsde nyugodtan, változatlan árfolyamokkal indult. Később a vezető értékek árfolyama a nagy üzleti csendben kezdett lemorzsolódní.

11 órakor: zárulnak

Osztrák hitel. 634.50. Magyar hitel. 740.—. Länderbank 432.75. Államvasut 688.75.—.

SZÉN, koks, briket, antracit összes gazdasági ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27. 75-26. Engros 164.

27701

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Bürgönözlm: ANTRACIT BUDAPEST

Elbavölgy
Alpesi b
Májusi j
Orosz ér
márka 1

1 óra
Osztrák
Länderba
688.25,
Déli vasu
részvény
koronajár
márka 1
murányi
utak —
pati peir

Bécs,
42 száza
osztrák a
152.—, C
bankrésze
Osztrák-r
Dunagözl
Cs. k. ara
Lloyd 418
koronajár
trák hité
537.50,
gyar álla
Alpesi r
Joni váltó
jegy 179.

Bécs,
4 százalé
kölcs. sor
739.50, M
Rimamurá
Adria hajó
ronajárad
kötv. 92
Kassa—O
zálogban

Berlin
tőzsde ir
vező külf
lamint hé
tében a
sok állott
tek. Élénk
rok és eg
vények g
közgyűlés
bányaérté
kohó 1%—
mos rész
nyek mér
hanyagolv
szavasárlá
Londonra
tulnyomór
magánlesz

Zárlat
dék —
osztrák b
oroszban
csön 75.9
truszt 157
járadék 9
4 százal
Magyar
államvasu
járadék
Gelsenkir

Frank
papírjárad
járadék 9
92.75, Osz
magyar
—, B
204.22, Bé
144.—, 3 s
százalékos
dék 96.25
magyar b
Elbavölgy
váltóár 81
bányarész

Hamb
ezüstjárad
22.50, 4 s
hitelrészv
147.25, O
aranyjárad
London

Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 120.50 —, Alpesi bányatársulat 653.25, Rimamurányi 558. — Májusi járadék 96.15, Magyar koronajár. 92.20 Orosz érték —, Török sorsjegy 179.25, Német márka 117.25.

1 órákor jegyezték:

Oszták hitel 634.25, Magyar hitel 740. —, Länderbank 432.75, Unio-bank 538. —, Allamvasut 688.25, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 120.50, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 652.25, Májusi járadék 96.15, Magyar koronajáradék 92.20, Török sorsjegy 179.50, Német márka 117.25, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 557.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti peiroleum —.

Bécs, október 31. (Osztrák értékek zárlata)

4.2 százalékos papír-járadék 96.15, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.90, 1860-as sorsjegy 152. —, Osztrák hitelsorsjegy 465. —, Angol osztrák bankrészvény 294. —, Bécsi Bankverein 513.75, Osztrák-magyar bank 1750. — Déli vasut 120.10 Dunagőzhajózási társ. 966. — Dohány rész. 377. — Cs. k. arany (vert) 11.32 Német bankv. 117.17 Osztr. Lloyd 418. — 4.2 száz. ezüst. jár 95.95 —99. — Osztr. koronajáradék 96.15, 1864-es sorsjegy 261.25, Osztrák hitelintézeti részvény 633.75, Union-Bank 537.50, Osztrák Länderbank 432.50, Osztrák-magyar államvasut 687.10, Elbavölgyi vasut 446.50, Alpesi részvény 652.25, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 229.52, Lipótkohó 441. —, Töröksorsjegy 179.40, Tartóit.

Bécs, október 31. (Magyar értékek zárlata)

4 százalékos arany-járadék 109.90, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 140.50, Magyar hitelbank részvény 739.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 479. —, Rimamurányi 557. —, Magyar cukoripar 1840. —, Adria hajózási részvénytársaság 394. —, Magyar koronajáradék 92.15, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.70, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.75, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzalogbank 428. —, Magyar keresk. bank 3370. —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, október 31. (Tőzsdei jelentés.) A mai tőzsde irányzata szilárd, de tartózkodó volt. Kedvező külföldi jelentések, az uralkodó pénzhiány, valamint hét végeztével eszközölt fedezések következtében a legtöbb piacon kezdetben áriolyamiavulások állottak elő. Így bankok, mintegy 1/4-öt nyertek. Élénkebben keresve voltak német kölesőnpapírok és egyes kohóértékek. Ezzel szemben szénrészvények gyengülésre hajlottak. Később a Laura-kohó közgyűléséről szóló kedvezőtlen jelentés hatása alatt bányáértékek az egész vonalon visszamentek. Laurakohó 1%-ot túllaladó veszteséget szenvedett. Villamos részvények is engedtek, míg gőzhajós részvények mérsékelten emelkedtek. Vasutak el voltak hanyagolva. Az utolsó órában bányarészvények visszavásárlásokra javultak. Ezzel szemben amerikaiak Londonra engedtek. A készpénzpiac ipari értékei tulnyomórészt szilárdabbak voltak. Napi pénz 3 3/4%, magánleszámítási kamattal 2 3/4%.

Zárlatok jegyezték: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98. —, osztrák hitelrészvény 199.50, Déli vasut 22.40, orosz bankjegyek 214.55, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.90, Disconto Commandit 179.50, Dinamit-truszt 157.30, Harpeni 191.75, Unifikált török járadék 91.20, 4.2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.75, Magyar koronajáradék 92.60, Osztrák-magyar államvasut 147.40, Bécsi váltóár 85.30, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 224.90, Gelsenkircheni 185.30, Laurakohó 198.80, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) október 31. 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98. —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.75, Osztrák hitelintézeti részvény 199.30, Osztrák-magyar államvasut 147.40, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.22, Bécsi Bankverein 140. —, Villamos részvény 144. —, 3 százalékos magy. aranykölcsön 76.10, 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.35, Osztrák koronajáradék 96.25, Magyar koronajáradék 92.40, Osztrák-magyar bank 126. —, Déli vasut részvény 23.50, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.75, Párisi váltóár 814.16, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) október 31. 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.80, 1860. sorsjegy 154. —, Déli vasut 22.50, 4 százalékos aranyjáradék 97.70, Osztrák hitelrészvény 199.40, Osztrák-magyar államvasut 147.25, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93. —, Nyugodt.

London, október 31. Angol consol 84 3/8.

Páris, okt. 31. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.20, Osztr. aranyjáradék 97.25, Magyar aranyjáradék 93.90, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 490. — 3 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 287. — 5 százalékos marokkói járadék 514. —, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 93.50, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 88.20, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. —, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 101.35, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 523. —, 4 száz. Szerb járadék 1907. 430. —, 4 százalékos spanyol járadék 95.20, 4 százalékos unifikált török jár. 90.45, Török sorsjegy 167.50, Török dohányrészvény 402. —, Osztrák földhitelintézet 1123. —, Osztr. Länderbank 469. —, Magyar jelzalogbank 459. —, Banque de Paris 1508, Banque Ottomane 709. —, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 127. —, Meridional vasut —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 578. —, Rio Tinto 17.66, Sucerie d'Egypte —, Tula 288. —, Thomson Houston —, Urlikányi kőszén 164, Chartered 22.25, De Beers 353. —, East Rand 110.50, Jagersfontein 113.50 Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 60.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német placzokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 7/16, Olasz aranyváltó (rövid) 7/16, Váltó Svájcra (rövid) 7/16, Csek Londonra 251.15, Magánkamattal 2 1/4, Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, október 31. Felhajtott: 546 drb élő borju (közte — rugott), — drb leölt borju, — drb növendékmarcha, — drb élő bárány, — drb leölt bárány.

Arjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 80—86 fillér, kivételesen 88 — fillér; középminőségű élő sorjúkért 70—78 fillér; leölt borjúkért — fillér; bírány és rugott borjúkért 40—66 fillér, növendékmarcháért — fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Élő bárányokért — korona, leölt bárányokért — korona páronként. Az irányzat lanyha. Az árak 4—6 fillérrel kg.-kint csökkentek.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, október 31-én. (Hivatalos tudósítás) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig ferjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 118—119 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 119—120 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 120—122 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) 120—122 fillérig.

Sertésüzlet 1908. évi október 29. napján volt készlet 30261 drb., 1908. október hó 30-án felhajtott — darab, 1908. október 30-án elszállított 297 darab, 1908 október 31. napjára maradt készletben 29964 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: csendes.

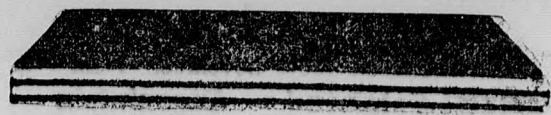
Sertésüzletvásár.

Budapest, okt. 31. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 879 darab sertés, 81 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 70 darab sertés, 81 darab süldő, — darab malacz, összesen 949 darab sertés, 162 darab süldő. — darab malacz. Eladatott 541 darab sertés, 32 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 408 drb sertés, 49 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsulyban 94—96 fillér, életsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 88—92 fillér, életsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, életsulylevonással 116—121 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 116—124 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 119—124 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig. — fillérig, életsulylevonással — fillér. Belföldi süldő 96—112 fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsulyban értendők. A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORNÁTYAS

Akar-e Ön

kényelmes, tartós és elegáns lábbelit viselni?

Ez esetben csakis

„Angyal Cipőt”

vásároljon, mely akkor valódi, ha a talpán ezen

látható.

Kapható az ország minden jobb üzletében.

viszontelárusítók forduljanak a törv. védett Angyal-cipők gyárához:

Engel Simon
Budapest,

VII. ker., Rákóczi-ut 8.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon 1908. november 1-én.

Nemzeti Színház

Délután 1/2 3 órákor
A kaméliás hölgy.
Drama 5 felvonásban Irta: Dumas Sándor Ford Szemerey Attila
Duval Armand Mihályfi Szacsavay
Duval Georges Rioux Gaston
Rieux Gaston Saint Gaudens
Gustave Gustave
Gyay gróf Gyay gróf
Varville Az orvos
Gauthier Margit Nichette

A PIROS BUGYELARIS.

Népszínmű 3 felvonásban. Irta: Csépe György
Csillag Pál Török bíró
A bíró Gyula
Kóza Gyurka
Peták
Hájas
Pennás
A kapitány
Kondorosó
Nanci

Vigszínház

Délután 3 órákor.
Az ördög.
Vígjáték 3 tev. Irta Molnár R. Személyek.
Az ördög Jolán
János Elza
Zinka
András
László
Hegedűs Varsányi
Fonvosi P. Gazi
Hegedűsné Győző
Szerény

A pénz.

Színmű 3 felvonásban Irta Garvay Andor.
Wimmer Marcell Hegedűs
Mária, a felesége Varsányi
Singer Balassa
Leó, a fia Tanay
Béla Harasáthy H
Béla Zoltán
Friedmann Tinanyi
Teresi Tapolczai
Sátes Hegedűsné
Salzer Rajnay
Gyermek Gazi M.
Molnár R. Kazaliczky

Molitor Oszkár »EUTERPE« zeneműkereskedése IV., Kossuth Lajos-u. 15. (Semmelweis-utczával szemben) rendezi

BURRIÁN

KAROLY szász kir. kamaranékesnek
= első egyetlen dalestélyét,
= mely most szombaton, november 7-én este fél 8 órákor a fővárosi Vigadó nagytermében tartatik meg.
Jegyek már csekélyszámban a fenti cégnél kaphatók

BOSSI ENRICO orgonaművész

Orgona-estéje szombaton este 1/2 8 órákor a Zeneakadémia dísztermében Mosshammer román tanár hárfaművész közreműködésével.
Jegyek 4-10 koronáig Molitor Oszkár »Euterpe« zeneműkereskedésében IV., Kossuth Lajos-utca 15. (a Semmelweis-utczával szemben.)

Pénteken, december 11 és szombaton, december 12-én a Vigadó nagy termében este fél 8 órákor a

Wiener Concertverein

2 zenekari hangversenye.
— Löewe Nándor és Strausz Richárd —
vezénylete alatt.

Bérlet jegyek a 20, 18, 14, 10, 7 és 6 koronáért a »HARMONIA« zenemű és zongora kereskedésében Váci-utca 20. kaphatók.

Vasárnap, november 15-én este fél 8 órákor a Royal-shalló termében

Hagerman

E. Worthington dalestéje
Jegyek: 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a »Harmonia« zenemű és zongora kereskedésében kaphatók.

Szerden, november 18-án este fél 8 órákor a Vigadó nagytermében

Burmester Villy

hegedűművész hangversenye.
Jegyek: 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért kaphatók a »Harmonia« zenemű és zongora kereskedésében Váci-utca 20.
Szombaton, november 7-én este 7/2 órákor a Royal-teremben

Dr. Krausz Félix és Krausz - Osborne Adrienne

énekművész első egyetlen dalestéje.
Erdős kerülnék egy és két szólamu dalok.
JEGYEK: 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért kaphatók, a »Harmonia« zenemű és zongora kereskedésében Váci-utca 20. szám

Kedden, november hó 10-én este fél 8 órákor a Royal-teremben

Pathy Ilonka

zongoraművész hangversenye.
Jegyek: 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a »Harmonia« zenemű és zongora kereskedésében, Váci-utca 20. kaphatók

Pénteken, november 6-án este fél 8 órákor a Royal-teremben

ARÁNYI ADILA

hegedűművész hangversenye.
Jegyek: 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a »Harmonia« zenemű és zongora kereskedésében, Váci-utca 20. kaphatók.

Pénteken, november 13-án este fél 8 órákor a Royal-teremben

Svärdström Valborg

énekművész egyetlen dalestéje
Jegyek: 10, 8, 6 és 4 koronáért kaphatók a »Harmonia« zenemű és zongora kereskedésében, Váci-utca 20.

Szerdán, november 4-én este 7/2 órákor a Royal-teremben

KRESZ GÉZA

hegedűművész hangversenye
JEGYEK: 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért kaphatók a »Harmonia« zenemű és zongora kereskedésében, Váci-utca 20. kaphatók

Csütörtök, november 19-én — Royalterem —

Gerhardt

Elena első dalestéje Budapesten.
Jegyek: 10, 6, 4 és 2 kor. kizárólag Méry Bélánál Andrassy-ut 2.

Csütörtök, nov. 5-én és szombaton, nov. 14-én a Royalban

Colbertson

Sascha hegedűművész 2 hangversenye.
JEGYEK 10, 6, 4 és 2 K-ért kizárólag Méry Bélánál Andrassy-ut 12. szám.

Szerdán, november 25-én — Royalterem —

Heinemann

Sándor kamaranékes történelmi balladalestéje.
Jegyek: 10, 6, 4 és 2 kor. kizárólag Méry Bélánál Andrassy-ut 2.

Hétfőn, november 16-án — Royalterem —

Brüsszeli

vonósnégyes I. kamaralestéje (bérlet 1. szám.)
Közreműködő: Márkus Lity zongoraművész.
Jegyek: 10, 6, 4 és 2 kor. kizárólag Méry Bélánál Andrassy-ut 12.

Szerdán, november 18-án este fél 8 órákor a Vigadó nagytermében

Dr. Krausz Félix és Krausz - Osborne Adrienne

énekművész első egyetlen dalestéje.
Erdős kerülnék egy és két szólamu dalok.
JEGYEK: 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért kaphatók, a »Harmonia« zenemű és zongora kereskedésében Váci-utca 20. szám

Kedden, november hó 10-én este fél 8 órákor a Royal-teremben

Pathy Ilonka

zongoraművész hangversenye.
Jegyek: 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a »Harmonia« zenemű és zongora kereskedésében, Váci-utca 20. kaphatók

VADASZ NAPTAR

V-ik évfolyama Szerkeszti 1909 évre Remetel Kóváry János.

A vadászudományok kis kincsesháza. Minden vadász nélkülözhetetlen közikönyve. Most jelent meg! Nagol Ottó kiadásában, Budapest Múzeum-körút 2. Díszes kötésben képekkel ellátva ára 3. — kor

Czimbalom kedvelők

Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmazott czimbalmok készítője. Czimbalmok már 25 értől kezdve kaphatók, ugyanint az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kiállításán elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakértő munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

„VALUTA” erszény

egy darab bőrből készülő ára 1 korona kizárólag „Székely” bőrdoboznál VII. 9 Rákóczi-ut 4 Árjegyzék ingyen

FOGAK

és fogsorokat szájpadlás nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitűnő 10 évi szavatosság mellett készít

Guttermuth János

mű-fog specialista BUDAPEST, VII. ker., Baross-tér 22. I. jobbra 3.

Szálloda

Az »ARANY BÁRÁNYHOZ« BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4. Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé. 9 percnyire az Operától és Kärntnerstrassétól. Világos szobák, Világos szobák.

Perzsa-szőnyegek

nagy választékban rendkívül jutányos áron kaphatók.

Wittmann Frigyes és Fiai

V., Váci-körút 6

A ház lerombolása miatt

BUTOR

Varga Mihály és Társai butoráruhaza (Alapított 1898.)

IV., Koronaherczeg-u. 2. Kigyó-ter sarok. lerombolása miatt eladunk bémulatos olcsó árban nagy választékú dus butor-raktárunkat, ugy a legdivatosabb és legújomabbtól a leggyorsabb big és pedig: háló-, ebédlő-, uri-szobák, szalonberendezések, mahagont-, cseresznye-, palisander, jászor-, tölgy- és dióból, valamint egyes darab butorok, ugymint: szekrények, ágyak, dívánok, ottomanok, íróasztalok, könyvszekrények, kőművesasztalok, krenszerek, trümfűkőre, pohárszekrények

15 darab amerikai íróasztal, butorszófa-mradékok, gobelinok, függönyök, 100 drb egyes effei szekrény, 60 drb egyes moszó, 80 darab egyes ágy, 100 darab egyes fauteuil stb. stb

MINDENKI

WAGNERHEZ megy, a ki külön hangszereket olcsó pénzben akar venni.

Hegedűk 2 frt. 50 król, fuvolák 3 frt. 50 król, hegedűgépek 3 frttől feljebb. Harmoniumok a legolcsóbb árak mellett.

WAGNER „Hangszorkirály” Budapest, József-körút 15. Árjegyzék ingyen.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. november 1-én

M. Kir. Operaház Magyar Színház

A zürnbergi mesterdalkok: Opera 3 felvonásban. Irta: Wagner. Fordította: Váradi Antal

Délután 3 órakor Sziriusz. Virjáték 4 felv. Horczeg Ferencz hasonló című elbeszéléséből irta: Földes Imre.

Este fél 8 órakor A szerencse fia Komédia 4 felvonásban. Irta: Dregey Gábor.

Uránia-színház

Délután 4 órakor Az új Törökország. Este fél nyolc órakor Bűn és bűnhődés

FŐVÁROSI ORFEUM WALDMANN IMRE Igazgató. VI. Nagymező-n. 17. SYLVESTER SCHAEFFER szerződése meg van hosszabbítva. Vasárnap két előadás. Kezdetük 4 és 8 órakor. UJ KÜLÖNLEGES ÉGÉK.

PARADICSOM KABARET ÖLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-34. Igazgató-talajdonos: Windschtl Rezső József, művész. Adorján László, karagy: Nádor Mihály. MEGNYILT: 1908. OKTÓBER HÓ 15-ÉN.

FOLIES CAPRICE igazgatók: LEITNER és KELETI főrendező: ROTT SÁNDOR Budapest, Révai-utca 18. sz. Az előadás kezdete fél 9 órakor 11 órakor: Ujdonság: FREIE LIEBE

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSCHÉK optikushoz, csak Károly-körút 8. sz. ahol szemüvegek és látószerek a legelőkeltebben kaphatók ingyen ártalponok bérmentve.

Zenemű ujdonságok! CABARET DALOK.

Weiner István, Urinó-e vagy...? a Bonbonier Cabaret műsorából, ára K 1.60. Szirmai Albert, Mi kell a férfiaknak, a Modern Színpadon éneklő Medgyaszay Vilma, ára K 1.60. Stephanides Károly, Márta, gyönyörű zene, fényes szöveg, ára K 1.60. Gábor E. Távirat induló, Kornai Berta műsorából, ára K 1.80. Chorin Géza, Adél, éneklő Gyárfás D., ára K 1.80. Most jelent meg Kacsóh Pongrácz dr.-nak, a „János vitéz” illusztris szerzőjének 2 legújabb magyar dal Debreczeni dalok címen, ára K 1.50. Legújabb «Sláger», Kutschera Alajos, Die Königsfee, Németországban az első kiadás (500 példány) megjelenés előtt fogyott el, ára K 1.50.

ÓRIASI GRAMOFON adok 16 forint készpénzért vagy szállítok utánvétellel melynek ára részletfizetésre 75 forint Magyarországon legnagyobb fonograf áruház — Rendkívül nagyvárosok a világhírű párizsi „Páthe” és londoni „KOLUMBIA” hengerekből. Árjegyzékek gramofonokról fonografokról, lemezek és hengerekről ingyen. FRISS GYULA utoda Havas Simon Budapest, IV., Ferenzelek-tere 3 (az udvarban jobbra.)

Női ruha divat-kelme előadás Oriasi készletünkben 120 cz. széles őszi angol kelmet méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 frtig árusítunk. Rosenberg és Quitt női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruház. Budapest, VI. Király-utca 32. Telefon 528.

Colibri! A világ legkisebb zongorája 105 cm., csakis a magyar kir. zeneakadémia szállítja. Reményi Mihály nagy magyar hangszer és zongora telepen kapható Budapest, Király-u. 58. Telefon 87-61. A zenepalota mellett. Dus raktár a legkiválóbb mesterzongorák és pianókban a legolcsóbbtól a legfinomabbig. Készpénzért vagy 36 hóg terjedhető részletfizetésre is. — Regi zongorák és pianók megvételnek és becséreltetnek. Ezen lapra hivatkozva árjegyzék minden hangszerről külön-külön ingyen küldetik.

UNGÁR LIPÓT női divatruházának Budapest, Kossuth Lajos-u. 2. szőrmeáru osztálya: Fekete caninkabát K 40, Caracül „ „ 70, Silskin-rasé „ „ 80, Nerzmurmél „ „ 120, Silbisam „ „ 320, Perzsia „ „ 360, Női mikadó „ „ 50, Utazóbunda „ „ 70, Városi bunda „ „ 80. Marder, Scongs, perzsia stb. collierk divatfazonokban, rendkívül olcsó árakon. Legújabb árjegyzékemet kívánatra ingyen küldöm. Szabott árak. Telefon 922.

Butor készpénzért és részletre 3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készén raktáron a leggyorsabb kivittől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 50 fillér bélyegben. Nagy Imre lakberendezési vállalata. Budapest, Váci-körút 9. (Szerocsen-utca sarok.)

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE! JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERÉSZ-és MŰORÁSZ-üzletében szerezhetik be. BUDAPEST, Erzsébet-körút 29. VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE.

SZINHÁZAK

Vasárnapon, 1908. november 1-én
Királyszínház Városligeti Nyári Színház

Délután 8 órákor
Hollandi lány.
 Nagy operett 2 felvonásban. Szövegöt írta Paul Rubens és Augustin Hergen. Zenejét szerzője Paul Rubens. Fordította Brody Miksa.
 Papp Adrien. Szirmai
 De Coop. hadnagy. Boros
 Van Vuyt. karmester. Király
 Hook. pálinkagyáros. Boross
 Sally. leánya. Petráss S.
 Freda. úrnokhuga. Kosary L.
 Snapsz. gyarvezelő. Papir
 Mina. szakácsnő. Pámay I.
 Sins Simon. Németh

Délután fél 4 órákor
Molnár és gyermeke
 Népies dráma 5 felvonás.
 Este fél 8 órákor
Ugyanaz.

Várszínház
Zárva

Apolló - Projektográf
 TELEFON 63-39.

MODERN NICK CARTEBÉK.
 Felfűző az angol-bur háborúból. — Havasok titka. — Rizstermelés Olaszországban. — Nagy aria Mignonból (énekli Mme Tetrazzini). — Virágok. — Az őri skizyó életése. — Sajtészítés. — Uiazas Amerikába az Atlanti oceanon
KEZDETE: 6 órákor.

Este fél 8 órákor
VAN, DE NINCS.

Operett 3 felvonásban. Írta Martos Ferencz. Zenejét szerzője Jacobi Viktor.
XVII. Nepomuk Boross
 Amaranth, felesége Med. asszony
 Budoxia Oray E.
 Para dicsom. Császár
 Práma hadig. minisz. Szirmai
 Tucca, penzúgymin. Szirmai
 Syria, apród. Simai
 Komorua Hornyk J.
 De vándorlanta V. Gauer
 Miska, szolgálja. Pála thy
 Gyvari kőb. Sáfány
 Gyvari szabó Szabo

BUDAPESTI CABARET
BOKBONIÉRE

VI. Teréz-körút 28. Telefon 53-88.

Minden este 9/4 órákor
 Szabad iskola. Kovács bácsi fia. Örösi siker kárpátú bohózatok a 3 személyes Ágy vagy Odómér és az Auerhartanya. Nagy Fantasztikus, lányos, fényes kiállítású operett paródia.
 Turóhányi Olga, Nyáray Antal, Vörös III, Kékény, Antal, Virag, Kézok, Boross stb. Conférencier Szalay.
 Estenként 4 szupadi tréfa. 20 cabaretszám.
 Jegyek: 8, 5, 4 és 3 koronáért az összes jegyelárúsító helyeken. Többébet a plakátok.

STEINHARDT MULATÓ

Telefon 54-23 Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Kezdeté 9/2 órákor. Ma és mindennap: eredeti újdonságok
A DRATILOSKOPIA bohózat, írta: Lucian
Meztelen tények fővárosi életképek, írta: Tisztességes Iakók Glinger és Tauszig
 Továbbá: Steinhardt, mint úpesti betűró, írta: Szóke szakáll. Gyártás, Solti Hermin és Pápay teljesen új magán-számakkal, valamint: Bowle és Benedetto, Mary Beifer, Tunison et Desmoines felépte.
 Jegyek: 2-12-ig és —6-1: Rákóczi-ut 63. és Özv. Konti Józsefnek dohánpkü önlegességi áradájában Andrassy-ut 29.
 A gyönyörű díszteremben tánc-rezene, kiünö attrakciók.
 Hapodus Gyula zen-kara jár-zik.
 Vasárnap délután fél 4 órával kezdettel megsokelt helyáru előadás

ROYAL ORFEUM
 ERZSEBET-KÖRÚT 31 TELEFON 110-22

Minden = **2** előadás.
 vasárnap

Délután 1/4 órákor megsokelt helyárukkal és esti 8 órákor.

! 12 új, fényes ! **ÚJ MŰSOR.** ! 12 új, fényes !
 attrakció!! attrakció!!

Hetény-Heidelberg Albert operettje:
A CSUDASZANATORIUM.

Karácsonyi vásár

Ifj. WEISZ JAKAB és FIA

selyem, csipke, szalag-
 es női divatáru-czégnel
 már megkezdődött.

Selyemszövet ... mtrként 18 kr.
 Csipke és betét ... „ 2 „
 Gyapjuszövet dupla-
 széles ... „ 42 „
 Csipkeszövetek ... „ 30 „

Csakis tartós minőségű
 áruk kerülnek eladásra.
**MARADÉKOK FELTÜNŐ
 OLCSÓ ARAKBAN.**

Bpest, IV. Váci-u. 30., Harisbazár.

KOVÁCS GYULA

zongoratermei

BUDAPEST,
 (Gresham-palota)

V., Ferencz József-tér 5-6.

TELEFON 110-66

Szőlőbirtokosok,

kiűnek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borok vannak, felkérhetnek czégűknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolnak.

Az általunk vett üzlet

teljesen feloszlik

és az összes áruk és pedig
 confectió, plüschköpenyegek,
 színházi köpenyegek, kostü-
 mők, szörmeconfectió, gyap-
 jukeimek, selyemáru, csipkék
 legolcsóbb áron eladotnak.

Selyemalszoknya minden
 szíben 5 frt 50 krajczár.

**HILFREICH LEON
 ÉS TÁRSA**

Váci-utca 12. szám.

ÁGYTOLL GÖZTISZTÍTÁS.

Szab. módszer szerint előkészített higiénikus „ágytoll lak”
MARABU-hoz TELEFON 71-25.
 Bpest Karoly-körút 9.

SZABADALOM,

védjegy- és mintavédelem kieszaköz-
 lése az összes kultur-államokban.
ADLER MIKSA okt. gépészmérnök
 hites szab. ügyvivő
 BUDAPEST, VI., Andassy ut 51.

HETI MUSOR.

November		Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Gránia	Várszínház
2	Hétfő	Az ember tragé- diája.	—	Tatárjárás	Van — de nincs	L'Aiglon	—	—
3	Kedd	Báró és bankár	—	A pénz	Van — de nincs	La dame aux Camélias	—	—
4	Szerda	Francillon	—	Víruszt a szerelem	Van — de nincs	A szerencse fia	—	—
5	Csütörtök	A piros bugye- lárás	—	Kutya van a kertenben	Van de — nincs	A császár katonái	—	Simona
6	Péntek	Macbeth	—	A pénz	Van — de nincs	A szerencse fia	—	—
7	Szombat	Konstantin abbé	—	Menyőcsapás	Van — de nincs	A tulsó partról	—	Közönyt küzönyvel
8	Vasárnap	d. u. este	A betyár kendője Pry Pál	—	A tatárjárás Menyőcsapás	A hollandi lány Van — de nincs	A sasiók A tulsó partról	—

Kerber Henrik

ablak, lakástisztítási, padló-beeresztési, féregmentesítési és pormentesítési vállalat — porszívógéppel.

BUDAPEST,

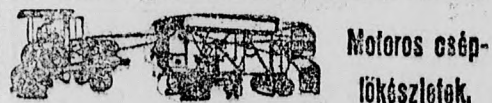
VIII., Gyöngylik-ú. 7.

Pontos kiszolgálás!!
TELEFON: 53-55.

Butor Ehrentzen és Fuchs

késpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Telefon 88-50.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant. motor- és gépgyárainak

magyarországi egyszárművel:
Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferencz József-tér 6. szám.
(Gresham palota.)

Saját gyártmányú Vas-és rézbutorok

Részdíj — — — — — 46.--
Vasgáymatracozal 8.50
Gyermekgáym — — — — — 11.50
Sodronyág-betélt 8.50
Vas-és rézbutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPÓT

Király-utca 99. szám
TELEFON 87-07.

THE ROYAL

beszélőgépeket

a legújabb modelleket szigorúan az eredeti gyári árakon
30% árlétszállítással
szállítunk lazi 8-10 K. részletfizetésre is, vidékre is bárhová.

Láng Jakab és fia gramofon-nyelvények
Budapest, József-körút 41.
Fiókteleink: VIII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. sz.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utcasarkán

Azegészség megővésára

vonatkozó ismeretek kétségkívül a legfontosabbak mindazok között, melyeket az irni-olvasni tudás mellett minden embernek el kellene sajátítania. E tekintetben nem szabad melegegednünk azon szabályok ismeretével, melyek egyszerű életmódra oktátnak, hanem tudnunk kell azt is, hogy betegség esetén hová forduljunk ekes támasért.
Ilyen irányú ismeretek terjesztésére vállalkozott intézetünk is, midőningyenkönyvét a közönség rendelkezésére bocsátotta. E könyv megtanít bennünket arra, miképp lehet az idegeket és izmokat erősíteni: s a szervezet ellenállóképességét fokozni, megtanít továbbá arra, miképp lehet az **általános és nem ideggyengeséget, oszrt, kösvénynt, ideges sziv. gyomor- és nélbántalmakat, fej- és hátfájást, álmatlanságot stb.** villamossággal gyógyítani. Ezt a könyvet mindenki elolvashatja, mert teljesen **INGYEN** és bérmentve, zárt borítékban küldjük: barkinek, akik elapra hivatkozva kérik. Kérje tehát a férfiak vagy nők részére való kötetet.

Elektro-Vitalizer orv. rend. int. Bpest, Károly-körút 2. félelem. 10

Elismerő levél.
Szőllősi János, Debreczen. Mélyen tisztelt Doktor ur! Az „Elektro-Vitalizer“ készüléket egy hónapja hogy használok b. utasítása értelmében, kezelését értem, működésével meg vagyok elégedve. Eddig már a következőkben észletem javulást: béműt karom nincs oly nagyon elszibbadva és fájdalom nélkül mozgatható, járásom is könnyebb, lépése a ruganyosabb és nem vagyok már könnyen felizgatható, sőtét gondolatokkal egyáltalán nem foglalkozom.
Szelvény egy ingyen könyvre.
Az Elektro-Vitalizer orvosi rend. int. Budapest, Károly-körút 2. félelem. 10.
Kérem részemre díjtalanul, portómentesen és bérmentve zárt borítékban elküldeni a „Modern Villamos Gyógyászati“ ról szóló művet
férfiak részére. (A nem kívánt förlendő) Név: Cím:

Réthy név látható a valódi pemetefü cukorka minden egyes darabkáján. 721v

Beszélőgépek

kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok
részlet-fizetésre is olcsón kaphatók.
MAGY. IPAR ES KERESKEDELMI R.-T.
BUDAPEST,
VI., Kirly-utca 76. sz.
Kérjen árjegyzéket

Oszták-magyar bank.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANK közgyűlésének XXXI. rendes évi ülése

1909. évi február havában fog megtartatni.
A szavazatra jogosított részvényesek, kik ezen közgyűlésnek tagjaiként megjelenni kívánnak, fölhívtnak, hogy legkésőbb hétfő, 1908. évi november 30-ikáig az Oszták-magyar banknak húsz, saját nevükre szóló s 1908. évi július hava előtt keltezett részvényét, szelvényeivel együtt, a budapesti főintézetnél, vagy a bécsi főintézet letéti osztályánál, vagy valamely fiókintézetnél letegyék vagy leköttesék.
Azok a részvényesek, kiknek részvényei a banknál e célból már előbb letétbe helyezettek, ezáltal külön bejelentés nélkül, a közgyűlés tagjaivá lettek.
Az ülésnek napirendje, helye és órája a közgyűlés tagjaival, a Budapesten és Bécsben megjelenő hivatalos lapokban közzéteendő külön hirdetmény után kétfő időben fog közzétetni.
Bécs, 1908. évi október 29-én.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.
Bilinski
Schoeller
Franger

7) Az Oszták-magyar bank alapszabályai 14-dik cikkének 1-5-ös bekezdése: Az Oszták-magyar bank közgyűléseiben csak osztrák és magyar állami álltvalók vehetnek részt.
Az alapszabályok 15-dik cikke: A közgyűlésből ki van zárva:
a) a ki polgári joga teljes élvezetében nincs, különösen az is, a kinek vagyona felől a cső-eljárás megindított, ennek bevezetéséig;
b) a ki fenytő ítélet folytán polgári, poltikai vagy bcsületbeli jogában korlátozva van — ezen korlátozas tartama alatt.
Az alapszabályok 18-dik cikke: A közgyűlés minden tagja csak személyesen jelenhet meg és magát meghatalmazott által nem képviselheteti és a tanácskozányokban és határozatalkodásnál, habár többsége minőségben venne is részt a tárgyalásoknál, csak egy szavazattal bír.
Az alapszabályok 19-dik cikke: Ha a részvények jogi szemlére, nőre, vagy több részvevőre szólnak, annak van joga a közgyűlésen megjelenni és a szavazati jogot gyakorolni, aki a részvénytulajdonosoktól, feltéve, hogy ezek vagy osztrák vagy magyar álltvalók, felhatalmazást mutat fel. A meghatalmazottnak azonban a részvény irtos kivételével egyéb személyes tulajdonságainak fogva (14. és 15. cikk) képeseknek kell lenniök arra, hogy a közgyűlésben részt vehessenek.
(Utannomás nem díjazatik.)

TISZTVISELŐI KÖLCSÖN!

Semmi néven nevezendő levonás, u. m. kezelési költség, tartalékalap stb. nincs. Fennálló tisztviselői kölcsönök magasabb összegre konvertáltnak. Felvilágosítással akár személyesen, akár levélelég díjtalanul szolgálunk. Sürgős kölcsönügvek soronkívül elintéztetnek. Megszavazás után kamatmentes előleg folyósítatik.

A még idáig nem létező kedvező feltételek mellett 6-6 1/2% kamatra 5-30 évi törlesztésre engedélyeztetik, vagy tőketörlesztés nélkül csupán kamat és életbiztosítási díjfizetés mellett, állami, megyei, városi, vasúti tisztviselők, gőzhajózási tisztek, katonatisztek és nyugdíjasok részére.

MAGY. TISZTVISELŐK ORSZ. HITELVÁLLALATA
Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 9. sz
TELEFON: 69-75. TELEFON: 69-75

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

Szőrme-kabátok	30 K-tól	1 lüszter berakott alj	10-15 K.
Szőrme-boák	5 >	1 taftt berakott alj	25-30 >
Toll-boák	10 >	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 >
Flanel-pongyolák	5 >	1 gyermek-gallér	6 >
Női costumók	20 >	1 cloth alsó-szoknya	3 >
Női felöltők	12 >	1 mosó pongyola	5 >

Nagyban és kicsinyben, olcsóbban, mint bárhol az országban.

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és batiszt alsók, pamuttrükközök, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonok, delenek selymek, lüszterek **olcsóbban, mint bárhol Budapesten:** Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból!

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám **Szabott árak?** Árjegyzék ingyen. Telefon 64-30.

A november 19. és 21-iki húzáshoz
ajánlok

osztálysorsjegyeket

Egész 12 kor.,
fél 6 kor.,
negyed 3 kor.,
nyolcad 1.50 kor.

GABDICKÉ

bankháza IV., Kossuth Lajos-utca II. szám.

Vidéki rendelések
pontosan eszközöltetnek.

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

GEREBEN BELA KRISTÓF TER 2

Jelen helyszínrajz szerint

Eladó telkek

Felvilágosítást ad a tulajdonos irodája:
Kutlány János Budapest, 1., Lágymányos-utca 8

Páthető fürdőkád.
50 koronától fe. ebb, kádak 13 koronától fe. ljb. mindenféle szivattyú és vízvezeték berendezést vállalok

LEPKOVICS ADOLF
Wesselényi-utca 51/E, Kereszt-körút és Harsány-utca között
Árjegyzék bérmintva.

30 forint.
Varrógépek

egy új valódi családi Singer varrógép zárszekrényvel 5 évi tartással csakis **SINGER A.**

műgépészeti Budapest, főútlek Akácfa-utca 55. Mindenféle varrógépek javítását legújatnyosabb árban elvégzem. Árjegyzék ingyen

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. enredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebéket, bujaktört (syphilis), lórábakat, elyengült férfierőt, idősekbenél is, emicorizist és annak utóhatait, ideg- és hágerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 3-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyíthat.

Hangverseny-

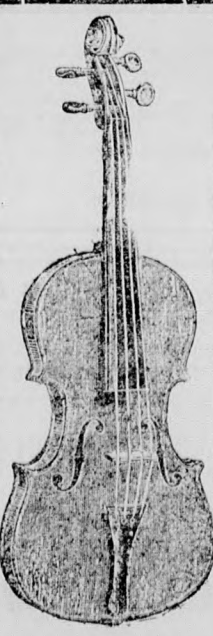
Legmesszebb menő jótállás!

Az árak teljesen felhurozva, de vonónélkül értendők.

16. sz. Jávorfából, gondosan metszve, ébenfarkolatással és hurtartóval, jávorfa-nyakkal, jól kidolgozva, megfelelő hanggal, kitűnő minőség 10.-, 20.-, 30.- Kor. árban.
Havi részlet 2.- korona.

50. sz. Francia utánzatu lakkozással, rendkívül szép jávorfából, mesteri kidolgozásu nyakkal és csigával, finom minőségű felszereléssel 50.- kor.
Havi részlet 4.- korona.

Vonók ujezést csavarral és gyöngyház tolokával 3.-, 3.50, 4.-, 6.- korona árban.

hegedűk

Olcsó árak!

A hegedű a hangszerek azon egyetlen faja, melynél az értéket nem a külső csinoság és szemnek való elíráság, hanem a minőség, a nyersanyag megválasztása és mesteri kidolgozása adja meg.

70. sz. Válogatott jávorfából gondosabb kidolgozásal, spiritszlakkal bevonva, kitűnő hanggal 70.- kor.
Havi részlet 5.- korona.

80. sz. Egész finom, mesteri kidolgozással kiválasztott jávorfából, művészies összeállítással, legf. olajlakkal bevonva, tetszés szerinti színben, nagyszerű hanggal

Osztály: I. II. III. IV/b. IV/a.
Korona 200.- 180.- 150.- 120.- 100.-
Havi részl. 15.- 12.- 10.- 8.- 6.-

Kézpénzfizetésnél 10 % pénztári engedmény.

Hegedűtökök és felszerelési cikkekről kérjen árjegyzéket!

Tessék itt levágni!

Aláírva: Teréz-körút 1 c. sz. címünkre beküldeni.

Iván és Vári

cégnél

Budapest, VI., Teréz-körút 1 c. szám,
1908 november 1-től IV., Váci-utca 22. sz.

megrendelem kor. árban a tulajdalt körülírt hangv. hegedűt és vonót, fizetendő koronás havi részletekben Iván és Vári cégnél Budapesten. Összesen három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi. Teljes kifizetésig a tulajdonjog fenntartását elismerem.

A szállítás alkalmával kérem koronát utánvenni.

Név és foglalkozás:

Lakhely:

Kelet:

1908 november 1-én megjelenő NAGY HANGSZER-ÁRJEJGYZÉKÜNKT Kívánatra ingyen küldjük!

HOLZER

császári és királyi udvari szállító

DIVATHÁZA

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9.

Világvárosi áruház!

Váró- és olvasótermek!

Felvonók!

Külön műtermek:

Kosztümök és francia toalettek

mértékutáni rendelésre.

Külön gyermekruha és felöltő-osztály

== A ==

SOUTERRAINBAN:

Téli kabát	26 K
Plüsspaleto	32 K
Szörmekabát	50 K
Színházi bluz	28 K
Színházi paleto	35 K
Alj, divatos	8 K

Estélyi, színházi paletok és gal-
lérok a legdivatosabb
kivitelben.

Szörmeujdonságok

elsőrendű kivitelben: coboly, nyest
sealskin, perzsia stb.-ből.

Bluzok

Pongyolák

Zsuponok

dus választék-
ban raktáron.

Kalapok

eredeti párisi
modellek után
20 koronától 200 koronáig.

Ésernyők

Övek

Retikulók

Shawlok

a legizlésesebb
és legelegánsabb
kivitelben.

SCHOTTOLA ERNŐ gyáros Bpest

a ruggyanta- (gummi) gyártás meghono-ítója.

Gyár és irodák: VI., Váci-körút 53.

Füzület: Váci-körút 13.

Vizmentes ruggyantázott köpenyegek

divatszövetből urak és hölgyek részére. fekete és barna szövetből szababban dolgozó személyzet részére.

Drosz «háromszög» jegyű
Vizmentes ponyvák.

sárcipők, hócipők, vadászcsizmák.

Arjegyzéket szívesen küldünk.

LUSER L.-féle turista-tapasz

Birtosan és gyorsan ható szer
lyukaszt szemölcs és a talp,
valamint a serok bérke-
menedései, továbbá
mindennemű bőrel-
szarusodás ellen.
A hatásért jól-
állás vállal-
tatik.

Központi
székhely:
SCHWENK L.
győzsz. Meidling—Bécs.

Ez a tapasz csak egy nagyágban létezik és pedig drágán, 120 kor.
Minden háziroton LUSER-féle turistatapaszt kényelm.
Csak akkor valódi, ha minden ha-
zánál uasít és minden tapasz
a melletts védőgáttal és alsórésszel
el van látva, azért is erre ügyelni kell.
Egy doboz ára 1 kor. 20 fill., vidokra 1 kor.
25 fill. előzetes beküldés mellett bérmentve.

magyarországi fő. aktar:
Török József győzsz. Budapest. Király-utca 12. és
Andrássy-ut 26.

A gyermekek kedvencz játéka!

Hogy egész kényelmesen a helyes játékokat
kiválasztásuk és azután a legközelebbi
játékereskedésben beszerezhessük, már mos-
tan kérjük Richter F. Ad. és Ta., kir. udv. és
kam. szállítótól, Bécs I. Operngasse 16. egy leve-
lezőlapon az új arjegyzéknek bérmentes
beküldését

HORGONY- Képző- szekrényekről és egyéb tanulságos játékokról.

A számos ábrával ellátott
arjegyzék mindegyik szek-
rény tartalmáról és az elmés
kiegészítésekről felvilágosítást
ad, mely kiegészítések által
minden egyes Horgony-Ké-
építészekny tervszerűleg
nagyobbitható.

Eredeti Meidinger
Kályhák és Caloriferek
csereppel való bur-
kolásra vagy be-
falazásra.
Telefon 16-15.
Kályhagyára
Andrássy-ut 41. sz.
Szellőzőrácsok minden
nagyágban.

Ha köhög
vagy rekedt, Réthy-féle
czukorkát vegyen 60 fillér-
ért.

Azok a győzesebb részfelvezető
**zongorát,
pianinót,
czimbalmot,
hegedűt**
és szpénzben: arakon a leg-
utabb rendszerű
bankhitel
után kizárólag oszák
Reményi nagy magyar hang-
szertelen.
Prospektus és arjegyzék in-
gyen
Budapest, Király-
utca 52. szám.

Alexe Frank igazgató, Londonban.

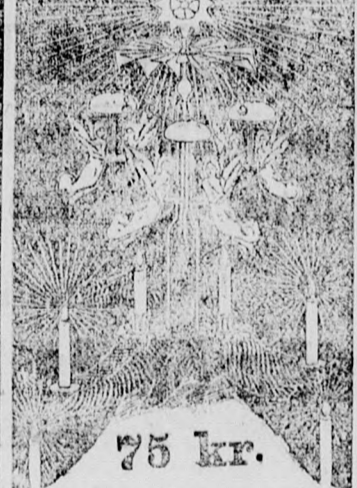
»Készülék hordókrak, h ngeréknak és más hasonló don-
gákból összeállított tárgyoknak előállítására.
című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gya-
korlatba vetele céljából belföldi gyárosokkal összekötéssel
keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási en-
gedélyt ad. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálnak

Marsányi Jenő és dr. Hllesinger
Károly hites szabadalmi ügyvivők,
Budapest, V., Váci-körút 78. szám.

Ne vásároljunk külföldön!

A karácsonyfa ragyogó ékesége! Olcsóbb és jobb, mint
a külföldi utánzatok.

„Glória angyalharangocskák“

(1875. é. cz. e. tör-
vényben védve. Ki-
zárolag P16 1 és
Haasnal)
Fényes közepelt ra-
gyóva a karácsony-
közvetlen hirtetis.
Tündéres fényével
ber gyója az egész
karácsonyat. A 3
gyógya melegeit a
fejsőke: forgasba
jön a rola lecsingő
páncsok a csapcsok
az angyalharangocskák
vezető, egész-
többféle igen kelie-
mes, tiszta ósz-
hangot hallatnak.
— Így a fényes
közepelt ragyóva,
a szent jászolhoz
vonuló nyúl e-
gőre emlékeztetve a
betlehem elvárasztó
erejével áhítatba ejt
bennünket és gyer-
mekeinket. — A
kályhára állva is
kifőnően működik.
A P16 1 és Haas-
féle

„Glória angyalharangocskák“ ára erős középmezőben,
használati utasítással 75 kr.
November 10-ig előre vásárolnak 68 krajczár, mely
időre ut e középmező semmi szín alatt nem adható.
6 darab 3 fill. 50 kr., 9 drb. 5 fill. 90 kr., 12 drb. 7 fill. 40 kr.
24 drb. 13 fill. 25 kr., 30 drb. 21 fill. 60 kr., 50 drb. 28 fill. 80 kr.
100 drb. 45 fill. 100 kr., 150 drb. 60 fill. 120 kr., 200 drb. 75 fill. 150 kr.
Ezerféle gyönyörű fűző-udonságok 12 darab egy
dobozban 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 120, 150, 200, 300, 400, 500, 600, 700, 800, 900, 1000 drb. 1 krajczár 1000 fill.

OLCSÓ DRÓTKERÍTÉS

Horganyozott, többször csavart drótkerítés □-méterje
30 fillértől teljebb.
WITTMANN JÁNOS
drótkerítés- és menyezettad-szövőgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 6. (Frankl vasudvar.)
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

XXVII-ik magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték

Ezen sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonyczélokra fog
fordítottatni. Ezen sorsjátéknak 11969 nyereménye 365.000 korona
összeben készpénzben.

Főnyeremény 150.000 korona,

továbbá:

1 főnyeremény	20.000 kor.	10 nyeremény á	1.000 kor.
1 „	10.000 „	150 „	100 „
1 „	5.000 „	300 „	50 „
5 „	2.000 „	1500 „	20 „
		10000 „	10 „

Huzás visszavonhatatlanul 1908. év december hó 30-án.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten
(Vámpalota) valamennyi posta-, adó-, vámi- és sóhivatálnál, az összes vasuti
állomásokon s a legtöbb dohánytözsében és váltó fizetben.

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

DIESEL-motorral

a tényleges léerő
óránként csak 1 fillérbe
kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel
készítségesen szolgát a
Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapesten.

PÁRISI NAGY ÁRUHAZ = BUDAPEST, =

VII., RÁKOZSI-UT 38

6 darab dupla lehajtott férfi-gallér 2.40 korona

(Melynek rondes ára
70 fillér árarábja)
Schott-féle chifonból,
elszöndök k vas finon mi-
nőség, jóállás mellett, so-
körünyű vasalás. Kapható
5, 6 1/2, 6 3/4, 7 cm. ma-
sságban.
Vidokra legkevesebb
12 darabot küldünk, me-
lyek azonban kívánata
többféle nyakbányák is
lehetnek. — Megrendelés
nél kérjük pontosan a
nyakbányát megjelölni.
Képes nagy árje-
nyek az összes áruokról
ingyen és bérmentve.

E hirdetési rovatban minden szöveges beiktatása közönséges... E hirdetési rovatban minden szöveges beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szöveges beiktatása közönséges... E hirdetési rovatban minden szöveges beiktatása közönséges...

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban...

Gimnáziumi, polgári iskolai magánvizsgákra lelkismeretesen előkészít Magán tanuló Előkészítése...

Rizike Salátagomba 5 kilós postahordó 6 koronáért Meleghy Aladar Kassa.

150000 K vagyonnal bírő hajadon, földbirtokos leánya, 21 éves, férjért keres. Azonkívül még több száz vagyonos parthie előjegyzésben, úgy, hogy minden igénynek bármikor megfelelhetünk...

12 drb. Makart-fénykép, matt vagy fényes 5 ft. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 ft. 12 Visit 150 a legszebb kivitelben HERZ fényképező, Budapest, Bakoczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Egyes önkéntes lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntességre készítő vizsgálatot teljesíti. Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál "Tanár" Budapest, Thököly-ut 8. l. 3.

Azonnali pénz-előleggel beraktározzunk butort, kocsikat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz rakatárainkban "utólagos díj-fizetéssel" és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Téli csomagoló fűszőlő faagymentes csomagolóval postaköszvényként 2.40, 25 kilóként 10 kor. téli nemes fajtáink különleges példányok vegyesen mázsánként 39 korért, fősaranként 2.40 óriás és nemes birsalmat 25 kilóként 6 korért, postaköszvényként 2 K. Fajborokat hektoliterenként 24 nagyban vételnél 18 korért. Szabó Csongrádról.

Mézédes téli fűszőlő fűszerezéseket mázsánként 22 K, téli különleges fajtáink csakis válogatott zamatú példányokat mázsánként 24, 25, 32 és 38 korért, óriás birsalmat 25 korért, posta köszvényként bármelyikből 2.40 téli körtét 3.20 fajborokat hektoliterenként 24 kor-ért nagyban vételnél 20 K-ért. Gyümölcskiv. Csongrádról.

Házilag főzött cukorédes kajsi baracklekvárnak és különleges birsalma-sajtnak kilóját 2 korért, mézédes szilvalekvárnak 1 kor., papírhéjú diót posta szákonként 2.50 korért szállítja Szabó Csongrádról.

Ananász barack lekvárnak és kiváló fűszerezésű birsalma-sajtnak kilóját 2 korért. Házilag főzött mészédes szilvalekvárnak 1 korért. Papírhéjú diót postaszákonként 2.50 korért szállítja. Gyümölcskiv. Csongrádról.

Pénzszekrények és amerikai irodabútorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Pótviszágakra. Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különböztetve és érettségire előkészít (hölgyeket is) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek. 7808

"Fidelitas" magánnyomozó intézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információkat.

Ajtók, Ablakok, vasfedőnyölk, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123. TELEFON 62-80.

Egy előkelő családból származó 42 éves úrnő, kath. 2 nagyobb gyermekkel bír. özv. hivatalnok tekintélyes vidéki helyen 3200 kor. évi jövedelemmel és további emelkedéssel, nyugdíjosultsággal, nősilmi öhajj egy 2-36 év közötti hozza illő özvegy, vagy hajadon művelt urinóvel, kinek 10,000-20,000 koronáig terjedő hozománya van, csakis komoly leveleket, esetleg fényképpel ellátva, mit visszaküldés és hivatalnok becsületszó és titoktartás mellett e lap kiadóhiva alába kérek. "Is-tenben bizzunk" jelige alatt november hó 10-ig (ügy-nökök teljesen kizárva).

Gépészeket elegendő ideigre nyiszintén gazdasági személyzetet, szakértelmet és jószágsá-ért teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakaner Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-67.

Gimnáziumi, reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letelvéshézigényelt tárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanítást kitűnő philologus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanítványok számkorlátolt szám-ban vételnek fel. A bama-latos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. Götsch Hen-rik Budapest, VII., Damja-nich-utca 39. II. em. 10

Gépészet című Ajándék rovata van a he-tenként megjelenő "Molnárak Lapja" szaklapnak (Budapest, V., Csáky-u. 12.) és mulatvány-számok ingyen küldetnek azok-nak, akik levelezőlapon kérik. Minthogy ebben a rovatban a legújabb technikát utasolok kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetők-nek, elektrotechnikusok-nak, motorkezelőknek, fűtő-nek, gépgyári munkásoknak az üzemben és azon kívül szük-ségük van, ennél fogva valószá-sal elragadtatással nyilatkozom em-erről a rovatról azok, akik megismer-ték. A hettlap ára egész évre 8 kor. félévre 4 kor. 259074

Jogi-, politikai szigorlatokra, alag- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szeminariuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszesse össze más hirdetéssel

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítései összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyári Részvénytársaság, Nagymező-utca E 45. szám. 27903A

Szaktanárok vezetése alatt előkészítel-tenek felelősséggel, legrovi-debb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis si-keres vizsga esetén, gyer-mekek és felnőttök (hölgyek is), kik 6 elemi végezték, polgári iskolai magánvizs-gákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulókat, javító- vagy pótvizsgákra és mindentel-ten magánvizsgákra. Felvilá-gosítással szolgál "Tanár" Budapest, Thököly-ut 8. l. 3 aifőszám.

szENZÁCIOS KÖNYV I IRODALMI ÖSEMEGE! A nemi kérdés és a társadalom. Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ókorban. III. A korozártság ideje. IV. A mai kor alapota. V. A prostitu-ció világy. VI. A jövő iránya - Fényes László, a jeles ma-gyar publicista, ezt a kérdést egyényről realizmusmal tárgyalja meg, az igazságok teljesen me-zelőt őszinteséggel és bátorsá-gal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igaz a bizonyos az, mikép hihetőtlen gyorsan kelt el az első kiadás 40,000 pél-dánya. Ez már a hatodik kiadás. A 114 szűnő nyomott oldalas könyv ára bérmentesen küldéssel csak 90 fillér. Hölgyekben is be-küldhető. Kapható a "Molnárak Lapja" könyvnyomdájában Budapest, V. Csáky-utca 42.

Önök övni kell a feleségét! Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a túlbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hála-lratok ezrel igazolják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levélfelvégyért. Frau Anna Kaupa Berlin, 242. Lindenstr. 50

Stenográfia Fákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás in-gyenes gépirás tanítás az összes rendszerű íróegé-neken. A "Stenográfia" Or-szágos Gabelsbereger gyors-író és gépiró iskolában ha-vonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, keres-ke-delmi és szövezerintégi tanfolyamok nyílnak. Leve-lező és vitairási tanfolya-mok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosított és másoló ír-dágya elvállal mindennemű írás és diszmunkák elké-sztését és sokszorosítását. A "Kalligrafia" szépírásí osztályában fényesen be-vallt gyakorlati módszer következtében minden eset-ben sikeres szépírásokta-tás. Mersékelt tandíj. Be-írások naponta kizárólag Bakoczy-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kér-jen tájékoztatót.

Magánnyomozó (örv. bejegyzett cég el-vállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutató-sokat, személyek, laká-sok üzletek felünés nél-küül megfigyelését s el-tűnt egyének és névtel-ten levelek íróinak hi-nyomozását, bel és kü- földön. Barna Libor Já-nos, Budapest, Rákóczi-ut 6. L 16. Telefon 108-52. 28587

Nevelőnőket német, angol, francziákat, boneokat lelkismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelv-ismerettel sürögösen keres-sek. Szegheóné S. Lujza, Budapest, VI. ker., Des-sew-fy-utca 22. 28322.

Parlamentí gyorsírók által vezetett ma-gyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiaita-nárok által oktatott szak-tantárgyak. Az Országos Ma-gyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Ala-pította Martovits Ivan 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsbereger szak-iskola. (Csak Liszt Ferenc-utca 4) sz. előbb Gyár-utca 10) sz. címre vigyáz-zunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépegektől s más hir-detésünktől utánzó nlabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28944

ELEKTRO-MOTOROK minden nagyságban, ál-landó vagy rakár Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Modern urasági butorok alkalmi vételre és eladása hály-, ebédli-, szalonbe-rendezésre és irodai teljes berendezésekre. Dus rakár szőnyegek, függönyök, terít-tek, csillárok, vas- és réz butorokban. GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca Telefon 14-09.

FARAGÓ J. műbutorraktár, kárpitos és díszítő Epest, Váci-utca 2. Elfogad teljes lakberende-zéseket, valamint minden-nemű kárpitos- és díszítő munkákat. 27881 Mintaraktár művész ki-vitelű butorokból, francia és angol szövetekből. Költségetes díjmentes

Pénzkölcsönt 4 1/2 4 3/4 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környéken levo beruházásra I., II., III. he-lyen 15-60 évig törlesz-telhető. Személyhitei tisztvi-selőknék gyorsan eszköz-ölitetik. HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Bu-dapest, I. eréz-körút 11a.

Magán építőiparos-iskola előkészít építő, kö-müves és kőfaragó vizsgá-hoz biztos sikerrel. Szer-ény díjazás mellett el-fogad tervek készítését, felvilágosítókat és sta-tisztikai számításokat. Vagi József műépítés igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Zalogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor, költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizem. SCHILLER ZIDOR ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

Jogtudományi és államtudományi szigor-latokra, alapvizsgákra, állam-vizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos jogi szeminariuma. Budapest, Messelényi-utca 18 szám.

Benzinmotorok 1-25 l. erőig műhelyünkben gyártal kijavítva, valamint új motorok is, jóállással és ked-vező díjazással feltelek mellet kaphatók KALLAI motortelepén Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanítt használt gépezépből ké-szítünk és helyben javítunk

Villamos világítás saját dynamóval, lakó-házak, gazdaságok ré-szére. Telefon és villa-mos cikkek árjegyzéke ingyen. Aranját és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gartner, elek-tromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

BUTOROK hály-, ebédli-, szalonbe-rendezésre, továbbá ur-szoba, iroda berendezése-re és mahagóni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bórgeraffurás eladása és vételre. Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 268 Kálmány-utca sarok.

MEGHODITOTTUK A VILAGOT! UNDERWOOD LEVÉLTÍRÁS... KÉREBEN BELA KRISTOF

Butor részlete is mélyen leszállított árban kapható a Butor-Udvarban Budapest, VI., Eötvös-ut 17. (Andrássy-ut sarokán.) Árjegyzék ingyen.

Soványoság! Az egyedüli eredménytől kísért háziszar a dr. Wil-liam Bartley tanár ameri-rikai ortóp-pora. Sovány-nyak tartós, szép tel-testidomokat nyernek. - Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Vérszegénység, gyenge-ség, idegesség ellen és gyo-morhajosoknak különöz-hetetlen tápszer. Kítun-totte: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek mindon országból. - Dobozon-ként 1 ft 10 kr. Hasz-nálati utasítással. Főrak-tár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelet 1.

Dr. G. Schmidt fülszűrő és házi orvos felő Fülolai... TÓRÓK JÓZSEF gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. szám.

INGYEN DRAGÁBB, MINT NÁLKUNK RENDELT FÉNYKÉP NAGYVÁSOLÓK ADUNK EGY ÉLET HÁGYÁSÁDÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CTM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES OLANKEP ÁRA 10 KORONA. KÉPVISLŐK MINDENKÉTT FELVÉTELENK. SZAVATASSÁG MINDEN IRÁNYBAI FÉNYKÉPHAGYÍTÓ és RAFAEL FÉSTÉSZETI MŰTEREM BUDAPEST, VII. ROTTENBILDER-ut 46. KÖTUNTETVE AZ 1904 ÉVI PÁRISI KÖZMÉLTATÁSOK KÖZMÉLTATÁSON NEHÉZTŐZKI KÖZMÉLTATÁSON DISTONLEVÉL: KERESZTTEL és ARANY-ÉREMMEL.

Gróf Andrássy a jegyzőkért.

Budapest, október 31.

A magánmunkálatok dolgát csak nem hagyják nyugodni. Évről-évre rendszeresen akad egy-egy elszánt ellensége a jegyzőknek, aki vagy a sajtóban, vagy valami ügyvédi kamarában föláll és a jegyzők magánmunkálatairól elszavalja a Kartágóról szóló klasszikus idézetet, kijelentvén, hogy ennek is el kell töröltetnie a föld színéről.

Az idén Nagy Ferencz képviselő vállalta magára ezt a szerepet. A pénzügyi bizottság csüörtöki ülésében a belügyi költségvetést tárgyalták, s ekkor kerültek szóba a jegyzői magánmunkálatok is. A kezdete a dolognak az volt, hogy Issekutz Győző a közigazgatási tisztviselőket el akarta tiltatni a pénzügyi bizottságban való mellékfoglalkozástól, legyen az részvénytársaság vagy szövetkezet. És miközben a honatyák ezen a kemény dión rágódtak, egyszer csak közbeszólt Nagy Ferencz és odadobta áldozatul a jegyzőket. Ő ugyanis a megyei közigazgatás urainak pénzügyi szereplésében semmi bánt nem lát, de ha már okvetlenül javítani akarnak a közigazgatáson, akkor tiltsák el a jegyzőket a magánmunkálatoktól. Ettől aztán rögvest meg lesz mentve a haza, és boldog lesz a magyar.

A szövetkezetekben való szereplésről az „Egyetértés” ugyanabban a véleményben van, mint a magánmunkálatokról. Nemhogy eltűnőnek találják, de egyenesen kívánatosnak hirdetik mindenkor, hogy vajha a szövetkezeti eszmének a jegyzők lennének apostolai, nemkülönben a megyei és járási központokban a takarékpénztárak igazgatói állásában ott láthatnók a főszolgabíró és szolgabíró urakat. Igen egyszerű a magyarázata, hogy ez miről lenne jó: a közigazgatás vezető férfiai ezáltal oly független helyzetbe jönnének, hogy az alkotmányosság megrendülése idején a felfüggesztés veszedelmének oda se néznének. Sőt nemcsak a saját személyüket védelmezhetnék meg minden komolyabb veszedelemtől, de kollégáik egzisztenciáját is megmenthetnék bármely törvénytelen kormány üldözésétől. Hogy minő mértékben teljesíthetnek a pénzügyi bizottságok, és miképpen egyeztetethetnek össze ezt a közigazgatási szolgálattal, ez alárendelt részletkérdés, aminek a megoldásán már csak azért sem kell a fejünket törni, mert az mind szépen meg van oldva ama németországi városokban, ahol a polgármester rendszerint elnöke vagy igazgatója a városi takarékpénztárnak is és ott éppen úgy parancsol, mint a városházán. Poroszországban van a vi-

lág legjobb közigazgatása, ez nyílt titok, és ott van a legtöbb városi takarékpénztár, élén a polgármesterrel. Nos, ha a porosz városok ennek daczára a legjobb közigazgatásu polgári lakóhelyek, akkor a magyar városokat sem kell talán féltetnünk, hogy közigazgatásuk ettől romlik meg.

Ami pedig a községi szövetkezeteket illeti, ezek jövőjére egyenesen végtetessé válnék, ha a jegyzőket kizárnák belőlük. Éppen ellenkezőleg: semmire sincsen oly nagy szükség, mint egy erélyes szabályrendeletre, és ezzel kapcsolatban további intézkedésekre, amelyek részint megparancsolnák a jegyzőknek, részint lehetővé tennék nekik (munkaerejük felhasználásával), hogy a szövetkezeti ügyet felkarolják.

Hogy mit jelent falun a szövetkezet, arról városi embernek fogalma nincsen. A legnagyobb társadalmi baj a kiscgazda életében az anyagi és szellemi ügyefogyottság s az ebből folyó általános lehetetlenség. Állíthatunk akárhány gazdasági akadémiát és középiskolát, sőt akárhány földmivessiskolát is, mindaddig, amíg a földmivessék millióit meg nem tanítjuk az egymással való szövetkezésben rejlő erő fölismerésére és felhasználására, addig az ország termelőképességét csak csigalépcsőkben fogjuk előbbre juttatni. A földmivességi miniszter a vármegyei gazdasági egyesületek útján mindent megtesz, hogy a föld népét szövetkezetek alapítására rábírja és egy évtized óta csakugyan száz és száz különböző szövetkezet alakult, de az mind kevés. A föld népének szüksége van a termelési, fogyasztási és értékesítési szövetkezetekre, szükség, hogy legyenek hitelszövetkezetek, teigazdasági, vajkiviteli, gyümölcsértékesítő, baromfi- és tejáskiviteli, iparnövénytermelő, gazdasági gépeszerző és számtalan más szövetkezetek. Vannak is ilyenek, de ezrével kellene lenniök, akkor paradicsomkert lenne ebből a hazából. Dániának a területe akkora, mint a Tisza-Duna közében fekvő négy vagy öt vármegyéé és mégis ez a kis ország a szövetkezetei révén csupán tejből, vajból, gyümölcsből és szalonnából bevesz évenként 400, az négyszáz millió koronát az angoloktól és a belgáktól. Fele annyit tehát, mint amennyit a mi egész 35-40 millió métermázsa főterményünk, a buza megér. Ha azonban a buzakivitelünket hasonlítjuk össze a dán melléktermények kivitelével, kiderül, hogy ezekből Dánia kétszer annyit kap a külföldtől, mint mi a híres buzáinkból! Harmincz-negyven év előtt távolról sem volt ez így, sőt még akkor sem, mikor már a rendkívül gyakorlati irányú dán népfőiskolák a gazdasági műveléságak reformálását évtizedekig hirdették és tanították, úgy, hogy ott átlag minden hatodik paraszt-

gazda részesül gazdasági oktatásban.) Az igazi föllendülés csak akkor kezdődött, mikor a dán földműveseket a szövetkezetekben csoportosították és szervezték. Ennek csak mintegy 15 esztendeje és ennyi idő elég volt ahhoz, hogy a dán falvak a jólét, gazdagodás és megalégedés lélekemelő jelenségeivel ejtsék bámulatba a külső országbeli utazókat, akik tanulmányutjaikon ott most egymást érik.

Tetszik ez a kép? Kivánjuk, hogy a magyar földművelő néposztály is ilyen sorba jusson. Szeretnők, ha a magyar őstermelés is megkészené az évi értékét? Vagy legalább óhajtuk a mi fejlődésünket ezen az uton látni?

Nos, ez nálunk éppen úgy meg lehet csinálni, mint Dániában megcsinálták. De ehhez nálunk sem elég az elméleti és gyakorlati oktatás tökéletesítése, amivel Darányi oly hervadtan babérokat szerzett. Ehhez az is szükséges, ha a falusi lakosság természetes vezetőjét, a jegyzőt hozzuk abba a helyzetbe, hogy a falu társadalmi életének tevékeny tagjává válhasson. Vegyük le róla a nem jegyzőknek való gépies munkák terhét, kevesbbsük számát a sok haszontalan kimutatás-készítésnek, főképpen pedig könnyítsék az adókövetés és végrehajtás körüli teendőit, utóbbi alól teljesen fölmentvén őt. Akkor aztán csak egy ráutaló körrendeletbe kerül és a jegyző a vármegyei gazdasági egyesület támogatásával minden községben megalakítja és életképesé teszi a megfelelő szövetkezeteket.

A belügyminiszternek abból a válaszából, amit a pénzügyi bizottságban kifogásokat tevő képviselőknek adott, reményünk lehet rá, hogy valamikor ennek is eljön az ideje Magyarországon. Andrássy gróf minden tekintetben igazat adott Nagy Emilnek, aki Nagy Ferenczszel szemben a jegyzőket védelmébe vette, rámutatván, hogy amíg a külföldön a kis egzisztenciák gazdasági szervezését a középirtokosság végzi, addig nálunk ma már csak a jegyzőkben bízhatunk. A belügyminiszter csak azt nem tartja helyesnek, ha oly gazdasági intézményeknél vállal állást valamely közigazgatási tisztviselő, amely fölött felügyeletet kell gyakorolnia, az összeférhetlenség kimondását azonban a vármegyére bizza.

A jegyzői magánmunkálatokra vonatkozólag is tett kijelentést a belügyminiszter és pedig olyan irányban, amely a jegyzők érdekének minden tekintetben kedvez. A miniszter ugyanis a leghatározottabban kimondja, amit mi is mindenkor hirdettünk, hogy a jegyzői magánmunkálatok fentartása első sorban a közönségnek áll érdekében, a falusi lakosságnak, amely nem mehet a maga apró-cseprő ingatlan adás-vételi ügyével a városba a jóval drágább ügyvédhez

Vénasszonyok nyara.

Hüvösek járnak, vége a nyárnak, már hetek óta itt van az őszi. Sárgult fa lombja hull, hull halomra s a napnak gyakran felhő előz.

Ma még omolnak, ki tudja: holnap nem ül-e el mind a sok sugár. Ha kék az ég is, hideg van mégis s a nap oly metsző, van foga már.

Szél tánczos kedvén fölkerekedvén, lejtnek a zörgő hullt levelek; vöröslök, sárgul a tar faágrul a többi s végül mind leperreg.

Kék párafátyol a légen átfoly s napfénybe' reszket a levegő. Zokogva hintett nyájas tekintet könyek fátylán át így tör elő.

Fénybe, sugárba csillanva száll a tünde, pehelylágú pókszővedék s fénylő fehérén könnyű szekéren suhan hol messzebb, hol közelébb.

Uszva kerengnek imbolygó lepek: vénasszonyoknak hazug nyara... Jön hős lehellet s a lenge pelyhet foszlánynyá tépve üzi tova.

És kelnek, szállnak lelkembe fátylak, finom a selymük, hímjük arany;

ó dőre, álnok, szent vágyak, álmok pókszővedéke: én vén nyarant.

S ha hirtelen kél őszi hideg szél, a fátylak tépve szétfoszlanak s álomverőfény bus szeretőjén: rajtam az élet nagyot kaczag.

Haraszthy Lajos.

Ádám és Éva.

Irta: J. H. Rosny.

— Életemet — szólta Stella — néha megkeresiti a lelki furdalás és önvád egy tettem miatt, melynek elkövetését csak hiányos nevelésem teszi érthetővé, bár az sem mentheti.

Tizenöt éves koromban Marguerite unokanővéremmel olyan életet éltünk L.-ben, mely inkább illett vásott gyermeközökhöz, mintsem leányokhoz. Atyám özvegy volt. Marguerite anyja pedig, egy barnabőrű kreol nő, többet törődött papagályaival, mint leányával. Mi ketten bolyongtunk az erdőben, felkuszunk a háztetőkre, napokat töltöttünk a magtár zugaiban s atyám könyvtárában előkutattunk minden tilos és illetlen könyvet. Persze, szép dolgokat tanultunk belőlük!

De bármennyire vásottak voltunk is, komolyabb beszámítás alá eső vétkeket nem követtünk el soha. Csak az átkozott kíváncsiság gyötört mindkettőnket s arra kósztatott bennünket, hogy észrevétlenül kövessük és kihallgassuk a szerelmes párokat, vallassuk a környék szobaleányait s kihívó tekintetünkkel magunkra irányít-

suk a férfiak figyelmét. Ez néhány évig tartott így s mikor közel voltunk a huszhoz, belőlem csakhamar a közmondásos fehér liba lett. De azért az ördög mindkettőnkben benmaradt s a legkisebb alkalom vesztünket okozhatta.

Ez az alkalom csakugyan el is jött egy nagy gimnazista kamasz képeben, akit vakácziózni elküldtek nagynénénkhez, aki egyuttal az övé is volt.

A fiu sajtóságos és bonyolódott jellem volt. Anyja szigorú erkölcsösségben nevelte, tanítói az ideálok szeretetét oltották bele, míg a természet szerelemre teremtette és forró vérral áldotta vagy verte meg. Anyja mindenáron a szentség, a nemesség és tisztaság példányképévé akarta gyurni. Idegei az ellenkezőre csábították.

Ilyképp éppen a pokol fenekére került, mikor sorsa két olyan ördög társaságába vezette, amilyen én voltam és Marguerite. Mikor megérkezni láttuk, szeliden és félénken egymásra tekintettünk a czinkostársak — vagy talán helyesebben: a vetélytársak tekintetével. Mindegyikünk már jó előre jogot és igényt támasztott erre a szentre és dehogyan engedte volna át a másinak!

Róbert felhatalmazást kapott arra, hogy néha-napiján elkísérjen bennünket sétánkra. Ilyenkor történeteket mondott diákéletéből, kéredett földrajzi és matematikai tudományával s végül rendszerint a szentek életéből vett mesékkel mulattatott bennünket. Néha utközben egyikünk vagy másikunk megbotlott egy lábunk alá került kavicsban s úgy tudta intézni, hogy neki esett a fiatal ember keblének. A fiu ilyenkor elhalványodott kissé, megremegett s csak akkor nyugodott meg, mikor sétánkat folytattuk, mint-

vagy közjegyzőhöz, ezek pedig nem költözködhettek ki közülük a falvakba, mert ott meg nem élének.

Volt azonban a belügyminiszter kijelentései közt egy mondat, amit a jegyzők jól véssenek az emlékkükbe és annak idején vonják le belőle a következtetést. Ugyanis Andrássy gróf azt is mondta, hogy a magánmunkálatok jövedelmére a csekély fizetésükre való tekintetből is szükségük van a jegyzőknek. Nem lehetnek eléggé hálásak a jegyzők e gondolat illetően beállításáért, mert a miniszter szavaiból önként következik, hogyha nem fölösleges jövedelem többé a magánmunkálatok hozadéka, hanem a fizetés egy szükséges része, amely csak ezzel a pótlékkal válik a megélhetés alapjává (tartani lehet tőle, szolt a miniszter, hogy enélkül a községek nem kapnak jegyzőket), akkor a miniszter nem zárkozhatik el többé ama kívánság elől sem, hogy jövőre a nyugdíjat ne a csonka fizetés alapján vessék ki, hanem a már anélkül is tulbecsült magánmunkálati jövedelemnek egy részét legalább számítsák hozzá a fizetéshez és a nyugdíjigényt az így fölemelt nyugdíjalaphoz képest állapítsák meg.

A nyugdíjügy országos rendezésének előzetésén ennél örvedetesebb meglepetés valóban aligha érhetne volna a jegyzői világot.

Az 1908. évi XXXVIII. t.-cz. és a vármegyék.

Budapest, október 31.

A községi (kör-) orvosok helyzetén javító törvény szentesítve van, készen van a végrehajtási utasítás is, sőt lehet, hogy mikor ezeket a sorokat írom, már a vármegyék sorsát intéző körök meg is kapták, kézhez vették.

A törvény ugyanis nem intézkedik mindenütt imperative, sőt egyes esetekben egészen a vármegyék hatáskörébe utalja a részleteket, ami egyrészt érthető, mert minden egyes vármegye tudja, ismeri legjobban a saját helyzetét, városainak, községeinek viszonyait.

Ezen, a vármegyék hatáskörébe utalt kérdések megoldása mi reánk, orvosokra igen nagy horderejű és ezek helyes megoldása lesz a kriteriuma annak, hogy az a törvény jó-e, üdvös-e?

Eddig minden kísérletünk, amelyivel a vármegyék vezetőségét ezen kérdések helyes és előnyös megoldására igyekeztünk megnyerni, értelmezvén a hivatott kérdések jelentőségét, abba a kijelentésbe ütközött, hogy be kell várnai a miniszter intézkedését,

ha mi sem történt volna. Máskor meg, midőn egy-egy részletet olvasott fel egy könyvből, vállaikra hajoltunk, hogy hajfűrteink arcát ériék s érezte forró lehelletünket. Ilyenkor nagyokat sóhajtott. Szemmellátható volt, hogy mindkettőnkbe szerelmes. Am szemeiben alig voltunk mások, mint magasan álló oltárképek, kiket szive mélyén hódoló tisztelettel imádozt.

Ez éppenséggel nem volt inyünkre, mert mindketten gyűlöltek az érzélgősséget. Mindazonáltal egy neme a féltékenységek kezdett gyötörni, s ha Róbert egy szóval többet talált mondani Margueritének, mint nekem, az beteggett. Viszont, ha Róbert engem tüntetett ki, Marguerite tekintett rám rosszul rejtett gyűlölettel.

Ilyképp teltek a hetek s már-már közeledett a vakáció vége, mikor egy reggel Marguerite czélzatos boldogsággal elárulta nekem, hogy Róbert őt megcsókolta.

— Nem is képezed — szolt — hogy milyen mulatságos volt. A keble úgy zihált, mintha meg akarna hasadni s minden tagjában remegett . . . Én, én egészen kis leány maradtam. Nem éreztem mást, mintha mama engedelmével valami nyaláncságot enném . . . Egyformán kedvem volt elfutni, vagy újra kezdeni . . . Láthatod, hogy mégis többre vittem, mint te . . .

Dühös voltam. Ugy éreztem, hogy Marguerite árulást követett el ellenem és rutul megcsalt. Boszút forraltam.

Este ürügyet találtam arra, hogy Róberttel egyedül menjek sétálni. Utunkat az erdőnek vettük. Azt mondtam neki, hogy virágokat akarok szedni, s ő, aki botanikus, segítsen nekem azok meghatározásában.

Én hallgatagabb és idegesebb voltam a

azaz be kell várnai a végrehajtási utasítást. Akárhol is tétettek kísérletek a megoldásra, még a leghajlandóbb és a minden előnyös elintézését pártoló vármegye sem ment, nem mehetett tovább a jóindulatu igéretnél s ha eddig hallgattunk, annak éppen ez a körülmény volt az oka. Miután azonban éppen az Egyetértés járt elől mindenkor a harcban, amely folyt a közegészségügy javítása érdekében, most is eddigi elvünkhöz hiven felvesszük újból a fonalat és elmondjuk nézetünket a jelzett kérdésekben. Előre bocsátjuk azt, hogy a vármegyék feladata szép és nemes: egyrészt a közönség érdekét úgy szolgálni, hogy nagy megterheltetés nélkül mindazt megkapja, amire egészségügye érdekében szüksége van s amihez teljes joggal formál igényeket, másrészt a közegészségügy személyi részét úgy rendezni, hogy a közegészségügyet szolgáló orvosok érdekei is megóvassanak. A vármegyék hatáskörébe utaltatott a törvény által: a) a látogatás és rendelés díjazása, az orvosi műtétek megállapítása; b) a lakáskérdés rendezése; c) a fuvar; d) távolsági pótlék; e) a 7 éven aluli gyermekek gyógykezelése; f) a halottkémlés; g) kutvizsgálat, vágatási biztosítandó; h) helyi pótlék; i) vármegyei segély; k) községi orvosi állások, közegészségügyi körök szervezése; l) a székhely kérdés ügye.

Ezeknek egy részét egyenesen a vármegye intézi el, míg másik részében a belügyminiszter dönt ugyan, de a véleményadás a vármegyéké. Azt hiszem, hogy nem végzek felesleges dolgot, ha ezen kérdéseket megvilágítom, hogy így a vármegyék dolgát kissé megkönnyítsem. Ma tudniillik, ha helyes, amit mondok, akkor már indokolva van annak elmondása, ha pedig nem volnék a helyes uton, legalább megmutatom, hogy merre nem kell menni. Lássuk legelőször a látogatási, rendelési és műtétek díjazás kérdését:

A törvény alkotói igen helyesen vélekedtek akkor, amikor a jelzett orvosi díjazások kiszabását a vármegyékre bízták, hiszen, mint már említettem, minden vármegye maga ismeri legjobban körülményeit.

Direktívát adott a törvény a vármegyék elé, amikor meghatározta, hogy a látogatási díj nem lehet kevesebb nappal egy, éjjel két koronánál. Ezen kérdésnél, ha megengedem azt, miszerint vannak vidékek, ahol ezen minimális tétel nem emelhető, viszont meg kell azt is engedni, miszerint más helyeken ez a legkisebb díjazás meg nem hagyható; amott a közönség, itt az orvos érdeke figyelmen kívül hagyható nem lévén.

Az orvos fizetése éppen azért határozott meg

szokottnál s Róbertet is szórakozottabbnak találtam. Egy dolog tisztán állott előttem s ez az volt, hogy mindenáron messzebb fogok menni, mint Marguerite, anélkül, hogy tudtam volna, mit értek tulajdonképp ez alatt.

— Szegény kis Róbert! Elgondolkozva haladt mellettem s összereszttem, mikor hirtelen rátámadtam.

— Kit szeret jobban, Róbert? Engem, vagy Margueritét?

Ugyanakkor megragadtam kariát, arcára hajoltam és mélyen szemeibe néztem.

A fiu valamit hebegett.

— Talán Margueritét? — kérdeztem.

— Én mindkettőtöjüket szeretem.

— De ha választania kellene?

Róbert rekedten felelt:

— Azt hiszem, Stella, nem tudnék választani.

Engem előgott az örület. Leültem a fübe s nyakánál fogva arczomra huztam fejét.

— Jöjünk tisztába egymással — szoltam. — Ha ön megcsókolta Margueritét, engem is megcsókolhat.

A fiu meg akarta csókolni homlokomat, én ajkamat nyujtottam neki. Elhalványodott és megcsókolt . . .

Öt perc múlva keservesen sirt mellettem a gyepen. Én diadalmasan mosolyogtam. Marguerite csókja meg volt boszulva.

— Ne sirjon, Róbert! — vigasztaltam a fiut. — Nem fogok szólni senkinek.

Hasztalan volt. Róbert tovább zokogott, mintha üdvössége ment volna veszendőbe.

oly alacsony összegben, mert a törvényhozás számít arra, hogy az orvosnak emellett az orvosi gyakorlatból mellékkeresete is lesz. Le kell ezen tételnél számolnom egy ellenvetéssel, hogy hiszen a magánorvos nem kap semmi fix fizetést! Igaz, de ezzel szemben áll az, hogy a magánorvos ott telepedik le, ahol a viszonyok olyanok, hogy megélhetését biztosítják, míg a községi, még inkább a körorvos, már előre tudott szegény nép közé kerül, hiszen ezen állások éppen azért szerveztetnek, hogy a szegény nép idejekorán juthasson orvosi segélyhez. Azt is hallottam, hogy hiszen az ügyvédek sem kapnak fizetést. Hát erre minden egyéb érvtől eltekintve, csak azt említem emg, hogy nincsenek ám körüvédek, mert ha lennének, ők is megkivánnák a fizetést! A vármegyéknek tehát ezen kérdés megoldásánál azt kell szem előtt tartani, hogy a közönség se terheltesék túlságosan, de az orvos is hozzájusszon nehéz munkája méltányos díjazásához. A rendelés se legyen sehol kevesebb egy koronánál. Az a terhes, szünetet nem engedő foglalkozás, amelyben az orvos egész életét tölti, annyira az orvos testi épségének rongálásával van összekötve, hogy szinte számokban kifejezhető a káros hatás.

Mikor például valamely nagyobb szabású vállalat munkásai orvosi ellátásáról van szó, amely sajtáságos módon előszerefttel indul meg inkább őszszel, mint nyáron — talán mert ekkor szünek a mezei munka és olcsóbb a munkáskéz — ha rá gondol az orvos azon kellemetlenségekre, amelyekkel az ilyen orvosi gyakorlat összekötve van, nem csoda, ha elkeseredik.

Három-négyszáz munkás dolgozik most is egy tiszai tölts elkészítésén, mind tagja a betegpénztárnak és most, a havas esőben, egy minden oldalról szabadon álló, a szélnek kitétt deszka-atkotmányban kell a beteget megvizsgálni, amolyan deszka-fala három-négy ujnyi lézaggal rovatik össze, fütellen, az alja a nedves, hideg talaj . . . mikor ilyen helyen végzünk pár óráig tartó rendelést, bizony-bizony nagy veszélyben forog testi épségünk. Azt szinte fel sem vesszük, hogy velünk egy helyiségben, orvosi rendelésünket megzavarva iszik a dologkerülő vagy inniszerető szekeres-gazda vagy kukikos.

Mikor éjjel meleg ágyunkból keltene ki, hogy beteghez menjünk, jó arcot kell hozzá csinálni és még haragudnunk se lehet, ha a beteg már hetek óta fekszik és addig nem hívott orvost, mert csak éppen a mi éjjelünkre fáit a foga.

Más rendkívüli orvoslátogatások is vannak; például elég gyakran kell ebédünket vagy vacsoránkat is félbeszakítanunk; elég gyakran kell a rendelő-órát is otthagyni sürgős esetekben.

Mind ezt azért mondom el, hogy a látogatási és rendelési díjak megállapításánál ezeket a rendkívüli eseteket is figyelembe kellene venni. De ha már esetleg nem akarja a vármegye a díjazás kérdését ennyire tagolni, ha nem akar egyéb megkülönböztetést tenni, mint éppen csak a nappali és éjjeli munkát akarja egyöntetlően díjazni, akkor ezek megállapításánál legyen méltányos.

A vármegyékre van bizva a lakásügy rendezése is.

A törvény intencziója — úgy látszik — inkább az, hogy az orvos lakáspénzt kapjon, mintsem hogy lakása legyen. Nem tartom helyesnek az elvet, amely a törvényben le van téve, mert a községi és körorvosnak, de különösen a körorvosnak kell, hogy jó lakást adjanak a községek és lakáspénzről csak akkor lehet szó, hogy ha az orvos inkább ragaszkodik valamely ok miatt a lakáspénzhez.

Végelemzésben ugyan egyre megy ki. A fő az, hogy a kérdés igazságosan legyen megoldva. Ha az orvos lakáspénzt kap, akkor legyen az annyi, hogy érte jó lakás legyen bérelhető, viszont, ha kész lakást kap az orvos, legyen az jó lakás.

Nem akarok hosszasan időzni ezen kérdésnél, hiszen a vármegye intézői intelligens emberek és tudják azt, hogy minőnek kell lenni egy orvosi lakásnak.

A legtöbb körorvosi székhely szintén, mint a kör többi községei, szegény hely, ahol a letelepedő orvos nem talál az ő lelki igényeinek megfelelő társadalmi életet; szellemi élete olyan, aminőt ő maga terem magának: ezért aztán ilyen helyeken az

egvedülly nyugvópont életében a családi kör. Még kell, többet mondok, meg muszáj nőülnie és akkor, ha megvan a család, annak legalább türehető lételt kell biztosítani és erre első kellék a jó lakás.

Azonban nemcsak az orvos magánérdeke teszi elkerülhetetlen szükségessé azt, hogy az orvosnak jó, elég nagy és egészséges lakása legyen, hanem a közérdek is, sőt talán első sorban éppen ez, hiszen mindnyájan emberek vagyunk, mi ránk is alkalmazható az, hogy: „homo sum, nihil humani a me alienud puto” és akkor bizony nagyon könnyen és elég gyakran beállhat az a körülmény, hogy a beteg nem érintkezhetik az orvosával tanuk előtt, nem is megy az olyan orvoshoz, akinek nincsen külön rendelő szobája, amihez hozzádukál a fűthető előszoba, ahol a vizsgálatra váró többi betegek leülhessenek.

Szükséges az is, hogy az orvos családjá teljesen elkülönítve legyen a rendelő helyiségtől, hogy — ami elkerülhetetlen — ha ragályos beteget hoznak az orvoshoz, a ragály ne terjedjen az orvos családjára, mert ez egyrészt embertelen, de másrészt közveszélyes, mert az az orvos, aki ragályos betegét ápolja, a mellett éjjelezik, könnyebben hordhatja szét a kórt, mint hogy ha családjá mentve marad.

Az orvos lakásának állani kell a következő helyiségekből: legyen benne négy lakószoba, konyha, cselédszoba, éléskamra, az udvaron kut és minden mellékhelyiség, ami egy házhoz szükséges; legyen istálló, disznóól, tyúkól, tágas udvar és lehetőleg kert; legyen külön rendelőszoba, tágas, világos, jól szellőzhető, jól fűthető, ehhez mulhatatlanul fűthető, tágas előszoba a váró betegek számára.

Vetkezze le már egyszer a közönség az orvos-szal szemben azt a fel sem vevő, kicsinylő, sőt sokszor ellenséges indulatot: „jó annak ez is!” Legyen humánus, hiszen magáért teszi.

Tudtára kellene, hogy ébredjen már a közönség annak, hogy egyetlen egy olyan állás sincsen a világon, amelyikben foglalkozó egyén, nihilyst közérdekű munkát végez, önmagának dolgozik. A tisztviselői kar, az egész vonalon, állami, közigazgatási s hármii másféle, a katona, az újságíró, mind, mind a közérdekért dolgozik és a közönség tévesen fogja fel az ügyet, mikor azt mondja némelyik nagy büszkén: „fizetem!” Igen, biztosítja a munkásának a megélhetését, a legtöbb esetben szűkmarkulag, azért, hogy őt szolgálja.

Mindenekelőtt pedig talán az orvos az, aki a neki nyújtott díjért legtöbbet tesz és legnehezebb munkával a köznek.

Dr. Bodnár Sándor,
a körorvosi és községi (városi)
orvosi osztály elnöke.

IRODALOM.

* **A kereskedelmi gyorsírás tankönyve.** A kereskedelem számára igen hasznos könyv újabb kiadása hagyta el a sajtót: Kozma Bernát okleveles gyorsírás-tanár: A kereskedelmi gyorsírás tankönyve (levelezőírás a Gabelsberger-Markovics rendszer szerint), mely hivatva van nagy szolgálatot tenni kereskedelmi oktatásunk terén. A kitiűnő tanító módszer, a gyakorlati igényeknek megfelelő beosztás; a kereskedelem eszmeköréből vett kimerítő tananyag tulajdonságai e tankönyvnek, melyet a miniszter a felső kereskedelmi iskolák engedélyezett tankönyvei sorába felvett. Szerző teremtette meg hazánkban a kereskedelmi gyorsírási irodalmat s a tankönyvírás terén ebben az irányban még ma is egyedül áll. Kiadó: Kereskedelmi gyorsíró és gépiró iskola (Budapest, II. Iskola-utca 27.) A könyv ára 2 korona 20 fillér.

* **Dízel-Mika: A vadászek.** Ez a címe annak a pompás díszkötésű könyvnek, amely most hagyta el a sajtót, hogy társul szegődjék Nimród híveinek. A munka, mely a vadászekről, a vizslák idomításáról és vezetéséről szól, a maga nemében valóban egyedül álló s valószínű, hogy minden vadászember megszerzi magának. A vadászekről eddig is több apró könyv létezett a magyar irodalomban s így a most megjelent mű nem az első, mely erről a tárgyról szól, de mégis az egyetlen, amely teljes alaposággal dolgozza fel ezt a vadászok részére fontos ismeretkört. Beszél ez a könyv

az összes vizslafajokról, az angol, ir, skót setterekről; részletes ismertetését és leírását adja a spániel, véreb, kopó, agár, tacsó, foxterrier, pudelpointer tenyésztésének, felnevelésének, idomításának és a vadászterületekre való bevezetésének s ezeket a pompás állatokat tizenöt művészi, színes mellékleten és számtalan gyönyörű szövegképen szemlélteti. Az egészvázsonba kötött díszes és vaskos könyvet az Athenaeum adta ki és kilencz koronáért minden könyvkereskedésben kapható.

* **Hétfalusi csángó népmesék.** Gyűjtötte Horger Antal. A Magyar Népköltési Gyűjteménynek most megjelent tizedik kötete egyike a legértékesebbeknek ebben a rendkívüli nagyfontosságú, etnográfus, szépirot és laikus olvasót egyaránt érdeklő vállalatban. Mert ebben a legutolsó kötetben megjelent mesék a magyarság olyan töredékének lelke és gondolatvilágába vetnek fényt, mely már azért is teljes figyelmünkre érdemes, mivel hosszú évszázadok szász és oláh befolyása mellett is meg tudta őrizni sajátos magyarságának eredeti jellegét. A figyelő szem ezekből a mesékből is észreveheti, hogy a hétfalusi csángók nem külön népi, hanem elszakadt vérei a székely törzsnek, észreveheti, hogy az oláh és német hatás csak szókincsén tudott nyomot hagyni, de képzeletükön zavartalan fényben csillog a magyar fantázia minden keleti szingazdagsága és káprázató pompája. És színmagyar az a melegség, az a kedves humor is, mely ezekből a mesékből kiárad. Gyűjtötte Horger Antal, aki igen tanulságos bevezetéssel és minden szükséges felvilágosítást megadó jegyzetekkel látta el a kötetet, nagyon helyesen cselekedett, hogy azokat a fonetikus sajátosságokat, melyek országsszerte ismeretesek, vagy határozott szabályba foglalhatók, nem jelölte meg a szövegben. Így a szebbnél-szebb meséket a laikus is nagy élvezettel olvashatja és amellet még népies eredetük színes zománcában is gyönyörködhetik, minthogy Horger a népies mondatszerkesztésnek és előadásmódnak minden jellemző vonását a legteljesebb gondossággal tünteti fel. A mindenképpen érdekes kötet, melyet, mint az előzőket, a Kisfaludy Társaság megbízásából szintén Vargha Gyula szerkesztett, az Athenaeum kiadása és ára 6 korona.

* **A peres eljárás felfeszakítása, felfüggesztése és szünetelése.** Ilyen cím alatt értékes monografia hagyta el a sajtót dr. Pap József ügyvéd, egyetemi nyilvános rendkívüli tanár, a budapesti ügyvédi kamara elnökének a tollából.

A perjogi tudomány nálunk meglehetősen el volt hanyagolva, csak az utolsó évtizedben kezdik önálló jogi tudományként művelni. Az új perrendtartás küszöbén különösen jelentős minden perjogi monografia, mely az eszmék tisztázásához vezet s ez aktualitásában és jelentőségében nagyban emeli dr. Pap József kiváló munkájának értékét. Szerző feladatává tűzte ki a polgári peres eljárás szünetelésének, felfeszakításának és felfüggesztésének okait tüzetesen megállapítani, azok hatásait kutatni s vizsgálni, hogyan lehet ismét felvenni a felfeszakadt eljárást. Különös figyelmet érdemel a II-ik rész: a per tárgyalásának felfüggesztéséről egy más polgári vagy büntető eljárás jogerejű befejezéséig, illetőleg a közigazgatási bíróság végérvényes döntéséig. Szerző megvizsgálja az egyes lehető eseteket s levonja a szabályokat. Igen behatóan tárgyalja az anyagi jogerőt. Attér azután a perfüggőség taglalására. Rámutat arra, hogy a büntető per többileképpen jöhet összeköttetésbe a polgári perrel, nevezetesen, ha ugyanaz a tett büntető és magánjogi következményeket von maga után. Az értékes tanulmány a Franklin-társulat kiadásában 174 oldalon jelent meg, ára négy korona negyven fillér.

A „Vasárnapi Ujság” november 1-i száma Brocky Károlynak, az Angolországban élt híres magyar festőnek hat eddig kiadatlan festményét közli fölfelezőjük, dr. Nyáry Sándor cikkekkel. A Petőfi család sírjának exhumálása, olasz temetők, dr. Farkas László és Ghyvay Kálmán arcképe, a német császár fiának esküvője, az épülő új műegyetem stb. adják a többi képanyagot. Mikszáth Kálmántól két közlemény is van e számban: A fekete város című regénye s finom vonalú jellemrajz dr. Farkas Lászlóról. Endrődi Sándor és Bodor Aladár verse, Ady Andre elbeszélése. Lemaitre regénye adják a többi anyagot. Egyéb közlemények: színházi czikk, Kottász Károly művészi rajza, tárczacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* **Vadász-Naptár.** A vadászat helyes gyakorlása, ok- és célszerű vadtenyésztés előmozdítása, valamint a vadászat összes ágaira vonatkozó tudnivalók hasznos ismertetése czéljából íródott a Vadász-Naptár. Ez már az V-ik évfolyama. Szerzőjét, Remetei Kőváry János vadászati író, a magyar vadászok és erdészek a szaklapokból is nemcsak mint szakíró,

hanem mint kiváló vadászt is a legelőnyösebben ismerik; munkáján meglátszik, hogy annak minden egyes adatait nem theoretikus fejtegetésekből, hanem a gyakorlati vadászatból merítette. A szépen kiállított és izléses czimkével bekötött naptár, Ifj. Nagel Ottó kiadása, Budapest, Muzeum-körut 2. sz. Ára 3 korona.

A gyermek érzelmi világa.

II.

Nyilvánvaló, hogy a gyermek szervezete sokkal zsegebb s ezzel együtt érzékenyebb, mint a felnőtté, mi maga után vonja az érzelmi világ egyes köreinek fokozottabb tevékenységét s vezérlő szerepét.

A gyermek egész mivoltát bizonyos ideig nagyobbára csak érzelmei vezérik s kormányozzák.

Később a szervezet erősbödéséről, az egyes érzelmei hatalma mindinkább csökken s főszereplő mellékszereplőre süllyed.

Az érzelmi világ tevékenységi és minőségi körét nagyban befolyásolja a gyermek vérmérséklete. Mert kétségtelen, hogy más-más az érzelmei szerepe és mineműsége, mondjuk, a sangvinikus gyermeknél, mint a melancholikusnál s viszont más a cholericus, mint a phlegmatikus gyermeknél.

Azonban tény, hogy a gyermek javarésze általánosságban véve sangvinikus természetű, eme természet később, az ifju korban nagyobbára cholericussá válik, mi megmástitja az érzelmei folyását és körét is.

Az érzelmi világ helyes irányításánál számba kell vennünk a gyermek korát, felettségét és nemét.

E helyütt mondanunk se kell talán, hogy a gyermek érzelmi világa a korrall egyre változik. Egyes ténykedési körei teljesen, avagy csak kevésbé el-eltűnedeznek s helyükbe újak, az előbbiektől eltűnő színezetűek merülnek felszínre, mások ismét alapjukban megizmosodnak, avagy bizonyos mértékig lefokozódnak.

Ami pedig az érzelmi világnál szereplő gyermek nemét illeti, arra nézve röviden jelezhetjük, hogy a leányok a természetűl gazdagok s nemesebb érzelmei világgal vannak felruházva, mint a fiuk, mi az irányításnál különösképen figyelembe veendő.

Az irányítás helyessége magába zárja az érzelmi világ alapos ismeretét is, mert e nélkül a szóban forgó munka felszínessé válik.

Ez alkalommal nem terjeszkedünk ki az érzelmi világ minden egyes körének részletes tárgyalására; csak futólag s mintegy közbevetőleg említjük, hogy maguk az érzelmei lehetnek kellemesek és kellemetlenek. Mint a kellemes, úgy a kellemetlen érzelmei lehetnek ismét értelmiek és érzékiek. A fejlődés törvénye bizonyítja, hogy a normális gyermek érzelmi világnak valamennyi körét magával hozza a világra. A létező érzelmei közötti különbség csak az, hogy a gyermek egyes érzelmei korábban, mások ismét későbbben lépnek a cselekvés terére. A gyermek érzelmei között találunk olyanokat, melyek kizárólag maguktól támadnak s olyanokat, melyek bizonyos keltő erőre utalnak, hogy életműködésüket megkezdhessék.

Az előbbi csoportba tartoznak az u. n. elemi érzelmei; az utóbbiba főleg azok, melyek a gondolkodással és az akarattal kapcsolatosak.

A gyermek legeslegelső érzelmei: az elemi érzelmei. Ezek magukba záriák az u. n. azonossági, különbségi, játék s a felismeréssel társuló érzelmei.

Az u. n. magasabbfokú érzelmei, mint pld. az értelmiek és az akaratiak, az agykéreg, illetve az idegrendszer fejlődésével párhuzamosan haladnak s az őket fejlesztő hatások száma és minősége által hovatovább gyarapodnak.

Azonban a gyermeknél eléggé sokszor nyilvánulnak a határozatlan érzelmei is.

Az érzelmei keletkezési időpontja korántsem azonos minden egyes gyermeknél. Rendületlen összefüggésben van egyrészt a gyermek testi és lelki állapotával, felettségével, másrészt a külső világ hatásainak mineműségével és mennyiségével.

Minden szülőnek s nevelőnek ismernie kell azt a mozzanatot, melynél az érzelmek irányítása kezdődik. Azonkívül ismernie kell a fejlesztés terjedelmét körét és az érzelmeknek abba való észszerű beillesztését is.

Mert helytelenségeket követne el akkor, ha az irányítás eszközeiül olyanokat választana, melyek az egyes érzelmeknek, pld. az irigységnek, a dühnek, a félelemnek, stb. tápot nyújtanának, esetleg bizonyos fokú zavarra vezetnének; avagy pedig olyanokat, melyek pld. a hála, részvét, ragaszkodás, szemérmesség, stb. feikeltését s izmosodását csökkentenék. Az irányító mindezeket kívül tisztában legyen az érzelmek mindennemű és rendű zavarásával, azok okaival s orvoslásával. Mert tudvalevő, hogy az érzelmeknek felette sok, részint könnyebb, részint súlyosabb kimenetelű zavara lehet.

Az előadottak nagy általánosságban némi utbagazítást nyújtanak a gyermek érzelmi világa helyes irányításában. Ez azonban édes-kevés ahhoz, hogy ez érzelmi világ körét helyesen fejleszthessük s irányíthassuk. Ennek keresztülvételéhez minden egyes érzelmi kör külön-külön való ismerete szükséges.

Szobolovszky István.

Maláta tápsör különlegesség

Hercules-sör

Budapest lépv. Mosch B. Király-u. 99. Arj. ingye

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

220. számú játszma.

Játszották a düsseldorfi A) főversenyen 1903. augusztus hó 12-én. (IX. forduló.)

Francia védelem.

Világos:	Sötét:
Gajdos János	Rausch M.
Budapest.	Eibenstock.

1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Hb1—c3	Ff8—b4

Ez a védelem, melyet először báró Kolisch játszott a Paulsen L. elleni match játszmáiban, nem ajánlatos s csak elvétve fordul elő. Nem ajánlatos pedig azért, mert sötét később vagy kénytelen cserélni c3-on, amiáltal csak a világos gyalogállást erősíti vagy pedig vissza kell vonulnia d6-ra s ez esetben a tett lépés csak tempóvesztés.

4. e4×d5
A sötét futárlépésének hatástlaná tételére a leg-egyszerűbb válasz. 4. Ff1—d3 nem oly jó, mivel 4... c7—c5! lépéssel sötét nagyon komplikálhatja a játékot. Ha 4. Vd1—g4, úgy egyszerűen 4... Hg8—f6.

4. ...	e6×d5
5. Hg1—f3	...

Történhetik 5. Ff1—d3 is, azon szándékkal, hogy Hg1—e2 következhesse.

5. ...	Hg8—f6
6. Ff1—d3	Ff8—c6

Jobb volna 6. ... 0—0. 7. 0—0, Fc8—g4 stb. 7. 0—0 h7—h6

Sötét nem akarja megengedni a huszár lekötését. Ha ugyanis sötét most 7. ... elsánczolna, úgy következnek 8. Fc1—g5, világosnak jobb játékkal; mint az 1883. nürnbergi versenyen történt Schalopp és Blackburne között.

8. Hc3—e2	Fc8—e6
9. c2—c3	Fb4—d6
10. He2—g3	Hc6—e7
11. Hf3—e5	c7—c6
12. f2—f4	0—0
13. Fc1—d2	Vd8—c7
14. Vd1—e2	Bf8—e8
15. Ba1—e1	Kg8—f8

Sötét e pontig óvatosan fejlődött, mindazonáltal nyomott állása van s különösen az e7-huszárnak nincs jó helye. A királylépés nyilván azért történik, hogy utat csináljon a huszárnak — de hová!?

15. ...	c6—c5 s utána He7—c6.
16. Ve2—d1	...
Számításba jön 16. Hg3—h5.	...
16. ...	He7—g8
17. h2—h3	Be8—e7
18. Hg3—h1	...

Világos itt Hh1—f2 és g2—g4 a királysármnyi támadást tervezi.

18. ... Hf6—e4
Sötét megragadja az alkalmat, hogy huszárával beállhasson, számítva arra, hogy világos odaadja egyik futárját. Jobb azonban 18. ... Ba8—e8.

19. Fd2—c1
Erélyesebbnek látszik 19. f4—f5.

19. ... c6—c5
Sötét eltalálja, hogy mikor kell a legrosszabb lépést megtenni.

20. Fd3×e4 d5×e4
21. d4—d5 Vc7×e5

Sötétnek már veszített állása van. 21. ... Be7—d7-re következnek 22. d5—d6 döntő állással.

22. d5×e6	Ve5×e6
23. Fc1—f2	Ve6—c6
24. Fc1—f4	Be7—d7
25. Vd1—e2	f7—f5
26. Hc3×e4	föladja.

26. ... f5×e4-re következnek 27. Ff4—d6†, Kf8—e8 28. Bf1—f8† matt.

Elhasznált gondolkozási idő: Világos: 53 perc; Sötét: 1 óra 55 perc.

221. számú játszma.

Játszották a düsseldorfi A) főversenyen 1903. augusztus hó 14-én. (XI. forduló.)

Bécsi huszárlélek.

Világos:	Sötét:
Gajdos J.	Kunze W.
Budapest.	Berlin.

1. e2—e4	e7—e5
2. Hb1—c3	Hg8—f6
3. f2—f4	d7—d5
4. f4×e5	Hf6×e4
5. Hg1—f3	Hb8—c6

Szokatlan folytatás. Jobb 5. ... Ff8—b4, vagy akár 5. ... Fc8—g4 is

6. d2—d3	He4×c3
7. b2×c3	Ff8—e7

Figyelmet érdemel 7. ... d5—d4.

8. d3—d4	0—0
9. Ff1—d3	f7—f5

Sötét gondatlanul játszsza meg a szokásosnak látszó lépéseket. Jobb volt 9. ... f7—f6.

10. 0—0	Fc8—e6
11. Vd1—e1	Hc6—a5
12. Ve1—g3	Kg8—h8
13. Hf3—g5	Fc7×g5
14. Fc1×g5	Vd8—d7
15. Bf1—f4!	Ha5—c6

A tervezett c7—c5-höz sötétnek nincs ideje. Ha 15. ... h7—h6, úgy 16. Bf4—h4, nagyon erős támadó állással.

16. Ba1—f1	Hc6—e7
------------	--------

Sötét gyalogáldozatra szánja magát. 16. ... g7—g6-ra h2—h4 és Fg5—f6-al világosnak szintén erős támadása volna.

17. Fg5×e7	Vd7×e7
18. Fd3×f5	Fc6×f5
19. Bf1×f5	Bf8×f5
20. Bf1×f5	Ve7—a3

A sűrű csere által létrejött végjátékban világosnak a szabad gyalogjával könnyű játéka van.

21. h2—h4!	Kh8—g8
22. e5—e6	Va3—c1†
23. Kg1—h2	Vc1×c2
24. Bf5×d5	Ba8—f8
25. Bd5—d7	Vc2—g6
26. Vg3×c7	Vg6—e4
27. Vc7—g3	...

Jobb mint 27. Bd7×g7†.

27. ...	g7—g6
28. d4—d5	Bf8—f4
29. Bd7×b7!	...

Egyedüli lépés az örökös sakk elkerülésére.

29. ...	Bf4×h4†
30. Kh2—g1	Bh4—f4
31. Bb7—b8†	...

31. Bb7—b4 azonnal nyert volna.

31. ...	Bf4—f8
32. Bb8×f8†	Kg8×f8
33. Vg3—f3†	föladja.

Elhasznált gondolkozási idő: Világos: 57 perc; sötét 36 perc.

Sakk-hirek.

Mieses mester Temesvárott. Miese, a kiváló német mester Bukarestből visszajövet, a hét elején a temesvári sakk-körben tartott szimultán előadást. Mieses 22 játszma közül megnyert 18 játszmát, veszített három játszmát és 1 remis lett. A német mester másnap tábla nélkül játszott egyidejűleg öt ellenféllel és szép eredményt ért el, mert megnyert négy játszmát s csak egyet veszített. Miess különben csütörtök óta Budapesten tartózkodik.

Lodz. A hármastesterverseny, mint előre várható volt, Rubinstein győzelmével végződött. A végeredmény a következő: Rubinstein 9½, Marshall 8, Salve 6½.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszor, igen számos esetben kitünő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserü páratlan hatása!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

Szerkesztői üzenetek.

Gazda. 1. Már több ízben megüzentük, hogy a kisebb gazdák is használhatják az adómentes benzint, épp úgy, mint a kisiparosok. 2. Kisebb gazdaságokban nagyon bevált ez a rendszer. 3. Legcélszerűbb, ha a Tattersall igazgatóságához fordul, ott pontosan megtudhatja, mikor lesznek luxuslővásárok. Mi ezt a pillanatban nem tudjuk. Közgazdaság rovatunkban azonban idején részletesen meg lesz írva. **Károlyfalva.** Kovács. Államsegélyért folyamodhat. Ezt — természetesen — minden kisiparos megveheti. Kérve nyitja a kerületéhez illetékes Kereskedelmi és Iparkamaránál adja be. Az majd felterjeszti a kereskedelemügyi miniszterhez.

Kisgazda. Alsólendván a következő vásárokat tartják: Január 25., bőjt húsvét hetében csütörtökön, húsvét előtt nagycsütörtökön, Szentháromság vasárnap utáni hétfőn, július 28., augusztus 28., október 28., Katalin napján és karácsony előtti csütörtökön. **Angol, Kassa.** Egy font sterling = 20 shilling = 240 penny = 20 korona.

Postavezető. A „Köztelek” napra minden évben megjelenik. Az év vége felé. Pontosán nem tudjuk, hogy már novemberben-e, avagy csak decemberben.

Anna, Dömös. Nem alkalmas. Velenczében ilyenkor kellemetlen, hideg idők járnak. Semmit sem fog abból ott találni, amit keres. A lakások és hotelek nincsenek úgy berendezve, mint a mi éghajlatunknál megszoktuk. Húsvétkor igen. Olyankor sok az idegen, talán túl sok és egy kicsit farszító a sok egyházi ceremónia. Mindenesetre inkább, mint most. A téli szezon inkább kedvez Párisnak, Berlinnek, vagy Londonnak. Színházak, mulatók, muzeumok nyitva vannak és három hetet igazán kellemesen lehet eltölteni. A fiatal házask babonája, hogy a mézesketek sehol nem lehet úgy eltölteni, mint Párisban.

K. P., Kolozsvár. Az ünnepségek és a nagy előkészületek nem a szobornak, mint műalkotásnak szóltak, hanem annak, akit ábrázol: Rudolf trónörökösnek. Egyedül neki, a szeméjének szólt az a rendkívüli érdeklődés, mely nem csak a magyar közönség, de a külföld részéről is megnyilvánult. A szobor maga sokkal szerényebb, már méreteiben is, semhogy akkora érdeklődést kelthetett volna, mint ön azt gondolja. A Stefánia-uton, a volt mesterséges jéppályával szemben, a Fővárosi Múzeum közelében áll.

1878. A névmagyarosításhoz egykoronás bélyeggel ellátott és a belügyminiszterhez címzett folyamodványon kívül, születési és illetőségi bizonyítvány kell. Az illetőségi bizonyítványt azon helységben kapja a jegyzőtől, ahol legalább négy évig lakott egyházban.

F. Ck. Ezzel a kérdéssel sziveskedjék Singer és Wolfner könyvkiadóhoz fordulni.

Szereltem. Ily című cikket nem közölhetjük.

P. S. Az ilyen esetekben a biztosító-társulat a kárt megtéríti, mert tudja, hogy betörés forgott fenn.

5. Bonyhád. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, értesülésünk szerint, a folyó évben eddig körülbelül 1600 darab tenyésznyulat osztott szét. Még pedig fajta szerint: ezüstit 1200, belgát 200, orosz és normandit pedig 100-100 példányban. Az adományozás majdnem kizárólag szegénysorsú egyének között eszközöltetett. Egy törzs rendszeren 1 him és 2 nőstény arányban számítottak. Ezenfelül körülbelül 300 mintaketrez és 300 szaküzetet ajándékozott a földmívelésügyi miniszter.

T. Honka. Nagyon helytelenül cselekedett akkor, amikor attól a fiatalembertől ilyen ajándékokat elfogadott. Az ön által leírt viselkedésből következően, nem lehet kemoly szándéka.

Sz. T., P-uy. Ugy, amint elártnak, joguk van eljárni. Ha utána néznek és tényleg megbizonyosodnak a dolgokról, akkor fejlehetik a rendőrséget.

808. Acsád. Vastag iztelenséggel teli, logikátlan elbeszélést, nem közöljük.

H. László. Ha figyelemmel kísérné a rovatunkat, akkor nem kellene újra e kérdéssel hozzánk fordulnia. Egyébként a feleletet „1878” alatti üzenetünkben megtalálhatja.

F. Miklós. A delegáció üléseit november elején fejezi be és körülbelül e napokban ül össze a képviselőház is.

Cz., Kispál. Fáradsága teljesen kárbaveszne, mert úgy sem válaszol.

P-kai gazdatiszt. A törvény szerint az okleveles gazdatiszt, ha másképpen nem egyezett meg, egy éves felmondási időt illet. A nem okleveles gazdatisztnek felmondási ideje fél év.

Előfizető. A párisi magyar egyesület Rue de Seine 57. alatt található meg.

Zsadány. Gazdasági szaktanár tizenöt van felvéve. Földmívelésiskolai segédtanító pedig tizenhat.

Vers. Szentimentalizmus az egész.

Előfizető fia. Nem kívánhatja, hogy ily kis egyesületek elnökeinek nevét is tudjuk.

T. Szerén. Annak az urnak illetén viselkedése nagyon gyanús. Ezen azonban már azért nem kell kétségbeesnie, mert mindennapos dolog ez az életben.

G. H. Értesüléseit megszerezheti bármely tudakozódó irodában.

Közjog. Kérdésével tessék az ottani szolgabíróhoz fordulni. Mi ebben az ügyben semmi választ sem adhatunk.

M. B. Kérjen az intézet igazgatóságától prospektust, ott mindent megtalál.

K. L. Ily című könyv, tudomásunk szerint, még nem jelent meg. Azt Alexander Bernát írta.

27895. Előfizető. Ha választ idáig nem kapott, akkor levelét nem kaptuk kézhez. Kérjük kérdését még egyszer megismételni.

Kéked. Sokat kísérleteztek ez irányban, de még hathatós szert nem találtak ellenük.

H. F., Dabas. Cikke nem üti meg lapunk mértékét.

Tudakozódó. Tényleg, már Budapesten van ügyvédi irodája.

Rózsaszírom. Versei gyengék, nem közöljük.

Fizika. Azt a könyvet Fehér Ipoly és Szekeres Kálmán írták.

Vasúti. A jobbparti üzletvezetőség a keleti pályaudvarnál van.

S. K. A színművet Vikár Béla fordította. A Nemzeti Színházban adták elő.

Fiatalember. Ezzel a tétellel vagy figyelmetlenséget, vagy szögletességet árult el.

Sorsjegyekről.

A következő t. előfizetőink sorsjegyei nem nyertek: **B. Gy.,** Kiskunfélegyháza. — **Sz. L.,** Máv. felügyelő. — **V. E.,** Rákóczi. — **L. Gy.,** Veszprém. — **Szendről** Olvasókör. — **L. K.,** Prieskötő.

T. L., Bódófalva. Sorsjegyei közül a 2472 sorra 62 számú Józsvi-sorsjegy négy koronát nyert. — **B. K.,** Temesvár 200 koronát. — **K. P.,** Győr. Sorsjegyei közül az első száz koronát, a többi nem sorsolták. — **Szendő.** A húzást még csak jövő hónapban lesz. — **Aranka.** Józsvi négy-négy koronát, Hazai 200 koronát. — **Guttman.** Fyvik sorsjegyét egyszer koronával kihúzták. — **Szerencse fel.** Sajnos — nem volt szerencséje. Nem nyert. — **Károlyfalva** előfizető. Négy koronát nyert. — **F. M.,** Bereg. Sorsjegyei közül egy sem nyert. — A sorsjegyeket díjmentesen beváltja szerkesztőségünk felkérésére a Hazai Bank Nádor-utcai fiókja (Budapest, V., Nádor-utca) s egyzersmind díjmentesen ad mindenféle sorsjegy-ügyben felvilágosítást.

Üzleti hetiszemle.

Börtésvásár. Budapest-Kőbánya, 1908. évi okt. 30-án. Az üzlet lanyha volt. Heti árak: magyar válogatott árú 320-380 klg. nehéz, 119-120 ill. Öreg 300 klg. tuli — — fillér, szedelt sertés vagonból átvéve 123-124 fillér, vidéki sertés — — ill. Szerb — — fill. tiszta klg.; páronként 45 klg. ételszulevonás és 4 százalékos engedmény szokásos. **Eteségárak:** Tengeri uj K 18.60. Arpa K 16.60 Kőbányán átvéve. Helyi állomány okt. 23-án maradt 31441 drb. Felhajtás: Belföld 1590 drb. Szerbiából — egyéb államokból — drb, összesen 33031 drb. felhajtás: Budapesti fogyasztásra (I. X. ker.) 750 drb, belföldre 896 drb, Bécsbe 627 drb, osztrák tartományokba 631 drb, német birodalomba (Bajorország) — drb, egyéb országokba (Helvétia) — — drb, a szappangyárban feldolgoztatott 20, a szállásokban elhullott drb, waggonokból kirakott hulla — drb borsókásnak találtatott drb összesen 2744 drb, maradt állomány 30287 drb. A részvényszállásokban elhelyezve 7034 drb van.

Bécsvásár: okt. 21. Felhajtás 15897 drb sertés, köztük 5154 drb lengyel. Az üzlet jobb volt. Nehéz 106-109 fill. középhez 100-105 fill. süldő 84-116 100 k-ként elevensulyban.

Dresdai vásár: október 26. A vásáron volt 1970 drb., melyek 63-72 márkán keltek 50 kg. eleven suly szerint.

Berlini vásár: október 24. Felhajtás: 11056 drb sertés. Az üzlet sima volt. Finom husos 64-66 márká, husos 64-65 márká, silányabb 61-63 márká.

Köclaj. Az „Apollo” köclajintógyár részvénytársaság jegyzései a következők: Liliomkőolajolaj 40.— korona, Háromszív köclaj 32.— korona, Csillakereszt köclaj 31.— korona, tiszta sulyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, 20% vagy tiszta göngysuly-számítással, Pozsonyban átvéve, készpénzben enged-

mény nélkül. III. Apollo könnyű gépolaj 30.— korona, VI. Apollo nehéz gépolaj 42.— korona, Apollo hengerolaj 60.— korona, tiszta sulyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngysuly-számítással, Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2% engedménnyel vagy 4 havi váltóra.

Vetőmagvak. (Maufer Odön tudósítása.) Luczerna mag forgalmának helyzete a múlt héthez képest annyiban változott, hogy az erősebb kínálat az ár hanyatlását okozta. Ha pedig nem jelentkeznek vevőként a külföld a legközelebbi idő alatt, akkor feltehető, hogy a lanyha irányzat még fokozódni fog. A vöröslóheremag ára a lefolyt héten fenn bírta magát tartani, ebből azonban a piacnak akár csak a legközelebbi jövőben leendő alakulására következtetéseket levonni, févedés volna. Azon körülmény dacára, hogy Franciaország jelenleg olyan árakat jegyez, melyek esetleg lehetővé teszik az onnan való behozatalt, még nagyon távol vagyunk attól, hogy a behozatal ténynye válhasson Magyarországra termése jól betakarult, Francia-, Cseh- és Morvaország bő termése folytán kivitel aligha fog bekövetkezni és ennek folytán alacsony árakkal kell az idén számolnunk. Nyulszapuka — magnak csak finom minőségét méltatták figyelemre. Büköny irányzata szilárd és a belfogyasztás kénytelen lesz a múlt évadi árakkal magasabbakat fizetni. Fűmagvak árai változatlanok. A perjemagvak árainak emelkedése gyanút kelt és tartózkodásra int. — Jegyzések nyers árúért 100 kilogrammonként: Luczerna világos szemű 118-133 korona, luczerna barnás szemű 108-113 korona, vörös lóhere termesztől arankamentes 135-145 korona, vörös lóhere, mely az arankától megtisztítható 125-135 korona, vörös lóhere nagy arankás 110-115 korona, biborhere 43-36 korona, baltaczim 40-42 korona.

DR. HÖNIGIZSO

Villanygyógyító- és Röntgenintézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-39.

- Gyógytényezők:**
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
- Főbb javallatok:**
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
deafjaldalmak, idegcsábák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelősorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, izületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbeteg, vérszegénység).
Bőrbajok. Bőrvízketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

— **Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.** —
Kezelés egész napon át. — — Kívánatra prospektus

VIZÁLLAS.

		m é t e r		m é t e r				
		okt. 30.	okt. 31.	okt. 30.	okt. 31.			
István	Székely	0.32	0.32	Tisz	M.-Szige	0.02	0.02	
	Passau	1.07	1.05		Tokoháza	0.04	0.05	
	Linz	1.51	1.58		V.-Namony	0.79	0.80	
	Bécs	1.59	1.64		Tokai	0.34	0.32	
	Pozsony	0.50	0.53		Tiszafüred	0.88	0.84	
	Komárom	1.01	1.11		Szolnok	0.55	0.49	
	Budapest	0.42	0.43		Szeged	1.55	1.41	
	Paks	0.43	0.44		Songrád	1.17	1.04	
	Mohács	0.31	0.35		T-Röcsse	1.92	1.00	
	Gombos	1.07	1.11		Titól	0.05	0.02	
Hörv.	Elvidék	0.19	0.23	Kőrös	Óndavn	0.18	0.18	
	Pancsova	0.55	0.50		Tapolc	0.50	0.56	
	Órszov	0.36	0.40		Ródroz	0.11	0.08	
	Morvafalu	0.15	0.20		Sáto	1.20	1.19	
	Zsolna	0.02	0.01		Hernád	1.05	0.96	
	Trencsén	0.03	0.01		Bereityó	0.32	0.24	
	Szered	0.29	0.26		R.-Újfalu	0.32	0.32	
	Szt.-Gyölbárd	0.12	0.20		Csicsa	0.31	0.32	
	Sárvár	1.12	1.11		N.-Várad	0.38	0.38	
	Győr	1.13	0.11		Bolányos	0.15	0.15	
Dráva	Várasd	0.82	0.10	Tenke	0.33	0.36		
	Zákány	0.17	0.01	Gurahona	0.27	0.27		
	Bárcs	0.04	0.08	Roroszló	0.58	0.58		
	Eszék	0.04	0.08	Békes	0.50	0.50		
	M.-Szerdah	0.32	0.38	Gyoma	0.51	0.55		
	Zágráb	0.08	0.08	Gy.-Fehérvár	0.36	0.34		
	Szigoc	1.43	1.35	Branyicska	0.01	0.01		
	Mitrovicza	0.41	0.38	Soborszó	0.01	0.01		
	Dócs	0.45	0.39	Árad	1.32	1.30		
	Szatmár	0.14	0.14	Makó	0.44	0.40		
Krauzna	N.-Maltény	0.40	0.38	Temes	K.-Kostály	0.40	0.35	
	Latorca	0.10	0.11		Kiszétő	0.88	0.80	
	Labrova	0.05	0.04		Temesvár	1.13	0.94	
	Ung	0.01	0.01		Beckerek	1.14	0.94	

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Vasznalata valódi áldás gyomorhajosok-
nak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér

Kivonat a hivatalos lapból.

Október 31.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Árvay Gábor okleveles tanítót a buzai állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Stollmann Szereána okleveles tanítónőt a békéscsabai elemi népiskolához rendes tanítónővé; a trencséni pénzügyigazgatóság Kada Győző rajeczi lakost, végzett gimnáziumi tanulót a zsolnai adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká; a sátoraljai helyi törvényszék elnöke Takács György sátoraljai helyi törvényszéki kisegítőapidiaszolgát a nagymihályi járásbírósihoz hivatalszolgává nevezte ki.

Véglegesítés. A kereskedelemügyi miniszter György Ede ipari szakiskolai tanárt és Zier Kálmán segédművezetőt állásukban véglegesítette.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Endrédiné Laszner Gizella balassagyarmati állami polgári iskolai rendes tanítónőt ugyanebben a minőségében a kecskeméti állami polgári leányiskolához, Tas Ferencz miskolci állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanebben a minőségében a pozsonyi állami polgári iskolához, Huszár Károly győri állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanebben a minőségében a miskolci állami polgári iskolához; a szombathelyi törvényszék elnöke Horváth József felsőbírósági hivatalszolgát, saját kérelmére, eddigi minőségében a szombathelyi törvényszékhez helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Lóvi Jakab budapesti lakos Lévaire, Kesztenbaum Jenő ludányi lakos Kallóira, Vidra Ferencz rédei lakos, valamint Ilona nevű kiskoru gyermeke Virághalmira, kiskoru Rubinstein Károly aradi lakos Rudnaira, Vodoszav (Iván) János románkésai lakos Nagyra, Schönberger Jakab budapesti lakos saját, valamint Irén nevű kiskoru gyermeke Szendére, Kohn Hermann budapesti lakos Kulcsárra, Neumann Lajos törökszentmiklósi lakos, valamint József és Sándor nevű kiskoru gyermekei Hajdura, Schranz Károly miskolci lakos, valamint Schranz Károly, Antal és Schranz László nevű kiskoru gyermekei Serényire, kiskoru Strasser János budapesti lakos Szilágyira, Treszler Ferencz lepsényi (Kökut-pusztán) lakos Magyarra, Zinger Eliás (Lajos) szécsényi lakos Simonyira, kiskoru Klein Imre, Ida, Anna és Magdolna szolnoki lakosok Káldorra, Steiner Bernát bécsi lakos saját, valamint Friderika nevű kiskoru leánya Keményre, kiskoru Suslik (Schuszlik) Dezső budapesti lakos Szendrőre, Weisz Ignác toponári lakos Fe-

hére, kiskoru Perlstein Ernő budapesti lakos Pórra, Schlegl György balatonfüredi lakos saját, valamint Mária, Imre és György nevű kiskoru gyermekei Sulyokra, kiskoru Weisz Miksa alsólendvai lakos Fehérre, Szűsz Albert budapesti lakos, valamint Géza, Aranka, Viktor és László nevű kiskoru gyermekei Rádaira, Herskovits Jakab (Mór) kolozsvári lakos saját, valamint Erzsébet és Gyula nevű kiskoru gyermekei Hollósrá, Marincsak Bálint budapesti lakos Magyarra, kiskoru Madzag Magdolna budapesti lakos Molnárra, Löw Dávid (Dezső) budapesti lakos Molnárra, kiskoru Steininger Teréz és Ferencz budapesti lakosok Soltira, kiskoru Schlesinger Ernő, Erzsébet, Zoltán és Imre ungvári lakosok Székelyre, Klein Armin budapesti lakos Faragóra, Karlburger Sámuel újvidéki lakos Baálzsrá, kiskoru Unterberger Miklós győri lakos Szilágyira, Urbanek Alajos budapesti lakos családijának nevének Pongráczra kért átváltoztatását megengedte; az 1907. évi márczius

hó 8-án a horvát-szlavon-dalmát orsz. kormányhoz intézett s Puskicza János (akkor) petrinjai lakos saját, valamint Sándor és József nevű kiskoru gyermekei családijának nevének Puskásra kért átváltoztatását megengedő átirat helyesbítésével és a szóbanforgó családijának nevének Sándorra való helyreigazításával, nevezett Puskicza Sándor, jelenleg debreczeni lakos saját, valamint Sándor és József nevű kiskoru gyermekei családijának nevének Puskásra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A máramaroszi törvényszéknél bírói, a marosújvári sárbányavezetőségénél vasutgondozói állásra 2 hét; — a tatái járásbírósnál irodatiszti állásra 4 hét; — az Országos Magyar Iparművészeti Muzeumnál szolgáló állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

Schicht szarvasszappana a legjobb

Schicht SZARVAS jegyű szappánát rendkívül, kitűnő tulajdonságainál fogva előnyösen használhatjuk minden elgondolható mosási célra: személyes használatra, olajfennmaradás és durva, fehér és színes vászonneműek mosására, konyhadények, bútorok, szőnyegek, háziállatok tisztítására stb. stb. A legjobb kiválasztott nyersanyagokból készült.

Table with columns: Buza, Kilos, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Rows include tiszavidéki, fehérmegyei, pestvidéki, lénsági, bacskaui.

Table titled 'Egyéb gabonaneműek' with columns: Rozs, Árpa, Zab, Tengeri magyar, Repoze. Rows include elsődrendű, másodrendű, közepminőségű.

Table titled 'Burgonya' with columns: Fehér, Rozsa, Sárga. Rows include Dunántúli, Felsőmagyarországi, Nyusztói, Kruói, Pécsi.

Table titled 'Különlé faj' with columns: Faj, Pénz, Ár. Rows include disznózsír, szilva, heremag.

Allamadésságközlöcsönök

Table listing various government bonds and interest rates, including Magyar aranyárjárdék, All.köl. Vaskapu cell. ar., 1870. nyerevény köcs., etc.

Záloglevelek. Elsőbbségek.

Table listing mortgage loans and interest rates, including Belvá. tkpt. r.-t., Egysélt. lóv. takpt., Kisbirt. orsz. földh., etc.

Bankok részvényei.

Table listing bank shares and interest rates, including Angol-oszt. ák bank, Budapesti bank egyesülésk., etc.

Takarékpénztárak.

Table listing savings banks and interest rates, including Pé. városi takarékpénztár, Budapest-Erzsébet városi tak., etc.

Biztosító társaságok.

Table listing insurance companies and interest rates, including Első magyar áll. biztosító, Fonciere pesti bizt. int., etc.

Gőzmalmak.

Table listing steam mills and interest rates, including Concordia, Első budapesti, Lajta, etc.

Különlé vállalatok.

Table listing special companies and interest rates, including Bpest-szt. lőrinczi tegygyár, Egyes tégla és cementgyár, etc.

Large table listing various goods, prices, and interest rates, including Ujlaki tégla és mészágélt, Első m. gazdasági tegygyár, Danubius-hajógyár, etc.

FŐNYEREMÉNY **1000,000**

HUZÁS

MÁR

NOVEMBER HO 19 ÉS 21

DÖRGE **BUDAPEST = KOSSUTH LAJOS U. 4.**

1/4 SORSJEGY 12 K.

1/2 SORSJEGY 6 K.

1/4 SORSJEGY 3 K.

1/8 SORSJEGY 1 K 50

Anna 12815 Ella 19901 Hedvig 24423
 Aranka 12877 Ella 22744 Hermin 85470
 Bella 12894 Erzi 22985 Ida 86633
 Boriska 18400 Flóra 23871 Jolán 87238
 Cecília 18381 Flóra 23891 Józsa 88522
 Dóra 18376 Gizella 24414 Juliska 89034

Katica 41503 Mártha 51780 Rózi 68487
 Klára 41563 Nelli 55686 Sári 73846
 Laura 45051 Olga 55939 Vilma 75076
 Luiza 45408 Paula 63118 Zsófia 93647
 Margit 50040
 Mariska 50052

Adám 95242 Ede 68322 Gyula 101301
 Aladár 75473 Emil 22985 Henrik 91367
 Árpád 73801 Ernő 4248 Imre 78846
 Béla 74526 Ferencz 5169 János 55461
 Bernát 78831 Frigyes 11499 Jenő 12815
 Dani 69099 Géza 11854 József 12877
 Dezső 68437 Guzláv 101323 Kálmán 12894

Károly 18400 Oszkár 23891 Salamon 39034
 Laci 13981 Ottó 24414 Sándor 41503
 Lipót 13376 Ödön 24428 Tibor 41563
 Mór 1901 Pál 35470 Tivadar 45051
 Miksa 29744 Péter 36663 Vilmos 45408
 Miklós 22955 Róbert 37298 Zoltán 50040
 Nándor 23871 Rudolf 38522 Zsigmond 50052

725.000 SORSJEGY
 62.500 NYEREMÉNY.
 MINDEN MÁSODIK SORSJEGY = NYER

1/4 SORSJEGY 12 K.

1/2 SORSJEGY 6 K.

1/4 SORSJEGY 3 K.

1/8 SORSJEGY 1 K 50

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

58

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Monkot kivallatják.

Nincs sok elmondani valóm többé — folytatta Monk.

Néhány nap mulva Sigríd elutazott a fivéréhez Hamburgba és onnan kimentek Amerikába; azóta egyiket sem láttam. Ami az én életemre vonatkozik ezen utóbbi évek alatt, te éppen olyan jól tudod Fredrick, mint én magam. Hogy nem hagytam el az országot, csak annak a leküzdhetetlen ösztönnek tulajdoníthatom, amely arra készítette, hogy azon hely körül forogjak, ahol boldogságom és minden reményem romba dőlt. Hogy mindig újból megpróbálkozzam, hogy azt a titkot felderítsem, amely ennyi ember boldogságát megsemmisítette. Mint privátdetektívnek meg volt anyagilag és erkölcsileg is a módom, hogy folytassam a kísérleteimet, sajnos, olyan kísérleteket, melyek semmi eredménnyel nem jártak. Eleinte nagy nehézségekkel kellett küzdenem, míg azt a helyzetet ki tudtam vivni, melyet most elfoglalom. A gyémánt históriájában való szereplésem nagyon népszerűtlenné tett a közönség körében és jó barátaim mind azt tanácsolták, hogy hagyjam el az országot. De az emberek holnapra már elfelejtik a tegnapi történeteket.

Az izgalom lassankint lecsillapult. Azt hiszem, az emberekben kezdett valami sejtés derengeni, hogy engem és másokat is ebben az ügyben érdemtelenné nehéz sorscsapásokkal sújtottak.

Szerencsére néhány rejtélyes ügyet is fel-

fedeztem; röviden szólva, már nem panaszkodhatom szimpátia hiányában a közönség részéről, sőt az utolsó években államszolgálatba is léphettem volna.

Nincs több mondani valóm, minthogy még mindig életem egyetlen feladatának tekintem, hogy ebbe a homályba világosságot hozzak.

Éppen az ellenkezőjét tettem annak, amit iószivű főkapitányom nekem ajánlott és ha szükséges, így fogom folytatni életem végéig is. Mindazokat a személyeket, kik ebben az ügyben szerepeltek megfigyelem vagy figyeltetem őket ügynökeim által. Néha úgy rémlik, hogy a kétségbeesésre igazán nagy okom van; mert mint már egyszer megjegyeztem, mindaddig semmi eredményt sem tudtam elérni. De azután azt mondja az eszem és nem a sejtéseim, hogy a megoldás hamarabb jön meg, mintsem azt várnám. Mert egyetlen egy titok sem maradhat örökké titok.

— De hát miért akarsz ilyen hirtelen Amerikába utazni? — kérdeztem én.

— Néhány nap előtt megkaptam Frick Einar halálhírért — felelte Monk. — Még egyszer beszélni akarok Sigriddel. Különböző kérdéseket szeretnék neki feladni, talán fog majd válaszolni rá.

Csend lett a szobában. Monk odalépett a könyvvállványhoz és néhány könyvet igazgatott, amelyek rendetlenül álltak.

Klára felkelt és feléje ment, de Monk, bár hallotta lépteit, nem fordult vissza, még akkor sem, amikor Klára a vállára tette kezét s így szólt:

— De még nem mondott el nekünk mindent.

— De igen; mindent, ami másokat érdekelhet.

— Nem, Monk, ön téved — szólt a feleségem barátságosan és visszahúzta a kezét, nem arra kért bennünket, hogy segítsünk önnek?

— De igen.

— Nos, bármilyen furcsán hangzik is, de én mégis azt hiszem, hogy mi, kicsike egerek,

ezuttal segítségére lennénk az oroszoknak. De akkor mindent el kell mondania. Mikor Frick kisasszony elutazott, miért nem ment vele? Vagy talán ön is azt hitte, hogy ő lopta el a gyémántot?

— Nem, azt nem hittem, de hogyan magyarázzam ki magam? Mégsem fog tudni megérteni engem. Hiszek benne és mégis vannak pillanatok, amikor...

— Ti férfiak mégis hitvény teremtések vagytok, mikor arról van szó, hogy biztatok, — szólt Klára nyomatékos hangon. — Lásd Monk itt áll és biztosíthat, — nos és te, Fredrik, persze te szintén képes lennél ugyanígy tenni, — hogy egy nőt, kit mindenek felett szeret és becsül, mihelyt csak egy nyomorult fénykép kerül előtérbe, vagy különböző véletlen események összejátszódnak, mindjárt képesek vagytok feltenni ugyanarról a nőről, hogy a legalacsonyabb, legközönségesebb biúnt elkövethette. Igen, én nem is annyira a lopásról beszélek most, mint arról, hogy ha Frick kisasszony tényleg bűnös, nem engedi, hogy egy másik szenvedjen helyette! Megmondom, mi történt kettőjük között és akkor majd mondja meg, nem volt-e igazam.

Monk félig elfordulva, csak intett a fejével.

Szigoru házastársam pedig folytatta:

— Ön elment Sigrídhöz és biztosította őt arról, hogy mindennek daczára hisz az ő bűntelenségében; azután előadta tervét, hogy keljenek egybe és utazzanak el. Nos?

Monk csak igent intett a fejével.

— Azonban Sigríd azt felelte, hogy látia a kételyt a lelkében és a legjobb, ha szétváljanak az utaik. Nem így történt?

— Igen. — felelte Monk és felénk fordította az arcát; iszonyu sápadt volt.

(Folyt. köv.)

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.
AUFRECHT és GOLDSCHMIED betéti társaság
 Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 8-35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szerszám nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.

Ára 80 korona. **Havirészlet 4 kor.**
 12 havi egyenlő részletre 72 korona.

Levágandó és hozzáuk beküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
 Budapest, VII., Rákóczi-út 30, szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt — korona árban, fizetendő — kor. havi részletekben — től kezdve, Budapest, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi

Lakhely: _____
 Kelet: _____
 Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

KÜLÖNFÉLÉK.

Fehér virágok.

Fehér virágok. Hőfehér ruhák, nyílnak az utcán kétoldalt fehéren. Illatosak, szűztiszták és puhák, mesés asszonyok hintik el kevélyen.

Amerre szem lát, csupa patyolat, csupa finomság, csupa sejtés, élet. Imádom a friss, fehér lányokat, imádom ezt az üde fehérséget!

Fehérben más. Fehérből, szebb a nő, ha a tél színe elborítja szépen. — Ami takar: az élet-szemföldő, megtisztul e nagy, fényes fehérségben.

Tavaszkor száradt galyat hervadok, sőtétlen, talpig feketében járok. Uj, friss ruhát, fehéret adjatok; fehér ruhák. Élő fehér virágok.

Abonyi Andor.

(Le a kalappal.) A női kalapórásiok ellen a harc most már minden vonalon megindult. Párisban a múlt héten két ur állt a bíróság előtt, akik egy nagy női kalap miatt kaptak haiba egy ismeretlen harmadikkal. A két ur a színházban ugyanis olyan hölgy mögé került, akinek a tollas kalapszörnyetege elzárta minden kilátást a színpadra. — Chapeau! Chapeau! (Le a kalappal!) — kezdte a két ur és a férfiközönség nagy része visszhangozta a kiáltást. A hölgy férfikísérője erre sértő kifejezéseket használt, mire nemsokára parázs kis verekedés keletkezett az ügyből, amelynek folyamán a két ur nyomós argumentumokkal bizonyította igazát a közös ellenfél hátán, hol böttal, hol piszta ököllel. Az ügy a törvény elé került, de a bíróság, valamint az ügyész is valóságos filippikákat mondottak az óriási kalapok ellen. A vádlottakat felmentették, csupán testi sértésért ítélték el őket csekély 16 frank pénzbüntetésre. — Az óriási kalap ellen való harc már a templomban is bevonult Páris egyik külvárosi templomában múlt vasárnap a pap ugyancsak tüzes prédikációban támadt neki a kalapórásioknak. Az olyan nő — ugymond — aki harmadik méter keretű kalapokat rak a fejére, nyilvános guny tárgyává válik. A nagy kalap a viselőjének büszkeségéről és gögijéről tesz ta-

nuságot és elméjét frivol dolgokra tereli. Szóval: a nagy kalap az erkölcsök elhajlását vonja maga után és azért nem lehet eléggé kárhóztatni. — Ugy látjuk azonban, hogy a nagy kalapok ellen való küzdelem valamivel később jött. Mert ugyancsak Párisból érkezik annak a híre is, hogy a féli idény beálltával a nagy kalapnak az apró, de sikkes prémkalapban erős konkurrens fog támadni, úgy, hogy a nagy kalapok, akárcsak annak idején a krinolin, nemsokára legfeljebb álmunkban fognak jleszteni, míg a bájos női fejeket megint bájos kis kalapok fogják díszíteni.

(Nagy Károly a népközlőben.) Gaupp Róbertnek „A gyermek pszichológiája” című könyvében olvastuk ezt amulatságos szemelvényt, amelyből meg tudhatjuk, miként vélekedik egy breslauer elemi iskolás fiú Nagy Károly császárról: „Nagy Károly. Nagy Károly igen derék, jó ember volt. Volt egy patkója és azt eltörte. Mikor egy törököt látott, kihuzta a kardját és úgy vágta ketté, hogy a világ minden tája felé jutott belőle. Csakis olyan ruhát viselt, amelyet leányai szabtak és varrtak számára. Nagyon istenfélő ember volt. Ha nem tudott aludni, mindig imádkozott. Egyszer az oltár előtt térdelt. Jött a pápa és hátulról fölkenete őt. Így lett német császár. Ezután a hónapoknak német neveket adott. Iskolákat és templomokat alapított. Ezekben írni, olvasni és számolni tanították a gyerekeket. Amikor meghalt, egy aranyos székbe ült és így eresztették le a sírboltba. Még most is ott ül.”

(Gyermekmuzeum Brooklynban.) Az első gyermekmuzeumot Amerikában alapították jótékony adományokból és néhány dús gazdag brooklyni polgár adakozása révén. A muzeum csinos egyemeletes épület, árnyas parkban épült, melynek játszótérét, kavicsos utait már a kora reggeli órákban ellepi a gyermekcsereg, mely kellő felügyelettel a muzeum belső helyiségeit is megtekintheti. A Bedford Park-i gyermekmuzeum régebben kiegészítő része volt a brooklyni szépművészeti és tudományos muzeumnak, most azonban elkülönítették az anyaintézetől és kizárólagosan pedagógiai intézménnyé avatták. A muzeumnak három osztálya van: természettudományi osztály, ahol az állat- és növényvilág csodáit mutatják be a gyermekeknek; ugyanitt helyezték el az etnográfiai gyűjteményt is; a másik osztály a történelemtanításnak van szentelve és ebből nyílik a könyvtárterem. A harmadik osztályban hetenként szabad előadást tartanak a szerényorsú gyermekeknek. Az előadásokat tavaly 17.253 iskolás gyermek látogatta. Newyork város tanácsa most elhatározta, hogy a szűknek bizonyult épület helyére új muzeumot építtet.

! Minek szenvedjen Ön,

ha a WEIDHAAS-féle

gyógymód által

ASZTMA

HÖRGHURUT,
 TUDÓBAJ,
 TUDÓVÉRZÉS,
 GYOMORBAJÁT
 megszüntetheti?

Ez a gyógymód ezeknek szerzett enyhülést és végül teljes gyógyulást, kik állapotuk javulásában már nem bíztak és kiket az orvosok feladtak; ugyanaz a gyógymód ez, melylyel Patai Mór ur Budapesten, Nyírfalvy Pirooska urhölgy Budapesten, Fekete Zsigmond ur Budapesten, Szkalicza József ur Kis-Mácsédon, Erasmus Borbála urhölgy Grabácson stb. sok évi szenvedésüktől megszabadultak.

Tíkos szerekhez semmi köze, sőt ellenkezőleg, a hogy ma mutatják be a betegnek, a természetes gyógymód terén elsőrangú tekintélyek tanulmányának és azoknak a tapasztalatoknak eredménye, melyeket sok évi gyakorlat alatt

több mint 50,000 betegen,

kik hasonló bajokban szenvedtek, gyűjtöttünk.

Különösen kiemelendő az, hogy ámbár ez a gyógymód sokkal halásosabb, mint bármiféle más kezelés, mégis rendkívül olcsó, úgy hogy, amiről a betegek jelentéseibe való betekintés után bárki is meggyőződhetik, minden rendű és rangu egyének használhatják,

Kérje levelezőlapon a „Spiro spero” (Mig lélegzel, remélj) füzetet, meg tudhat belőle mindent és láthat benne számtalan hála- és elismerő-nyilatkozatot. Azonnal megküldi

teljesen ingyen
 a „SPIRO SPERO” gyógyintézet
 DRESDEN - NIEDERLÖSSNITZ, Schulstrasse.100.

(A gyümölcsök eredete.) A piacunkra kerülő és hazánkban termelt gyümölcsök nagyrésze nem magyar, sőt nem is európai eredetű, hanem távol földről való, ahonnan őskori emberek vagy madarak a növények magját hozzánk hozták és földjeinkben elhintették, vagy pedig a szél által hozott mag itt nálunk megtermékenyedett. Valamely növényt csak akkor mondunk innen vagy amonnan származónak, ha az ott mesterkéletlenül, emberi kéz bármilyen beavatkozása nélkül, vadon terem, úgy, mint a földi eper, amely mindenhol található, ámbátor ennek megnevesített fajtái is az 1629-ben Angliába bevitt virginiai és az 1715-ben Franciaországba bevitt csilei eper keresztezéséből keletkeztek. A málna Európa enyhébb vidékein és Ázsiában terem vadon. A barackot sokáig arméniai terméknek hitték, pedig Kinából származott át hozzánk és már kétezer év előtt kedvelt gyümölcse lett a rómaiaknak és görögöknek. Az ősi barackot perzsa eredetűnek hitték, míg egy híres botanikus be nem bizonyította, hogy ugy az ősi baracknak, mint a duránczinak Kína az ősi hazája. A cseresznye eredeti termőföldjét a kaspi tengerpart vidékére teszik, a spanyol cseresznyéről pedig azt állítják, hogy az ázsiai madárcseresznye törvényes utóda. A több mint háromszáz fajtájú szilva eredetileg a Kaukázusban és európai Törökországban termelt csak; az ugyanannyi fajtával képviselt hazánkbeli gyümölcs, a körte, az Európa enyhébb vidékeit és Nyugat-Ázsiát valaha nagy területen elborított vadkörtefa-erdőkből terjedt szét; míg a keleteurópai birsalma a Kaspi-tengeren és a Kaukázusban otthonos. Már az őskori ember is sok almát fogyasztott, az alma eredeti termőhelyéről azonban semmi bizonyosat sem tudunk, épp így bizonytalan eredetű a füge is, melyről csak sejtik, hogy a Földközi-tenger vidékéről és Szíriából származott. A szőlő miveltése is oly régen ismeretes, hogy igazi hazáját nem tudták megállapítani: Európa délvideki részét, Algériát, Marokkót és Nyugat-Ázsiát tartják őshazájának, ahonnan magvát madarak vitték szét a világ minden részébe és tették lehetővé, hogy mindenütt vadon tenyesszék. A szederia, vagy ahogy Arany János mondja: eperia (Feketén bőlting az eperia lombja) Európában, a Himalája hegység déli lejtőin és Japánban volt eredetileg otthonos, a ribiszke eredetét Európa enyhébb vidékein, a Kaukázusban, a Himalája és Atlasz hegységeiben kell keresnünk, a diót pedig Perzsiában és Észak-Indiában. A narancs és mandarin Kína déli vidékéről és Kokinkinából származik és a XIV. században hozódott meg Európában; a citrom indiai származású és a Krisztus utáni III. vagy IV. században került Olaszországba.

KISS szerencsésége NAGY

Szorgalom, munka, leleményesség és takarékoság hosszú idő alatt segít pénzhez, de gyorsan, váratlanul nagy vagyona szert tenni csakis szerencse, nagyobb nyereség útján lehet. Ezért vesz a legtöbb ember sorsjegyet, mert ezáltal *állandóan reménye van* gyorsan meggazdagodni.

Különösen a magy. kir. szab. osztálysorsjegyek kedveltek mindenütt, mert a kibocsátott 125.000 sorsjegy közül 62.500 okvetlen nyer, tehát *biztosan minden második sorsjegy. A nyereség-esélyek páratlanok*, nincs a világon sorsjáték-tervezet, mely ily szolid és kedvező volna.

Ugy a kibocsátásnál, mint a húzásoknál a m. kir. kormány gyakorolja a felügyeletet és ellenőrzést, ez az oka, hogy a közönség *teljes bizalommal van az osztálysorsjegyek iránt.*

A szerencse kiszámíthatatlan! Véletlentől függ sok ember boldogsága! Mindenkinek életében voltak és vannak pillanatok, mikor szerencsésjét, boldogságát megállapíthatná! Talán az itt közölt névsorban levő saját *neve*, vagy más önnek kedves név melletti sorsjegyszám egy nagyobb nyereséggel lesz kihuzva már a legközelebbi húzásokon.

Kisérelje meg szerencsésjét nálunk, mert

KISS szerencsésége NAGY! KISS KÁROLY ÉS Társa

bank részvény-társaság, a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítóhelye.

Központ:

Kossuth Lajos-utca 13. sz.

Fiókhálózatok:

Erzsébet-körút 22. és Rákóczi-ut 55. sz. alatt.

Jegyzék

a XXIII. magy. kir. szab. osztálysorsjáték 62.500 nyereséményéről, mely a 125.000 sorsjegy közül 6 hónap alatt kiesz sorsolva

Legnagyobb nyeresemény

1,000.000 kor.

(EGY MILLIÓ KORONA)

Jutalomdíj	Korona
1 jutalomdíj	600000
1 nyeresemény	400000
1 " " " " "	200000
2 " " " " "	100000
2 " " " " "	200000
2 " " " " "	90000
2 " " " " "	180000
2 " " " " "	80000
2 " " " " "	160000
2 " " " " "	70000
2 " " " " "	140000
2 " " " " "	60000
2 " " " " "	120000
1 " " " " "	50000
3 " " " " "	40000
3 " " " " "	120000
3 " " " " "	30000
3 " " " " "	90000
6 " " " " "	25000
6 " " " " "	150000
9 " " " " "	20000
9 " " " " "	180000
13 " " " " "	15000
13 " " " " "	195000
44 " " " " "	10000
44 " " " " "	440000
61 " " " " "	5000
61 " " " " "	305000
22 " " " " "	3000
22 " " " " "	66000
475 " " " " "	2000
475 " " " " "	950000
961 " " " " "	1000
961 " " " " "	961000
1635 " " " " "	500
1635 " " " " "	817500
165 " " " " "	300
165 " " " " "	49500
39675 " " " " "	200
39675 " " " " "	7935000
5325 " " " " "	170
5325 " " " " "	905250
5325 " " " " "	130
5325 " " " " "	692250
8765 " " " " "	100, 80, 40
8765 " " " " "	550500
62.500 nyeresem. és jutalomdíj	K 16,457.000

Hogy hívják?

Ezen szerencseszámok csakis nálunk kaphatók!

Adolf	90548	Constantin	46949	Ferdinand	8308	Izidor	95621	Manó	29464	Róland	22159
Adolf	54748	Clemontina	108037	Ferenc	83169	József	93349	Marcell	8250	Rozália	96785
Adorján	90744	Clarissa	50559	Flóra	102921	Jakab	8336	Margit	66912	Rozsika	19122
Adrien	57217	Cézár	105904	Flórián	50825	Janka	11938	Maria	81950	Rudolf	94641
Agnes	78819	Cecília	8262	Floris	119189	János	9413	Mariška	8173	Salamon	91079
Agost	4409	Carolina	54763	Fodor	17028	Jenő	73202	Márk	94963	Sámson	93855
Akos	2931	Ca milia	45198	Franciska	92311	Jóán	23114	Márton	94229	Sámul	26633
Aladár	39451	Ésöke	92380	Frida	92311	Jónás	12723	Marton	79831	Sándor	10484
Alajos	79318	Horiska	29195	Filip	41584	Júza	106035	Mate	91327	Sarolla	94902
Albert	119143	Dániel	94249	Filip	18888	József	54797	Malvin	5211	Sebestyén	2325
Áltonz	57221	Dávid	30734	Gábor	90718	Judit	8314	Matild	2476	Simon	8818
Amália	4412	Demeter	94083	Gabriel	119146	Julia	66913	Matyás	4221	Stefánia	20064
Ambrus	1874	Démján	48134	Gáspár	39453	Júlika	90831	Melinda	94931	Szaniuszó	13247
Andor	107470	Dénes	19849	Gedeon	6472	Kálmán	13271	Menyhért	29557	Szeréne	73326
András	92822	Dezso	95683	Gergely	64231	Kamil	76699	Mici	4955	Szidónia	5212
Anna	68012	Domokos	8191	Gertud	96838	Karolin	56369	Mihály	77344	Szilárd	60150
Anlika	99670	Dóra	108074	Géza	21508	Károly	14749	Miklós	92407	Tamás	20194
Antónia	106164	Dorottya	6147	Gida	54410	Kazimér	96690	Miksa	67625	Laszló	95385
Aréud	39055	Dóme	90731	Gizella	22439	Katalin	119144	Milán	53359	Leofil	7481
Alíco	90829	Dömötör	56804	Gottfrid	8138	Kelemen	39858	Mór	2341	László	39482
Aranka	18040	Eberhard	96836	Guidó	2330	Klára	94912	Móri	5113	León	24793
Armin	91522	Edith	5224	Gusztáv	79822	Klára	94912	Nándor	73872	León	78226
Arnold	29371	Ede	98674	Gyárfás	14789	Konrad	78772	Nathán	4406	Liamér	7476
Aron	48171	Edvard	5225	György	42468	Kornél	119437	Neili	92208	Livadar	8143
Arpád	90803	Elemer	102233	Győző	90847	Kornél	13652	Nesztó	57203	Livadar	29485
Atilla	68822	Eleonóra	2525	Gyula	107651	Krisztina	91330	Netti	82148	Lófia	93838
Augusta	102285	Élías	94215	Gyuri	107652	Lajos	41580	Nina	100072	Lófia	94976
Aurel	78906	Ella	102260	Hedvig	54784	László	22217	Olga	90690	Ulrik	4951
Auréli	51197	Elvira	17047	Helena	40855	Lázár	50689	Olivér	74141	Urban	102201
Balázs	90843	Eiza	102755	Hermann	58112	Léonárd	7515	Orbán	5213	Valentín	67602
Bálint	29882	Emanuel	39490	Hermina	107475	Lenke	90439	Oszkár	56354	Valéria	21356
Beatrix	56330	Emil	4966	Hubert	99098	Leó	94230	Otilia	107686	Vencel	58123
Béla	54724	Emilia	91313	Hugo	45556	Laura	102300	Ottó	94237	Vendel	90859
Bandi	119171	Emma	90767	Ibolyka	90404	Leontina	18608	Ódon	20552	Véróna	91288
Barnabás	39775	Endre	108003	Ida	29572	Leonora	94313	Pál	23454	Vidor	41592
Benedek	94950	Erna	67662	Ignác	91393	Lidia	90796	Páva	5322	Viktor	102141
Benjamin	92478	Ernesztin	6475	Ilka	38849	Lina	6465	Piroska	91534	Vilma	93666
Bertold	19758	Ervin	30720	Iliás	1828	Lipót	108111	Pista	98347	Vimos	106556
Bernát	54438	Ervin	73904	Ilma	100959	Lipót	93346	Ponrác	119692	Vince	14742
Berta	4957	Erzsébet	108037	Iona	96308	Lőrinc	102242	Ráchel	79803	Walter	5474
Bertran	41882	Etel	37800	Imre	94994	Lucia	8871	Rafael	94989	Wladimir	108075
Béla	91508	Eugénia	8304	Irén	106028	Ludmilla	45146	Ropina	63610	Zoltán	54550
Boldizsár	92495	Eva	40655	Irva	94914	Lukács	56327	René	93654	Zsolt	90664
Borbála	21645	Fanni	29498	István	8251	Ludvig	37453	Rezső	107497	Zsigmond	39054
Cristian	105998	Felicja	8142	Ivor	79830	Lujza	105991	Richard	119438	Zsófia	93400
Cornelia	8188	Felix	14738	Isabella	102902	Magda	45788	Róbert	108038	Zsuzsanna	100958

A szives megrendeléseket postafordultal kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adjuk!

Az I. oszt. sorsjegyek

Árak:

Nyolcad	1.50 korona
Negyed	3.00 "
Fél	6.00 "
Egész	12.00 "

Hu s s :

november 19. és 21-én

Tessék kívágni és címünkre beküldeni.

MEGRENDELÉS

Kiss Károly és Társa bank részv.-társ.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskedjék nekem a XXIII. sorsjáték I. osztályára a _____ sorsjegyet, hivatalos tervet és majd nyereseményjegyzéket küldeni.

A sorsjegy árát (mellékelve bélyegekből küldöm, (A meg nem felelő méretű sorsjegyet az ügykezelő nem fogadja el.)) egyidejűleg postautalványon küldöm _____ K. f. (kérem utánvételezni).

Pontos } Név: _____
cím: } Lakhely utca, házszám: _____
 } Utolsó posta. (megye) _____

Vértess-féle Sósorszesz
Minden háznál szükséges.

Acetylen világítás

50% gázmegetakarítás érhető el.

na Kelemen Alfred és Társa acetylenvilágítás berendezési vállalatnál Budapest, VIII., Köztemető-ut 12.

„Carbid a vízben“

rendszerű világítási telepet rendel meg! E fényes világításnál egy 32 gyertyafényű láng óránként maximum 2 1/2 fillérbe kerül. — Jutányos árak és kedvező fizetési feltételek! Árjegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

A LEGJOBS

KÁLYHÁT ÉS KANDALLÓT

== SZÁLLIT == **CSÁSZ. ÉS KIR. HEIM H. UDV. SZÁLLÍTÓ**
Budapest, Thonet-udvar.

Különlegességek, osaládi házak, iskolák, kasszanyák, irodák stb. részére. — Százszernél több van belőle használatban.

MEIDINGER-OFEN
H. HEIM

Prospektus és költségvetési terv ingyen és bérmentve.

Eredetiben kaphatók csak fenti helyen
v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 6.

Katzky Lajos

építelműlakatos-mester

Zephir szab. ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek mintá raktára

TELEFON
22 - 78.

Budapest, VI. ker.,
Liszt Ferenc-tér 14.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

kik bármily

nemi betegségben szenvednek,

mint húgycső és hólyagbajok, húgycsőszűkítések, vizelet zavara-
ok, éjjeli magömlések, sebök és bajakoros bántalmak (syphi-
lis, az önterítés utóhatásként fellépő idegbajok, korai férfi-
erő elgyengülés, bármily bőrkiütések stb. nőknél: fehérlőfolyás,
méh bajok, alapos, gyors és gyökéres gyógyítására szigo-
raan tudományos és lelkiismeretes gyógymodjaink
fogta legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kir. orv. titkár főorvos országos hírd és a legregibb, 82
éve lennálló rendelő intézetét

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

(tendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgycső és hó-
lyag bajok vizsgálata villamos húgycsőűtkör segítségével.

Vidékiek levelekre kimorfió választ és szakosított leírást nyer-
nek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Az Erzsébet-sósfürdő Budán

laká-
sokban 40 százalék engedélyt nyújt, pólított, villa-
mos közlekedés a fürdőig. A fürdő egész télen át nyitva
van. Felvilágosítást nyújt a fürdőigazgatóság. Telefon 40-84.
A budai irány keserűvíz pártában hashajtó! Erzsébet-
fürdő óthoni használatra. Főterakat: Edeskruty L.-né,
Erzsébet-tér

Bevásárlás és eladás
kiszámlázva:

Csak merték szerint
akár többóréri próbára

Oszi sacco öltönyök } 25, 30 ft
Atmeneti kabátok }
Téli kabátok --- 45 ftért.

AMERICAN HOUSE

IV., Szervita-tér 3. sz. (I. emelet).

Csak eszerventé ki-
próbat munkásokkal
dolgozunk!

Szép, divatos, kifogás-
talan minőségű szőve-
csink felszár szerint
választhatók.

Itt van az alkalom!

Megelőztem az óriási áremelkedést és tetone-
sen vettem pártiban is olcsó árakban és abban a
helyzetben vagyok, hogy b. vevőimet nagyon olcsón
szolgáltathom ki a raktáron van 80-40 waggon aru.
Üveg, porcellán, lámpa, szománcz, vasedeny, konyha
felszerelés, vendégló és kávéházi berendezés, nasa-
ajándék és dísz tárgyak.

ARAI:

Étkező-készlet 6 személyre, rokokó finom porcelán csak	Forint 3.50
Étkező-készlet, teljesen 6 személy, modern fazon festve és aranyozással, beégetve	6.50
Étkező-készlet, teljesen 6 személyre, rokokó-stílus, díszes festés, elsőrendű minőség	7.95
Étkező-készlet, 6 személy, rendkívül díszes, rokokó-stílus, pecsenyétál, eleg. festéssel	10.-

Legolcsóbb és legnagyobb választék csak elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben, díszesen festve, dús aranyozott rokokó-fazon, kétzár égetve, finom minőségű porcellán árak!

2 oval levelesétál, 2 nagy pecsenyétál, 2 kis pecsenyétál, 2 nagy tésztátál, 2 kis tésztátál, 2 főzeléktál, 2 salátátál, 2 mártástál, 2 mártás alja, 2 nagykanál, 2 kiskanál, 2 sóártó, 2 mély tányér, 15 mély tányér, 20 lapos tányér, 12 kis tányér

25 ft.

Azonkívül vannak készletek egészen . . . 100 ftg.

Étkező 12 személyre, rokokó-stílus kisebb összeállítás, 42 db. díszes festéssel és beégetve	Forint 12.50
Étkező 12 személyre, rokokó, díszes festés, all 2 leves, 2 pecsenye, 2 tésztá, 2 salátá, 2 főzelék, 2 mártás, 2 alj, 2 sóártó, 2 kanál, 12 mély, 14 lapos, 12 dessert, 12 csont-tányér	24.-
Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stílus	3.25
Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetett, dús aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel	4.-
6 személyes kávékészlet, festett és beégetett aranyozással	1.75
6 személyes boros- sörös- v. vizeskészlet festett és beéget. aranyozással	1.75

1 teljes angol díszes nagy, valódi majol. mosóköszél. 4.50
Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mély, lapos --- 8 --- 10
Vizes vagy boros pohár 6 kr. és --- 68
1 díszes lámpa, ényővel --- 65
1 mártástál, ényővel, díszes --- 1.50

6 személyes finom üvegkészlet
vészt, elegáns mintával

6 vizes pohár	6 pezsgő pohár	6 ft 50 kr.
6 boros	1 vizes kanosó	
6 likőrös	1 boros butella	
6 sörös	1 likőr üveg	

2 db legjobb szománczozott fazék és lábás 3.50
1/2, L-től 5 literig csak ---
1 szománczozott kávédaráló csak --- 85

Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás

Takács Ferencz

nagyban és kicsiben gyári raktára

Baross-tér 4. sz.
Rákóczi-ut végén.

Perzsa-szőnyegek

A legnagyobb választékban! A legolcsóbb szabott árak mellett!

Agobián és Adorján

Budapest, IV., Váci-utca 36. (Klotild-palota)

Közvetlen behozatal!

Allandó raktár antik XVI., XVII. és XVIII. századbeli szőnyegekből!
Utazó ügynökünk nincs! Fiókküzetünk nincs!

ÉVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

EKSZERTELEPÉN
BUDAPEST, VIII., Erzsébet-körut 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000°RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

BIRÓ ALBERT

Budapest, Andrásy-ut 57.

vas, szerszám és háztartási cikkek üzlete

Telefon-szám 96-52

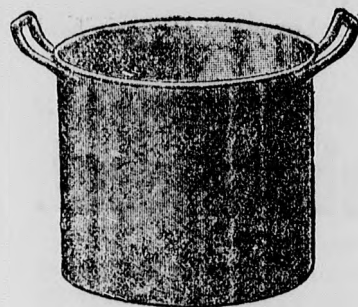
Sziveskedjenek az összes háztartási cikkekről árjegyzéket

kérni.

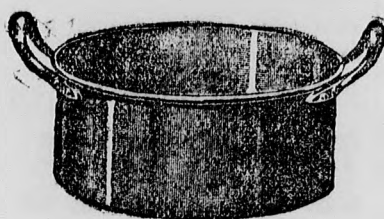
180 cm. hosszú
Réz-Carnisch teljesen felszerelve. Könnyebb faj K 4.50
Nehezebb kivitel — 9.—

Legolcsóbb beszerzési forrás kályhatálcákban és szénkannákban

Fazék.

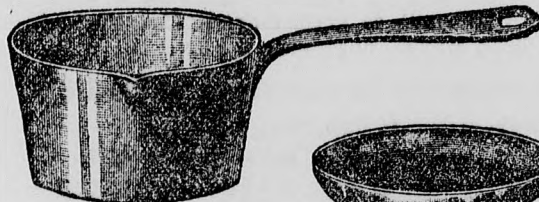
10	12	14	16	18	20	22	24 cm.
3/4	1 1/4	1 3/4	2 1/4	3 1/4	5	7	9 Lit.
2.10	2.60	3.30	3.80	4.50	5.50	6.50	8.—
Fedő 66	85	95	1.10	1.30	1.50	1.80	2.—

Lábas,

10	12	14	16	18	20 cm.
1/2	2/3	3/4	1 1/2	1 3/4	2 1/2 Lit.
1.80	1.90	2.—	2.60	3.50	3.80
Fedő 65	85	95	1.—	1.80	1.50
23	24	26	28	30	
3	3 1/2	4 1/2	6 1/2	8	
4.70	5.50	6.50	7.80	8.40	korona
Fedő 1.70	2.—	2.10	2.50	2.80	korona

Tiszta alumínium-edény, semmiféle savtól nem oxidál rendkívül olcsó.

Nyeles tejforraló.

12	14	16	18	20	22	24 cm.
1/2	3/4	1 1/4	1 3/4	2 1/4	3 1/4	4 1/4 Lit.
2.10	2.70	3.20	3.70	4.40	5.30	6.40

Palacsinta-sütő.

14	16	18	20	22	24 cm.
2.—	2.40	2.90	3.40	3.80	4.70 kor.

Rántotta sütő.

12	14	16	18	20	22	24 cm.
1.90	1.00	2.—	2.40	2.80	3.20	3.80

Dalkelli-sütő.

4 szemes ... 4.50 kor.

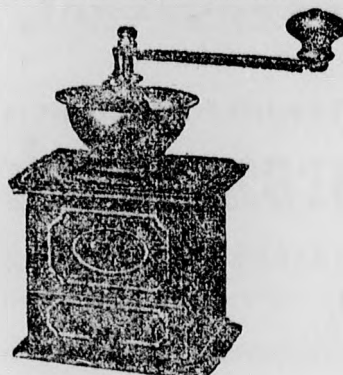
Tészta-sütő.

14	16	18	20 cm.
3.60	4.—	4.50	5.20 korona

Merő-kanál.

7	8	9	10 cm.
1.10	1.30	1.50	1.70 korona

Kávédaráló lemez szekrényvel. Ausztriai 2.— Valódi francia 3.—

Kávéfőző.

1/2	3/4	1	1 1/2	2 lit.
2.40	3.—	3.50	4.—	4.90

Teás-kanna.

14	16	18	20 cm.
1	1 1/2	2	2 1/2 Lit.
6.40	7.50	8.50	9.20 korona

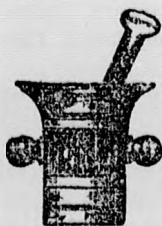

Szűrő-kanál.

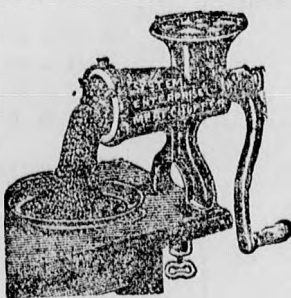
7	8	9	10	11 cm.
1.20	1.40	1.60	1.90	2.— korona

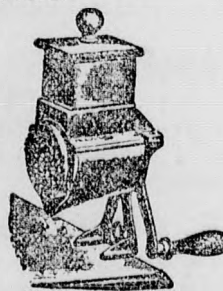
Sótartó önzáró tetővel, nikkelt fogpiszkáló ernyővel. Ara 1 korona.

Réz-mozsár, a legisztabb sárga rézből. 4 5 6 7 8 9 10 sz. 4.20 4.60 5.50 6.60 7.60 9.— 10.20 K

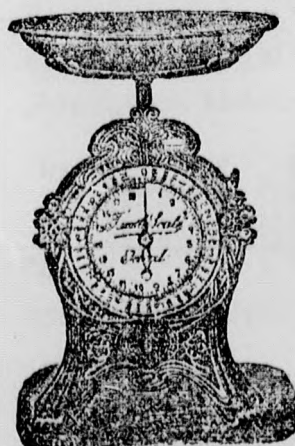
Husvágó-gépamer. Standard 5 8 12 22 szám 25 35 45 60 vágóránkt 4.20 6.— 7.— 11.— kor.

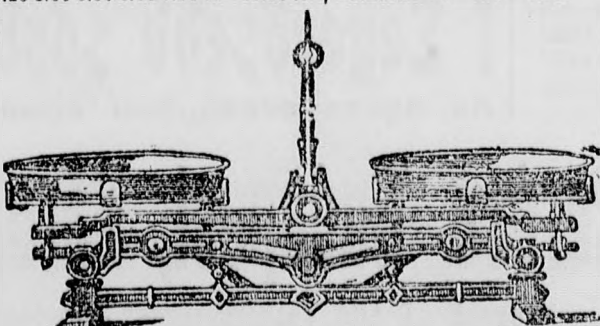
Mandula daráló. Kiváló minőség 2 K 50 f.

Gyermek vasaló, nikkelezett ... 1.60
Blous " " ... 2.40
Csiszolt acél vasaló ... 3.—
Nikkel " " ... 4.50

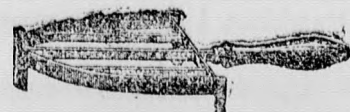
1 db. szép, rendkívül jó i-ritellő óramérleg 10 kg. hord-erővel ... 4.—
Könnyebb faj ... 2.80

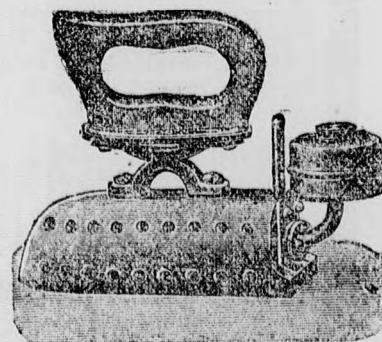
Egyensúly mérleg, kovácsolt. háztartás részére hitelesítetlen. 1 lapos és 1 félmély rézcészével. Horderő 3 5 10 8.— 10.— 13.— korona
Ugyanaz hitelesítve egész 3 5 10 kg. erős kivitelben. 11.— 15.— 18.— kor.
1 doboz részuly fedővel ... 3.—
Vassúlyok 1/2 1 2 5 kg. —.30 —.50 —.80 1.70 korona

Finisch tömeg egérfogó, egy-szerre 50-et is fog-hat, szagtalan. 1 darab ára 2 kor.

1 darab vasaló-á-lvány finom, erős kivitel. Polít. nyéllel 1 korona.

Kisebbs fajta Borszesz vasaló igen alkalmas blouzokhoz, csipkékhez, utazásra kiválóan alkalmas, teljesen szagtalan ... 7.—
Nagyobb faj ... 10 korona.

Miért vesz minden szegény és gazdag

egyaránt

DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test okvetlen megkiván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszesz

Urlovasok, zsoké, sportférflak

részére nélkülözhetlen szer, a DIANA-sósborszesz. Bedörzsölés után a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha DIANA-sósborszeszt visznek magukkal. Mert a DIANA-sósborszesz ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségtől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. Hajón utazókat megóvja a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajjoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat.

Munkások

kik testi erejük után szerzik meg a mindennapi kenyeret, utóérhetlen, kiváló izomerősítő szert nyerne a DIANA-sósborszeszben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Hivatalnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálsabb szert nem találhatnak a DIANA-sósborszesznél, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápolószert

a legkiválóbb a DIANA-sósborszesz, amely eltünteti a mitesszereket, az arcórt simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbüz megszüntetéséhez. Fürdővízben, mosdóvízben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdeséget kölcsönöz.

Egyedüli

készítő:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.

Minden üvegnek plombálva kell lenni

Használt „DIANA sósborszeszes“ üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szenvedők állítása szerint a DIANA-sósborszesz biztosan ható és a legolcsóbb háziszer.

Estéknél miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt.

minden házbán?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.

Mert a bágyadság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.

Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesznek a fodrásztermekben

Mert köztudomásu lett, hogy feltűnő kellemes illata végett az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál DIANA-sósborszesznél nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomásu, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós bőrbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a DIANA-sósborszesz befecskendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

! Legerősebb sósborszesz !

Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utárvétel mellett.

Egy üveg DIANA-sósborszesz

40 fillér

Egy nagy üveg DIANA-sósborszesz

1 korona

Egy legn. üveg DIANA-sósborszesz

2 korona